KUN. DR. J. MŁYNARČYK'AS

RELIGINIAI PASIKALBĖJIMAI

SU MAŽAIS VAIKAIS

BAŽNYČIOJE, NAMIE IR MOKYKLOJE

I DALIS

LAISVAI IŠVERTĖ J. TALMANTAS

ŠV. KAZIMIERO DRAUGIJOS LEIDINYS Nr. 566
KAUNAS — PRINTED IN LITHUANIA — 1933 M.

RELIGINIAI PASIKALBĖJIMAI
SU MAŽAIS VAIKAIS

KUN. DR. J. MŁYNARČYK'AS

RELIGINIAI PASIKALBĖJIMAI

SU MAŽAIS VAIKAIS

BAŽNYČIOJE, NAMIE IR MOKYKLOJE

I DALIS

LAISVAI IŠVERTĖ J. TALMANTAS

ŠV. KAZIMIERO DRAUGIJOS LEIDINYS Nr. 544

KAUNAS : : : : : 1933 : : : : : METAI

Nihil obstat.
Praelatus *A. Dambrauskas*
Censor ex officio.

Nr. 1029

IMPRIMATUR
Datum Kaunas, die 25 mens. aprilis 1933 an.
J. Byla,
(L. S.) Vicarius Generalis v. s.

Spaudė „Šviesos“ spaustuvė Kaune, 1933 m.

Įžanga

Gėrimės kalto arba teptuko šedevrais ir stebėdamies kalbame apie tuos žmones, kurie sugebėjo grožį įkūnyti drobėje arba įspausti marmuro gabale. Tačiau ilgainiui paveikslas, nors ir meistriškiausiai nupieštas, nyksta, o skulptūros paminklai trupa. Yra už drobę ir marmurą kažkas patvaresnio, kas vertas darbo, yra kažkas, kas, mums veikiant, pataps gražus ir tuo savo gražumu praneš visus pasaulio šedevrus, yra kažkas, kuo galime nusipelnyti amžiną atpildą iš Dievo ir žmonių, jeigu sukurti tam grožiui pridėsime noromis veiklią savo ranką. Kas tai per darbas? Tai vaiko sielos auklėjimas. Sielai užtikrinta būti per amžius. Jeigu į sielą pabersime gerą Dievo mokslo grūdą, jeigu padarysime ją gražią, padarysime didesnį ir patvaresnį kūrinį, negu didžiausias teptuko arba kaltelio menininkas. Prie tokio kūrinio verta pridėti ranką. Dar dėl ko verta? Mat, ir mes patys daromės geresni: kai į vaiką pavestą mums globoti žiūrime tikėjimo akimis, kai jame be išorės išvaizdos matome dar nemirtingą sielą, kaip Dievo paveikslą,—tuo-

met ir mumyse bunda geresnių minčių: šviesiose vaiko akelėse pastebime Dievo gerumo ir šventumo atspindį. Tuomet pajuntame uždavinio kilnumą ir šventumą: toje sielelėje įžiebti kibirkštį geram, išugdyti joje tą gerą sėklą, kurią ten pasėjo Sutvėrėjas. Visa tai mus pačius pakreips į aukštesnius ir kilnesnius dalykus.

Kuomet vaiko sielos pagražinimo darbas bus vainikuojamas pasisekimo? Akį metus atrodo, kad tuomet, kai gerai išmoksime vaikų auklėjimo mokslą. Ir iš tikrųjų mokėjimas auklėti ir tam tikras pedagoginis išsilavinimas čia būtinai reikalingas, bet darbo pasekmės su vaikais ne vien tiktai nuo to priklauso; priklauso svarbiausia nuo mūsų pačių asmenybės. Tiktai tuomet išmokysime vaiką mylėti Dievą, kai Dievo meilė mums patiems nebus svetima; atpratinsime jį nuo melo, kai patys mėgsime tiesą, taip yra ir su visomis dorybėmis; mūsų žodžiai ir pasikalbėjimai su vaikais turės ypatingos galios ir jėgos ir, beabejo, įtikins vaikus, jeigu visa tai eis iš mūsų gilaus įsitikinimo. Mat, vaikas sugeba įžvelgti ir pajusti daugiau, negu suaugęs žmogus, nes vaiko siela niekuo nesutepta ir įspūdingesnė, negu mums vyresniems atrodo. Jausmo atžvilgiu vaiko niekuomet, esu tikras, neapgausi.

Jeigu norime vaiko sielą papuošti ir širdį padaryti taurią, turime atsiminti vieną svarbią taisyklę: niekuomet negalima paviršutiniškai žiūrėti į vaiką, paneigti vaikišką galvojimą; kitaip

elgdamiesi visiškai uždarysime duris ir nebegalėsime patekti į jo širdį. Turime nusileisti prie vaikiškų sąvokų ir tas sąvokas plėtoti ir kelti. Tai nėra lengvas dalykas, čia reikia daug darbo ir tam tikro savęs išsižadėjimo, bet už tai kaip atlyginimą turime mielą atvirumo įspūdį, nes vaikų pasaulyje nėra melo, nėra pasaulinio dangstymosi ir netikrumo. Didelis pasitenkinimas iš religinio darbo su vaikais yra tai, jog matome bundant pirmas sąvokas apie Dievą, pirmą vaikišką meilę Sutvėrėjui, tokią paprastą, tokią natūralę, jog nesijaudindami negalime į tai žiūrėti. Pagaliau, kaip artistą-tapytoją laukia garbė žmonėse ir pasaulyje, taip mus, kurie ugdome sielą, laukia amžinos garbės vainikas, tik jau ne žmonėse ir pasaulyje, bet Dievo ir Angelų akivaizdoje, kad tik tą savo darbą pašvęstume gera intencija.

Kaip mokyti religijos mažus vaikus

Religijos mokymas ruošiant vaikus išpažinties arba mokykloje nėra vien vaiko protinių galių ugdymas, bet pirmų pirmiausia puoselėjimas jo charakterio, jo auklėjimas. Iš to, ką vaikas išgirs religinio pasikalbėjimo metu, turi susidaryti ir ištikrųjų susidaro tam tikra sava vaikiška pažiūra į gyvenimą, į pareigas; tie moraliniai pagrindai, kuriuos skiepijame vaikui, turi padėti jam visais gyvenimo atvejais — tad turi įsiskverbti į jo širdį. Kad religiniai pasikalbėjimai įsiskverbtų į vaiko širdį ir pasiliktų ten visuomet, kaip gera Evangelijos sėkla, privalome pasirūpinti tuo, kad vaikas mus suprastų, be to mūsų pastangos bus tuščios. Nevisuomet vaikas supranta tai, kas jam kalbama, nors mums atrodo, kad atidžiai klausosi. Kad vaikas atidžiai klausytųsi ir ištikrųjų suprastų, reikia vaiką suinteresuoti, o suinteresuosim tiktai tuomet, kai religiniai pasikalbėjimai bus paremti tomis pirmomis sąvokomis, kurias vaikas jau turi. Juk yra pedagoginė taisyklė pagal apercepcijos principą, kad mokant nežinomas dalykas jungia-

mas prie žinomo, nurodant panašumą su juo. Todėl glaudžiai jungiamos anos sąvokos su sąvokomis, kurios yra vaiko nuosavybė, palengvina jam geriau jas suprasti ir atsiminti. Atvirkščiai, būtų didelė yda pradėti mokyti nuo nežinomų dalykų, nes tatai apsunkina supratimą ir atsiminimą.

Imdamiesi mokyti mažus vaikus religijos, manome, kad vaikas neturi jokių sąvokų iš religijos srities, kad teturi savo supratimą apie matomąjį pasaulį, kuris jį supa. Tad turime pradėti pasikalbėjimus nuo matomojo pasaulio, kad palaipsniui vaiko sielą galėtume įvesti į antgamtinį pasaulį ir išplėtoti jame tas dorybių užuomazgas, kurias Sutvėrėjas jam suteikė.

Religijos mokslas yra dar tuo ypatingas, kad kitų mokslo dalykų mokyti niekas nesiima, kas pats jų gerai nemoka, o religijos moksle darosi atvirkščiai: kiekvienas, kad ir mažiausiai pašauktas, yra pasiryžęs mokyti, tiktai tas mokslas yra siauras, sudarkytas ir, beabejo, netikras, jeigu pats mokytojas tą mokslą kuria savo vaizduote, nesilaikydamas Bažnyčios mokslo. Pats mokytojas privalo būti žmogus tikįs, religingas, o ypač mylėti vaikus — be tų ypatybių verčiau tenesiima mokyti vaikus religijos. Religijos mokslas yra be galo svarbus vaikams: nuo to, ar tas mokslas įsiskverbs į jų širdis, ar ne, priklauso, ar jie taps dori žmonės, klausą Dievo įsakymų, ar pakriks savo gyvenime, sekdami ir

žiūrėdami savo užgaidų. Tad nereikia į religijos mokslą žiūrėti pro pirštus, reikia visa ką daryti, kad jis būtų vaisingas. Todėl religiniams pasikalbėjimams reikia pasirinkti tokį laiką, kada vaikai gali daugiausia naudotis, kada nėra dar įvargę.

Mokant religijos apskritai, o ypač pasikalbėjimais, didelės reikšmės turi paveikslėliai. Tai palengvina vaikams atsiminti turinį, o mums palengvina mokyti. Vieno pasikalbėjimo metu nerodome vaikams daugiau paveikslėlių, kaip vieną, o daugiausia du, jeigu jie vieno turinio. Pirmiausia vaikams aiškiname visas smulkmenas, kurios matyti paveikslėlyje ir paskui su paveikslėliu rankoje pasakojame dalyką. Jeigu paveikslėlis tinkamas ir pasikalbėjimas sklandžiai vedamas, įspūdis vaikui paliks visam amžiui. Tai patvirtina mano patyrimas.

Religijos mokslas yra mokslas apie Dievą. Visa turi eiti iš įsitikinimo ir pataikyti į vaikų įsitikinimą — prievarta čia nieko nepadarysi, todėl klasėje religinių pasikalbėjimų metu atmosfera turi būti rami ir laisva: visokios bausmės arba mokytojo pyktis slėgiamai veikia vaikus; kalbėti tuomet apie tai, koks geras yra Dievas ir kaip žmogų apdovanoja gėrybėmis, bus tuščias darbas. Todėl niekuomet religinių pasikalbėjimų metu nebaudžiama vaikų veiksmu. Kai vaikas elgiasi netinkamai ir kitiems kliudo, reikia pasodinti šalia savęs, netoli savęs, tarti ke-

letą žodžių ramiai, kad geras vaikas niekuomet nenori niekam išspausti ašarų, o jis kaip tik išspaus nemaža ašarų žmonėms ir savo tėveliams, jeigu dabar neatidžiai klausysis apie Viešpatį Dievą. Ir, be abejo, tatai paveiks išdykėlį vaiką. Net ir nereliginių pasikalbėjimų metu, jeigu norime turėti moralinės įtakos vaikams, skirdami bausmes turime laikytis šių taisyklių: 1) niekuomet nemušti, o ypač supykus, nes tai žemina ir mušantįjį ir mušamąjį; apskritai rykštė vaiko nedaro geresnio, daro tik labiau atkaklų; 2) prieš vaiką nubaudžiant, reikia ištirti nusižengimo akstiną ir žiūrėti, ar yra jame piktos vaiko valios; 3) kiekvienas didesnis ir aiškus vaiko nusižengimas, turi būti nubaustas: bausmė turi būti tokia, kad savo kaltę vaikas išnaikintų kuriuo nors pozityviu savo valia daromu darbu, arba savavaliu išsižadėjimu ko nors malonaus; galima čia vaikui padėti, duodant jam pasirinkti vieną iš dviejų bausmių, pav., arba susilaikyti nuo žaidimų su vaikais, arba atlikti kokį sunkesnį darbą ir t.t.; ką vaikas pasirinks, tatai bus jam geros valios atgaila, o tiktai tokia kelia dvasią ir lavina; 4) niekuomet nereikia bausti vaiko, kai kaltė nėra aiški, geriau piktas darbas tepalieka nebaustas, negu kad vaikas pajustų bausmės neteisingumą; tai kelia jame pasipriešinimą, norą keršyti ir žadina visus žemus instinktus.

PIRMAS SKYRIUS

Pasikalbėjimas apie Dievą ir Dievo tobulybes

Pirmas numanymas, kurį vaikui reikia duoti apie Dievą, yra numanymas apie Dievo buvimą ir Jo ypatybes. Kad vaikas mus suprastų, reikia vengti paplitusios klaidos: pirmąjį pasikalbėjimą su vaikais apie Dievą pradeda nuo filosofiško Dievo būtybės apibrėžimo, bet to vaikas visai nesupranta; tiktai ilgainiui tai paaiškėja vaikui; o išaiškinti Dievo būtybės apibrėžimą nėra lengva, tad vaikas tiek prieš aiškinant, tiek paaiškinus vienodai teišmano. Toks elgimasis nepedagogiškas, nes pradedama su vaikais mokytis tai, kas jiems svetima ir nesuprantama. Prieinamos vaiko protui sąvokos yra regimasis pasaulis, kuriame jis yra; tuo pasauliu ir reikia naudotis vaiką mokant. Visa gamta yra atskleista knyga, kur kiekvienam puslapyje įrašytas Dievo vardas, tik reikia mokėti tą knygą skaityti. Ta gamtos knyga mokamai naudokimės, mokydami net labai mažus vaikus apie Dievą, ir būsime suprasti, kad tiktai mūsų aiškinimai nebūtų perdaug sudėtingi ir remtųsi turimomis kiekvieno protiškai neatsilikusio vaiko žiniomis.

Pasikalbėjimo metu vaikai turi sėdėti tyliai, nežaisti rankomis. Jeigu pasikalbėjimas truko ilgiau kaip penkiolika minučių, reikia vaikams duoti valandėlę pasilsėti,

pav., pagiedoti ką su jais, padaryti trumpą pauzę ir p. — tai atgaivina jų protą ir su didesniu dėmesiu klausosi pasikalbėjimų toliau. Apskritai visas pasikalbėjimas neprivalo trukti ilgiau, kaip pusę valandos.

1. Įvedamasis pasikalbėjimas apie religijos mokslą.

Pasikalbėjimo tikslas: susipažinti su vaikais ir paraginti atidžiai klausytis.

Šiandien čia eidamas pas jus taip mąsčiau:

— Kokių ten bus vaikų? Ar bus kuris vardu Jonukas? Kuris iš jūsų vardu Jonukas? O kuri — Marytė, arba Onutė? O tu kuo vardu?...

Ir dar mąsčiau:

— Ką vaikučiams papasakoti įdomaus, kad manęs atidžiai klausytųsi. Juk vaikai be galo mėgsta klausytis, kai jiems kas įdomaus pasakojama, tiesa? Nekartą, kai senelė atsisėda ir pradeda mažiems vaikaičiams pasakoti pasakas apie raganas ir našlaites, apie tris brolius, apie stiklo kalnus, apie aukso obuolį ir kitokius stebuklus, tai vaikai akutes išplėtę klausosi ir klausosi.

O aš jums pasakosiu ne pasakas, bet tokius dalykus, kurie buvo iš tikrųjų ir kurie taipgi bus įdomūs.

Susirinko kartą tokių mažų vaikų, kaip jūs ir dar mažesnių, o Viešpats Jėzus, kuris tuokart gyveno žemėje, ėmė juos ant kelių, kalbino ir sakė, kad myli juos visus, dėjo savo ranką ant jų galvos ir laimino juos.

Ir jau tuomet taip nusprendė Viešpats Jėzus:

Kad vaikai galėtų ir sugebėtų mylėti Dievą, reikia palikti jiems tokių, kurie juos mokytų. Ir aš esu vienas iš tų paliktųjų, ir man Viešpaties Jėzaus įsakyta jus mokyti. Teisybė, aš Viešpaties Jėzaus nemačiau savo akimis, bet mano širdis man sako:

— Mažus vaikučius reikia labai mylėti, maži vaikai yra labai mieli Dievui, o kad būtų dar mielesni, reikia jiems kalbėti apie Dievą! Girdite, vaikai? Dievas liepia jus mylėti ir, nors dar nežinau, kuo kiekvienas iš jūsų vardu, o jau labai jus myliu ir labai noriu jus mokyti.

Ar matėte kuomet darželyje arba lankoje gėlių? Maryte, kurias esi mačiusi gėles? Kiekviena gėlelė pirma pasirodo kaip pumpurėlis, o paskui auga, išsiskleidžia ir darosi kaskart gražesnė. Ar žinote, dėl ko taip pasidaro? Matote, saulelė gėlę šildo ir maitina ją šiltais spinduliais. Taip pat jūsų širdis bus maitinama Dievo mokslu. Dievo mokslas padarys jus geresnius, tiktai atsidėję klausykitės.

Bėga kartą vaikai iš mokyklos ir taip kalbasi tarp savęs:

— Šiandien papasakosiu motutei, ką mums kalbėjo mokytoja.

— Ir aš papasakosiu.

Parbėgo namo ir pradėjo pasakoti motutei!

— Motute, kad žinotum, kaip šiandien mokytoja gražiai pasakojo apie tai, ką reikia mylėti, kam patarnauti, į ką melstis. Kalbėjo taip gražiai, tiktai nepataikysiu to gerai pakartoti.

Jie ne tik atsiminė tai, ką jiems mokytoja pasakojo, bet kasdieną darėsi geresni: su motute buvo mandagūs, netrankė durų, kaip pirma, buvo kuklesni kalbėdami poterius.

Po kelių dienų eina ta pati motina į mokyklą ir taip sako mokytojai:

— Kągi mokytoja kalba tiems vaikams, kad jie kasdien geresni darosi? Aš tyčiomis atėjau sužinoti, kaip čia kalbama apie Dievą ir kaip čia meldžiamasi, kad vaikai darosi geresni.

— Nieko naujo čia nekalbame, tiktai tiek, kad Viešpats Dievas labai myli vaikus ir nori, kad jie būtų geri. Meldžiamės trumpai, bet dažnai.

Aš taipgi jums papasakosiu įdomių dalykų apie Dievą ir trumpai, bet dažnai su jumis melsiuosi: „Padėk mums, gerasis Dieve, nes mes visi norime Tave labai mylėti". Stokite ir pakartokite visi su manim drauge: „Padėk mums..." Dar kartą pakartokite, tiktai su didesniu troškimu ir didesne Dievo meile: „Padėk mums, gerasis Dieve, nes mes visi norime Tave labai mylėti"!

Pagilinimas: Dabar pailsėkite. Kuris iš jūsų vardu Kaziukas, o kuris Antanukas, Barbu-

tė, o kuri Ievutė? Kaziuk, persižegnok. Taip reikia žegnotis...

Viešpats Jėzus labai myli vaikus. Kai gyveno žemėje, imdavo mažus vaikus ant kelių ir sakydavo jiems, kad labai juos myli, dėdavo ant jų galvos rankas ir laimindavo juos.

Ką myli Viešpats Jėzus?[1] Ką darė vaikščiodamas ir gyvendamas žemėje?

Viešpats Jėzus siunčia pas vaikus tokių žmonių, kurie kalbėtų vaikams apie Dievą. Tokie žmonės moko vaikus ką labiausiai turi mylėti. Mane taip pat yra atsiuntęs Viešpats Jėzus ir įsakęs jus mylėti.

Ką siunčia Viešpats Jėzus pas vaikus? Ko moko tokie žmonės? Kas mane siunčia pas jus? Ką man įsako?

Vaikutis, kuris atidžiai klausosi apie Dievą, kasdieną darosi geresnis. Tad reikia atidžiai klausytis pamokymų ir trumpai, bet karštai melstis.

Kuris vaikas darosi kasdien geresnis? Ko reikia, kad kasdien darytųsi geresnis?

Mūsų malda bus šaukimasis į Dievą: „Padėk mums, gerasis Dieve, nes mes visi norime Tave labai mylėti"! Melsimės didžiai mylėdami Dievą.

---

[1]) Atsakinėja tik vienas vaikas pašauktas vardu; žinoma, vienas iš tų, kurių vardus žinome.

Kaip šauksimės į Dievą? Su kokia meile melsimės? N, ko sau prašysi iš Dievo?

Pritaikymas: Namie šiandien papasakokit savo motutėms, kaip jūs melsitės (trumpai, bet karštai ir su didžia Dievo meile).

Dabar stokitės: labai karštai ir su meile Dievui sukalbėsime: „Tėve mūsų".

(Šitas pasikalbėjimas, mano supratimu, metodikos atžvilgiu autoriui mažiausiai pavykęs. Jį galima ir praleisti. — *Vertėjas).*

2. Pasikalbėjimas apie Dievo buvimą, pasinaudojant augalų pasauliu.

Pasikalbėjimo tikslas: be Dievo neaugtų joks augalėlis.

Mano vaikučiai, paklausykite: papasakosiu jums šiandien labai įdomų apsakymėlį. Visi jūs pažįstat tokį medelį, kuris auga soduose ir yra vadinamas obelimi?

Išbėgo Onutė į sodą, atsistojo po obelimi ir žiūri, stojasi iš kitos pusės ir vėl žiūri. Ko ji taip žiūri? Norėjo įsitikinti, ar medžiai ką valgo.

Išbėgo pavakariais, pakėlė aukštyn galvelę ir žiūri į obelį.

— Ko, Onute, taip žiūri? — klausia motina — juk dabar obuoliukų nėra?

— Norėjau, motute, pamatyti, ar obelis valgo ką, ar ne, ir nieko negaliu pastebėti.

— O kam tau tatai?

— Motute sakei, jog norint paaugti, reikia valgyti. Obelėlė auga, tur būt, ir ji valgo?

— Mano vaikuti — atsako jai motina — niekuomet nepamatysi to. Paklausyk, aš tau papasakosiu, kaip obelis maitinasi. Matai tas šakeles ir lapus? Ir tiek žiedų pavasarį, o rudenį tiek vaisių? Visa tai auga, nes lapeliai pavasarį yra maži, o paskui kaskart didėja. Taip pat žiedeliai, taip pat vaisiai. Vadinas, ir obels lapeliai, ir žiedeliai, ir vaisiai auga, tiesa?

— Tiesa, motute.

— O kadangi auga, tai turi kuo nors maitintis. Ar žinai, kuo kiekvienas medis maitinasi? Jis turi žemėj šaknis. Tos šaknys ieško maisto, medžiai traukia į save maistą su drėgme ir siunčia jį šakelėmis lapeliams, žiedams ir vaisiams.

— O iš kur šaknys išmoko tai daryti?

— To kiekvieną medį išmokė Viešpats Dievas. Viešpats Dievas įsakė žemei maitinti visus medžius, augalus ir žoles, o medžiams, augalams ir žolėms Viešpats Dievas įsakė tą maistą traukti iš žemės. Ar dabar, Onute, atsiminsi, kuo maitinasi medžiai ir kas juos taip maitintis liepia?

— Atsiminsiu, motute, kad medžiai traukia maistą su drėgme iš žemės, ir kad tai daryti jiems liepė Viešpats Dievas.

— Viešpats Dievas, dukrele, yra Tas, kuris išmokė medį traukti iš žemės maistą. Yra Tas,

Kuris įsakė, kad obelyje augtų gardžių obuoliukų vaikams; Viešpats Dievas yra tas, Kuris visą žemę, ir saulę, ir mėnulį, ir žvaigždes padarė iš nieko, arba sutvėrė: ir dėlto vadinamas Sutvėrėju arba Kūrėju.

— Ar esi mačiusi kuomet juodų grūdelių obuolyje? Matai, kiekviename tokiame mažame grūdelyje Viešpats Dievas paslėpė tokią galybę ir jėgą, jog iš to grūdelio, jį pasodinus į žemę ir vandeniu laistant, išauga obelis. Ar galėtų kas iš žmonių duoti grūdeliui tokią jėgą? Niekuomet. Tiktai vienas Dievas yra toks išmintingas ir galingas. Todėl vadiname Viešpatį Dievą Visagaliu, tai reiškia, jog gali padaryti visa, ką tiktai nori.

Onutė dar susidomėjo:

— Ar rožės mūsų darželyje taipgi turi grūdelių, kuriems Viešpats Dievas davė tokią jėgą, jog iš jų gali išaugti rožės?

— Mano vaikeli, rožės turi tokių grūdelių, tik tie grūdeliai yra mažesni negu obuolio. Ir kiekviena gėlelė ir kiekvienas augalas turi tokių grūdelių arba sėklų ir iš kiekvienos gėlelės gali būti daug tokių pat gėlelių, iš kiekvieno augalo — daug tokių augalų. O pirmą gėlelę pasaulyje ir pirmą obelį pasaulyje sutvėrė iš nieko Viešpats Dievas, į Kurį rytą ir vakarą kalbi poterius. Todėl Viešpatį Dievą vadiname Visagaliu Kūrėju.

Taip kalbėjo maža mergaitė Onutė su savo motina.

Pagilinimas: Pasakykite man dabar, jeigu jus paklaustų mažoji sesutė arba broliukas, ar obelis sode valgo, ar mokėtumėt atsakyti? Kad gerai įsidėmėtumėt tai, ką čia kalbame, dar kartą jums papasakosiu. Onutė, maža mergaitė, labai norėjo sužinoti, ar obelis ką valgo, nes ji auga, o joje auga lapeliai ir vaisiai. Ir klausinėjo tatai motiną.

Ką norėjo sužinoti Onutė? Kokių dar yra medžių sode? Ką dar mato vaikai sode, kas auga? Ar obels lapeliai auga? O obuoliai?

Kuo minta obelis? Kuo kiti medžiai? Iš kur medžiai ima tą maistą? Kam reikalingos medžiams šaknys? Kas medžiams įsakė ieškoti maisto žemėje?

Kiekvienam obuolio grūdeliui Viešpats Dievas davė tokią stebuklingą jėgą ir galią, kad iš to grūdelio gali išaugti didelis medis.

Ką turi savyje kiekvienas obuolio grūdelis? Kas tą jėgą davė grūdeliui?

Tokių grūdelių, kaip obuolyje ir kriaušėje, yra kiekvienam augale, kiekvienoj gėlėj ir kiekvienoj žolėj. Taip jiems augti, kad kiekvienas turėtų savo grūdelį, įsakė Viešpats Dievas.

Ar tik obuolyje galime rasti grūdelių? O dar kur? Kas taip įsakė, kad kiekvienas augalas turėtų savo grūdelį?

Pasaulyje pirmąjį medį ir pirmąjį augalą

iš nieko sutvėrė Viešpats Dievas ir dėlto yra vadinamas Sutvėrėju arba Kūrėju.

Ką vadiname Sutvėrėju? Dėlko? Be augalų Viešpats Dievas sutvėrė dangų ir žemę?

Tad kas yra dangaus ir žemės Sutvėrėjas? Kas tvarko ir valdo visus dalykus danguje ir žemėje? Todėl kaip vadiname Viešpatį Dievą? Dabar pasakykite man vaikai patys, kas yra Viešpats Dievas?

— Tai dangaus ir žemės Sutvėrėjas ir visų daiktų Viešpats.

Pakartokite visi kartu. Pakartok N.

Pritaikymas: Kai šiandien kalbėsit poterius, atsiminkite, kad melsdamies kreipiatės į Dievą, kuris yra dangaus ir žemės Sutvėrėjas. Jis sutvėrė jums ir dangų, ir žemę, ir augalus, ir vaisius.

Pagal šį pasikalbėjimą rūpinamės panašiai ir kitus tvarkyti, žiūrėdami, kad pasikalbėjimo turinys vaikams būtų įdomus, o pirmų pirmiausia prieinamas ir suprantamas. Pagilinimo reikšmė yra ta, kad po kiekvienos minties sudarome tam tikrus klausimus. Klausimai, kiek galima, turi buti kategoriški: Kas? ką? kur? dėlko? kaip? kuomet? — o ne dialektiški: ar?

Pirmoji klausimų rušis spiria galvoti. Klausti verčiau atskirų vaikų, pirma klausti visų, o paskui pasakyti vaiko vardą, kuris turi atsakyti.

Pasikalbėjimo pagilinimą reikia taip tvarkyti, kad vaikas nejaustų nuobodumo kartojant turinį, todėl galima įvairinti klausimais, neišleidžiant tačiau iš galvos pasikalbėjimo tikslo. Pagilinimas naudojamas tam, kad vai-

kas pasisavintų tiesą, išdėstytą pasikalbėjime. Pagal aplinkybes pagilinimą galima praleisti, pakeisti, arba išplėsti. Tai galima pajust tiktai susidūrus su vaikais.

Pritaikymas turi būti nekomplikuotas ir kiek galint pritaikomas vaiko gyvenime dar tą pačią dieną.

Už atidų klausymą vaiką reikia pagirti, tai pakelia jo dvasią, o mums palengvina palaikyti drausmę, nes kiekvienas vaikas nori būti pagiriamas. Pagyrimas turi būti nupelnytas ir trumpas, tačiau nevisuomet kreipiamas į vieną vaiką, nes tai sukelia jo puikybę, o jo draugų pavydą.

3. Pasikalbėjimas apie Dievo buvimą: iš gyvulių pasaulio.

Pasikalbėjimo tikslas: Be Dievo bitė nemokėtų rinkti medaus — ir apskritai nebūtų gyvų padarų.

Tur būt, kaikurie iš jūsų atmenate, ką vakar kalbėjome apie Onutę? Ką ji dar sužinojo iš motutės?

Labai džiaugiuos, kad jūs, vaikai, gerai įsidėmėjot tai, o šiandien dar papasakosiu jums kai ką apie tą pačią Onutę. Jau žinote, kad buvo labai smalsi, nes maži vaikai labai smalsūs, tiktai viso ko turi klaustis savo motutės, arba mokytojų, bet ne savo draugų.

Sode prie namų, kur gyveno Onutė, buvo bičių avilys. Onutė bijodavo ten vaikščioti, nes žinojo, kad bitės gelia gyliu — tiktai iš tolo žiūrėdavo, kaip vienos bitelės atlekia į avilį, o kitos išlekia ir lekia kažkur į laukus. Ko jos taip toli

lekia? Ką jos daro ten avily? Taip Onutei sukosi galvoj tie klausimai, ir niekaip negalėjo į juos atsakyti. Bėga pas motutę ir klausia:

— Ką, motute, bitutės daro avily? O motina į tai:

— Ar nesi girdėjusi, kad bitutės daro medų?

— O kaip jos daro, motute? Juk ugnies nekuria?

— Daro jos kitokiu būdu: tokia bitutė darbininkė lekia į lauką, ieško visur gėlių. Nutūpus ant gėlelės renka iš jos saldžiausią sultį, kuri yra gėlėje. Iš kiekvienos gėlelės tegauna po truputėlį. Paeiliui tupia ant visų gėlių, o kai jaučia, jog jau gana, nes daugiau negalėtų panešti, tuomet grįžta atgal į avilį ir padeda ten surinktąjį medų. Ir nė viena bitutė nepaklysta, kiekviena pataiko į savo avilį. O kaip ten avlyje bitutės gražiai tvarkosi! Kiekviename avilyje teturi vieną motinėlę, karalienę. Karalienė yra didesnė už kitas biteles, ji ir dirbti į lauką, ieškoti medaus, neina, tiktai avilyje tvarkos žiūri ir valdo kitas bitutes. O kaip ją bitės myli, kur tik motinėlė pasijudina iš avilio, tuojau visos bitės paskui ją. Kartais net savo avilį palieka, bet motinos niekuomet neapleidžia.

Onutė labai atidžiai klausėsi tokių naujienų, paskui paklausė:

— O kas, motute, išmokė bitutę rinkti medų ir nešti jį į avilį?

— Tai Viešpats Dievas, mano vaikeli, tas pats, kuris išmokė medžius, kur jie turi ieškotis maisto. Viešpats Dievas taip įsakė bitutėms klausyti savo motinėlės. Tas pats Viešpats Dievas ir tokiems vaikams kaip tu įsako mylėti savo motinėlę ir visuomet jos klausyti. Na, pasakyk pati, ar kas pataikytų išmokyti musėlę, kuri laksto po kambarį, nulėkti į lauką, atrasti gėlėje medaus ir parnešti jo namo? To joks žmogus nepataikytų nė vienos musėlės išmokyti, o kaip išmokyti tas visas musėles pasaulyje? Tiktai Viešpats Dievas, kuris visą ką gali, galėjo biteles išmokyti tokio darbo. Todėl mylėkite Jį širdingai! Privalome mylėti Dievą, nes Jis yra Sutvėrėjas. Neturėtume visai bitelių, nei medaus, jei Viešpats Dievas nebūtų sutvėręs pirmosios bitelės pasaulyje ir nebūtų išmokęs, kaip čiulpti sultis. O kokius jai sutvėrė švelnius sparnelius! Tokių sparnelių, kokius turi bitutės ir kiti vabzdžiai, joks pasaulyje meisteris nesugebėtų padaryti, nors jam už vieną sparnelį duotų aukso kalnus. Nors ir padarytų, jis būtų negyvas ir negalėtų jokia bitė juo skristi.

— Ar tik bitutes Viešpats Dievas sutvėrė?

— Visas musėles, kirminėlius, žvėrelius ir paukščius pasaulyje — visa tai sutvėrė Viešpats Dievas ir išmokė kiekvieną kitu būdu ieškotis sau maisto ir darytis savo namus. Nes Viešpats Dievas, mano Onute, yra dangaus, ir

žemės, ir viso to, kas yra danguj ir žemėj Sutvėrėjas.

Po to pasikalbėjimo su motute, Onutė kitaip žiūrėjo ir į avilį, pilną bičių, ir museles, kurios laksto kambaryje, ir į gyvulius, kurie vaikšto kieme. Ji žinojo, jog viso to nebūtų, jei Viešpats Dievas nebūtų sutvėręs.

Pagilinimas: Onutė ne tiktai mėgdavo žaisti lėlėmis, bet norėdavo žinoti, kas darosi aplinkui ją, ir savo motutę klausinėdavo apie bitutes, kurios renka medų iš gėlelių lauke.

Kas moka rinkti medų iš gėlių? Ar pataikytum rinkti medų iš gėlių?

Rinkti medų iš gėlių biteles išmokė Viešpats Dievas. Jas išmokė, kur rasti, kaip atsekti savo avilį grįžtant, kaip klausyti ir mylėti savo motiną, karalienę. Be Viešpaties Dievo bitelė nepataikytų surinkti nė lašelio medaus, kaip nepataiko to padaryti naminė musėlė.

Kas išmokė biteles rinkti medų? Ko dar išmokė jas Viešpats Dievas? Ar be Viešpaties Dievo bitelė pataikytų taip darbuotis?

Viešpats Dievas sutvėrė pirmąją bitelę pasaulyje. Viešpats Dievas jai davė švelnius sparnelius ir tokį nujautimą, jog žino, kur reikia ieškoti gėlių; žino, kuriose gėlėse yra medaus ir kuriose nėra.

Kas sutvėrė pirmąją bitelę pasaulyje? Todėl kaip vadiname Viešpatį Dievą? Ar galėtų kas iš žmonių padaryti nors vieną tokį sparnelį kaip bitelės?

Be bitelės Viešpats Dievas sutvėrė visa tai, ką matome pasaulyje.

Kas sutvėrė visa tai, ką matome? Kas yra Viešpats Dievas? — pakartok N. — Pakartokit visi kartu, kas yra Viešpats Dievas.

Pritaikymas: Viešpats Dievas įsakė bitelėms darbuotis ir motinos, karalienės, klausyti. Bitelės to įsakymo klauso.

Jūs mokykitės iš bitelės darbuotis, savo motutę mylėti ir jos klausyti. Kai jūsų mažasis broliukas ims murmėti, bus kuo nepatenktinas, papasakokite jam apie biteles tai, ką girdėjote šiandien mokykloje.

4. Pasikalbėjimas apie Dievo buvimą iš dangaus kūnų sutvarkymo.

Pasikalbėjimo tikslas: be Dievo nebūtų nei saulės, nei žvaigždžių.

Atsimenate, vaikai, kas sutvėrė pirmąją bitelę pasaulyje? O kas sutvarkė, kad iš pirmosios bitelės išsiperi kitos? Kaip vadiname Dievą? Šiandien papasakosiu, kad dar didesnių dalykų negu žemėje yra matyti danguje.

Vienas mažas berniukas Mykoliukas išėjo su savo tėvu į lauką. Saulė labai kaitino. Atėjo jam į galvą, kad šiandien saulė, tur būt, nusileido žemyn, nes taip kaitina kaip niekuomet. Jis klausia tėvą:

— Tėveli, ar saulė kuomet nenutrūks ir nenukris ant mūsų, šiandien ji truputį, rodos, nusileido?

Ir norėjo pažiūrėti į saulę, bet šviesa jį trukdė.

— Ne, mano vaikeli, — atsakė tėvas — saule niekuomet nė per pėdą iš savo kelio nepasisuka.

— O ar saulė kabo ant ko kaip lempa?

— Ir tai ne, kad būsi didesnis, teks mokytis iš knygų, kad saulė stovi dangaus vidury, o aplink ją daug žvaigždžių ir mūsų žemė sukasi. Žmonės ilgai galvojo ir sekė, kol pagaliau sužinojo ir išskaičiavo, kad kaikurios žvaigždės, besisukdamos aplink saulę, padaro didelį ratą, o saulė stovi vietoje. O ar žinai, kas visa tai sutvarkė? Viešpats Dievas. Viešpats Dievas iš nieko sutvėrė tą visą žemę, kurioje vaikščiojam, paskui sutvėrė iš nieko saulę ir taip įsakė jai šviesti ir visuomet šildyti, jog ji visiems šviečia ir visus šildo. Be saulės neturėtume nė vienos žolelės, nė vieno medelio.

— Kodėl, tėve?

— Nes kiekvienai žolelei ir kiekvienam medeliui reikia saulės šviesos ir šilimos. Be to jis nė augti negali.

— O ar didelė ta saulė?

— O, ji didelė labai, daug didesnė negu visa mūsų žemė. Tiktai yra labai toli nuo mūsų ir atrodo maža.

— Betgi ji turi būti karšta, kad labai toli būdama taip šildo, jog sunku iškęsti.

— Ištikrųjų taip ir yra, kad ir viso pasaulio žmonės norėtų sukurti tokią didelę ugnį arba tokią šviesą, kaip saulę ir tai nepataikytų. Todėl tat, kai žiūri į saulę, atsimink, koks galingas ir visagalis turi būti Viešpats Dievas kuris vienu žodžiu sukūrė saulę. Pasakė: tegu pasidaro saulė, ir mėnulis, ir žvaigždės padangėje— ir iš karto užsidegė saulė, o naktį nušvito mėnuo ir ėmė mirgėti žvaigždės. Dėlto Dievą vadinam Sutvėrėju ir Visagaliu Viešpačiu.

Mykoliukas didžiai džiaugėsi, kad tėvas su juo taip kalba, kaip su suaugusiu, ir kiek kartų pakėlė aukštyn galvą, ar pamatė saulę, ar kokią žvaigždę, tuojau pagalvodavo: Koks gudrus ir galingas Dievas, kuris visa tai sutvėrė ir taip sutvarkė. Be Dievo niekas nebūtų pataikęs nei padaryti saulės, nei taip aukštai jos pakabinti.

Pagilinimas: Mykoliukas labai didžiavosi tuo, kad tėvas pasakojo jam apie saulę ir žvaigždes ir kai tiktai susitiko kitus vaikus, tuojau ėmė jiems pasakoti apie tai, kaip daugelis žvaigždžių ir žemė sukasi aplink saulę ir kad Viešpats Dievas uždraudė joms trauktis iš to kelio. Jūs taipgi gerai įsidėmėkit tai, kad galėtumėt papasakoti ir kitiems vaikams.

Kas sukasi aplink saulę? Kas visam tam paskyrė kelią? Ar iš savo kelio žvaigždės arba žemė pasisuka?

Saulė stovi dangaus viduryje. Yra begalo didelė ir karšta, nes nors ir begalo toli nuo mūsų, o ir taip mums šviečia, o kartais ir stipriai šildo.

Sutverti reiškia padaryti ką iš nieko.

Saulę, mėnesį ir žvaigždes sutvėrė iš nieko Viešpats Dievas.

Ką reiškia sutverti? Kokio didumo saulė ir kaip toli nuo mūsų? Kas ją sutvėrė? Ar be Dievo galėtų kas tokią saulę sutverti arba padaryti? Ką dar danguje sutvėrė Dievas, išskyrus saulę?

Jeigu žmonės ką padaro, arba kokią šviesą uždega, tai ji išdega, o paskui užgęsta. Saulės šviesa visuomet yra padangėj ir tiktai tuomet užges, kai pats Viešpats Dievas to panorės.

Pritaikymas: Kai pamatysit padangėje saulelę, kuri šviečia, tai pakelkit savo mintis aukštyn ir kalbėkite taip:

Dieve, Tu galingas, aš vaikutis mažas,
Bet mane globoji, man esi Tu geras.

— Kuris iš jūsų tai gali pakartoti?

Visuomet atsiminkime, kad vaikas tiek tekreips dėmesio į pasikalbėjimą, kiek jis suinteresuos jį. Todėl pasikalbėjimai turi būti tvarkomi gyvai ir įdomiai. Daug įrodymų iškarto vaikui nereikia duoti. Verčiau vieną išplėtoti ir padaryti suprantamą.

Palaikyti vaiko dėmesiui reikalingos dvi sąlygos:

1) Pasikalbėjimo turinio parengimas su aiškiai pabrėžtu tikslu, dėl kurio kalbamės ir 2) pasakojimas savais žodžiais su tinkamomis pakaitomis pagal aplinkybes,

pabrėžimas svarbesnių dalykų balsu labai veikia vaikus ir skatina juos mąstyti. Pasikalbėjimai išdėstyti šiame vadovėlyje gali būti tiktai kaip pavyzdys, kurias mintis reikia kelti kalbant ir kaip logiškai tas mintis prie viena kitos jungti. Todėl kiekvienas lengvai padarys išvadą, kad žodžiu sakomas pasikalbėjimas įdomesnis, negu rašytas. Reikia vaikams leisti, kad savo abejojimus ir klausimus keltų tuojau pasikalbėjimo metu, bet tiktai tuomet, kai tie klausimai, ar abejojimai glaudžiai susiję su pasikalbėjimo dalyku. O kai jie nieko bendro neturi su kalbamu dalyku, atidedami vėlesniam laikui.

Religinio pasikalbėjimo tikslas sužadinti vaikų mintis ir suprasti Dievo dalykus, o taipgi kelti jų širdis prie Kūrėjo. Tai bus proto lavinimas ir širdies auklėjimas. Be to, kiekvieną pasikalbėjimą reikia sutvarkyti į trumpus klausimus ir katekizminius atsakymus. Supratęs pasikalbėjimą, vaikas supras ir duodamus klausimus, supras ir savo atsakymus. Tatai vadiname pasikalbėjimų santrauka. Santraukos klausimai ir atsakymai duodami stambesnėmis raidėmis turi būti išmokti atmintinai, pažodžiui. Atsakymai į kitus klausimus duodami savais žodžiais, kaip pataiko vaikas. Tačiau negalima reikalauti, kad labai jaunas vaikas ir neišsilavinęs mokėtų pažodžiui pasikalbėjimų santrauką. Būtinai reikia laikytis pagrindinio pedagogikos dėsnio: atsakymai į klausimus tur būti aiškus turinio supratimas. Negalima reikalauti atsakymo atmintinai tol, kol vaikas neapsipratęs su atsakymo turiniu.

I SANTRAUKA.

Kas yra Dievas?

— Dievas yra dangaus ir žemės Sutvėrėjas.

Kodėl Viešpatį Dievą vadiname Sutvėrėju?

— Nes visa, ką matome, sutvėrė.

Ką reiškia žodis „sutverti"?

— Reiškia padaryti ką nors iš nieko.

Ką išmokė Viešpats Dievas kiekvieną medį ir kiekvieną augalą?

— Išmokė ir įsakė šaknimis maistą čiulpti.

Kokią jėgą Viešpats Dievas davė kiekvienam augalo grūdeliui?

— Kad iš kiekvieno grūdelio gali išaugti augalas.

Kas išmokė bitę rinkti saldų medutį?

— Viešpats Dievas.

Ką Viešpats Dievas sutvėrė danguje?

— Saulę, mėnulį ir žvaigždes.

Dievo ypatybės:

„Dievas yra meilė". Tai, kad Viešpats Dievas yra meilė, pagal įkvėptą švento Jono evangelininko apibrėžimą, reikia taip giliai įskiepyti vaikui, kad ta sąvoka praneštų visas kitas. Tuomet neprasilenksime su tiesa ir vaikuose kils meilė Sutvėrėjui, nuoširdus santykis, o tai yra pagrindas tolimesniam mokslui apie Dievą. Apie tą Dievo ypatybę reikia kalbėti ypatingai pasiruošus, ypatingai gyvai ir nuoširdžiai, kad vaikams visus savo jausmus perteiktume. Uždegti meilę Dievui kieno nors širdyje gali tiktai ta siela, kuri pati dega meile. Tačiau nevisuomet galime pakilti taip aukštai. Kągi tuomet daryti? Reikia prieš pasikalbėjimą kreiptis ir prašyti šventąją Dvasią Dievo malonės, kreiptis į vaikų Angelus Sargus, kad jų širdys būtų atviros priimti mūsų mokslą.

5. Pasikalbėjimas apie Dievo meilę: panaudojant meilę motinai.

Pasikalbėjimo tikslas: Dievas motinoms duoda meilės vaikams, nes pats jos daug turi.

Ką sužinojo Mykoliukas apie saulę ir žvaigždes? Kas sutvėrė saulę ir žvaigždes? Kas paskyrė kelius žvaigždėms ir žemei? Aplink ką jos sukasi? Kaip vadiname Dievą, kuris visa tai sutvėrė?

Mieli vaikučiai, šiandien klausykitės labai atsidėję, noriu jums pasakyti labai svarbų dalyką. Kiekvienas iš jūsų namie turi motutę, tiesa? Motutė paima jus kartais ant kelių ir bučiuoja — ir tuomet prie motutės jums labai gera, tiesa, vaikučiai? Nė prie ko nėra jums taip gera, kaip prie motutės, o žinote dėlko? Nes niekas jūsų taip nemyli, kaip jūsų motutė. Kai sirgote kuomet, tai be galo graužsaid davosi, naktimis nemiegodavo. Kai padarydavot ką gerą, ji labai džiaugdavos, nes jus labai myli. O žinot, kas taip padarė, kad jus mylėtų? Viešpats Dievas. Viešpats Dievas davė jai tokią meilę jums. Ir visoms motinoms duoda tokią meilę.

Mažojo Juozuko motina buvo labai neturtinga: nuturėjo nieko, išskyrus tai, ką užsidirbdavo siuvimu. Kol darbavosi, Juozukas turėjo ko valgyti, bet atsitiko, kad Juozuko motina susirgo. Geri žmonės prižiūrėjo ją ligoje, Juo-

zukas atnešdavo duonos ir pieno. Motina atsikėlė iš lovos, bet dirbti negalėjo. Geri žmonės jau ne kasdieną atnešdavo Juozukui valgyti.

— Motute, aš valgyti noriu. Motute, aš alkanas — taip skundėsi Juozukas, o motina nieko neturėjo. Prašė žmones pagalbos, bet nevisuomet gaudavo.

— Ką aš, vargšė, darysiu? — vaitojo girdėdama, kaip Juozukas alkanas verkia — tur būt, atiduosiu jį auklėti žmonėms, bent badu nenumirs.

Ir nuvedė Juozuką pas svetimus gerus žmones, kurie jį priėmė, davė jam valgyti, davė žaislelių ir gražius drabužius.

Juozukas turėjo visa, ko tik norėjo, bet vis žvilgčiodavo į duris, ar neina jo motutė. Po kelių dienų atėjo. Ak, kaip jis nudžiugo! Puolė jai ant kaklo ir nenorėjo paleisti.

— Ar nesi alkanas, sūneli? — klausia motutė.

— Ne, motute.

— Teisybė, tau čia geriau, negu pas mane?

— O ne, ne geriau! Pas motutę geriau.

Žinote, vaikučiai, dėlko Juozukui buvo geriau pas mutut ę, nors būdavo ten ir alkanas? Kuris jūsų tai atspės? Vaiko nieks taip nemyli, kaip motina. Iš kur motina turi tiek meilės vaikui? Kas ją taip išmokė mylėti? Žinote kas? Viešpats Dievas duoda meilę.

Jeigu Viešpats Dievas tokią didelę meilę duoda motinoms, tai Jis pats turi turėti daug daug meilės. Teisybė, vaikai? Taip, teisybė, Dievas yra meilė, nes Jis dalina meilę. Pakartokit tai, vaikai: Kas yra Dievas?

Pagilinimas: Kiekvienam vaikui geriausia yra tuomet, kai motutė paima jį ant kelių, glamonėja ir glaudžia. Vaikas ne kartą pavirsta ir ima verkti. Jeigu jį motutė paima ant kelių, liaujasi verkęs, nes niekas pasaulyje vaiko taip nemyli, kaip motina.

Kur vaikui geriausia? Kas daugiausia vaiką myli?

Kai vaikas bijosi, bėga prie motinos, kai nori kuo pasiskųsti, taigi eina prie motinos, nes vaikui brangiausia iš visų žmonių yra motina; ir vaikui patinka motina, nors ir apiplyšusiais drabužiais, labiau negu kita, kad ir kažkaip puošniai apsidariusi moteris.

Prie ko bėga vaikas, kai jam prireikia ko? Dėl ko nebėga pas ką kitą? Kas vaikui brangesnė: ar neturtinga motina, ar kokia turtinga moteriškė?

Kiekvienas vaikas žino, kad motina naktimis nemiega, kai vaikas suserga. Džiaugiasi, kai vaikas gražiai elgiasi, nes kiekviena motina labai savo vaiką myli...

Ką kiekvienas vaikas žino apie motinos meilę?

Tokią motinos meilę vaikui dalina Viešpats Dievas. Viešpats Dievas visoms motinoms pa-

saulyje padalino tokią meilę ir nuolat dalina, nes pats Viešpats Dievas meilės turi be galo — pats yra meilė, tai reiškia labai myli.

Kas duoda motinoms meilės vaikams? Kas yra Viešpats Dievas?

Buvo viena maža mergaitė Marytė. Motina ją labai mylėjo ir Marytė labiausiai mėgdavo sėdėti ant motinos kelių ir gluosniuotis prie motinos. Vieną kartą, sėdėdama ant motinos kelių, taip prašneko į ją:

— Teisybė, motute, kad niekas taip manęs nemyli kaip motutė?

O motina dar labiau ją priglaudė prie savęs ir taip tarė:

— Teisybė, mano vaikeli, niekas pasaulyje taip tavęs nemyli, kaip tavo motina, bet danguje yra, kas myli tave daugiau negu motina: tai gerasis Viešpats Dievas, į kurį kalbi poterius. Jis tave taip myli, jog davė visa, ką tu turi: ir motutę, ir tėvelį, ir akeles, kuriomis žiūri, ir auseles, kuriomis girdi, ir liežuvį burnelėje, kuriuo kalbi, ir sutvėrė tau sielelę, kuri tavyje mąsto ir tave valdo. Iš Viešpaties Dievo turi viską, viską. O žinai dėlko, Maryte, tau visa ką davė Viešpats Dievas? Nes tave gerasis Viešpats Dievas labai myli, dar labiau ir geriau, negu tavo motina. Mylėk už tai Viešpatį Dievą visa širdim, pamaldžiai kalbėk poterius ir klausyk motutės, nes taip nori Viešpats Dievas, kad klau-

sytum; ir būk visiems gera, nes Viešpats Dievas nori, kad būtum gera.

Marytė atidžiai klausėsi, ką pasakojo jai motina, o vakare atsiklaupusi kalbėti poterių, labai pamaldžiai sudėjo rankeles ir atsidėjusi kalbėjo poterius į Viešpatį Dievą, kuris Marytę myli ir visa ką jai davė.

Pritaikymas: Kaip jums atrodo, vaikai, ar Viešpats Dievas tiktai tą Marytę mylėjo, ar ir kitus vaikus? Ar Viešpats Dievas ir jus myli? O taip, nes ir jūs visi visa ką turit iš Dievo. Ir tai, kad jus myli motutės ir taip jumis rūpinasi, Viešpats Dievas jas išmokė. Už tatai ir jūs mylėkite Viešpatį Dievą visa širdim, atsidėję klausykitės apie Viešpatį Dievą, o poterius kalbėkite visuomet pamaldžiai su sudėtomis rankelėmis. Atsistokite visi, susidėkite rankeles ir pamaldžiai kalbėsime: „Tėve mūsų".

6. Pasikalbėjimas apie Dievo meilę: panaudojant įgimtus gabumus.

Pasikalbėjimo tikslas: sužadinti vaikuose dėkingumo jausmus Dievui už tai, kad turi sveikas jusles.

Kiekviena motina myli savo vaiką. Tiesa? Motina savo kūdikiui atiduotų visa ką, kad tik jam būtų gera. Kai vaikas serga, jį slaugo, perka vaistų ir prašo Dievą jam sveikatos. Bet kai

vaikas esti luošas, tai motina nieko negali jam padaryti, nors labai jį myli.

Mažoji Marytė ėjo su motina iš bažnyčios. Žiūri, kad moteriškė vedasi mažą vaikutį. Vaikutis nė valandėlės nepaleidžia moters, nes nematė akimis: buvo aklas. Nematė nieko: nei medžių, nei žmonių, nei kelio, nei savo motinos, visai nieko nematė. Marytei pasidarė gaila vargšo berniuko, kad jis aklas, ir taip tarė motinai:

— Motute, ar jis niekuomet nematys?

— Niekuomet — atsakė motina. —

— O jei turėtų daug pinigų ir galėtų nuvažiuoti pas gydytojus, tai gal jį išgydytų ir galėtų matyti?

— Jeigu yra nuo gimimo aklas arba išgedo jam akys, tai gydytojai nieko jam nepadės. Ir nors duotų kas visą kalną pinigų, norėdamas įgyti sveikas akis, ir tai nieko nepadės.

— Tai mano akys tiek vertos, kiek kalnas pinigų?

— Dar daugiau vertos negu kalnas pinigų, Maryte! O tu jas turi visai veltui. Žinai, iš ko jas gavai? Iš Dievo, į kurį meldiesi rytą ir vakarą. Kad kas tau užrištų akis skepeta, ir taip visą dieną turėtum užrištas ir nieko nematytum: nei savo motutės, nei dangaus, nei žemės, tai būtų, beabejo, labai nemalonu ir labai, beabejo, verktum. O tas vargšas berniukas niekuomet

nieko nematė. Teisybė, Maryte, jis yra labai nelaimingas?

— Teisybė, motute.

— Matai, jis toks nelaimingas, nes nieko nemato, o tu turi sveikas akeles ir matai saulę padangėje, ir gėleles žemėje, ir savo motutę, ir mūsų laukus, daržus! Žinai, iš ko gavai savo akis? Kas tau jas davė ir taip padarė, kad visa ką jomis matai?

— Žinau, motute: iš Viešpaties Dievo.

— Koks yra tau Viešpats Dievas?

— Geras, motute, ir mylėsiu Jį už tai visą savo gyvenimą.

Pagilinimas: Šiandien, kai pareisite namo, papasakokit savo broliukams ir sesutėms, iš ko jie yra gavę akis, kuriomis mato. Kad pataikytumėt tai padaryti, dar kartą priminsiu jums apie mažąją Marytę ir aklą berniuką. Mažoji Marytė ėjo su motina į bažnyčią ir sutiko moterį su aklu berniuku. Marytei buvo gaila mažo berniuko, kuris nieko nematė: nei kelio, nei medžių, nei savo motinos, ir Marytė paklausė savo motiną, ar negalima už pinigus išgydyti, kad galėtų matyti. Motina jai pasakė, kad nors kas duotų ir kalną pinigų už naujas akis, ir tai jų negautų. Jeigu kas išsimuša akį, arba iš prigimimo neturi akies, nors duotų visą savo turtą, akies nenusipirktų.

Ką susitiko mažoji Marytė? Ko nematė aklas berniukas? Ko Marytė klausė savo motiną? Ar naujas akis galima nusipirkti už daug pinigų? Kas vertesnis, ar akys, ar kalnas pinigų?

Marytės motina pasakė, kad jos akys vertesnės, negu kalnas pinigų, o Marytė tas akis yra veltui iš Dievo gavusi. Kad vaikui užrištų kas akis per visą dieną, tai jis labai verktų, nes nieko nematytų ir būtų nelaimingas. Tokie nelaimingi vaikai yra tie, kurie iš prigimimo akli, o tie vaikai, kurie mato, yra laimingi ir privalo už tai Viešpačiui Dievui dėkoti, nes tai priklauso nuo Dievo, kad jie turi sveikas akis.

Kas davė veltui Marytei akis? Kurie vaikai yra labai nelaimingi? Kurie yra laimingi? Nuo ko priklauso tai?

Pritaikymas: Ar jūs turit sveikas akis? Ką jomis matote? Pamėginkit užmerkti akis, ar gera, jeigu nieko nematai? Ar jūsų akys taip pat yra brangios, brangesnės už pinigus? O kas jums visa tai davė? Kas padarė: kad jūs turit sveikas akis ir nesate luoši? Viešpats Dievas jums tatai davė, todėl kad Viešpats Dievas jus labai myli, nes Viešpats Dievas yra pati meilė. Todėl jūs privalot nuoširdžiai dėkot Dievui, kad jus taip myli.

7. Pasikalbėjimas apie Dievo meilę: nes mes apdovanoti protinga siela.

Pasikalbėjimo tikslas: sužadinti vaikuose dėkingumą Dievui už tai, kad yra pranašesni už visus tvarinius žemėje.

Tur būt, atsimenate tai, kaip mažoji Marytė susitiko aklą berniuką, pasigailėjo jo ir buvo dėkinga Viešpačiui Dievui, kad jai davė sveikas akis? Kuris iš jūsų man tatai gali papasakoti?

Dar jums kai ką papasakosiu apie Marytę. Jos tėveliai turėjo prie namų sodą: ten augo kriaušių, obuolių, slyvų. Tarp medžių buvo prisodinta įvairių gėlių. Buvo pavasaris. Marytė su motina nuėjo į sodą sekmadienį po pietų. Medžiai jau žydėjo, visur buvo žalia ir gražu, o labiausiai ten, kur augo gėlės. Marytės motutė dažnai papasakodavo jai apie Viešpatį Dievą. Tad ir dabar, kai Marytė ėmė žiūrėti į žydinčius medžius, o jos akutės degė džiaugsmu, sekdamos šokinėjančius paukštelius, motina paklausė ją:

— Ar čia taip patinka tau, Maryte?

— Ak, motute, patinka, nes čia daug gėlių, net nežinau, į kurią pirma žiūrėti.

— Įsižiūrėk gerai nors į šią šakelę, kiek čia lapelių ir žiedų. Tuo būdu kiekvieną medį Dievas aptaiso, kad už tai mylėtume Dievą. Tą obelį gerasis Dievas taip papuošė žiedais, jog nė viena mergaitė sodžiuje nepataikytų taip žiedais

pasipuošti. Ir kiekvienas žiedelis turi begalo švelnius lapelius ir švelnių dulkelių vidury. Ir tam medžiui Viešpats Dievas davė gyvybę: medis minta žemių sultimis, kvėpuoja oru lapeliais, tiktai pasitraukti iš vietos negali, nes yra šaknimis įaugęs į žemę, tačiau stovi pasipuošęs ir kvapus. Ar norėtum, Maryte, būti tokiu pasipuošusiu medeliu?

— O ne, motute, nes negalėčiau bėgioti, o aš taip mėgstu bėgioti. Norėčiau būti verčiau tokiu paukšteliu, kuris skraido po medžius, o kai nori ir žemėje bėgioja.

— Ir paukšteliams Viešpats Dievas davė gyvybę; ne tokią kaip medžiams, kurie minta žemės sultimis, bet kitokią. Paukšteliai turi akis, snapelį, sparnelius, kuriais laksto, turi širdį, kuri nuolat plaka, ir kraują, panašų į mūsąjį. Bet negali jie taip kalbėtis kaip mes, negali galvoje turėti tokių minčių kaip mes, negali gražiomis gėlėmis taip kaip mes džiaugtis. Matai, mūsų šuniukas Sargis taipgi yra gyvas, atėjo su mumis į sodą, bet visai nesidžiaugia, kad čia taip gražu, tiktai nuėjo ir atsigulė ant gėlių, nes jis neturi proto. Nė paukšteliai neturi proto. Protą turi tiktai žmogus, o žinai, iš kur? Viešpats Dievas davė kiekvienam žmogui tai, ko nedavė kitiems padarams: protingą sielą. Ir tu, Maryte, turi savyje tokią protingą sielą, kurią tau gerasis Viešpats Dievas sutvėrė ir tuo būdu iškėlė tave aukščiau už visa tai, ką matai šiame

pasaulyje: turi savyje gyvybę ne tokią, kaip žydįs medelis, ne tokią kaip paukštelis, kur skraido, bet daug aukštesnę ir geresnę: turi savyje protingą gyvybę. Taip tave gerasis Dievas apdovanojo, nes myli tave labiau negu visus medžius, labiau negu visus paukštelius ir žvėris. Sakyk man, dukrele, koks yra tau Viešpats Dievas?

— Geras, motute.

— Mylėk Jį užtai visą gyvenimą. Tad ar benorėtum būti paukšteliu, kuris skraido?

— Ne, niekuomet, nes negalėčiau mylėti Dievo, kaip dabar Jį myliu.

Ir Marytė pabučiavo savo motiną, kad jai tiek gražių dalykų papasakojo apie Viešpatį Dievą ir Jo meilę.

Pagilinimas: Dar kartą jums papasakosiu apie Marytę ir jos motiną. Marytė su motina nuėjo į sodą. Žydėjo medžiai, nes buvo pavasaris. Sode buvo labai gražu. Marytės motina pasakojo, kaip Viešpats Dievas kiekvienam medeliui liepia augti ir pavasarį pasipuošti žiedais, kaip jam liepia maitintis žemės sultimis ir kvėpuoti lapeliais. Motina paklausė Marytę: „Ar norėtum, Maryte, būti tokiu puošniu medeliu?" O Marytė atsakė „Ak ne, nes negalėčiau bėgioti, tačiau norėčiau būti paukšteliu, kuris skraido ir bėgioja".

Kur nuėjo Marytė su motina? Kas buvo sode? Ką motina kalbėjo Marytei apie medžius? Ko ji klausė ją?

Marytės motina kalbėjo jai dar apie paukštelius, kad ir paukšteliams Viešpats Dievas davė gyvybę: turi galvelę, akeles, snapelį, sparnelius, širdį, kuri nuolat plaka, ir kraują tokį, kaip mūsasis. Paukšteliai skraido ir bėgioja, kiti žvėrys taipgi bėgioja, bet ir paukšteliams ir visiems žvėrims trūksta vieno daikto: proto.

Ką paukšteliams davė Viešpats Dievas? Ar gali jie judėti? Ko jiems trūksta?

Protą turi tiktai žmogus. Kiekvienas žmogus turi savyje tai, ko neturi kiti padarai žemėje: turi savyje protingą sielą, kurią jam sutvėrė Viešpats Dievas. Ir kiekvienas vaikas turi savyje protingą sielą. Dėlto kiekvienas vaikas Dievui vertesnis, negu visi medžiai ir visi padarai pasaulyje. Ir Viešpats Dievas kiekvieną vaiką myli labiau, negu visus kitus padarus žemėje.

Ką turi savyje žmogus Viešpaties Dievo sutvertą? Ką turi savyje kiekvienas vaikas? Kas vertesnis, ar vienas vaikas, ar visi padarai žemėje? Ką tokį brangų turi savyje vaikas? Kaip Viešpats Dievas myli vaikus?

Pritaikymas: Kas jumyse yra labai brangu? Kas jums davė tą sielą? Jei Viešpats Dievas davė jums tokį brangų daiktą, tai jus labai myli, nes brangūs daiktai teduodami tiems, kuriuos labai mylime, teisybė, vaikai? Jei taip Viešpats Dievas jus myli, tai ir jūs už tai Viešpatį

Dievą mylėkite visa širdimi ir taip kalbėkite: „Mano Dieve, mano meile! noriu Tave mylėti visa savo širdimi, nes Tu mane labai pamilai". Atsistokite, sudėkite rankeles ir pakartosime tai tris kartus.

8. Pasikalbėjimas apie Dievo meilę: iš siuntimo Išganytojo į pasaulį.

Pasikalbėjimo tikslas: sužadinti vaikuose dėkingumo jausmus Dievui už Išganytojo atsiuntimą.

Kiekvienam iš jūsų Viešpats Dievas davė kažką labai brangų. Ar atsimenate ką? Ar ir kitiems padarams davė Viešpats Dievas tokią pat sielą? Ką labiau myli: jus, ar kitus padarus? Kas išmokė jūsų motutę jus taip mylėti? Dėlko išmokė ją to? — Nes pats labai jus myli. Šiandien dar daugiau sužinosite, kaip Viešpats Dievas labai jus myli, tiktai pasiklausykite atsidėję.

Buvo du vaikučiai: Marytė ir Kaziukas. Artinosi Kalėdos. Vaikai nekantraudami laukė tų švenčių, nes tikėjosi turėsią eglaitę.

Pagaliau atėjo Kūčios. Vaikai pamatė gražią eglaitę. Degė joje daug spalvotų žvakelių, buvo papuošta įvairiais blizgučiais, o obuoliukai, riešutukai, saldainiai ir cukrainiai kabojo iš visų pusių. Po eglele vaikai pamatė dovanėlių, kurias nupirko jiems tėvai. Marytė gavo lėlę,

o Kaziukas arkliuką. Vaikai labai džiaugėsi eglaite ir dovanėlėmis ir nuoširdžiai už visa tai dėkojo tėveliams. Paskui tėvelis pradėjo giedoti: „Gul šiandieną jau ant šieno". — Ir visi drauge pagiedojo tą giesmelę ir dar porą kitų.

— Ar žinote, vaikai, dėl ko šiandien tokia iškilmė ir jums tiek džiaugsmo, paklausė tėvas. O tai dėl to, kad pats Viešpats Dievas nužengė iš dangaus ir gimė kaip mažas Kūdikis; pasidarė kūdikiu, norėdamas visiems kūdikiams daryti gerą. Tas Dievas Kūdikis vadinas Kūdikėlis Jėzus.

— O ką mums gero daro Kūdikėlis Jėzus? — paklausė Kaziukas.

— Tai, kad turi eglelę ir arkliuką, kad turi drabužėlius ir maistą, visa tai duoda Kūdikėlis Jėzus. Bet tai ne visa. Kūdikėlis Jėzus myli visus vaikus ir neleidžia jų skriausti.

Pagilinimas: Kaip Viešpats Dievas myli jus, mano vaikai, tai net sunku ir apsakyti. Kokios šventės laukė Marytė ir Kaziukas? Ką jie gavo per Kalėdas iš tėvelių? Kokia didžiausia šventė vaikams? Žinote dėl ko? Nes Kūdikėlis Jėzus išmokė žmones, kad mažus vaikus reikia mylėti, nors būtų luoši ir ligoti.

Kadangi Viešpats Dievas labai jus myli ir nenori, kad neturtingi vaikai mirtų badu, davė gerą mintį vienam kunigui, kad visam pasaulyj įsteigtų prieglaudų mažiems neturtingiems vai-

kams. Tas kunigas vadinosi šv. Vincentas Paulietis. Ėjo kartą pas ligonį nakčia. Girdi baisų riksmą. Žiūri, kad viena moteris bėga su vaiku, o kita begalo verkia. Klausia, kas yra.—Daviau jai auginti mažą vaiką — kalbėjo verkdama moteris — o ji nori mano vaiką parduoti, už 20 skatikų. Norėjau jį atimti, bet ji nenori atiduoti, nes neturiu pinigų. Ji ne vieną jau taip pardavė.—Ir vėl pradėjo verkti. Šv. Vincentas davė jai pinigų, bet pats pagalvojo:—Tokių neturtingų motinų yra labai daug. Kas daryti? — Pradėjo melstis į Kūdikėlį Jėzų, ir atėjo jam mintis: įsteigt daug prieglaudų neturtingiems vaikams. Neturtingus vaikus liepė auginti Gailestingosioms Seserims. Ar jūs esate matę, kuomet Gailestingųjų Seserų vienuolių? Jos tarnauja ligonims ir auklėja neturtingus vaikukučius visame pasaulyje.

Kas davė tokią gerą mintį šv. Vincentui? Kas padarė taip, kad niekas dabar mažo vaiko nebeparduoda? Koks yra Viešpats Dievas vaikams? Kas yra Viešpats Dievas?

Pritaikymas: Ką turite jausti savo širdelėse tam Dievui, kuris taip didžiai jus myli, jog dėl jūsų paliko gražųjį dangų ir tapo mažu Kūdikėliu? Ir ne tiktai patys nuoširdžiai mylėkite gerąjį Dievą, bet ir kitiems vaikams papasakokite, ką čia girdite, jog Viešpats Dievas labai ir labai mums geras, kad mus myli. Pasakykite man, koks yra mums Viešpats Dievas? — Dievas

yra begalo geras, mus myli. Ir šiandien sukalbėsime tris kartus tai, ką kalbėjome vakar: „Mano Dieve, mano meile! noriu Tave mylėti visa širdimi, nes Tu mane labai pamilai".

Pasikalbėjimams apie Dievo meilę reikia pasirinkti tas vaiko gyvenimo aplinkybes, kurios jam mieliausios ir artimiausios. Tad dar galima kalbėti vaikams apie žvaigždėto dangaus gražumą, apie gėlių lankose, vilnijančių javų laukuose gražumą ir aiškinti jiems, kad šaltinis džiaugsmo, kurį jaučia vaikai, matydami tas visas gražybes, yra Dievas. Vaikai pamils Dievą, kai pajus patys, jog ir jiems, mažiems, Viešpats teikia daug džiaugsmo. Vadinas, pats Dievas turi būti geras. Įtikinti vaikus nesunkus dalykas, nes vaiko siela įspūdinga ir dėkinga. Ir čia galima vaikams priminti, kad kalbėdami poterius, — žadintų savo širdyse dėkingumą Kūrėjui. Tuo nuo pat mažens pratinami mylėti Dievą gryna meile.

Lig šiol davėme vaikui numanymą apie tai, kad Dievas yra, kad Jis visokios gėrybės davėjas, kad Jis dangaus ir žemės Sutvėrėjas, kad Jis pati meilė. Tačiau aukščiau duotus pasikalbėjimus reikia su vaikais gilinti, kartoti klausimais ir atsakymais, kol įsitikinsime, kad kiekvienas vaikas tinkamai visa ką suprato. Tiktai tuomet pereiname prie kitų Dievo ypatybių; jog Viešpats yra visur esanti dvasia; tačiau tą pasikalbėjimą, kaip sunkesnį suprasti, galime praleisti, kad turime reikalo su labai mažais vaikais.

9. Pasikalbėjimas apie tai, kad Dievas yra visur esanti dvasia.

Pasikalbėjimo tikslas: dvasia tobulesnė už medžiagą, o tobuliausioji dvasia Viešpats Dievas.

Kaziukas ir Marytė labai džiaugėsi dovanėlėmis, kurias gavo per Kalėdas. O ką jie gavo? Kokiam atminimui ruošiama vaikams eglelė? Kas nužengė iš dangaus ir dėl ko? Kiek kartų Marytė pažvelgė į savo lėlę, o Kaziukas į arklį, tuojau prisiminė, ką jiems pasakojo tėvelis apie Viešpatį Jėzų, kaip paliko gražųjį dangų, kad taptų mažu kūdikėliu, nes Viešpats Jėzus labai myli vaikus.

Šiandien klausykite, vaikai, labai atsidėję. Jau žinote, kas sutvėrė dangų ir žemę? Viešpats Dievas. Dar nei žemės, nei dangaus nebuvo, o Viešpats Dievas visuomet buvo, nes Viešpats Dievas yra amžinas. Ar Viešpats Dievas buvo visuomet? Buvo, yra ir bus. Kur yra Vešpats Dievas? Yra visur, bet mes nematome Dievo, nes Dievas yra dvasia. Vėliau tai suprasite geriau. Šiandien paklausykite, ką jums papasakosiu:

Marytė vieną kartą ėjo su motina gatve ir girdi, kad vienuose namuose kažkokia moteris garsiai verkia. Priešais namus stovi nuliūdę žmonės. Marytė tuojau klausia motiną:

— Motute, kas čia atsitiko, kad ji taip garsiai verkia?

Motina ir Marytė priėjo prie žmonių, pro atdarą langą pamatė trobos vidury grabą, o grabe jauną mergaitę, vienintelę dukterį tos moters, kuri taip garsiai verkė. Po valandėlės turėjo grabą nešti į kapus.

Ar esat matę, vaikai, kapus? Ką ten laidoja? Ta motina labai mylėjo savo dukterį, o tačiau liepė ją nešti iš namų ir užkasti kapuose. Dėl ko jos nelaikė namie, jeigu ją taip mylėjo? Dėl to, kad toj dukrelėj jau nebebuvo sielos, o kai siela, kurią Viešpats sutvėrė, išeina iš žmogaus, tai tas žmogus niekam nebedera ir reikia jį skubiai užkasti, nes pūva. Yra dar ir akys, ir rankos, ir kojos, bet jos niekam nedera, nes nėra sielos, kuri jas gaivintų. Pasakykite man, kas svarbiau žmoguje, ar kūnas, kurį matome, ar siela, kurios nematome, o tačiau ji yra gyvame žmoguje? Sielos negalime pamatyti, nes ji nematoma: yra dvasia, o tačiau ji svarbesnė už kūną.

Mažoji Marytė dar to nežinojo, tad paklausė motutę:

— Motute, ar tos mergaitės negalima pažadinti, kad ji atsikeltų? Kaziukas taip pat ne kartą guli ir nejuda, bet galima jį pažadinti.

— Tos jau negalima pažadinti, mano vaikeli, nes mirė, tai reiškia iš jos išėjo siela ir tiktai pasiliko negyvas kūnas, kurį užkas į žemę.

— Ar kas matė, kaip iš jos ėjo siela?

— Sielos negalima matyti: ji yra dvasia, kuri gaivina kūną. Siela mūsų kūne mąsto, nori ir mus valdo. Panašus į mūsų sielą Viešpats Dievas, nes Jis taip pat yra nematoma dvasia, ir dėl to Viešpaties Dievo negalima matyti, bet Viešpats Dievas mus mato ir girdi ir Viešpats Dievas yra visur: danguje, žemėje ir kiekvienoje vietoje ir dabar Viešpats Dievas žiūri į tave ir myli tave už tai, kad apie Jį nori sužinoti ir pradedi Jį mylėti.

Marytė klausės atsidėjus, ką pasakojo motutė, ir tą pačią dieną sužinojo dar tai, kad Viešpats Dievas labiausiai mėgsta žiūrėti į tuos vaikus, kurie yra geri, mandagūs ir paklusnūs.

Ir jūs, mano vaikai, klausykite atsidėję apie Viešpatį Dievą ir, kad gerai atsimintumėt, koks yra Viešpats Dievas, dar kartą jums tai papasakosiu.

Pagilinimas: Dangų, ir žemę, ir visa, ką matome, sutvėrė Viešpats Dievas. Buvo toks laikas, kad nebuvo nei žemės, nei dangaus, tiktai vienas Dievas, nes Dievas amžinas, tai reiškia, kad neturi pradžios ir niekuomet neturės galo.

Kas sutvėrė visą pasaulį ir visa, kas yra pasaulyje? Ar buvo toks laikas, kad nebuvo nei žemės, nei dangaus? Kas tuomet buvo? Ką reiškia amžinas?

Viešpaties Dievo pamatyti negalime, nes

Dievas yra dvasia, panaši į mūsų sielą, kuri mumyse yra, mus valdo, mumyse mąsto, bet pamatyti jos negalime.

Ar galima pamatyti Viešpatį Dievą? Dėl ko negalima pamatyti? Į ką panašus Viešpats Dievas, kad Jo negalima pamatyti?

Marytė pamatė pro atidarytą langą mirusią mergaitę, kuri turėjo galvą, rankas, kojas, bet niekam netikusias, nes nebegyvas. Turėjo ją užkasti žemėn, nes mergaitė nebeturėjo savyje to, kas svarbiausia: nebeturėjo savyje sielos.

Siela nematoma, nes yra dvasia, kaip ir Viešpats Dievas kad yra dvasia; siela žmoguje daug svarbesnė už kūną.

Ką Marytė pamatė pro langą? Kodėl nejudėjo nei galva, nei rankos, nei mirusios mergaitės kūnas? Kas mumyse svarbiausia?

Viešpats Dievas yra dvasia ir yra visur: danguje, žemėje ir kiekvienoje vietoje. Viešpats Dievas į mus žiūri, o mėgsta žiūrėti į mus, kai darome ką gera.

Kur yra Viešpats Dievas? Į ką labiausiai Viešpats Dievas mėgsta žiūrėti?

Pritaikymas: Į jus taip pat žiūri Viešpats Dievas, prie jūsų yra ne tik tuomet, kai jūs meldžiatės, bet ir tuomet, kai žaidžiate, bėgiojate arba miegate lovelėje. Jūs jau girdėjote apie Viešpatį Dievą, be abejo, Jį mylite jau, todėl

šiandien padarykite ką nors gerą, kad į jus Viešpats pažiūrėtų maloniai. Ką padarysi, N.?

(Vaikams reikia padėti išrasti gerus darbus, pritinkančius jų jėgoms ir amžiui, pav., greitai paklausyti motutės, padėti broliui arba seseriai kokį darbą dirbti ir t.t. turint atmintyje, kad Viešpats Dievas į juos žiūri. Tuo būdu padedamas tvirčiausias moralumo pagrindas).

Dievo visagalybė ir tai, kad Jis dvasia, *sunku suprasti* net suaugusiam žmogui juo labiau vaikui, tad tas paslaptis aiškinti nėra ko ypatingai stengtis, tiktai trumpai pateikti jas vaikams absoliutės tiesos forma be įrodymų.

Taip pat ir apie kitas Dievo ypatybes, kad Dievas yra amžinas, nemainus, kad yra vienas, užtenka trumpai pasakyti. Tačiau ilgiau reikia sustoti prie to, kad Dievas yra Apvaizda, Gailestingumas, didžiausia Šventybė ir Tiesa, mūsų Jėga ir aukščiausias Teisėjas. Visuose tuose pasikalbėjimuose, kaip pagrindinis siūlas, turi būti svarbiausia mintis, kad Dievas yra Gėrybė ir Meilė.

Pasikalbėjimams, kiek tiktai gàlima, reikia panaudoti dažytus paveikslėlius, tiktai nedaug iš karto, daugiausia du. Tai labai veikia vaikų vaizduotę, ir, be abejo, visuomet atsimins pasikalbėjimą, kuris buvo iliustruotas paveikslėliu. Pasikalbėjimams naudojame Biblijos istoriją, nesivaržydami visai chronologija. Nes istorija vaikams turi būti ne kaip atskiras dalykas, bet kaip įrodymai teikiamų Dievo tiesų. Tiktai reikia pabrėžti vaikams, kad Biblijos pasakojimai nėra pasakos, bet tikri atsitikimai, kurie kadaise įvyko ir buvo surašyti į šventas knygas ir atidžiai lig šiol saugojami.

10. Pasikalbėjimas apie Dievo Apvaizdą. Juozapo istorija.

Pasikalbėjimo tikslas: išaiškinti vaikams, kad tai, ką žmonės vadina nelaime, Viešpats Dievas paverčia geru dalyku.

Papasakosiu jums šiandien, mano vaikai, kaip Viešpats Dievas visa išmintingai tvarko ir tas, kuris myli Viešpatį Dievą, tegu nieko nesibijo. Paklausykite.

Labai labai seniai gyveno vienas berniukas, geras ir pamaldus. Jis vardu buvo Juozapas. Tėvas jį mylėjo, ištaisė jam gražų drabužėlį, laikė jį namie ir tiktai retkarčiais siųsdavo į laukus pažiūrėti, kur broliai gano bandą. Broliai iš pavydo jo nemylėjo ir visaip stengdavosi jam įkyrėti.

Tų brolių buvo vienuolika, o Juozapas buvo dvyliktas. Vieną kartą Juozapas sapnavo, kad lauke rišo pėdus. Jo pėdas atsistojo, o kitų pėdai jam lenkėsi. Kai tą sapną papasakojo broliams, jie dar labiau ant jo įširdo.

— Kągi — kalbėjo — ar mūsų karalius būsi, ar ką?

Atsitiko taip, kad broliai išginė toli į lauką bandą; tėvas norėjo sužinoti, kas girdėti laukuose, ir nusiuntė pas juos Juozapą. Kai tiktai broliai pamatė jį iš tolo, ir susitarė nužudyti, bet vyresnysis brolis nesutiko su tuo, nes jam gaila buvo berniuko, tad patarė broliams taip:

— Kam turime žudyti savo mažąjį brolį ir susitepti jo krauju? Geriau įleiskime į šulinį be vandens, ir jis ten mirs badu.

O pats mąstė, kad, broliams nuėjus, ištrauks jį iš šulinio ir nusiųs tėvui. Broliai su tuo sutiko ir, kai tik Juozapas atėjo pas juos, nuplėšė nuo jo gražius drabužius ir įleido jį į išdžiūvusį šulinį. Paskui atsisėdo valgyti. Gi žiūri — važiuoja pirkliai su prekėmis. Vienas iš brolių ir sako:

— Ko Juozapas turi mirti šuliny, verčiau jį parduokime tiems pirkliams.

Ištraukė jį iš šulinio ir pardavė už trisdešimt sidabrinių. Mažasis Juozapas verkė, buvo tikras, kad tai nelaimė jam, bet ką darysi, turėjo važiuoti su pirkliais į tolimą kraštą, į Egyptą. Ten daug visoko iškentė, nes jį nekaltą pasodino į kalėjimą, bet visuomet meldėsi į Dievą, kad Dievas rūpintųsi juo.

Toje šalyje buvo karalius, faraonas. Tas karalius kartą sapnavo, kad lankoje ganėsi septynios riebios karvės. Prie jų atėjo septynios liesos karvės ir tos liesosios suėdė pirmąsias. Karalius nustebo, kągi galėtų reikšti toks sapnas, nes tas sapnas buvo nepaprastas ir turėjo kažką reikšti, bet niekas nemokėjo išaiškinti. Tiktai paskui karaliui sako, kad kalėjime yra kažkoks Juozapas, kuris moka aiškinti sapnus. Karalius liepė jį atvesti. Juozapas Dievo įkvėptas išaiškino, kad septynios riebios karvės reiškia septyne-

rius derlingus metus, o septynios liesos karvės — septynerius bado metus, ir kad žmonės bado metais visa suėsią, ką derlingaisiais surinksią. Karalius nudžiugo, paleido Juozapą iš kalėjimo ir padarė jį krašto viršininku ir įsakė rinkti javus bado metams. Paskui, kai stojo badas, tuos javus žmonėms dalino ir pardavinėjo.

Kai Juozapo broliai sužinojo, kad Egypte parduoda javų, atvyko ir jie pirkti, bet Juozapo nepažino. Jis pažino juos iš karto, bet dėjosi jų nepažįstąs ir šiurkščiai elgėsi su jais. Tiktai paskiau, kai įsitikino, jog pasitaisė, kad labiau vienas kitą myli, pasisakė, kas esąs. Broliai nusigando, nes manė, kad juos nubaus už tai, kad jį pardavė, bet jis su džiaugsmu pravirko ir tarė:

— Dievas tai padarė, kad čia aš esu, nes kitaip mirtumėte badu.

Paskui parsigabeno pas save senąjį tėvą, ir tuo būdu visas nelaimes Viešpats Dievas pavertė į gerą. Kodėl? Nes Juozapas visuomet mylėjo Viešpatį Dievą ir tuomet, kai buvo pas tėvą ir buvo jam gera, ir tuomet, kai broliai jį pardavė, ir tuomet, kai sėdėjo kalėjime. Viešpats Dievas rūpinasi tokiais žmonėmis, kurie visiškai pasitiki Dievu, ir nors nelaimė juos ištinka, vis tiki, kad Viešpats Dievas nelaimę leidžia jų labui.

Pagilinimas: Labai atidžiai klausėtės apie Juozapą, kurį pardavė broliai. Man įdomu, ar jūs ką beatmenat.

Kas man papasakos, ką Juozapas darė namie ir kaip elgėsi su juo broliai? (Vaikui reikia padėti pasakoti ir pagirti, kad jis atidus).

Kad gerai suprastumėt, kaip Viešpats Dievas myli gerus žmones, jog net nelaimes, kurios juos ištinka, paverčia į gerą — tai dar jums papasakosiu apie brolių parduotą Juozapą.

Ką Viešpats Dievas myli? Kuo paverčia Viešpats Dievas nelaimes, kurios ištinka gerus žmones?

Seniai seniai gyveno vienas geras ir pamaldus berniukas, vardu Juozapas. Savo tėvui buvo paklusnus, ir tėvas labiau mylėjo jį negu kitus sūnus. Juozapas visuomet buvo prie tėvo, nes buvo jaunesnysis. Jo broliai ganė avis laukuose. Jie nemėgo Juozapo. Jam pavydėjo, kad tėvas labiau myli jį ir kad pasiūdino jam gražius drabužius.

Kada gyveno Juozapas? Koks buvo berniukas? Kodėl nemėgo jo broliai?

Vieną kartą Juozapas papasakojo broliams, ką sapnavęs: kad drauge su broliais rinkęs lauke javus, ir jo pėdas atsistojęs, o brolių pėdai jam lenkęsi. Broliai dar labiau supyko ant Juozapo. Kągi tu — kalbėjo — mūsų karalium būsi, ar ką! Ir sutarė jį nužudyti.

Ką papasakojo Juozapas broliams? Ką susitarė padaryti broliai?

Vieną kartą tėvas nusiuntė Juozapą pas brolius į lauką pažiūrėti, kas pas juos gera. Broliai,

jį ištolo pamatę, tarė: „Štai eina sapnuotojas, nudėkim jį, o tėvui pasakysime, kad laukiniai žvėrys sudraskė jį. „Tačiau vienas iš brolių nenorėjo žudyti jo; patarė jį įleisti į šulinį be vandens. Kai Juozapas atėjo pas brolius, nuplėšė nuo jo gražius drabužius ir įleido jį į šulinį, o paskui ištraukė jį iš ten ir pardavė jį pirkliams iš Egypto, kurie važiavo pro šalį. Juozapas verkė, kad broliai jį parduoda kaip gyvulį į svečią šalį. Galvojo, kad tai jam didelė nelaimė, bet prašė Dievą globos ir nuvažiavo su pirkliais į Egyptą.

Kur tėvas siuntė Juozapą? Ką kalbėjo broliai jį pamatę? Ar jį nudėjo? Ką su juo padarė?

Pradžioje Juozapui buvo gera Egypte, nes buvo paklusnus ir pamaldus, ir visi jį mylėjo, bet paskui apskundė nekaltai jo ponui, ir ponas įmesdino jį į kalėjimą. Juozapui vėl buvo labai bloga, bet meldėsi į Dievą ir prašėsi globojamas. Ir neilgai po to pats karalius liepė paleisti jį iš kalėjimo, nes niekas negalėjo karaliui gerai išaiškinti nepaprasto sapno. Tiktai vienas Juozapas pataikė tai padaryti. Išaiškino karaliui, kad jo šalyje pirmiausia bus septyneri derlingi metai, o paskui septyneri nederliaus ir bado metai, ir patarė karaliui rinkti derliaus metais javus ir laikyti bado metams. Karalius labai nudžiugo ir paskyrė Juozapą visam Egypte rinkti ir dalyti javus.

Kaip sekėsi Juozapui Egypte? Už ką pasodino jį į kalėjimą? Kas tai yra kalėjimas? Kas paleido jį iš kalėjimo?

Kaip Juozapas išaiškino karaliui jo sapną? Kuo paskyrė karalius Juozapą?

Taip, kaip išpranašavo Juozapas karaliui, pirma buvo derlingi metai, javų buvo tiek daug, kad žmonės nežinojo kur dėti. Juozapas liepė padaryti didelius sandėlius javams ir ten liepė pilti visus javus, kurie žmonėms atlikdavo. Po septynerių metų stojo visur nederlius ir badas. Žmonės tuokart ėjo pas Juozapą, o jis pardavinėjo ir dalino javus.

Ar išsipildė Juozapo pranašavimai? Ką liepė daryti su javais derliaus metais? Ką žmonės darė bado metais?

Nederlius ir badas buvo ne tik Egypte, kur gyveno Juozapas, bet ir kitose šalyse, ir ten, kur gyveno Juozapo tėvas ir jo broliai. Senas tėvas labai verkė, netekęs Juozapo, buvo tikras, kad Juozapas nebegyvas, kad jį laukiniai žvėrys laukuose sudraskė. Nes Juozapo broliai, pardavę jį į Egyptą, paėmė jo drabužėlį, sutepė papjauto ožiuko krauju, nunešė tėvui ir pasakė tokį radę laukuose. Tėvas labai nusiminė ir tarė, kad jau iki mirties neturėsiąs paguodos, nes nesą Juozapo.

Dabar, kai sužinojo, jog Egypte parduodami javai, tuojau išsiuntė savo sūnus pirkti grūdų.

Kur buvo badas, ar tiktai Egypte? Ką Juozapo tėvas galvojo apie jį? Kur išsiuntė savo sūnus ir ko?

Kas tik norėjo Egypte nusipirkti javų, tas turėjo eiti pas Juozapą. Tad ir jo broliai atėjo, bet jo nepažino, nes Juozapas labai pasikeitė ir kalbėjo egyptiškai ir buvo apsidaręs kitaip, negu pas tėvą. Tačiau jis pažino savo brolius iš karto, dėjosi tiktai jų nepažįstąs, nes norėjo sužinoti, ar jie pasitaisė. Paskiau visiems tarnams liepė išeiti iš kambario, puolė ant kaklo savo broliams ir tarė: „Aš esu jūsų brolis Juozapas, kurį pardavėte." Jie labai nusigando, nes manė, kad Juozapas dabar jiems keršys, bet jis verkė iš džiaugsmo. — Nebijokitės — tarė — tai Viešpats Dievas padarė; šiaip dabar jūs visi būtumėt išmirę badu. Ar mano tėvas dar gyvas?

Pas ką turėjo eiti tie, kurie norėjo pirkti javų Egypte? Kodėl broliai nepažino Juozapo? Kaip su jais elgėsi Juozapas? Ką jiems pasakė?

Juozapas parsigabeno į Egyptą tėvą ir visus brolius ir, karaliui leidus, davė jiems valdyti geriausias žemes šalyje. Tėvas nepaprastai nudžiugo, kai pamatė Juozapą ne tiktai gyvą, bet ir taip iškilusį, nes Juozapas prie karaliaus buvo pirmasis asmuo Egypte. Suprato, kad Viešpats Dievas visuomet globoja tuos, kurie Jį myli ir Jam tarnauja, ir kad kiekvienoje nelaimėje reikia pasitikėti Dievo Apvaizda.

Ką Juozapas parsitraukė į Egyptą? Kuo visuomet Viešpats Dievas rūpinasi ir ką globoja?

Pritaikymas: Ar gerai būtų Juozapas padaręs, jei būtų keikęs Viešpatį Dievą, už tai kad broliai jį pardavė? Kodėl negerai? O visa tai išėjo į gerą. Taip pat, kai ir jus ištiks kokia nelaimė ar nemalonumas, atsiminkite, kad Viešpats Dievas visa ką paverčia į gerą, tiktai Dievą reikia mylėti ir gerai Jam tarnauti.

Jei matytumėte, kad pasikalbėjimas perilgas, tai galima jį suskirstyti dalimis, pav., a) Juozapas namie ir jo pardavimas; b) Juozapas nelaisvėje ir faraono sapnai; c) Juozapo išaukštinimas ir brolių atvykimas — tačiau visą Juozapo istoriją reikia papasakoti per vieną dieną, nes ta istorija yra Dievo Apvaizdos įrodymas.

11. Pasikalbėjimas apie Dievo Apvaizdą.

Pasikalbėjimo tikslas: Dievo Apvaizda visu kuo rūpinasi ir iš anksto viską apsvarsto.

Mano vaikai, Viešpats Dievas žino visą, kas tik darosi pasaulyje, kas turi būti paskui, ir niekas nesidaro be Jo valios. Juozapą pardavė broliai — Viešpats Dievas žinojo, kad tai bus reikalinga išsaugoti tėvui ir broliams nuo bado, ir leido tą nemalonumą Juozapui, bet taipgi jo labui. Taip yra lig šiol pasaulyje, nes Viešpats Dievas visuomet tas pats ir taip pat geras ir taip pat visu kuo rūpinasi.

Marytės ir Kaziuko motina buvo pamaldi moteris ir vaikams dažnai kalbėdavo apie Dievą.

Vieną kartą Marytė ir Kaziukas su motina nuėjo į mišką. Vaikai labai džiaugėsi ir bėgiojo tarp medžių ir kas kartą kuris nors atbėgdavo pas motiną ir klausdavo:

— Motute, kaip vadinasi tas paukštelis, tas medis, tas žvėrelis?

Ir motina jiems pasakodavo. Buvo tenai miške ir voveraičių, kurios šokinėja šakomis, ir genių, kurie snapu medį kala, ir daugybė kitų paukštelių.

— Motute, ką čia paukšteliai lesa, kad nematyti grūdų? — klausia Kazys.

— Lesa kirminėlius arba mažus žolių grūdelius, kurių tu nematai. Juos to išmokė Viešpats Dievas.

Kiek čia daug įvairių paukščių! Matote, vaikai? Tų varnų, kurie krankia medyje, kiek daug! Tai labai rajūs paukščiai, o tačiau, jie nei sėja, nei pjauna: gerasis Viešpats Dievas juos maitina. Taip yra su kiekvienu tvariniu; Viešpats Dievas žino kiekvieną ir kiekvienam duoda priemonių gyventi. Juo labiau rūpinasi žmonėmis ir vaikais, kurie nori Viešpatį Dievą mylėti.

Marytei buvo įdomu, kur žiemos metu slepiasi nuo šalčio tie visi padarėliai ir paukšteliai, tad ir klausia motiną:

— Ką jie žiemą ėda, ar jie neiššąla?

— Ir apie tai Viešpats Dievas pagalvojo — atsako motina, — kaikuriems padarėliams davė tokią prigimtį, kad jie visą žiemą miega žemėje

ir nieko neėda. Kitus Viešpats Dievas taip išmokė, kad vasaros metu pasidaro maisto atsargą žiemai, pavyzdžiui: voverė renka rudenį riešutus ir laiko juos žiemai. Kitiems davė dar kitą būdą gyventi. Žvėreliai žiemos metu nesušąla, nes Viešpats Dievas vietoj šiltų drabužių duoda jiems žiemai šiltesnes vilnas, o paukščiams šiltą pūką, o pavasarį šiltesnė vilna nusišeria, šiaip, mat, būtų per karšta. Taip Dievo Apvaizda visu kuo rūpinasi, o labiausiai mažais ir gerais vaikais.

Kazelis ir Marytė klausėsi motinos ir kėlė savo akis į dangų, tarytumu norėdami pamatyti tą Dievą, kuris taip gudriai viską pasaulyje sutvarkė ir visu kuo rūpinasi.

Pagilinimas: Mano vaikučiai, kaip būtų gera, kad jūs visi atsidėję klausytumėtės apie Viešpatį Dievą ir taip viso ko teirautumėtės kaip Kazelis ir Marytė. Jie visa ko klausinėjo savo motiną ir jūs taip pat visa, ko tik nežinote, klauskite savo motutę arba mokytoją. Ko klausė Kazelis savo motutę miške? Klausė, ką lesa paukšteliai. Paukščių tiek daug ir lesti turi, o juk jie nei sėja, nei pjauna, nei į daržines krauna. Tad iš kur gauna maisto? Viešpats Dievas juos išmokė, kaip ieškoti maisto, ir kiekvieną paukštelį atsimena, kiekvieną maitina. Juo labiau atsimena žmones, kurie turi sielą, ir vaikus, kurie nori būti geri.

Kas maitina paukštelius miške? Ar žinojo tai Kazelis ir Marytė? Ko jie klausinėjo? Ką labiausiai atsimena Viešpats Dievas: paukštelius ar žmones?

Marytė klausė savo motiną, ar paukšteliai ir žvėreliai žiemos metu nenyksta badu arba nesušąla. Motina taip jai atsakė:

— Matai, ir tuo Dievo Apvaizda pasirūpino, nes Viešpats Dievas kaikuriems padarėliams davė tokią prigimtį, jog jie visą žiemą miega ir nieko neėda, kiti susikrauna atsargos žiemai. Kad neiššaltų žiemą, Viešpats Dievas duoda jiems šiltesnius kailius žiemai, o lengvesnius vasarai. Tai patys vaikai gali pastebėti.

Ko klausė Marytė?

Kaip Viešpats Dievas sutvarkė, kad tvariniai žiemos metu nenyktų badu? Kad nesušaltų?

Pritaikymas: Jei Viešpats Dievas taip rūpinasi paukšteliais ir žvėreliais, tai dar labiau rūpinasi jumis, mažais vaikais, nes jūs Dievo akyse daug brangesni. Todėl labai mylėkite gerąjį Dievą. Tai Dievas jums davė, kad turite ko valgyti, nemirštate badu, kad džiaugiatės šilta saulute ir motinos meile.

12. Pasikalbėjimas apie Dievo gailestingumą.

Pasikalbėjimo tikslas: Viešpats Dievas daug gailestingesnis negu žmonės.

Kas rūpinasi laukiniais paukščiais ir žvėreliais? O kuo dar labiau negu paukščiais rūpinasi

Viešpats Dievas? Ar žmonės visuomet atmena tai, kad Viešpats Dievas taip jais rūpinasi ir taip juos myli?

Ak, neatmena to ir daro tai, ką Viešpats Dievas draudžia jiems daryti. Viešpats Dievas rūpinasi ne tik žmonėmis, bet yra jiems gailestingas ir nebaudžia jų tuojau, nors to verti.

Jūsų tėvelis ir motutė, nors jus labai myli, bet kai esate nepaklusnūs ir išvedate juos iš kantrybės, tai jus tuojau baudžia. Žmonės Viešpačiui Dievui dažnai negeri ir nepaklusnūs, o Viešpats Dievas ne iš karto, ne tuojau juos baudžia: laukia kol pasitaisys ir visuomet atleidžia kaltes, kai jie prašo nusižeminę ir su gailesiu. Papasakosime jums vieną tokią tikrą istoriją:

Labai seniai viename mieste, kuris buvo vadinamas Niniva, gyveno žmonės labai nedorai ir rūstino Viešpatį Dievą. Ilgai taip nedorai gyveno, o Viešpats Dievas laukė juos pasitaisant, šie tačiau visai negalvojo taisytis. Viešpats Dievas yra be galo gailestingas žmonėms, net nedoriems, tad vienam pranašui, vardu Jonas, taip pasakė:

— Kelkis ir eik į Ninivą, didelį miestą. Pasakyk ten žmonėms, kad pasitaisytų. Daug padarė pikto, juos laukia didelė bausmė. Tegu gailisi ir pasitaiso, ir bus jiems atleista.

Ir atsikėlė Jonas, bet nėjo į Ninivą. Galvojo taip:

— Ninivoje nedori žmonės, netikės man,

kad mane siuntė pas juos Dievas. Kai skelbsiu jiems Dievo bausmę, mane sugaus ir užmuš.

Taip galvojo ir norėjo išvengti Dievo įsakymo. Nuėjo į pajūrį ir sėdo į laivą, kuris plaukė ne į tą pusę, kur buvo Ninivos miestas, bet į priešingą.

O žmonės Ninivoj? Ar jiems niekas nebepasakys, kad atsiprašytų Dievą? Gailestingasis Dievas pasigailėjo jų, nors buvo nedori. Ir štai kas atsitiko? Nepaprasti dalykai.

Kai Jonas įsėdo į laivą, vanduo jūroje buvo ramus. Bet Viešpats Dievas leido jūron vėją, ir kilo audra. Laivą mėtė kaip sviedinį — kas valandėlė grėsė sudužimas. Nusigandę jūrininkai ėmė melstis ir į jūrą mėtė įvairių daiktų, kad laivas taptų lengvesnis. Jonas tuomet miegojo. Priėjo prie jo laivo viršininkas ir tarė:

— Ko tu taip kietai miegi? Stok, kelkis, šaukis Dievo, kad nežūtume.

Audra kas kartą didėjo. Laivo viršininkas matė, kad čia audra nepaprasta, ir tarė:

— Eikšekite ir mesime burtus; sužinosim, dėl ko tas negerumas mus ištiko.

Ir metė burtus, ir burtas krito Jonui.

Apstojo jį aplinkui ir ėmė kamantinėti:

— Pasakyk mums, dėl ko ta nelaimė mus ištiko? Kokie yra tavo darbai? Kur vyksti ir kurios esi tautos?

— Esu hebrajietis, bijausi Viešpaties Dievo, kuris sutvėrė dangų ir žemę, pabėgau nuo

Viešpaties Dievo. Jis siuntė mane į Ninivos miestą, o aš nenorėjau eiti. Ta audra užtat mus ir ištiko.

Visi didžiai nusigando ir tarė Jonui:

— Kągi tau turime daryti, kad jūra nurimtų.

— Imkite mane ir įmeskite į jūrą, ir ji nurims, nes aš žinau, kad dėl manęs jus ištiko ta didelė audra.

Nedrįso jo mesti į jūrą, nes Jonas jiems nebuvo nieko pikto padaręs, bet audra dūko. Tad nusivylę jūrininkai šaukėsi Dievą:

— Nenorime žudyti nekalto, ir Tu Viešpatie matai, jog darome tatai nenoromis.

Ėmė Joną ir įmetė į jūrą.

Dievui leidus, atplaukė didelė žuvis ir prarijo Joną. Ir buvo ten Jonas gyvas tris dienas ir tris naktis. Žuvies viduriuose Jonas meldėsi:

— Viešpatie, mano Dieve, viską išpildysiu, ką įsakysi, tiktai mane gelbėk ir laikyk gyvą.

Ir įsakė Dievas žuviai, ir išmetė Joną į krantą netoli Ninivos miesto.

Jonas pažino, koks gailestingas Dievas ir jam, kurį išlaikė gyvą, ir Ninivos miesto gyventojams, kuriems nori atleisti visą piktą. Įėjo Jonas į miestą ir šaukė:

— Keturiasdešimt dienų laiko turite. Jeigu dabar neatsiversite prie Dievo, visas miestas bus sugriautas.

Išgirdę Jono balsą, įtikėjo Dievą: Karalius

liepė pasninkauti ir suaugusiems ir vaikams. Nė gyvuliams neduota ėsti ir gerti. Visi apsidengė maišais atgailos ženklui ir maldavo Dievą gailestingumo:

— Pasigailėk mūsų Viešpatie, pasigailėk!

Ir pamatė Dievas jų darbus, kad atsivertė ir pasuko iš pikto kelio, ir pasigailėjo jų ir neleido bausmės, kurią buvo paruošęs.

Pagilinimas: Paklausykite dar kartą, koks Viešpats Dievas yra gailestingas žmonėms. Buvo toks miestas, vadinamas Niniva. Tame mieste žmonės buvo labai negeri ir neklausė Dievo įsakymų.

Kaip vadinosi miestas? Kokie buvo ten žmonės?

Viešpats Dievas labai gailestingas net tiems, kurie nedorai daro, nes Viešpats Dievas nori, kad visi būtų laimingi. Tad siuntė į Ninivą pranašą Joną, pagrasinti niniviečiams Dievo bausme.

Koks yra Viešpats Dievas negeriems žmonėms? Ką siuntė į Ninivą? Ko ten siuntė Joną?

Jonas bijojo eiti į Ninivą, tad sėdo į laivą ir plaukė į kitą pusę. Kilo didelė audra jūroje, taip kad laivas ėmė skęsti. Laivo vadas matė, kad čia audra nepaprasta ir kad Viešpats Dievas pyksta ant ko nors važiuojančio laive. Dievui įkvėpus buvo metami burtai, ir burtas krito Jonui.

Ar Jonas paklausė Viešpaties Dievo ir tuojau nuvyko į Ninivą? Kas atsitiko jūroje? Ką padarė laivo viršininkas?

Jonas prisipažino nepaklausęs Viešpaties Dievo ir aiškino, kad audra esanti kilusi dėl jo, ir ji nurimsianti, kai įmesią jį į jūrą. Taip ir atsitiko, Joną įmetė į jūrą, ir audra tuojau nurimo.

Ką pasakė Jonas apie save? Ką jam padarė?

Didelė žuvis prarijo Joną, bet Viešpats Dievas stebuklingai išlaikė jį gyvą žuvies viduriuose per tris dienas. Trečią dieną žuvis išmetė Joną į krantą netoli Ninivos. Pažino tuomet Jonas, koks yra Viešpats Dievas gailestingas jam, jog jo nenubaudė už nepaklusnumą ir išlaikė jį gyvą žuvies viduriuose, ir Ninivos miesto žmonėms, kad laukė juos pasitaisant.

Kas atsitiko Jonui, kai jį įmetė į jūrą? Ką pažino Jonas?

Jonas tuomet nuvyko į Ninivą ir šaukė visose miesto gatvėse:

— Pasitaisykite ir atgailaukite už nuodėmes, nes šiaip jūsų miestas bus sunaikintas ir jūs žūsite.

Žmonės paklausė Jono ir pasninkavo ir gailėjosi už nuodėmes, o Viešpats Dievas atleido jiems kaltes, nes Viešpats Dievas gailestingas — Jis yra Gailestingumas.

Ką darė Jonas Ninivos mieste? Ką darė žmonės Ninivoj? Koks yra Viešpats Dievas?

Pritaikymas: Viešpats Dievas visuomet yra tas pats ir niekuomet nesikeičia. Kaip seniau, taip ir dabar Jis gailestingas. Viešpats Dievas niekuomet nenori jūsų bausti, kai jūs ką piktą padarote; tiktai nori, kad tuojau Dievą atsiprašytumėt. Ar žinote, kaip atsiprašoma Viešpatį Dievą? Motutė Marytę išmokė taip: vakare prie poterių liepė atsiminti, ką darė visą dieną ir jeigu dieną buvo nemandagi, taip turėjo kalbėti į Dievą atsiklaupusi ir susidėjusi rankeles:

Gailiuosi, Dieve, už savo kaltybes,
Tu mūsų Meilė, didžiausia Gėrybė!
Būk gailestingas vargšei mano sielai.

Ir jūs, vaikai, darykite taip pat: vakare po poterių atsiminkite, ką darėte ir kur buvote visą dieną. O kai pamatysite, jog buvote arba pikti ir nepaklusnūs, arba slapta ką negerą padarėte, tai labai nusižeminę sukalbėkite: Gailiuosi, Dieve ir t.t. Išmoksite tai atmintinai.

13. Pasikalbėjimas apie tai, kad Dievas yra Šventenybė, Tiesa ir mūsų Jėga.

Pasikalbėjimo tikslas: paskatinti vaikų širdis šlovinti Dievą.

Teisybė, vaikai, kad ne visi žmonės yra pamaldūs? Yra tokių, kurie nedorai elgiasi, įžeidžia gerąjį Viešpatį Dievą. Ar tokius žmones Vieš-

pats Dievas iškarto baudžia? Apie kurį miestą kalbėjome, kur žmonės buvo negeri, o Viešpats Dievas jų nenubaudė, tik nusiuntė pranašą? Kaip tas pranašas vadinosi? Kas su juo atsitiko? Koks yra Viešpats Dievas nedoriems žmonėms?

Šiandien jums papasakosiu apie Onutę ir Antanuką.

Jų motina važiavo kartą į didelį miestą ir pasiėmė su savim Onutę ir Antanuką. Vaikai neapsakomai džiaugėsi, kad pamatys miestą ir daug naujų dalykų. Kas valandėlė bėgo pažiūrėti, ar jau pakinkyti arkliai. Pagaliau motina pasisodino vaikus prie savęs ir išvažiavo. Vaikai dar nebuvo buvę dideliame mieste. Visa ten buvo jiems nauja, ir plačios lygios gatvės, ir dideli langų stiklai, ir aukšti namai, ir tokie dideli vežimai, kurie patys su žmonėmis be arklių važiuoja. Motina nusivedė vaikus į bažnyčią. Bažnyčia buvo graži, altoriai blizgėjo auksu. Visi trys sustojo prie vieno altoriaus. Kaip visuomet smalsi Marytė klausia:

— Motute, o kas čia tas altoriuj toks jaunas kunigėlis?

— Tai šventasis Aloizas.

— O kodėl jis šventas?

— Nes būdamas dar mažas vaikas, buvo labai pamaldus ir paklusnus. Didžiai mylėjo Viešpatį Dievą ir viską norėjo daryti kuogeriausiai, kad tik patiktų Dievui, nes, matai, Viešpats Dievas pats yra šventas ir nori, kad žmonės būtų

šventi. Kai tu būsi pamaldi ir paklusni, tai ir tu būsi šventa ir būsi truputį panaši į Dievą, kuris yra pati Šventybė. Toks šventas vaikas yra visuomet geras, mandagus ir visi jį myli.

Kaziukas jau stovėjo prie kito altoriaus ir, kai motutė su Maryte prie jo priėjo, parodė piršteliu į šventojo paveikslą ir paklausė:

— Motute, o kas tas toks?

— Tai šventasis Kazimieras, Lietuvos karalaitis.

— O dėl ko jis šventas? — taipgi paklausė Kaziukas.

— Dėl to, kad myli Viešpatį Dievą, buvo gailestingas vargšams, niekuomet nemelavo. Todėl šventasis Kazimieras buvo truputį panašus į Dievą, nes Dievas labai myli tiesą ir tokius žmones, kurie tiesą sako.

— Ar norėtum būti nors truputį panašus į Viešpatį Dievą?

— Žinoma, motute.

— Tad niekuomet nemeluok niekam. Atsimink, kad Viešpats Dievas myli tiesą ir kas nori būti į Jį panašus, niekuomet nemeluoja.

Pagilinimas: Šventas žmogus yra tas, kuris myli Viešpatį Dievą ir žmones ir daro daug gero. Aloizas patapo šventu, nes labai mylėjo Viešpatį Dievą ir žmones ir norėjo būti visiems geras. Šventas Kazimieras patapo šventu, nes mylėjo Viešpatį Dievą ir daug gero

darė kitiems, bet nė vienas žmogus negali būti toks šventas, koks yra Viešpats Dievas, nes Viešpats Dievas yra švenčiausias.

Kokį žmogų vadiname šventu? Kodėl Kazimieras buvo šventas? Koks yra Viešpats Dievas?

Viešpats Dievas yra švenčiausias, yra be galo geras žmonėms ir nori, kad visi žmonės būtų panašūs į Dievą. Tas, kuris žmones myli, yra truputį panašus į Dievą, nes Dievas myli žmones. Tas, kuris tiesą kalba, visuomet yra truputį panašus į Dievą, nes Dievas myli tiesą.

Ko nori Viešpats Dievas? Ką reikia mylėti, norint buti nors truputį panašiam į Dievą? Viešpats Dievas neapkenčia melo, bet myli tiesą. N., į ką tuomet esi panašus, kai bjauriesi melu? Ką pasakysi motutei, paklausus, su kuo žaidei?

Pritaikymas: Seniai seniai tokiame krašte, kuris vadinamas Ispanija, gyveno labai šventa mergaitė Marytė. Ji didžiai mylėjo Viešpatį Jėzų, ir todėl prašėsi vadinama Jėzaus Marija — Ona. Norėdama Viešpačiui Dievui parodyti, kaip didžiai Jį myli, stengėsi taip elgtis, kad būtų nors truputį į Jį panaši. Kadangi Viešpats Dievas yra švenčiausias, ji stengėsi būti šventa. Buvo labai pamaldi, paklusni ir niekuomet niekuomet nemeluodavo. Visi vaikai ją labai mylėjo. Marytė juos susišaukdavo ir drauge su jais kalbėdavo ražančių Dievo Motinos garbei. Paskui puošdavo mažą savo altorėlį. Padėdavo ant

jo du paveikslėliu: vieną su kūdikėliu Jėzumi, o kita su Dievo Motina, Kai gaudavo kokį obuolį ar kriaušę, tai nevalgydavo, bet padėdavo ant savo altorėlio, norėdama parodyti Viešpačiui Jėzui ir Dievo Motinai, kaip juos myli ir kad dėl jų gali padaryti tokią auką, jog tuoj gavus nesuvalgo gardaus vaisiaus.

Kaip manote, vaikai, ar būtų galėjusi Marytė būti tokia gera, jei Viešpats Dievas nebūtų jai padėjęs?.

Ne, nebūtų galėjusi. Viešpats Dievas suteikė jai jėgos daryti gerą, nes Viešpats Dievas yra mūsų Jėga, arba, kitaip sakant, padeda mums daryti gera.

Todėl Marytė, nors buvo dar vaikutis kaip ir jūs, o jau buvo labai šventa.

O jūs, brangūs vaikai, ar nenorėtumėte būti panašūs į tą šventąją Marytę? Tad stenkitės ir jūs būti tokie geri, kaip ji, o Viešpats Dievas jums padės.

Šventumas, tiesa ir jėga tai abstrakcijos mažo vaiko protui neprieinamos, nesuprantamos. Todėl pasakojant nereikia rūpintis, kad vaikas atsimintų tuos pavadinimus, arba kad juos suprastų, reikia tiktai rūpintis, kad sukeltume gerų troškimų tapti šventu vaiku, sakyti tiesą ir melstis prašant Dievo pagalbos.

14. Pasikalbėjimas apie tai, kad Dievas yra mūsų atlyginimas.

Pasikalbėjimo tikslas: uždegti vaikų širdis geriems darbams norint patikti Dievui.

Ar vaikas gali būti šventas be Dievo pagalbos? Kas jam čia padeda? Kuris atmena iš jūsų, ką matė Kaziukas ir Marytė, kai su motina apžiūrinėjo bažnyčias mieste?

Nuo to laiko, kai Kaziukas ir Marytė buvo mieste, praėjo pora mėnesių. Buvo žiema, Kaziukas vaikščiojo į mokyklą.

Marytė buvo prie motinos. Motina mokė ją darbelių ir dažnai kalbėdavo jai apie Viešpatį Dievą.

Vieną kartą sėdėjo Marytė prie motinos ir rodė jai pabaigtą darbelį.

— Motute, ar gražiai padariau? — taip kalbėjo — noriu, kad mane, motute, pagirtum, tai man didžiausias malonumas.

— Labai gražiai padarei, Maryte. Labai džiaugiuosi, kad atidžiai dirbi, o žinai, iš ko gali sulaukti atlyginimo už atidų darbą? Įspėk.

— Nežinau, motute.

— Iš Viešpaties Dievo, kuris viską mato ir viską girdi. Tavo motutė džiaugiasi tavim, kad esi gera ir darbšti, bet dar labiau džiaugias tavim gerasis Dievas, nes tave dar labiau negu aš myli ir atlyginimą tau ruošia begalo didelį.

— Ar tai ištikrųjų, motute? Ar Viešpats

Dievas už bet ką duoda atlyginimą? Net už tokį darbą, kaip manasis?

— Taip, mano vaikeli. Kad tave Viešpats Dievas mylėtų ir atlygintų, nebūtinai reikia, kad darytum didelius darbus. Visai ne. Reikia tiktai, kad savo darbu norėtum patikti Dievui. Žinai, kaip tai daroma? Taip: kai siuvi adata, pagalvok:—Tebūnie tai Dievo garbei—ir siūk atidžiai, uoliai: už tai Viešpats Dievas tau atlygins. Kai žaidi su vaikais, pagalvok:—Viešpats Dievas į mane žiūri, aš gražiai žaisiu — ir pasižaisk smagiai, gražiai: už tai Viešpats Dievas tau atlygins. Kai tau galvytę skaudės, ar kur ranką užsigausi, tai pagalvok sau:—Neverksiu dėl Dievo meilės—ir pakentėk tyliai: už tai Viešpats Dievas tau atlygins. Tai, kas daroma dėl Viešpaties Dievo, Jis visuomet atsimins. Pati užmirši tai, o Viešpats Dievas atsimins ir už visa ką atlygins.

— Vakar daviau Jonienės vaikui duonos, jis taip verkė. Ar ir už tai Viešpats Dievas man atlygins? ??

— Taip, mano vaikeli. !!!

— O kai išvariau svetimas žąsis iš avižų? Ar ir už tai Viešpats Dievas man atlygins?

— Taip, tik visa ką daryk dėl Jo.

— Ištikrųjų, motute, Viešpats Dievas geras, kad už tokius mažus daiktus atlygina! O koks bus tas atlyginimas?

— O, mano vaikeli, atlyginimą Viešpats Dievas pažadėjo tokį, kad ir apsakyti sunku. Ge-

riems žmonėms pažadėjo dangų. O dangus tai tokia vieta, kur gerųjų žmonių sielos be galo džiaugsis žiūrėdamos į Viešpatį Dievą. Dangus yra paties Dievo buveinė. Ten jau nėra nei verksmo, nei skausmo, tiktai vien linksmumas ir pats džiaugsmas. Ir taip be galo.

— Tai, motute, geriau danguje, negu žemėje?

— Ak, šimtą kartų geriau; ten nėra jokių susigraužimų, jokių kliūčių mylėti gerąjį Dievą.

— Tai aš norėčiau eiti į dangų, bet man gaila palikti motutę.

Motina pabučiavo Marytę už jos gerą širdį ir pasakė, kad į dangų eis abi, tiktai reikia iki mirties mylėti Dievą ir dangų nusipelnyti geru gyvenimu.

Pagilinimas: Dar kartą jums papasakosiu, už ką Viešpats Dievas teikia didelį atlyginimą. Viešpats Dievas mato visa, ką tiktai čia žemėje darome, ir žino visa, net mūsų mintis. Kaip jūsų motina džiaugiasi matydama, kad darote gerai, taip Viešpats Dievas džiaugiasi, kad darote gerai ir dar už tai pažadėjo didelį atlyginimą.

Ką Viešpats Dievas žino? Kuo džiaugiasi? Ką pažadėjo už gerą gyvenimą?

Didelį atlyginimą Viešpats Dievas pažadėjo tiems, kurie net mažus daiktus darys atidžiai ir rūpestingai, atsimindami Viešpatį Dievą. Kai vaikas paklauso motutės ir pagalvoja: paklausy-

siu, ir Viešpats Dievas man atlygins už tai. Viešpats Dievas iš tikrųjų jam atlygins.

Už ką Viešpats Dievas pažadėjo didelį atlyginimą? Kuomet už paklusnumą motutei Viešpats Dievas atlygina?

Ne tik už paklusnumą, bet ir už visa tai, ką vaikas daro gerą mąstydamas apie Viešpatį Dievą, už visa tai Viešpats Dievas jam atlygina, nes Dievas yra be galo geras.

Ar tik už paklusnumą Viešpats Dievas atlygina? Koks yra Viešpats Dievas?

Atlyginimas žadėtas danguje yra pats Dievas. Pats save Dievas žada ir duoda kaip atlyginimą visiems šventiems žmonėms ir šventiems vaikams. Tas atlyginimas laukia šventuosius danguje. Ten nebus nei verksmo, nei skausmo, nei ašarų. Ten visi mylės vienas kitą ir visi mylės gerąjį Dievą už Jo gerumą. Dangus yra tai vieta, kur šventų žmonių sielos be galo džiaugiasi stebėdamos Viešpatį Dievą.

Kas atlygins danguje visiems šventiems žmonėms? Ko nėra danguje? Ką ten sielos myli? Kas yra dangus?

Pritaikymas: Ar norėtumėte, vaikai, patekti į dangų ir būti drauge su Dievu? Reikia jums nusipelnyti dangų. Net dabar, kai esate dar maži, jau galite dangų pelnytis.

Girdėjote jau apie tokią mažą mergaitę, Marytę, kuri nusipelnė dangų dar tuomet, kai buvo mažas kūdikis. Tebuvo dar šešerių metų, o

jau mokė kitus vaikus poterių. Pasidarė kampelyje mažą altorėlį ir kai gaudavo obuolį, nors labai mėgo vaisius, atnešdavo ir padėdavo obuolį ant savo altorėlio nevalgydama tuojau, norėdama patikti Dievui — tai buvo jos nuopelnas atlyginimui gauti danguje. Ir dabar jau beveik trys šimtai metų, kaip ji danguje džiaugiasi Dievu ir džiaugsis Juo begalo. Jei norite drauge su ja būti, tai dabar darykite, taip, kaip ji darė, būdama maža. Kai jums motutė lieps ką padaryti, tai jūs pagalvokit taip: padarysiu, už tai Viešpats Dievas man atlygins. Sukalbėkime dabar „Tėve mūsų", kad visi patektume į dangų.

15. Pasikalbėjimas apie tai, kad Viešpats Dievas yra mūsų Teisėjas.

Pasikalbėjimo tikslas: už visa ką būsime teisiami.

Mažoji Marytė nuo to laiko, kai jai motina papasakojo apie atlyginimą už gerus darbus, nuolat apie tai galvojo ir kas valandėlė eidavo prie motinos ir klausdavo.

— Motute, ar už tai, ką dabar darau, Viešpats Dievas man atlygins?

Ir motina jai aiškindavo, kas nusipelno iš Dievo atlyginimą, kas ne. Ar jūs atmenat, už ką Viešpats Dievas pažadėjo atlyginti danguje?

(Geri darbai, nors ir nedideli, atsimenant Viešpatį Dievą ir dėl Jo meilės daromi, yra atlyginami).

Marytės tėvelių kambaryje kabojo keletas šventų paveikslų. Buvo ten ir Viešpats Jėzus prie kryžiaus, ir šventas Jonas su avinėliu, ir „Aušros Vartų" Dievo Motina ir vienas didelis paveikslas, kuriam buvo pavaizduotas Dievo teismas. Viršuje buvo nupieštas Viešpats Jėzus su angelais ir teisė žmones: vieniems tiesė ranką, o nuo kitų nusisuko. Marytė ne kartą žiūrėdavo į tą paveikslą, tačiau ne viską jame suprasdavo. Tad ir klausia vieną kartą motiną:

— Motute, kas čia nupiešta?

— Dievo teismas žmonėms.

— O už ką Viešpats Dievas žmones teisia?

— Už visa ką, mano dukrele. Ką tik darai, nors ir taip slapta, jog niekas tavęs nemato; ką tiktai kalbi, ką tiktai mąstai savo galvoje, visa tai Viešpats Dievas numirus savo teisme tau primins.

— Kaip, motute, galima visa tai atsiminti, ką aš padarysiu per visą savo gyvenimą?

— Žmogus negalėtų atsiminti, bet Viešpats Dievas begalo išmintingas, visa ką žino ir nieko negalima nuo Jo paslėpti. Tiktai, kad Viešpats Dievas labai myli žmones, o ypatingai vaikus, tai juos nori teisti už geras mintis, už gerus žodžius ir gerus darbus. Kai Marytė slapta atsidūsta į Dievą, prašydama sveikatos motutei, tai Viešpats Dievas primins jai teisme ir atlygins jai už gerą širdį. Kai Marytė duoda pinigėlį ar duonos riekelę elgetai, kuris prašo, tai Viešpats Dievas

jai primins teisme ir atlygins už tai. Ir nori Viešpats Dievas, kad vaikai turėtų kuodaugiausia tokių gerų darbų, už kuriuos Viešpats Dievas juos teis ir ruoš vaikams už tai dangų. Bet Viešpats Dievas yra teisingas, už gerus darbus atlygina, už piktus smarkiai baudžia. Ir piktus darbus, net slapta padarytus, Viešpats Dievas mato, už juos teis ir primins juos savo teisme. Tuomet tiktai piktų darbų Viešpats Dievas neprimins teisme, jei kuris piktai padaręs, gailisi to ir Viešpatį Dievą gailėdamasis atsiprašo. Tokiam Viešpats visuomet atleidžia, nes labai myli žmones ir nori, kad visi patektų į dangų. Tarp daugelio šventųjų danguje yra ir vieno tokio šventojo Endriejaus (Corsini) siela. Endriejus, būdamas mažas berniukas, buvo visai negeras ir nepaklusnus. Tėvai labai griaužėsi, o ypatingai pamaldžioji jo motina. Kartą pasišaukė jį, norėdama įspėti, bet Endriejus nepaklausė, tiktai pabėgo. Motina proverksmiais sušuko: „Esi tikras vilkas, o aš tave dar kūdikį paaukojau Dievo Motinai".— Tie žodžiai didžiai sujaudino Endriejų. Apie tuos motinos žodžius mąstė kiaurą naktį. Kitą dieną nuėjo į bažnyčią ir ten pats pasiaukojo Dievo Motinai ir įstojo į vienuolyną. Didžiai gailėjosi, kad buvo nedoras jaunystėje — vienuolyne gyveno šventai, labai pamaldžiai, tapo kunigu, paskui vyskupu ir mirė šventas. Jam Viešpats Dievas teisme nepriminė to, ką padarė

būdamas jaunas. Dėl ko? Dėl to, kad Endriejus už tai labai gailėjos ir Viešpatį Dievą atsiprašė. Viešpats Dievas teisme priminė Endriejui tiktai gerus jo darbus, maldas ir tai, kaip jis vienuolyne uoliai tarnavo Viešpačiui Dievui ir kaip didžiai mylėjo Dievo Motiną, nes Viešpats yra geras, labai geras.

Marytė klausėsi motinos ir kasdien darėsi geresnė.

Pagilinimas: Papasakosiu jums dar kartą, kaip Viešpats Dievas yra begalo teisingas ir kaip nuo Dievo nieko negalima paslėpti. Marytė žiūrėjo kartą į paveikslą, kuriame buvo pavaizduotas Viešpats Jėzus debesyse su angelais, o apačioje daugybė žmonių. Vieniems tiesė ranką, tarytum šaukė, o nuo kitų nusisuko. Motina išaiškino Marytei, kad tai yra Dievo teismas ir kad Viešpats Dievas Dievo teisme primins visa, ką tiktai žmogus gyvendamas padarė, kalbėjo arba pagalvojo.

Į ką žiūrėjo Marytė? Kas buvo paveiksle? Ką motina išaiškino Marytei? Ką Viešpats Dievas primins kiekvienam žmogui Dievo teisme?

Viešpats Dievas yra begalo išmintingas ir žino visa ir visa atsimena, ką žmogus gyvendamas padaro. Bet Viešpats Dievas yra taipgi begalo geras ir jis nori žmones ir vaikus teisti tiktai pagal gerus darbus, pagal geras kalbas ir

pagal geras mintis, nes nori jiems už tai atlyginti.

Ar Viešpats Dievas viską žino ir atmena? Pagal ką Viešpats Dievas nori žmones teisti? Ką žmonėms nori padaryti Viešpats Dievas? Koks yra Viešpats Dievas? (Be galo išmintingas ir be galo geras).

Kaip už gerus darbus Viešpats Dievas atlygina, taip už piktus darbus baudžia, nes yra teisingas. Tokių piktų darbų Viešpats Dievas neprimins žmogui, už kuriuos su gailesiu atsiprašė Viešpatį Dievą taip, kaip tai padarė šventas Endriejus, apie kurį šį tą šiandien girdėjote.

Ką Viešpats Dievas skiria už piktus darbus? Koks yra Viešpats Dievas? Kurių piktų darbų arba minčių Viešpats Dievas nebeprimins? Koks jaunas būdamas buvo Endriejus? Kodėl jo nepaklusnumo Viešpats Dievas teisme neatminė ir priėmė jį į dangų? (Nes už nuodėmes gailėjosi ir pasitaisė).

Pritaikymas: Į jus, mano vaikai, Viešpats Dievas taip pat žiūri ir nieko negalima nuslėpti, ką jūs darote. Ir jums Viešpats Dievas atlygins už gerus darbus ir baus už piktus. Todėl šiandien padarykite ką gero, kad Viešpats Dievas pagal tai teistų ir jums atlygintų: galima pasimelsti už piktus ir negerus vaikus, arba su broliuku pasidalyti ką gavus, arba motutės greitai paklausyti.

Koks yra Dievas?

— Dievas yra be galo geras, išmintingas ir teisingas.

Už ką turime Dievą mylėti?

— Už viską, nes viską turime iš Dievo.

Kokią didžiausią dovaną turime iš Dievo?

— Protingą sielą.

Į ką panaši mūsų siela?

— Į Dievą.

Ar Dievas turėjo pradžią?

— Dievas neturėjo pradžios, nes Jis amžinas.

Kur yra Dievas?

— Dievas yra visur: danguje, žemėje ir kiekvienoje vietoje.

Kodėl Dievo nematome?

— Nes Jis yra dvasia.

Ką Dievas globoja ir valdo?

— Visą pasaulį ir visus žmones.

Ką Dievas labiausiai myli? gyvulėlius, ar žmones?

— Žmones, nes jie turi sielą.

Ar visi žmonės klauso Dievo?

— Ne visi.

Ką turi daryti žmonės nepaklausę Viešpaties Dievo, kad Jis nebaustų jų?

— Privalo Viešpatį Dievą atsiprašyti ir už savo kaltes gailėtis.

Ką Dievas padaro tam, kuris gailisi už savo kaltes?

— Viską jam atleidžia: Dievas be galo gailestingas.

Ar Viešpats Dievas viską mato?

— Visa, ką tik darome, kalbame arba mąstome.

Už ką Viešpats Dievas nori mums atlyginti?

— Už gerą gyvenimą.

Kokį atlyginimą Viešpats Dievas pažadėjo?

— Pažadėjo dangų ir save patį kaip atlyginimą.

Kas yra dangus?

— Dangus yra Dievo ir angelų buveinė, kur šventų žmonių sielos džiaugiasi amžina laime.

Ko nėra danguje?

— Danguje nėra nei skausmų, nei ašarų, nei jokio liūdesio.

Kas laukia žmogų po mirties?

— Dievo teismas.

Pagal ką Dievas nori teisti žmones?

— Pagal gerus darbus.

Kas laukia žmogų už piktą gyvenimą?

— Bausmė po mirties, jei nepasitaisys prieš mirdamas.

Kodėl Dievas vieniems atlygina, o kitus baudžia?

— Nes yra be galo teisingas.

ANTRAS SKYRIUS

Apie angelus

Vaikams kalbama apie angelus tuoj pradėjus juos mokyti tikybos dėl to, kad vėliau dažnai reikia minėti angelus taip pat, kaip ir šėtonus. Vaikas turi žinoti, kas tai per būtybės ir iš kur jos atsirado. Be to, pasikalbėjimas apie Angelą Sargą papildo vaiko supratimą apie Dievo Apvaizdą ir rūpinimąsi juo.

16. Pasikalbėjimas apie angelų sutvėrimą ir jų patarnavimus.

Pasikalbėjimo tikslas: supažinti vaikus su tuo, kas yra angelai, kokie jie yra ir ką jie darę.

Ar buvote kuomet, vaikai, turtingų žmonių namuose? Ten yra daug kambarių ir daug tarnų. Ir juo kas turtingesnis, juo daugiau laiko tarnų. O didžiausi valdovai pasaulyje, karaliai, taipgi turi daug tarnų ir labai daug kariuomenės. Bet kas yra tas, kuris yra turtingesnis už visus karalius pasaulyje? Na, įspėkite, kas? Viešpats Dievas, nes Jis yra valdovas dangaus ir žemės. Jeigu žemės karalius turi daug dvariškių, kurie

jam patarnauja, tai tik jau turi daug turėti tokių dvariškių dangaus ir žemės viešpats. Viešpaties Dievo dvariškiai vadinasi angelai. Kaip atrodo tie angelai? Angelai neturi kūno, kaip mes, tiktai yra dvasios, kaip mūsoji siela, kuri mus gyvus palaiko. Todėl angelų nematome. Viešpats Dievas sutvėrė angelų labai daug, davė jiems protą ir valią. Angelai yra išmintingesni už žmones ir labiau myli Dievą, negu žmonės. Danguje Viešpatį Dievą garbina ir Jam visaip tarnauja: kurį iš jų Viešpats Dievas kur siunčia, tas lekia greičiau negu žaibas ir džiaugiasi, jog gali išpildyti Dievo valią. Kai vaikas dar labai mažas guli lopšelyje, Viešpats Dievas liepia vienam angeliukui lėkti prie to vaiko ir stovėti prie jo visuomet, net lig jo mirties. Prie kiekvieno iš jūsų yra vienas angelas, kuris į jus visuomet žiūri ir saugo nuo pikto. Tas angelas vadinasi Angelas Sargas.

Ar Marytė turi Angelą Sargą šalia savęs? Kas į ją žiūri? Dėl ko ji nemato jo?

Žiūrėkite, vaikai, kaip Viešpats Dievas jus myli, kad net savo dvariškius siunčia jums padėti ir duoda juos kaip globėjus. Kartais Viešpats Dievas šventiems žmonėms padarydavo tokį stebuklą, kad jie pamatydavo savo Angelą Sargą. Prisiimdavo jis tuokart žmogaus kūną, bet netikrą, tik jo pavidalą, nes angelai neturi tikro kūno. Viena šventoji (Pranciška Ry-

mietė) savo akimis matydavo prie savęs Angelą Sargą.

— Kaip atrodo tavo Angelas Sargas,—klausė ją kunigas per išpažintį.

— Sunku ir apsakyti, nes skaistus, kaip saulė, ir gerai jo matyti negalėjau: per didelė šviesa. Kartais matau jo veidą švelnų ir gražų, akis turi nukreiptas į dangų, akys visuomet smagios. Kai su juo vaikštau miesto gatvėmis, jis žemės neliečia.

— Ar prašei jį ko?

— Prašiau jį, kad padėtų man gera daryti; džiaugiasi, kad meldžiuosi į Dievą.

Ir prie jūsų, vaikai, Angelas Sargas stovi ir džiaugiasi jūsų poteriais. O dabar dar paklausykite:

Vienas nedoras karalius (Nabuchodonosaras) liepė paskelbti, kad visi jo valdiniai turi laikyti dievu karaliaus stabą. Kas priešinsis, tas būsiąs įmestas į degančią krosnį.

Buvo ten trys pamaldūs berniukai. Jie kalbėjosi tarp savęs:

— Vienas yra Dievas. Karaliaus stabas nėra Dievas, ir jo negarbinsim.

Sutrimitavo ir ėmė griežti muzika — tai buvo ženklas visiems pulti veidu žemėn prieš stabą. Visi iš baimės, bijodami mirties, puolė prieš stabą. Tiktai trys berniukai nenusilenkė.

— Kodėl jūs nesilenkiate? — klausė juos.

— Nes tėra tiktai vienas Dievas, — atsakė berniukai.

— Sudegsite ugnyje.

— Dievas pataikys mus apginti.

Įpykęs karalius liepė juos pašaukti ir klausia:

— Ar tai ištikrųjų mano įsakymo neklausote ir nenusilenkiat stabui, kurį padariau?

— Tebūnie tau žinoma, karaliau, kad nenusilenksime tavo dievams, nes vienas tėra Dievas.

Įpykęs karalius įsakė įkaitinti krosnį septynis kart daugiau negu paprastai ir įmetė tuos tris surištus į krosnį. Ugnis veržėsi per keturiasdešimt devynias uolektis aukštyn ir sunaikino tuos, kurie metė jaunikaičius. O jiems Viešpats Dievas nusiuntė savo angelą. — Angelas liepsnas praskleidė ir vėsino juos drėgnu vėjeliu. Nė vienas plaukas nuo galvos nenukrito tiems berniukams. Vaikščiodami tarp liepsnų jie garbino Dievą.

— Palaimintas esi, Viešpatie Dieve, garbinamas ir šlovinamas per amžius.

Nustebo karalius, liepė išeiti jiems iš krosnies ir stebėjosi, kad net neapsvilo, nei drabužiai neapdegė. Ir liepė paskelbti:

— Ženklus ir stebuklus padarė Dievas nepaprastus. Nėra kito Dievo, kuris taip galėtų išgelbėti. Atsiuntė savo angelą ir išgelbėjo savo tarnus, kurie Juo pasitikėjo.

Pagilinimas: Kadangi prie kiekvieno iš jūsų, mano vaikai, stovi, atskiras jums Dievo atsiųstas Angelas Sargas, tai reikia, kad jūs gerai žinotumėt, kas yra angelai, tad dar kartą jums tai papasakosiu.

Pas turtingą ūkininką beveik visuomet yra keletas bernų. Pas turtingą poną yra daugiau tarnų, o karalius turi ir kariuomenės ir daug tarnų. Tas, kuris tarnauja karaliui, vadinasi karaliaus dvariškis. Turtingesnis už visus žemės karalius yra Viešpats Dievas, tad Viešpats Dievas turi labai daug dvariškių. Tie Viešpaties Dievo dvariškiai vadinasi angelai.

Kiek tarnų paprastai turi ūkininkas, o kiek turtingesnis ponas, karalius? Kaip vadinasi tas, kuris tarnauja karaliaus rūmuose? Kas yra turtingesnis už visus žemės karalius? Ar Viešpats Dievas taipgi turi savo dvariškių ir kaip jie vadinasi?

Viešpats Dievas sutvėrė begalo daug angelų. Angelai yra panašūs į mūsų sielą, t. y. turi protą ir valią, bet visai neturi kūno. Angelai yra išmintingesni už žmones, myli Viešpatį Dievą ir danguje gieda Jo garbei.

Kiek angelų sutvėrė Viešpats Dievas? Į ką yra panašūs angelai? Ko jie neturi? Ką jie daro danguje?

Be to, angelai tarnauja Viešpačiui Dievui. Kai Viešpats Dievas siunčia angelą kokiam žmogui, tai jis nedelsdamas lekia ir džiaugiasi galįs išpildyti Dievo valią. Kiekvienam vaikui

Viešpats Dievas duoda Angelą Sargą, kuris prie jo visuomet stovi visą gyvenimą.

Ką dar daro angelai? Ką Viešpats Dievas kiekvienam vaikui duoda kaip globėją? Kiek ilgai Angelas Sargas stovi prie vaiko?

Angelas Sargas žiūri, ką vaikas daro, ar yra paklusnus ir geras. Labai džiaugiasi, kai vaikas yra mandagus ir gerai daro. Kai vaikas nemeluoja ir yra paslaugus ir meldžiasi sudėjęs rankeles, tai Angelas Sargas skubinasi į dangų ir visa, ką vaikas padaro gero, teikia Dievui kaip auką ir prašo Viešpatį Dievą, kad vaikui duotų viso ko gero. Viešpats Dievas patsai mato tai ir viską žino, bet džiaugiasi, kad ir Angelas Sargas gali ką gero iš vaiko atnešti į dangų.

Į ką visuomet žiūri Angelas Sargas? Kuo džiaugiasi? Su kuo skubinasi į dangų? Kuris iš jūsų gali papasakoti apie tris jaunikaičius ugnies krosnyje?

Pritaikymas: Ar prie tavęs N... stovi Angelas Sargas? Kaip turi kalbėti poterius, kad tavo Angelas Sargas juos nuneštų į dangų? Už tai, kad Angelas Sargas mus visuomet saugo, reikia jį mylėti ir visuomet jo pagalbos šauktis.

Taip melskitės į savo Angelą Sargą:

Angele Sarge, man paskirtasis
Būk prie manęs tu mano gerasis,
Vakarą, naktį, rytą ir dieną
Saugoki mano žingsnį kiekvieną.

Šventojoj istorijoj turime labai daug pavyzdžių apie angelus, tai vaikams dar galima papasakoti, kaip angelas atnešė pranašą Habakuką į liūtų duobę, kur buvo Danielius ir šį pastarąjį valgydino, kaip angelas globojo Tobiją kelionėje, kaip Lotą išvedė iš Sodomos.

Trumpai taipgi reikia duoti vaikams supratimą apie piktas dvasias, bet tai galima pasakoti, kiek augesniems vaikams; su mažesniais tos temos galima neliesti.

17. Pasikalbėjimas apie šėtonus.

Pasikalbėjimo tikslas: duoti vaikams suprasti, kad Viešpats Dievas šėtonų nesutvėrė, kad tiktai nuodėmė pavertė angelus šėtonais.

Atmenate, vaikai, ką mes kalbėjome apie angelus? Kas juos sutvėrė? Ar daug jų buvo? Ką angelai daro danguje? Ar žmonėms Dievas siunčia angelų? Ar kiekvienas žmogus turi prie savęs angelą? Kaip jis vadinasi?

Niekuomet nereikia daryti nieko pikta, nes Angelas Sargas prie jūsų stovi, visa ką mato ir liūdi, kai piktai kas elgiasi. Ar mokate maldelę į Angelą Sargą? Šiandien dar kai ką apie angelus papasakosiu.

Sutvertųjų angelų danguje buvo labai daug. Visi buvo skaistūs, kaip žvaigždės, ir ypatingai vienas iš angelų buvo nepaprastai skaistus ir labai gražus. Atrodė jam, kad jis yra panašus į patį Dievą. Ir taip sau tarė: aš esu toks pat kaip Dievas, aš neklausysiu Dievo, tiktai kitiems

įsakinėsiu. Pagal jo pavyzdį daugelis angelų taipgi pasididžiavo ir ta nuodėmė iš karto atėmė jiems grožį ir ištrėmė juos iš dangaus, ir iš karto angelai pavirto bjauriais šėtonais. O tas angelas, kuris buvo gražiausias, dabar vadinamas Liuciferiu. Jie nenorėjo klausyti Viešpaties Dievo, tad dabar baisiai kenčia, klajoja po pasaulį ir žmonėms įkalbinėja daryti piktai, pavydėdami, kad žmonės neužimtų jų vietos danguje.

Marytė girdėjo iš motutės apie šėtonus, kad tai yra piktos dvasios, kad žmones gundo į piktą ir stengiasi jiems kenkti — bijojosi jų neapsakomai.

— Sakyk, motute, ar gali man ką pikto padaryti šėtonas?

— Kai mylėsi Viešpatį Dievą, nieko tau nepadarys.

Iš tikrųjų, šėtonai nemėgsta tokių vaikų, kurie yra geri. Norėtų juos pastūmėti į pikta, kartais net per kitus vaikus, kartais per piktas mintis nori juos palenkti prie pikto, bet gerą vaiką saugo Angelas Sargas ir nieko neleidžia jam daryti pikto. Šėtonai bijosi maldos ir švento kryžiaus ženklo. Kai pamaldžiai kas žegnojasi, tai šėtonas bėga. Kai pamaldžiai kas kalba: „Jėzau, Marija, gelbėkit mane, arba, Jėzau mano gailestingasai", — tai šėtonas tuojau bėga. Bijosi taipgi šventinto vandens, ražančiaus, škaplierių. Todėl, kai turi kas su savim ražan-

čių arba ant savęs turi škaplierius, prie to šėtonas bijosi prieiti. Esi mačiusi, tur būt, kaip kunigas šventina naujus namus, kaip tik tam, kad šėtonas į tuos namus negalėtų įeiti. Šventina žoles, laukus, gyvulius ir kitus daiktus ir visa tai tam, kad negalėtų kenkti šėtonas ir kad Viešpats Dievas ir angelas tuos daiktus globotų.

Pagilinimas. Dar kartą jums papasakosiu, iš kur atsirado šėtonai arba velniai. Viešpats Dievas sutvėrė dideliai daug angelų. Visi angelai švitėjo grožybe, kaip žvaigždės, o ypatingai vienas iš jų buvo gražiausias. Jam rodės, kad jis panašus į patį Dievą. Pasikėlė į puikybę ir taip tarė: Aš esu toks pat, kaip Dievas, neklausysiu Dievo, tiktai kitiems įsakinėsiu.

Kiek daug angelų Viešpats Dievas sutvėrė? Kokie jie buvo? Kas atrodė vienam iš jų? Kodėl ėmė didžiuotis? Ką jis pasakė?

Kai vienas iš gražiausių angelų pasakė: netarnausiu Dievui, tai ir daug kitų angelų taip pat pakėlė maištą ir pasakė taip pat: ir mes netarnausim. Tas maištas ir ta puikybė iš karto juos ištrėmė iš dangaus į pragarą, ir visi gražūs angelai buvo paversti šlykščiausiais šėtonais. Tas, kuris buvo gražiausias, dabar vadinasi Liuciferius.

Ar tik vienas angelas pasikėlė puikybėn? Kas juos už tai ištiko? Kur juos Viešpats Dievas ištrėmė? Kuo jie pavirto?

Šėtonai, Dievui leidus, vaikšto pasaulyje ir gundo žmones į nuodėmę. Bet kai myli kas Viešpatį Dievą, tam šėtonas nieko pikto negali padaryti. Šėtonai bėga persižegnojus. Bijo šventinto vandens, ražančiaus, škaplierių ir tų visų daiktų, kurie kunigų pašventinami.

Ar šėtonai vaikšto po pasaulį? Kam šėtonas negali nieko pikto padaryti? Ko bijosi šėtonas?

Pritaikymas: Ar galima akimis pamatyti Angelą Sargą arbą velnią? Negalima, nes angelas yra dvasia ir velnias yra dvasia. Nors Dievui leidus kai kurie žmonės yra matę ir angelų ir velnių. Prie jūsų visuomet stovi Angelas Sargas, o kartais ir velnias. Ar žinot, ką jis daro? Kelia jūsų galvoj mintis, kad jūs darytumėt pikta. Niekuomet neklausykite velnio ir nedarykite to, ko jis nori, nes jis trokšta jus įtraukti į pragarą. Kai jums ateis pikta mintis, tai visuomet pamaldžiai persižegnokit: velnias pabėgs, nebeliks ir tos minties.

Pasakų, istorijų apie velnių pasirodymą baisiose išvaizdose vaikams nereikia pasakoti, nes tai pripildo vaiko vaizduotę baisių paveikslų. Vaikas pradeda bijotis ir savo šešėlio, o iš to naudos jokios nėra.

Daug yra Angelo Sargo paveikslėlių. Tokių reikia vaikams, pabaigus pasikalbėjimą, parodyti ir paskatinti gerbti ir atsiminti visuomet greta esant Angelą Sargą.

III SANTRAUKA.

Kas yra angelai?

— Angelai yra grynos dvasios, kurios turi protą ir valią, bet neturi kūno.

Kas sutvėrė angelus?

— Dievas.

Kam Dievas sutvėrė angelus?

— Savo garbei ir žmonėms patarnauti.

Ką Dievas duoda kiekvienam vaikui?

— Angelą Sargą.

Kiek ilgai Angelas Sargas stovi prie vaiko?

— Net ligi mirties.

Kuo džiaugiasi Angelas Sargas?

— Kai vaikas yra geras.

Ar visi angelai išliko geri?

— Nevisi.

Ką kai kurie padarė?

— Pakilo puikybėn ir nenorėjo tarnauti Viešpačiui Dievui.

Kas juos už tai ištiko?

— Buvo ištremti tuojau į pragarą.

Kaip jie dabar vadinami?

— Šėtonais arba velniais, arba piktomis dvasiomis.

Ar velniai vaikšto pasaulyje?

— Vaikšto.

Kam velnias negali nieko pikto padaryti?

— Tam, kas pamaldus ir geras.

— Ko bijosi velniai?

— Bijosi švento kryžiaus ženklo, maldos ir šventintų daiktų.

Kuo galima atsilyginti Angelui Sargui už jo globą?

— Meile.

TREČIAS SKYRIUS

Apie žmogaus sutvėrimą ir tikslą

Vaikas, prieš susipažindamas su žmogaus pareigomis Sutvėrėjui, turi pirma pažinti žmogaus atsiradimo istoriją: iš kur žmogus atsirado toje žemėje ir ko jis čia yra? Tos tiesos turi nepaprastai didelę gyvenimišką reikšmę. Tegu vaikas supranta, kad jo siela — Visagalio Dievo padaras, kad ji išėjusi iš Dievo rankų, kad sukurta pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Tepažįsta, kad jo gyvenimo tikslas pažinti savo Sutvėrėją, pamilti Jį ir susijungti su Juo amžinai. Norint vaikui įskiepyti tas šventas nepajudinamas tiesas, reikia su jomis susigyventi, jas savyje pervirškinti ir kuolabiausiai prieinamu būdu vaikams pateikti.

18. Pasikalbėjimas apie pasaulio ir žmogaus sutvėrimą.

Pasikalbėjimo tikslas: Viešpats Dievas vienu būdu sutvėrė visą pasaulį, o visai kitu žmogų, kaip tobuliausią būtybę žemėje.

Brangūs vaikai, klausykitės šiandien atsidėję to, ką čia jums papasakosiu: noriu jums papasakoti, kaip Viešpats Dievas sutvėrė pasaulį

ir pirmuosius žmones pasaulyje. Paklausykite. Buvo taip, kad Viešpats Dievas turėjo daug angelų, kurie Jį garbino, bet dar nebuvo nei žemės, nei saulės, nei žvaigždžių. Viešpats Dievas pirmiausia sutvėrė šviesą. Pasakė taip: tebūnie šviesa, ir pasidarė šviesa.

Juk jau girdėjote, kad Viešpats Dievas yra visagalis, tai reiškia, jog gali viską padaryti, ką tiktai nori. Paskui sutvėrė žemę ir įsakė jai, kad joje augtų medžių, vaisių, javų ir gėlių.

Tuomet Viešpats Dievas grūdeliams vaisiuose davė tokią galią, kad pasodinti į žemę, jie patys auga. Ar esate matę grūdelius obuolyje, ar gali iš jų išaugti medis? Kuomet Viešpats Dievas įdėjo tokią galią į grūdelį? Sutverdamas. Tada dar Viešpats Dievas sutvėrė saulę, mėnulį ir žvaigždes, kurias matome aukštai. Žemėje nebuvo dar nei žvėrių, nei žuvų, nors jau buvo žolės, kad galėtų žvėrys gyventi, ir buvo vandens, kad žuvys galėtų plaukioti. Viešpats Dievas vienu žodžiu sutvėrė žvėris ir paukščius, ir žuvis, ir visa tai pradėjo judėti, bėgioti ir lakstyti. Dabar įsižiūrėkit, mano vaikai; jau pasaulis buvo sutvertas, buvo jame gyvybė, bet nebuvo nieko, kas Viešpatį Dievą protingai mylėtų ir dėkotų Jam už viską. Tos žemės nebuvo kas dirba, nes dar nebuvo joje žmogaus. Viešpats Dievas pradžioje mąstė, kad, viską paruošęs pasauly, sutvers žmogų, kuris bus truputį panašus į angelus ir truputį į kitus tvarinius pasaulyje, ir padarė iš žemės

molio pirmąjį žmogų, o paskui įkvėpė jam sielą, t. y. davė jam dvasią, pagal savo paveikslą ir panašumą. Ir tas pirmasis žmogus iškarto suprato, kad Viešpats Dievas yra jo Sutvėrėjas ir Viešpatį Dievą iškarto pamilo ir pradėjo Jį garbinti. Tas pirmasis žmogus vadinosi Adomas. Viešpats Dievas padarė jį visos žemės valdovu ir mylėjo jį, kaip tėvas myli savo vaiką, nes Adomas buvo tobuliausias tvarinys žemėje. Bet Adomas buvo tiktai pats vienas. Kad jam nebūtų nuobodu, Viešpats Dievas sutvėrė jam draugę: užleido Adomui tvirtą miegą, o kai Adomas miegojo, Viešpats Dievas išėmė iš jo šono šonkaulį ir iš to kaulo sutvėrė moterį ir taipgi įkvėpė į ją sielą pagal savo paveikslą ir panašumą. Ta pirmoji moteris vadinosi Jieva. Davė jiems Viešpats Dievas gyventi labai gražų daržą arba rojų. Ten buvo labai laimingi: mylėjo ir garbino Viešpatį Dievą. Rojuje turėjo gyventi labai ilgai, o paskui gyvi turėjo būti paimami į dangų.

Pasakykite, vaikai, ar neprivalėjo už tai mylėti Viešpatį Dievą pirmieji žmonės? Kuomet buvo sutverti? Pačioj pabaigoj, kai visą žemę Viešpats Dievas pirma jiems parengė. Ar tokiu pat būdu Viešpats Dievas sutvėrė žvėris, kaip ir pirmuosius žmones? Visai ne, nes visus žvėris sutvėrė vienu žodžiu ir visus iš karto ir nedavė jiems protingos sielos, o žmogų sutvėrė skyrium ir davė jam sielą. Ar žinote kokią? Panašią į save. Viešpats Dievas yra amžinas, tai reiškia,

kad niekuomet nemirs. Tad ir tą sielą Adomui Viešpats Dievas davė tokią, kad ji niekuomet nenumirs, nes yra taip pat nemirtinga kaip pats Dievas.

Viešpats Dievas yra meilė ir sielą Adomui Viešpats Dievas davė tokią, kad jis sugeba mylėti. Viešpats Dievas yra išmintis ir sielą Adomui davė tokią, kad ji turi protą ir savo valią. Tokią pat sielą davė ir Jievai. Ir žinote, vaikai, kad tokią pat sielą Viešpats Dievas davė kiekvienam iš mūsų. Kiekvienam iš mūsų Viešpats Dievas skyrium sutvėrė sielą pagal savo paveikslą ir panašumą, ir mūsų siela niekuomet nemirs, nes ji nemirtinga ir amžina. Ir mūsų siela sugeba mylėti, ir mūsų siela turi protą ir valią. Privalome, mano vaikai, labai mylėti Viešpatį Dievą už tai, kad mums davė tokią sielą, kuri yra paties Dievo paveikslas.

Pagilinimas: Viena mergaitė iš mokyklos parėjo namo, o motina klausią ją:

— Ką jums šiandien mokytojas pasakojo mokykloje?

O ji atsako:

— Mums pasakojo, kaip Viešpats Dievas sutvėrė pasaulį ir pirmuosius žmones pasaulyje.

— Ar pataikytum man papasakoti, kaip Viešpats Dievas sutvėrė pasaulį.

— Kad nebeatsimenu, — atsakė mergaitė, ir nieko motinai negalėjo papasakoti. Tad jūs at-

sidėję klausykite, kad mokėtumėt pakartoti, kai jus paklaus.

Apie pasaulio ir pirmojo žmogaus sutvėrimą dar kartą šiandien papasakosiu. Viešpats Dievas jau sutvėrė didelę daugybę angelų, bet visai nebuvo dar mūsų pasaulio, nei saulės, nei žvaigždžių. Viešpats Dievas yra be galo išmintingas ir visagalis, kitaip sakant, visa, ką tiktai nori, gali padaryti. Panoro žmonėms sutverti pasaulį. Ir taip tarė pirmiausia: tebūnie šviesa. Ir atsirado šviesa.

Ar tas pasaulis, kurį matome, buvo visuomet? Kam jį Viešpats Dievas sutvėrė? Ką Viešpats Dievas pirmiausia tarė?

Paskui Dievas sutvėrė žemę ir įsakė jai, kad joje augtų medžiai ir vaisiai ir žolės. Ir tuomet visiems grūdeliams Viešpats Dievas davė tokią galią, kad iš jų gali išaugti tokie pat augalai. Ir žemė iki šiol klauso Viešpaties Dievo, nes joje auga visokie augalai. Kiekvienas augalas ir kiekvienas medis turi grūdelių, o grūdeliuose yra ta galia, kad iš jų vėl išauga tokie pat augalai ir medžiai.

Ką Viešpats Dievas įsakė žemei? Kuomet davė grūdeliams galią, kad iš jų išaugtų naujų augalų? Ar žemė ir augalų grūdeliai lig šiol klauso Viešpaties Dievo?

Paskui Dievas sutvėrė saulę, mėnulį ir žvaigždes, o paskui vienu žodžiu sutvėrė visus žvėris, ir paukščius, ir žuvis. Jau visa buvo pasau-

lyje, nebuvo tiktai šeimininko ir valdovo. Tokiu valdovu turėjo būti žmogus. Ir Viešpats Dievas pačioj pabaigoj jį sutvėrė, bet ne tokiu būdu, kaip kitus daiktus — o kitaip.

Ką pirmiausia sutvėrė: saulę ar žvėris? Ko dar trūko pasaulyje?

Viešpats Dievas pirmąjį žmogų pasaulyje sutvėrė taip: padarė iš žemės molio žmogaus kūną, o paskui įkvėpė į jį sielą truputį panašią į Save patį. Nė vienam tvariniui nedavė Viešpats Dievas sielos panašios į Save. Tiktai žmogaus siela yra panaši į Dievą.

Kaip Viešpats Dievas sutvėrė pirmąjį žmogų? Ko Viešpats Dievas nedavė nė vienam tvariniui, bet davė žmogui? Į ką panaši žmogaus siela?

Tas pirmasis žmogus vadinosi Adomas. Buvo tiktai vienas pasaulyje. Kad jam nebūtų nuobodu, Viešpats Dievas sutvėrė jam draugę tokiu būdu: užleido Dievas Adomui stiprų miegą ir jam bemiegant išėmė iš jo šono šonkaulį ir iš to kaulo sutvėrė Viešpats Dievas pirmąją moterį. Davė jai taip pat, kaip Adomui, sielą pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Ji vadinosi Jieva.

Kaip vadinosi pirmasis žmogus? Kaip vadinosi pirmoji moteris? Kuriuo būdu sutvėrė Dievas Jievą? Ką jai davė panašų į Save?

Pirmuosius du žmones Viešpats Dievas apgyvendino labai gražiam darže arba rojuje. Ten

buvo labai laimingi: turėjo gyventi labai ilgai žemėje, o paskui būti gyvi paimami į dangų.

Kur Viešpats Dievas įkurdino pirmuosius žmones? Ar buvo jiems ten gera? Kas turėjo atsitikti vėliau?

Adomas ir Jieva džiaugėsi rojuje. Dėkojo Viešpačiui Dievui, kad juos sutvėrė, o labiausiai džiaugėsi tuo, kad Viešpats Dievas davė jiems nemirtingą sielą, sutvertą pagal paties Dievo paveikslą ir panašumą, nes tokios sielos nė vienas tvarinys pasaulyje neturėjo. Adomo siela ir Jievos siela buvo panašios į Dievą, nes niekuomet *negalėjo numirti,* taip kaip Viešpats Dievas niekuomet nemiršta. Jų sielos sugebėjo mylėti ir labai mylėjo Viešpatį Dievą. O mokėjo mylėti todėl, kad panašios buvo į Dievą, kuris pats yra meilė.

Kuo labiausiai džiaugėsi pirmieji žmonės? Ar galėjo kuomet Adomo ir Jievos sielos mirti? Iš kur jų sielos sugebėjo mylėti?

Pritaikymas: Tokią pat sielą, kaip pirmiesiems žmonėms, Viešpats Dievas davė ir mums. Mūsų sielą Viešpats Dievas taip pat sutvėrė pagal savo paveikslą ir panašumą. Mūsų siela taipgi niekuomet nemirs ir taip pat sugeba mylėti. Tiktai atsiminkite, vaikai, kad tas vaikas labiausiai darosi panašus į Dievą, kuris stengiasi kasdien būti geresnis.

Tad klausykite visuomet atsidėję apie Viešpatį Dievą ir didžiai Jį mylėkite.

Reikia ryškiai vaikams išaiškinti, jog kiekvienas iš jų yra sutvertas pagal Dievo paveikslą ir panašumą, kad jie pajustų, jog yra iškelti aukščiau už visus žemės tvarinius. Kad vaikai turi nemirtingą sielą, reikia giliai įskiepyti į jų širdis, nes ta tiesa pagrindinė ir ja remiamas visas religinio gyvenimo rūmas.

Pasikalbėjimas ilgas, ir galima jį suskaldyti dviem dalim: vieną dieną papasakoti vaikams, o kitą dieną pagilinti ir pakartoti su vaikais tą patį.

19. Pasikalbėjimas apie tai, kaip Adomas ir Jieva prieš nusidėdami mylėjo Dievą.

Pasikalbėjimo tikslas: sužadinti vaikuose norą mylėti Sutvėrėją.

Gražu buvo rojuje; nebuvo ten nei per šalta nei per karšta. Vaisiniai medžiai visur augo. Pirmieji žmonės galėjo skinti vaisius, kai tik norėdavo valgyti, o tie vaisiai visiškai numalšindavo alkį. Buvo ten net toksai medis su vaisiais, kuris jaunino žmogų. Jis vadinosi gyvybės medis. Kai žmogus valgydavo to medžio vaisių, pasijusdavo jaunas ir sveikas: niekuomet neturėjo mirti, tiktai po ilgo gyvenimo rojuje turėjo būti perkeliamas į dangų su siela ir kūnu.

Adomas visa tai gerai žinojo. Žinojo, kad Dievas jį sutvėrė, kad Dievas yra jo Sutvėrėjas. Žinojo, kad Dievas davė jam tokį protą, kokio kitam tvariniui žemėje nedavė. Todėl tad, kai Dievas atvedė pas Adomą visus sutvertus žvė-

ris, Adomas kiekvienam davė vardą kaip tik tokį, kuris tiko. Adomas taipgi žinojo, kad Dievas padarė jį visų žvėrių valdovu, ir žvėrys buvo paklusnūs valdovui. Žinojo Adomas esąs viešpats visos žemės ir viso to, kas ore, vandenyje ir po žeme. Už visa tai Adomas jautė širdyje didelę meilę gerajam savo Kūrėjui. O kai dar tas Kūrėjas davė Adomui draugę, visiškai į jį panašią, su kuria galėjo susikalbėti, kurią galėjo mylėti, su kuria galėjo dalytis visais džiaugsmais — jo meilė Dievui didėjo kas kart labiau. Koks geras yra mūsų Sutvėrėjas, mūsų Viešpats! Ir kalbėjosi Adomas su Dievu, kaip vaikas kalbasi su tėvu. Su pagarba abu su Jieva žiūrėjo ir džiaugėsi tuo gražiu pasauliu, kurį jiems Viešpats Dievas davė valdyti.

Pabunda iš miego drauge su paukšteliais, žiūri, kaip teka saulė; skaistus saulės skritulys kyla dangaus pakraštyje ir žeria skaisčius spindulius.

— Teisybė, kad stebuklingai teka saulutė.

— Teisybė, stebuklingai, o visa tai mums sutvėrė gerasis Dievas.—Ir bėga kaip vaikai pas Dievą, kurį pamatė rojuje, ir puola ant kelių prieš Jį ir degančiomis akimis abu kalba:

— Mylime Tave, mūsų Tėve ir Sutvėrėjau.

O Dievas priglaudžia juos abu, kaip tėvas glaudžia savo vaikus. Jiems buvo gera, labai gera.

Suprato abu, kad visa davė jiems Dievas. Ir

pasaulį jiems sutvėrė ir iškėlė juos ant visų tvarinių, ir savo vaikais juos padarė.

Kam Dievas davė valdyti pasaulį? Ar už tai Adomas mylėjo Dievą? Ar tuomet buvo laimingas?

Pridursiu jums dar šį tą: ir jums, mano vaikai, taip pat visa Viešpats Dievas sutvėrė ir davė. Ar matėte kuomet, kaip laukuose auga javai? Kaip noksta varpos ir kaip iš grūdų daromi miltai? Ar žinote, kam auga javai?. Jums. O javams augti įsako Dievas.

Ar esate matę saulutę padangėje ir žvaigždes, ir šiltą lietutį, ir baltą sniegą žiemos metu? Ar esate matę naminius gyvulėlius, tokius naudingus žmonėms? Visa tai padarė mums Dievas. O žinote dėl ko? Nes jus pamilo, nes yra jūsų Sutvėrėjas ir Tėvas, o jūs esate Jo vaikai. Tarkite karštai savo širdyje:

O mano Dieve, koks esi man geras, noriu Tave mylėti visą savo gyvenimą.

Kuris iš jūsų yra buvęs laukuose? Ką ten esi matęs, N....? Kas ten tau labiausiai patiko? Kas tai padarė, kad javai ir gėlės auga iš grūdelių? Ką jaučia savo širdyje geras vaikas už tai, ką jam padarė Dievas? Kaip kalba jis savo širdyje?

Pritaikymas: Kai pamatysi skaisčią saulutę, tai pagalvok taip: tą gražią skaisčią saulutę Dievas sutvėrė man. Kai pamatysi daug gėlių lankoje ir vaisių medyje, tai pagalvok: visa tai sutvėrė Dievas žmonėms ir man. Kai kalbi

poteriuose tuos žodžius „Tėve mūsų", tai pagalvok, kad Dievas yra Tėvas, o tu lyg Jo vaikas, ir mylėk Jį kaip vaikas myli gerą tėvą. Atsistokite ir labai labai pamaldžiai pakartokite:

— O mano Dieve, koks esi man geras! noriu tave mylėti visą savo gyvenimą.

20. Pasikalbėjimas apie žmogaus sielą.

Pasikalbėjimo tikslas: įskiepyti vaikams tą tiesą, kad siela yra tobuliausia Sutvėrėjo dovana, kokios joks kitas tvarinys pasauly neturi.

Kai išeinate į laukus, mieli vaikai, ką jūs matote? Javus ir žoles, padangėj skaisčią saulutę, gražius debesis, o prie kelio mažesnių ir didesnių akmenų. Vaikai mėgsta laukus, nes ten taip gražu, gėlės taip kvepia, taip džiugina akis margaspalviais žiedais. Ir visa tai nuo mažiausių nejudančių akmenėlių lig saulutės padangėje sutvėrė mums Viešpats Dievas.

Maža žolelė prie kelio auga, traukia iš žemės maistą, maudosi ryto rasa, džiaugiasi skaisčia saulute. Ji gyvena savotiškai. Tą gyvybę ji turi iš Dievo. Bet žolelės gyvybė trumpa, nes sudžiūsta arba ją kieno nors koja sumina, arba žąselė sulesa ir niekas apie ją nebegalvoja.

Rugiagėlės rugiuose ir kitos gėlelės lankoje gražiai atrodo kai žydi, o dar gražesnių gėlių yra daržuose: lelijos, tulpės, rožės. Jokia tur-

tinga ponia negali turėti tokių puikių apdarų kaip rožių arba baltosios lelijos žiedų lapeliai. Kas taip mokėtų papuošti tas stebuklingas gėles su tokia daugybe atmainų? Joks žmogus to nepataikytų, tiktai vienas begalo išmintingas Dievas. Ar ilgai laikosi visa gėlės gražybė: porą dienų žydi, džiugina mūsų akį, o paskui vysta, džiūsta ir iš puikios stebuklingos gėlės nėra nieko, ir niekas apie ją nebegalvoja.

Ir dideli medžiai sode, obelys ir kriaušės duoda mums kas metai vaisių taip gi Dievo liepiami, bet taipgi auga keliasdešimts metų, paskui pendėja ir džiūsta. Ir reikia juos iškirsti ir sudeginti. Ir vėl iš jų nebepalieka nieko, ir niekas apie juos paskui nebegalvoja, nors juose buvo gyvybė ir davė tiek gardžių vaisių.

Pasaulyje be augalų ir medžių yra dar įvairių tvarinių, kurie gyvena ir juda taip, kaip žmonės. Kai kurie gyvuliai gyvena labai ilgai, kartais net ilgiau už žmones. Gal ir teko, vaikai, girdėti apie tokius didelius gyvulius, kurie yra vadinami drambliais. Jie gyvena penkis ar net ir šešis kart ilgiau už seniausius žmones. Tačiau nors ir labai ilgai gyvena, paskui stimpa, ir iš jų vėl nebelieka nieko, išskyrus negyvą lavoną. Niekas apie juos nebegalvoja, nors toks ilgas buvo jų amžius, Dievo jiems duotas. O dabar, mano vaikai, įsidėmėkite gerai. Žolelė prie kelio trumpai tegyvena ir žūsta nebepalikdama nieko; gėlė, nors gražiausia, nuvysta ir nebelieka nieko. Me-

dis gyvena ilgai ir vaisių duoda, pagaliau džiūsta ir nepalieka nieko. Gyvulys, nors ir didžiausias, ir toks, kuris gyvena penkis šimtus metų, pagaliau stimpa ir nepalieka nieko.

O tuo tarpu kiekvienas iš mūsų, mano vaikai, turi savyje kažką tokį, kas niekuomet, *niekuomet nenyksta,* kas gyvens nuolat, net po mūsų mirties. — Ar jūs žinot, kas tai yra? — tai mūsų siela Dievo sutverta ir mums duota. Todėl, kad turime tokią sielą, esame išaukštinti labiau už visa, kas yra pasaulyje. Tokios sielos, kaip mūsoji, neturi joks tvarinys. Įsižiūrėkit į save. Kai tiktai truputį paūgėjote, tuoj jūsų galvelėse pradėjo kilti mintys; galite galvoti apie motutę ir apie mokyklą, ir apie dangų, apie Viešpatį Dievą, ar apie ką norite. O žinote, kas jumyse mąsto? — Tai jūsų siela. Tokių minčių nė vienas tvarinys negali turėti.

Kai jums kas yra geras, tai jūsų širdelėse kyla prisirišimas ir *meilė.* Girdite apie Viešpatį Dievą, koks Jis yra jums geras ir jūsų širdyse kyla Jam meilė, nors niekuomet Dievo ir nesate matę. O žinote, kas jumyse pataiko taip mylėti? — Tai jūsų siela. To nė vienas tvarinys neturi, nes nė vienas tvarinys neturi tokios sielos, kaip jūsoji.

Kai mokykloje girdite pasakojimą apie šventuosius ir apie gerus vaikus, kaip jie mylėjo gerąjį Dievą, kaip buvo paklusnūs ir geri, tai jūsų širdyse kyla noras: ir aš taip pat darysiu. Tas

noras širdyje yra *gero troškimas*. Žinote, kur jumyse kyla tas troškimas? — Tai jūsų protingoje sieloje. Tokių troškimų nė vienas tvarinys negali turėti, nes joks tvarinys neturi protingos sielos, tokios kaip jūsoji. O ar žinot, dėl ko jūsų sieloje kyla gero troškimas ir kodėl jūsų siela pataiko mylėti? Tai dėl to, kad ji panaši į Dievą. Ji sutverta pagal Dievo paveikslą ir panašumą.

Teisybė, vaikai, kad esate išaukštinti už visus pasaulio tvarinius labiau? Turite savyje kilniausią dovaną, kokios joks gyvis neturi, nes turite savyje nemirtingą sielą. Kaip nuoširdžiai privalote dėkoti Dievui, kad davė jums tokią tobulą dovaną ir kad jus nori patalpinti danguje.

Pagilinimas: Dar kartą jums papasakosiu, kokią puikią dovaną turite iš Dievo. Kiekviena, net mažiausia žolelė turi savyje kai ką iš Dievo, būtent savo gyvybę: ji sugeba imti maisto iš žemės, bet žolelė gyvena trumpai ir dingsta be pėdsako.

Ką Viešpats Dievas davė mažiausiai žolelei, kiek ilgai ji gyvena?

Gėlės laukuose ir daržuose turi didesnių dovanų iš Dievo, nes be to, kad gyvena kaip žolelės, turi dar puikią puošmeną ir gardų kvapą. Bet ir gėlės po poros dienų vysta ir džiūsta ir taip pat nepalieka jokio pėdsako.

Kokią didesnę dovaną iš Dievo turi laukų ir daržų gėlės? Kiek ilgai jos gyvena?

Dar didesnę dovaną Dievas suteikė vaisiniams medžiams, nes jie ne tik puošiasi žiedais pavasarį, bet neša dar gardžių vaisių rudenį. Bet ir medžiai po keliolikos metų džiūsta, pendėja ir reikia juos iškirsti ir jokio pėdsako nebelieka.

Ką daugiau negu gėlėms Viešpats Dievas davė vaisiniams medžiams? O kas pasidaro su vaisiniais medžiais po keliolikos metų?

Daugiau negu gėlėms ir medžiams davė Viešpats žvėrims ir paukščiams, nes gėlės ir medžiai stovi vienoje vietoje ir negali vaikščioti, o žvėrys gali bėgioti, paukšteliai gal skraidyti kur tik jiems patinka, džiaugiasi saulute ir šiluma, nes jaučia, turi akis ir visa ką mato, turi ausis ir visa ką girdi. Bet ir gyvuliai, ir paukščiai, nors ir labai ilgai gyvenę, stimpa ir nepalieka jokio pėdsako.

Kokią didesnę dovaną negu medžiams davė Viešpats Dievas žvėrims ir paukščiams? Kas bepalieka po žvėrių mirties?

O mums, mano vaikai, Viešpats Dievas davė daug didesnę dovaną negu visiems žvėrims, davė mums kai ką, kas mumyse niekuomet, niekuomet nemirs, bet visuomet gyvens, net po mūsų mirties — tai mūsų protingoji siela. Tokios sielos, kaip mūsoji, neturi joks tvarinys pasaulyje.

Kokią didžiausią dovaną davė Viešpats Dievas visiems vaikams? Ar tokią pat dovaną turi kiti tvariniai?

Patys galite įsitikinti, kad tokią protingą sielą turite savyje. Kai tiktai paaugterėjote, tuojau pradėjote mąstyti. Kiekvienas iš jūsų gali mąstyti apie ką norėdamas: arba apie savo žaislelius arba apie savo namus, ar apie motutę arba apie ką kitą. Tai, kas jumyse mąsto, yra jūsų siela; to neturi joks tvarinys. Ne kartą būna taip, kad jūs norite valgyti. Turite priešais save valgį, o kai panorstat, tai galite to valgio ir nepaliesti. Kas jus taip tvarko, kad galite daryti ką arba nedaryti? Tai jūsų siela. Jūsų siela yra tai, kas jumyse mąsto ir kas jus tvarko. To visai neturi kiti tvariniai.

Apie ką vaikas gali mąstyti? Kas jame mąsto? Ar gali vaikas ką norėdamas daryti arba nedaryti? Kas jį tvarko? Kas tai yra siela?

Marytei motutė dažnai pasakodavo apie Dievą; kas Jis yra ir kaip myli vaikus. Marytė niekuomet nematė Dievo, o tačiau savo širdelėje jautė meilę Dievui. Kad ir kaž kaip ilgai kokiam gudriam šuneliui pasakotum apie Viešpatį Dievą, tai jis nieko nesuprastų. — Kodėl? Nes neturi savyje protingos sielos. Marytė turi savyje sielą — ir kiekvienas iš jūsų turi — todėl motutę supranta ir pajunta Dievui meilę ir dėkingumą savyje. Kiekvienas vaikas ir kiekvienas žmogus tuo, kad turi savyje sielą, yra iškeltas už visus žemės tvarinius aukščiau, nes nė vienas tvarinys neturi tokios kilnios Sutvėrėjo dovanos.

Kodėl Marytė galėjo pamilti Dievą? Kuo žmonės yra iškelti aukščiau už kitus tvarinius?

Pritaikymas: Nei šuneliai, nei kačiukės, nei joks žvėrelis nesimeldžia Dievui, nes neturi protingos sielos, o jūs turite sielą. Tad už ją ir už visas dovanas, gautas iš Dievo, kasdieną Jam dėkokite. Dabar sukalbėsime: „Tėve mūsų".

21. Pasikalbėjimas apie Dievo pažinimą.

Pasikalbėjimo tikslas: atkreipti vaikų akį į tai, kad tuo, ką jie mato, pasireiškia Dievo mintis ir visagalybė.

Marytė labai mėgo gėles. Pavasarį motina duodavo jai grūdelių ir rodydavo, kur ir kaip jas sėt, ir Marytė darydavo tai su dideliu džiaugsmu. O koks būdavo džaugsmas, kai gėlelės pradėdavo žydėti. Marytė kas valandą bėgdavo prie savo gėlelių: ar joms nepersausa, ar jau jos neišsiskleidė... Vesdavosi motiną prie savo gėlelių, kiekvieną skyrium rodydavo:

— Motute, tik, motute, pažiūrėk, kokios tai gražios tos baltos aukštosios, kuo jos vardu?

— Narcizai, dukrele.

— O tos mažutės spalvotos?

— Tai našlelės. Įsižiūrėk tiktai, kokios jos įvairiaspalvės. Beveik kiekviena vis kitos spalvos.

— Kaip padažytos; tiesa, motute?

— Tiesa. Ir joks tepliorius nesugebėtų taip nuteplioti gėlelių, o jeigu ir nuteplliotų, tai

gėlelė būtų negyva. Kad gėlelė augtų ir turėtų tiek spalvų, gali padaryti tiktai Viešpats Dievas. Tad ką atsimeni, žiūrėdama į gražias gėles?

— Viešpatį Dievą.

— Ir ne tik iš gėlių pažįstame Jį. Pažįstame, kai žiūrime į žvėrelius ir paukštelius, kurie juda ir bėgioja, bet pirmiausia pažįstame Jį, kai gerai įsižiūrime į žmones. Ar esi kuomet mačiusi veidrodyje savo akis? Taip jos padarytos, kad jomis visa matai: savo motinėlę ir gėles ir visą pasaulį. Kas tau galėjo tokias akis padaryti? — Vienas Viešpats Dievas, nes Jis visagalis ir begalo gudrus. Nors tavo motutė labai tave myli, nepataikytų padaryti tau akių. Kai pamatysi savo akis, atsimink Viešpatį Dievą, ir būk dėkinga savo širdy, kad davė tau sveikas akis.

O jūs, vaikai, mėgstate gėles? Kokios gėlės labiausiai pantinka tau N...? Ką atsimeni pažiūrėjęs į tą gėlelę?

Kaip tad būtų gera, kad visi mokėtume taip atidžiai žiūrėti, kaip ta mažoji Marytė. Kai išeisite į lauką ir pamatysite tiek javų ir žiedų, kai pamatysite tiek daug paukštelių ore ir skraidančių drugelių, ką jūs atsiminsite? Gerai, vaikai, jūs atsiminsite Viešpatį Dievą.

Taip darydavo vienas labai pamaldus žmogus: kai išeidavo į daržą, kur gėlelės tiesdavo saulės linkui spalvotas savo galveles, atsiliepdavo joms: Žinau, kad norite man papasakoti apie

Dievą; Dievas davė jums gyvybę, kad žmonės iš jūsų pažintų Dievą".

Kuris iš jūsų atsimena, ką žmogus turi savyje labai brangaus, ko neturi nė vienas kitas tvarinys? Ar žinote, vaikai, dėl ko Viešpats Dievas davė jums sielą? Kad Dievą galėtume pažinti ir pamilti Jį. Paklausykite.

Ar jūs mėgstate, kai jums mokytojas pasakoja ką įdomaus? Taip, žinau aš tai, ir visa suprantate, o kai pabaigia ką įdomaus pasakoti, šaukiate: dar, dar, pone mokytojau. Kad taip kačiukėms arba šuniukams papasakotumėt įdomią, įdomią pasakaitę, ar jie suprastų ją? Nieko, visai nieko, nes jie neturi protingos sielos. Jums Viešpats Dievas davė protingą sielą, kad galėtumėt suprasti, kas jums kalbama, ir per tai pažintumėt Dievą.

Grįžta iš mokyklos mažas Adomėlis. Motina jį klausia:

— Ką pasakojo šiandien mokytojas?

— O, šiandien pasakojo labai įdomių dalykų apie tai, kas čia seniau gyveno mūsų žemėje, kaip mūsų tėvai gyveno ir ką darė.

Dėl ko Adomėlis suprato, ką pasakojo mokytojas? Nes Adomėlis turi protingą sielą. Kas davė jam tokią sielą? — Viešats Dievas. Todėl tat, kad Adomėlis turi sielą, gali suprasti, ką pasakoja mokytojas, be to, gali savo siela pažinti Dievą. Bet dar paklausykite.

Kilo karas. Mažosios Onutės brolis išėjo į karą ir ilgą laiką nubuvo iš jo jokios žinelės: visi manė jį žuvus. Motina verkė, Onutė taipgi. Staiga netikėtai parvyksta brolis sveikas, stiprus. Džiaugsmo ir klyksmo begalės. Onutės nebuvo namie, ji buvo pas tetą.

— Tavo brolis sugrįžo. Brolis sugrįžo, — kalba jai aplinkui.

Onutės širdis ko neiššoko iš džiaugsmo: bėga sveikinti brolio.

Kodėl ta brolio grįžimo žinia taip nudžiugino Onutę? Ar tokia žinia būtų galėjusi nudžiuginti jos šunelį.

Visai ne, nes jis nebūtų nieko supratęs, o Onutė turi protingą sielą. Kad Onutė turi protingą sielą, gali pažinti Dievą.

Kai jūs pajusite džiaugsmą, ką jūs atsiminsite? — Kad turite protingą sielą. Kas jums davė tokią sielą, kuri pataiko džiaugtis ir mylėti? — Viešpats Dievas. Dėl to ir jūs per tai, kad turite savyje sielą, galite ją pažinti Dievą.

Pagilinimas: Gerai įsidėmėkite, kam Viešpats Dievas davė mums protingą sielą? — Kad ja galėtume Dievą pažinti. Protinga siela tai didžiausias turtas, kokį turi kiekvienas vaikas ir kiekvienas žmogus.

Kam davė Viešpats Dievas mums protingą sielą? Ką turi savyje kiekvienas vaikas ir kiekvienas žmogus? Ar N turi savyje tokį turtą? Iš ko?

Dievą galime pažinti iš to, ką matome pasaulyje: kiekviena gėlelė lankoje, javai laukuose, saulutė padangėje ir visa, visa geram vaikui pakiša mintį: visa tai turime iš gerejo Dievo. Koks pats Dievas turi būti begalo gražus, kad tiek gražių daiktų sutvėrė! Ir toks vaikas pradeda mylėti Viešpatį Dievą.

Iš ko galime pažinti Dievą? Ką atsiminsite, kai pamatysite gražią gėlelę arba javus laukuose, saulutę padangėje? Ką pajusite savo širdyje Dievui? N, parodyk man savo akutes? Kas davė tau tas akis, kuriomis žiūri? Ką atsiminsi, kai pamatysi savo broliuko akutes?

Motutė duoda jums visa: ir drabužių, ir valgių, ir kai einate į mokyklą duoda jums priešpiečių. Vaikas imdamas priešpiečius į rankas tuojau atsimena: tuos priešpiečius davė motutė. Taip pat, kai žiūrite į visa tai, ką Viešpats Dievas jums sutvėrė, į visą tą pasaulį, tai ką jūs atsimenate? Viešpatį Dievą.

Tad atsiminkite, vaikai, kad Dievą galima pažinti iš to, ką matome pasaulyje.

Pritaikymas: Kai praveriate ryto metą akis, jau saulutė šviečia padangėje. Kas jai liepia kasdien taip šviesti?

Jūs taip mėgstate vyšnias, braškes, vaisius, gėleles ir drugelius. Tiesa, vaikai? O iš ko visa tai? Dėl ko mums tai Viešpats duoda, ar įspėsite? Nes mus myli.

Iš viso to, ką vaikui iki šiol kalbėjome, svarbu, kad jis suprastų vieną dalyką — jog turi savyje labai brangų turtą: protingą sielą, ir kad to turto neturi kiti gyviai. O dabar pereiname su vaiku prie betarpiškos išvados: kadangi žmogus ir kiekvienas vaikas turi protingą sielą, duotą jam Dievo, todėl kiekvienas žmogus ir kiekvienas vaikas privalo protingu būdu Dievui tarnauti, nes kaip tik tam ir sutvėrė Viešpats Dievas protingą sielą. O kuriuo būdu galima Dievui tarnauti, vaikas sužino iš tolimesnio pasikalbėjimo.

22. Pasikalbėjimas apie tarnavimą Dievui.

Pasikalbėjimo tikslas: tarnavimas Dievui, tai noromis pildymas visų pareigų, mąstant apie Dievą.

Marytė buvo gera ir paklusni mergaitė, nes turėjo gerą motiną, kuri jai pasakodavo apie Viešpatį Dievą. Vieną kartą Marytė buvo pavargusi bebėgiodama ir norėjo pasėdėti, o čia motutė ima jai ir sako:

— Maryte, nubėk skubiai į krautuvę, nupirksi druskos, nes nebėra.

— Taip aš nenoriu, taip man kojas skauda, — mąstė Marytė.

Bet Viešpats Dievas liepia klausyti motutės, pagalvojo paskui — ir skubiai nubėgo druskos. Sugrįžus begalo buvo gera širdyje, kad paklausė. Jautė didelį džiaugsmą, net motutei tai pasakė:

— Taip kaž ko man smagu, kodėl gi taip, motute?

— Kodėl? — pasakysiu tau tuojau — tarė motina — todėl, kad noromis ir tuojau paklausei, o kai paklausai, daraisi geresnė. Aš tavim džiaugiuosi, tavo Angelas Sargas tavim džiaugiasi ir Viešpats Dievas tavim džiaugiasi. Žinai dėl ko? Nes tavo paklusnumas yra geras daiktas, o Viešpats Dievas yra aukščiausia galybė, tad toks geras vaikas yra truputį panašus į Dievą. Viešpats Dievas nori, kad vaikai taptų panašūs į Jį, kai gerai Dievui tarnauja. Dar tau išaiškinsiu tai.

Mūsų Kazelis norėjo pabėgioti, bet tėvas liepė jam rašyti, ir jis tuojau paklausė, o vėliau tiktai nubėgo pažaisti. Ar smagu jam buvo žaisti? Taip, nes džiaugėsi tuo, kad jau padarė savo darbą ir tuo, kad paklausė tėvo. Ir tėvas džiaugėsi, kad vaikelis buvo paklusnus, ir Angelas Sargas džiaugėsi. Ar Kazelio rašymas ir žaidimas patiko Viešpačiui Dievui? Patiko, nes Viešpats Dievas nori, kad vaikai būtų paklusnūs. Tuomet išpildo Dievo valią ir gerai tarnauja Dievui. O dar paklausykite:

Buvo berniukas, vardu Pranukas, labai neturtingas, ir jo motutė buvo neturtinga. Motutė, nors jį ir labai mylėjo, turėjo jį atiduoti pas svetimus žmones, nes pati neturėjo jam duoti ko valgyti. Kalbėjo jam taip:

— Praneli, ištikimai tarnauk žmonėms ir Dievui.

Ir Panelis tarnavo: visą dieną sunkiai dirb-

davo, pažaisti jam nebūdavo laiko: skaldydavo medžius, pjaustydavo kratinį gyvuliams, nešiodavo medžius į virtuvę, patarnaudavo šeimininkui ir šeimininkei ir visa noromis darydavo, nes norėjo ištikimai tarnauti žmonėms. Vakare sukalbėdavo trumpus poterius ir nuvargęs eidavo gulti. Ir taip kiekvieną dieną. Džiaugėsi savim, nes nuoširdžiai darbavosi, ir nuolat atsimindavo savo motutės žodžius: Praneli, ištikimai tarnauk žmonėms ir Dievui. Žmonėms tarnavo, bet kaip Dievui tarnauti, to jis nežinojo. Pasakykite man, vaikai, kaip Pranelis turėjo tarnauti Dievui? Kuris iš jūsų tai įspės?

Jam nereikėjo nieko kito daryti, tiktai dirbant savo darbą atsiminti, kad Dievas į jį žiūri. Viešpats Dievas tokius vaikus ir tokius žmones, kurie noromis dirba ir atsimena Viešpatį Dievą, labai myli. Ir tokiems ne tik šiame pasaulyje gera, bet ir po mirties Viešpats Dievas pažadėjo dangų.

Buvo dar vienas berniukas, Antanėlis. Tėvai liepė jam ganyti bandą laukuose. Antanėlis kasdien gindavo bandą į laukus, bet jos nesaugodavo, ir gyvuliai išbraidydavo žmonių javus. Antanėlis neatlikdavo gerai to, ką jam įsakydavo tėvai. Pasakykite man, ar Antanėlis džiaugdavosi ir būdavo patenkintas, kai vakare guldavo į lovelę, ar būdavo juo patenkintas Angelas Sargas? Ar Antanėlis gerai tarnavo Dievui? Negerai, nes prastai atlikdavo savo pareigas.

Pagilinimas: Paklausykite ir atsiminkite gerai, kaip geri vaikai tarnauja Dievui. Marytė tuojau paklausė ir nubėgo į krautuvę, nors jai koją skaudėjo. Ir tuo, kad paklausė motinos, paskui labai džiaugėsi. Toks paklusnumas darė ją kas kart geresnę, ir Marytė darėsi kas kart panašesnė į gerąjį Dievą, nes Dievas yra pati gėrybė. Marytės gyvenimas buvo tarnavimas Dievui.

Ką padarė Marytė? Į ką ji darėsi panaši? Kas buvo Marytės gyvenimas?

Kazelis turėjo noro pabėgioti. Bet tėvas liepė jam rašyti, ir jis paklausė, o paskui su dideliu džiaugsmu žaidė. Pats buvo patenkintas savim ir tėvas džiaugėsi juo ir Angelas Sargas taipgi, nes Kazelis elgėsi taip, kaip jam liepė tėvas, ir tuo jis tarnavo Dievui.

Ką Kazeliui liepė tėvas? Kaip Kazelis padarė? Ar buvo jis savim patenkintas? Kuo Kazelis tarnavo Dievui?

Pranukas sunkiai dirbo tarnyboje, bet viską darė noromis. Už tai mylėjo jį žmonės, bet mylėjo jį ir Viešpats Dievas, nes tai, ką jis darė žmonėms, atsimindamas Viešpatį Dievą, buvo jo tarnavimas Dievui.

Kaip darbavosi Pranukas? Kas už tai jį mylėjo? Kuo jis tarnavo Dievui?

Antanėlis nebuvo atidus ir nedarydavo to, ką jam liepdavo tėvai. Vakare būdavo jam ne-

malonu, kad gyvulių nežiūrėjo ir pridarė žalos. Tokių vaikų nei žmonės, nei Viešpats Dievas nemyli. Jie gerai netarnauja Dievui.

Ką darė Antanėlis? Ar jis gerai tarnavo Dievui? Dėl ko?

Pritaikymas: Teisybė, kad jūs norite išmokti gerai tarnauti Dievui? Jeigu trokštate gerai tarnauti Dievui, darykite taip: kai motutė jus siųs kur, tai noromis bėkite, tuo džiaukitės, kad Viešpats Dievas į jus žiūri — tuomet gerai Dievui tarnausite. Kai motutė lieps jums eiti į bažnyčią arba į mokyklą arba kur kitur, noromis paklausykite, tuo džiaukitės, kad Viešpats Dievas jus mato — tai buś geras tarnavimas Dievui. Kai atsiklaupsite vakare poterių kalbėti, tai atsidėję sukalbėkite Tėve mūsų, Sveika Marija, Tikiu į Dievą Tėvą ir džiaukitės tuo, nes kalbate į Viešpatį Dievą, kuris į jus žiūri—tai bus geras tarnavimas Dievui. Kiek ilgai reikia tarnauti Dievui? Visą gyvenimą, nes visą gyvenimą reikia daryti tai, ko nori Dievas, nes tam mus Viešpats Dievas sutvėrė, kad jam tarnautume, o paskui už gerą tarnavimą pažadėjo mums Viešpats Dievas dangų. Ar tarnausite taip Viešpačiui Dievui, vaikai? Gerai. Tiktai tarnauti reikia noromis, su meile. Sutvėrė mus Viešpats Dievas, kad jį pažintume, mylėtume, ir su Juo amžinai viešpatautume danguje. Pakartokite, vaikai, kam mus Dievas sutvėrė.

Vardan Dievo, Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios. Amen.

Tėve mūsų, kurs esi danguje! Teesie šventas Tavo Vardas. Teateinie Tavo karalystė. Teesie Tavo valia, kaip danguje, taip ir ant žemės. Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien. Ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiam savo kaltininkams. Ir nevesk mus į pagundą, bet gelbėk mus nuo pikto. Amen.

Sveika Marija, malonės pilnoji, Viešpats su tavimi. Tu pagirta tarp moterų ir pagirtas tavo įsčios vaisius Jėzus. Šventoji Marija, Dievo Motina, melsk už mus nusidėjėlius dabar ir mūsų mirties valandoje. Amen.

Tikiu į Dievą Tėvą Visagalį, dangaus ir žemės Sutvėrėją! Ir į Jėzų Kristų, Vienatinį Jo Sūnų, mūsų Viešpatį, kurs prasidėjo iš Šventosios Dvasios, gimė iš Panos Marijos. Kentėjo prie Pontijaus Piloto, buvo prikaltas prie kryžiaus, numiręs ir palaidotas. Nužengė į pragarus. Trečią dieną kėlės iš numirusių. Įžengė į dangų. Sėdi dešinėje Dievo Tėvo Visagalio. Iš ten ateis gyvųjų ir mirusiųjų teisti. Tikiu į Šventąją Dvasią, Šventąją visuotinę Bažnyčią, Šventųjų bendravimą, nuodėmių atleidimą, kūno iš numirusių atsikėlimą ir amžinąjį gyvenimą. Amen.

23. Pasikalbėjimas apie tarnavimą Dievui.

Pasikalbėjimo tikslas: tarnauti Dievui — reiškia daryti kitiems gera, atsimenant Dievą.

Ar atmenate, vaikai, kas turi tarnauti Dievui? Kiek ilgai? Ar N. atsimena, kaip Marytė tarnavo Viešpačiui Dievui? O Kazelis? O Pranukas?

Ar Antanėlio darbas buvo tarnavimas Dievui?

Šiandien jums papasakosiu, kaip tarnavo Dievui Onutė žąsiaganė. Paklausykite.

Buvo kartą maža Onutė; kurią žmonės pramine žąsiagane, nes nuo ryto ligi vakaro, nuo saulės tekėjimo ligi saulės laidos ganė žąseles pakelėje. Onutė turėjo tėvelį ir pamotę. Jos tikroji motinėlė jau seniai buvo mirusi.

— Nuėjo į dangų, ten, kur angelėliai tarnauja Viešpačiui Dievui — džiugino našlaitę geri žmonės.

— Norėčiau ir aš eiti ten tarnauti, patikti Viešpačiui Dievui ir motutei, — mąsto Onutė.

Pamotė buvo nieko sau: nei pikta nei gera. Tėvelis duodavo Onutei kartais duonos riekelę, kartą apdengė ją savo senu švarku, bet niekuomet jos neglamonėdavo. Tiktai šuo Margiukas gluosniuodavos prie Onutės, ir ji taipgi glostydavo jį.

Koks yra tas tarnavimas Dievui ir kaip čia patikti motutei? — mąstė Onutė stovėdama prie kelio.

O tuo tarpu eina žmonės keliu, kelyje guli akmuo: tai vienas, tai kitas nusimuša koją į jį, paskui skundžiasi ir keikiasi. Onutė girdi keiksmus; šlykštu jai: žmonės įžeidžia Viešpatį Dievą. Šoko į kelią, nurito akmenį į griovį, nors buvo gan sunkus.

— Dabar jau niekas į jį nesusižeis kojos, — galvojo Onutė. Ir dar pagalvojo:

— Ar aš, motute, patikau dabar Viešpačiui Dievui?

O kitą kartą buvo vėl taip: verkia vaikas laukuose, beveik dreba, nes jį motina padėjo ant žemės, o pati nuėjo darbo dirbti.

— Tyliau, mažuti, nerėk, pašildysiu tave, pasupsiu — kalba žąsiaganė.

Apdengė vaiką priejuoste, glaudė, supo, kol jis užmigo, o paskui linksma galvojo:

— Ar, motute, taip reikia, ar aš įtikau Viešpačiui Dievui? Ar tai bus tarnavimas Dievui?

Kitą vėl dieną pamatė Onutė, kaip aklas senelis graibstė lazda kelią ir nusirito į griovį. Nubėgo, pakėlė senelį ir palydėjo lig sodžiaus. Žąselės tuo tarpu išsisklaidė po lauką, turėjo daug vargo, kol jas suvarinėjo, bet tai niekis — labai džiaugėsi ir tiktai rūpinosi galvodama: —

— Argi taip reikia tarnauti Viešpačiui Dievui, sakyk, motute, ar taip reikia patikti Dievui?

Bet motutė nebegyveno, tad netarė nė žodelio. Nusiminė Onutė, buvo jai begalo ilgu motutės. Kad taip kas ją paglostytų per išblyškusius veidelius, o čia niekas, niekas.

Kartą grįžta Onutė į trobelę sušalusi ir išalkusi. Trobelėje nebuvo nieko, tiktai mažasis broliukas Juozukas. Buvo jam įdomu, kas yra puodelyje, kuris buvo padėtas ant stalo. O puodelyje buvo pienas, kurį pamotė padėjo ant stalo, ir išėjo. Juozukas siekė prie puodelio ir pastūmė jį. O varge! pienas pasiliejo į aslą, Onutė griebė puodelį, bet jau per vėlu. Juozukas verkia.

— Onute, mama mane muš.

Priglaudė brolį ir išsiuntė jį į kiemą. Grįžta pamotė iš tvarto. Nėra pieno. Barimasis, triukšmas, pyksta ir tėvas, bara dukterį, nes piktas grįžo iš lauko, o Onutė susitraukė kampelyje tyli ir galvoja:

— Ar, motute, ir tai tarnavimas Dievui, ir už kitus reikia kentėti?

Nuėjo paskui žąsiaganė alkana gulti. Už bausmę negavo tą dieną vakarienės. Bet džiugu, ak, kaip džiugu Onutei, nes tą naktį ji sapnavo motutę, kad stovi prie jos lovytės. Buvo tokia pat kaip ir pirma, tiktai skaisti, kaip kokia karalienė, balsas buvo švelnus, kaip bažnyčios giesmių garsas.

— Gerai tarnauji Viešpačiui Dievui, mieloji dukrele, tarnauk taip visuomet — tarė ir priglaudė našlaitę.

Pagilinimas: Nepaprastai bus laimingi tie vaikai, kurie išmoks gerai tarnauti Viešpačiui Dievui. O juk ir jūs norėtumėt, kad ir jums būtų gera. Tiesa? Todėl dar kartą paklausykite, kaip reikia tarnauti Viešpačiui Dievui.

Onutė žąsiaganė buvo našlaitė. Mokėjo tiktai ganyti žąseles prie kelio. Žmonės nusimušdavo kojas į akmenį, kuris gulėjo kelyje, ir keikdavo. Onutei pasidarė gaila, kad žmonės dėl akmens rūstina Viešpatį Dievą, ir nors jai niekas

neliepė, nurito akmenį į griovį, kad nieko nekliudytų. Padarė *gerai* — tai yra tarnavimas Dievui.

Ką padarė Onutė? Kas jai liepė tai padaryti? Kodėl tai vadinasi tarnavimas Dievui? — Nes Viešpats Dievas liepia mums daryti gera.

Kitą kartą lauke nuramino verkiantį vaiką, nors niekas jos neprašė to. Paskui vėl aklą pakėlė iš griovio ir palydėjo ligi kaimo, nors tatai buvo jai nepatogu, nes žąselės išsisklaidė po lauką, bet darė tai Onutė, norėdama patikti Viešpačiui Dievui, kuris viską mato. Ir buvo tai tikkras tarnavimas Dievui.

Ką padarė Onutė verkiančiam vaikui lauke? Ką padarė seneliui? Ką ji įritino į griovį? Dėl ko ji taip padarė? Kaip vadinasi geri darbai, norint patikti Dievui?

O dar kitą kartą Onutės brolis Juozukas išliejo pieną ir būtų buvęs motinos nubaustas, bet Onutė pati verčiau sutiko eiti gulti alkana ir nukęsti už kitą, kad tiktai Juozukas nebūtų baudžiamas. Padarė tai, norėdama įtikti Dievui, jog nekaltai kentė už kitus. O kai nekaltai kas kenčia ir nelabai ginasi, tai tokį Viešpats Dievas myli, ir toks gerai Dievui tarnauja.

Už ką Onutė kentė? Dėl ko taip norėjo kentėti už brolį? Ar tai geras tarnavimas Dievui?

Pritaikymas: Atrodo man, kad ir jūs norėtumėt tarnauti Dievui. Pasakyk N., ką vaikas gali padaryti gero, nors nebūtų jam to įsakyta? Ką tu gali šiandien padaryti, kad įtik-

tum Viešpačiui Dievui? Ar Viešpats Dievas tai matys? Ar tai bus tarnavimas Viešpačiui Dievui? Kam mus Dievas sutvėrė?

Stengiamės įskiepyti vaikui tą supratimą, kad tarnavimas Dievui, už kurį mus laukia atlyginimas danguje ir laimė šioje žemėje, yra ne kas kita kaip pildymas Dievo valios plačiausia to žodžio reikšme. Dievo valia tai geras žmogaus gyvenimas, paremtas Dievo ir artimo meile. Vadinasi, kas daro gerus darbus atsimindamas Dievą, tas tarnauja Dievui.

Duodame žemiau keletą apsakymėlių vaikams. Šie apsakymėliai papasakoti vaikams gyvu žodžiu ir paįvairinti įdomiomis smulkmenomis, išmokys vaikus tą didelę tiesą, kuriuo būdu mažas vaikas gali tarnauti Dievui.

Kaip tarnauja Dievui geri vaikai

Mažas darbininkas. Saulutė jau teka. Rasos lašeliai blizga žolėje, paukšteliai smagiai čiulba: sveikina naują dieną. Sode kvepia gėlės ir labai yra malonu. Nors dar ankstybas rytas, bet mažas Petrukas jau atsikėlęs. Petruko tėvas daržininkas, bet susižeidė koją ir negali vaikščioti. Petrukas žino, kad Viešpats Dievas myli tuos vaikus, kurie padeda tėveliams, tad šoka iš lovos ir skubinasi į daržą padėti tėvui. Tėvas sėdi ant suolo, o mažas Petrukas dirba tai, ką jam liepia tėvas. Jis yra geras sūnus, padeda sergančiam tėvui darbuotis, o tuo būdu gerai tarnauja Dievui ir yra labai laimingas.

Pasikalbėjime apie gerą sūnų Petruką tinkamais klausimais reikia pastūmėti vaikus atspėti, ką jautė širdyje mažas Petrukas padėdamas savo tėvui; pavyzdžiui:

Ar jis buvo geras vaikas? (toks kaip N). Ar liepė jam kas anksti keltis? Ko jis kėlėsi? Ar džiaugėsi tuo? Dėl ko? (geras darbas visuomet džiugina). Ką jis galėjo mąstyti? Kuris iš jūs norėtų būti toks kaip Petrukas? Ar kuris iš jūsų nepamėgintų?

Reikia atsidėjus išklausyti vaikų projektus, pataisyti, kad jie būtų galimi, ir liepti paskui pasisakyti, kaip jiems tai pavyko. Vaikai paprastai su džiaugsmu tokius dalykus priima ir labai džiaugiasi, kad kas iš vyresniųjų domisi tuo, ką jie padarė namie.

Kiekvieną tolimesnį apsakymėlį galima panašiu būdu išplėtoti ir padaryti atskirą pasikalbėjimą, tačiau vaikams nepasakojama visų apsakymėlių iš kart, tiktai kiekvieną skyrium. Tegu jie atjaučia jų vidinę nuotaiką — tuo išugdomi vaikuose kilnūs jausmai ir noras daryti gera.

Gera sesuo Motina liepė Onutei aižyti žirnius. Onutė ėmėsi darbo, bet ji nematė to darbo galo.

Kada gi aš pabaigsiu — galvojo sau.

O jos mažoji sesutė, kuri eidavo į mokyklą, daug buvo girdėjusi iš mokytojo, kaip reikia elgtis namie, norint patikti Viešpačiui Dievui, prieina prie Onutės ir sako taip:

— Gal tau padėti, Onute? Dabar nežaisiu pati viena, nes tu liūdna sėdi prie žirnių.

Ir plonais piršteliais pradėjo aižyti žirnius. Sesers smagiai kalbėjosi ir nepastebėjo, kaip

pintinė buvo tuščia, skyrium buvo ankštys ir skyrium dideliam dubeny išaižyti žirniai. Mažoji sesutė linksmai paskum žaidė, jautė širdyje džiaugsmą, kad padėjo vyresniajai seseriai. Pagalba teikiama kitiems norint įtikti Dievui, vadinasi tarnavimas Dievui.

Paslaugūs berniukai. Senas Motiejus buvo neturtingas ir neturėjo arklio. Norėjo parsivežti iš malūno miltus, neturėjo kuo, todėl pats savim nešė maišą miltų. Didžiai nuvargo, nes kelias buvo tolimas ir prakaitas išpylė jam kaktą. Penketas nedidelių berniukų, grįždami iš mokyklos, pasivijo Motiejų.

— Padėsime senam Motiejui nešti maišą, nes mokykloje kalbėjo mums mokytojas, kad Viešpats Dievas liepia kitiems padėti.—Taip tarė vienas ir visi sukibę į maišą padėjo nešti. Senis Motiejus nebeturėjo tiek vargo. Tiesa, vaikai nedaug turėjo jėgų, bet buvo jų penki. Pagaliau senis tarė:

— Tegu jus laimina Dievas, mano berniukai.

O ką senelis palaimina, tą ir Dievas laimina ir myli. Padėti seniems žmonėms yra tarnauti Dievui.

Gera širdis. Kartą prie kelio sėdėjo aklas senelis. Kojas nuleido į griovį priaugusį žolės ir šildėsi saulutėje. Netoli žaidė su vaikais mažas Kazelis. Ištolo pamatė, kaip malūne atidaro užtvanką. Po valandėlės griovys prie kelio tu-

rėjo pribėgti vandens iš malūno užtvankos. Senelis to nematė, nes buvo aklas. Kazeliui iš karto kilo mintis įspėti senelį, kad nesušlaptų kojų. Kazelis pribėgo prie senelio, pasakė jam, kad tuojau čia bus vandens, ir padėjo atsistoti. Aklas senelis paglostė vaiką ir tarė jam, kad iš jo bus geras ir apsukrus žmogus. Kazelis buvo labai laimingas, kad padarė gerą darbą. Toks vaikas patinka Dievui ir žmonėms. Kitiems daryti gera tai yra tarnauti Dievui, nes Viešpats Dievas to iš žmonių reikalauja.

Vaiko malda. Mažojo Jonuko motutė labai susirgo ir turėjo gultis į lovą. Turėjo daug karščio. Pašauktas gydytojas užrašė jai vaistų, bet nieko nepadėjo: negalėjo nei valgyti, nei miegoti, nei keltis iš lovos. Mažas Jonukas stovėjo prie motinos lovos, ranką dėjo prie savo burnelės ir klausė tylomis:

— Ar tau, motute, negeriau? Kuomet tave išgydys gydytojas?

— Mano vaikeli, — atsakė motina, — mane tik vienas Dievas gali išgydyti. Paprašyk šiandien kalbėdamas poterius motutei sveikatos.

Jonukas atsiminė tai, ką sakė motina; ir kai atėjo vakaras pamaldžiai sukalbėjo savo paprastus poterius, o paskui ašarodamas taip pradėjo melstis ir prašyti sveikatos sergančiai mamai.

— Gerasis Dieve, mano mylima motutė labai, labai serga. Nevalgo, nemiega, jau tiek

vaistų sugėrė, o nieko jai nepadeda. Gerasis Dieve, leisk, kad mano motutė greičiau pasveiktų ir su mumis drauge prie stalo sėstų. Aš už tai būsiu geras ir paklusnus sūnus.

Paskui atsigulė į lovelę ir gardžiai užmigo. Kitą dieną Jonuko motina jautėsi geresnė ir po kelių dienų pasveiko. Vaiko malda yra maloni Dievui, Viešpats Dievas nori, kad vaikai melstųsi, ir noromis juos išklauso.

24. Pasikalbėjimas apie pirmgimę nuodėmę.

Pasikalbėjimo tikslas: pirmgimė nuodėmė buvo sunki nepaklusnumo, maišto ir netikėjimo Dievu nuodėmė.

Esat girdėję, mano vaikai, kad gerasis Dievas labai mylėjo pirmuosius žmones: davė jiems gyventi gražų daržą arba rojų, kur buvo įvairių vaisių ir medžių, ir pasakė jiems taip:

— Nuo kiekvieno rojaus medžio valgykite vaisių, bet nuo medžio pažinimo gero ir pikto, kuris stovi rojaus viduryje, nevalgykite, nes numirsite.

Viešpats Dievas juos įspėjo, ir jie žinojo, jog Dievas nori, kad to medžio vaisiaus jie nevalgytų. Žinojo gerai, kad Dievas juos labai myli ir kad su jais kalba ir kad jo paklausę bus visuomet laimingi. Bet Jieva kartą priėjo prie to medžio. Žiūri — o tame medyje didelis žaltys. Visai nesibijojo žalčio, rojuje visi tvariniai buvo

paklusnūs žmogui ir nieko pikto jam nedarydavo. Žaltys tarė Jievai:

— Kodėl to medžio vaisiaus nevalgote?

O Jieva jam sako:

— Nes mums Viešpats Dievas neleido, kad nenumirtume.

— Visai nemirsite,—atsako žaltys,—tiktai būsite tokie gudrūs, kaip pats Dievas.

— Gal ir tai tiesa,—galvojo sau Jieva—gal Viešpats Dievas mums netiesą sakė, o žaltys tiesą kalba. Kai suvalgysime tą vaisių, gal visa žinosime kaip pats Dievas. Pamėginsiu.

Nuskynė vaisių ir valgė ir davė Adomui, ir tas valgė. Paklausė žalčio. O žaltys tai buvo šėtonas, iš dangaus ištremtas angelas. Adomas ir Jieva suvalgė uždraustą vaisių. Bet kas iš to, ar jie tapo dievais, kaip jiems žadėjo šėtonas? Visai ne. Jiems atsivėrė akys ir jie pažino, kad padarė labai piktai, nes nepaklausė Viešpaties Dievo. Iš gėdos pasislėpė tarp medžių. Viešpats Dievas paklausė Adomą:

— Adome, dėl ko valgei to medžio vaisių, iš kurio uždraudžiau tau valgyti?

Adomas pradėjo aiškintis:

— Jieva, kurią man davei per draugę, man davė ir valgiau.

Tarė Viešpats Dievas Jievai:

— Kodėl taip padarei?

— Žaltys mane apgavo ir valgiau.

Abu padarė didelę nuodėmę, sulaužė aiškų Dievo įsakymą, nenorėjo tarnauti Dievui, taip kaip ir išdidūs angelai. Kas už tai juos ištiko? Abudu laukė Dievo pasmerkimo, bet Viešpats Dievas mylėjo žmones, nenubaudė jų pragaru, bet davė jiems laiko atitaisyti piktą, išvarė juos iš rojaus ir tarė Adomui:

— Su kaktos prakaitu dirbsi žemę. Usnis ir erškėčius ji tau neš. Tave ir tavo vaikus laukia šiam gyvenime darbas, kančios, o pagaliau mirtis. Dangus tau ir tavo vaikams bus uždarytas, kol ateis į pasaulį Išganytojas.

Matote, kad Adomas ir Jieva savo nuodėme pakenkė ne tiktai sau, bet ir savo vaikams ir visiems žmonėms. Jų nuodėmė vadinasi pirmgimė, visi žmonės gema su ja, ir juos visus laukia šiame gyvenime darbas, kančios ir pagaliau mirtis, nes visi žmonės gema su pirmgime nuodėme.

O ar dabar dar tebėra uždarytas dangus žmonėms? Dabar dangus yra atviras, nes rojuje žadėtas Išganytojas atėjo į šį pasaulį; tas Išganytojas yra Dievo sūnus Viešpats Jėzus.

Pasakykite, vaikai, ar maloniai pasielgė Viešpats Dievas su pirmaisiais žmonėmis, kurie taip jam nusidėjo? Labai maloniai ir su meile, nes galėjo juos taip pat nubausti, kaip nubaudė piktus ir nepaklusnius angelus. Bet jų nenubaudė, davė tiktai laiko atitaisyti piktą — gailesiu. Dievas taip padarė, kaip geras tėvas, kuris, nors vaikas jį ir įžeidžia, neišvaro vaiko iš namų. Tėvui yra ne-

malonu, kad turi bausti piktą vaiką, bet nori, kad jis gailėtųsi piktai padaręs ir atsiprašytų tėvą.

Ar labai nusižengė Jieva paklausiusi žalčio?

Labai, nes pagalvojo, kad Viešpats Dievas sako netiesą, o žaltys tiesą, nes žaltys nori, kad žmonės būtų, dievai, o Viešpats Dievas to nenori. Ir panoro susilyginti su Dievu ir netarnauti Dievui. Ką turėjo Jieva atsakyti žalčiui? O gi taip:

— Meluoji, žalty šėtone, Viešpats Dievas mus labai myli ir mūsų labui užgynė iš vieno medžio valgyti vaisių, kad mes nemirtume, ir aš tikiu Viešpačiui Dievui, bet ne tau.

Būtų ją Viešpats Dievas dar labiau mylėjęs. Toks šėtono įkalbinėjimas žmonėms daryti pikta vadinasi pagunda. Tai yra noras pikto, palinkimas į tai, kas pikta.

Pagilinimas: Papasakosiu jums dar kartą, kas atsitiko pirmiesiems žmonėms. Viešpats Dievas juos labai mylėjo, davė jiems gyventi gražų vaisinį sodą ir leido jiems valgyti vaisių nuo visų medžių, tiktai nuo vieno neleido. Ir Viešpats Dievas taip tarė:

— Nuo visų medžių valgykite vaisių, tiktai nuo medžio, kuris stovi rojaus viduryje, nevalgykite, nes numirsite.

Nebuvo tai sunkus draudimas, nes daug buvo kitų medžių. Pirmieji žmonės gerai žinojo, kad

Viešpats Dievas juos myli ir kad tai, ką sako, yra tiesa.

Ką Viešpats Dievas davė pirmiesiems žmonėms gyventi? Ką jiems leido valgyti, o ką uždraudė? Ar tai buvo sunku išpildyti?

Vieną kartą Jieva priėjo prie uždrausto medžio. Nenorėjo vaisių skinti, tiktai norėjo į jį pasižiūrėti. Žiūri,—o tame medyje didelis žaltys. Visai jo nesibijo, nes tuomet žmogus nebijojo nė vieno tvarinio. Žaltys pradėjo kalbėti žmogaus balsu ir tarė taip:

— Dėl ko nevalgote to medžio vaisių?

Jieva pasakė, kad Dievas uždraudė jiems valgyti, kad nenumirtų, o žaltys jai į tai:

— Visai nenumirsite, tiktai būsite tokie gudrūs, kaip patsai Dievas.

Jieva patikėjo žalčiui. O tai buvo šėtonas. Nuskynė vaisių ir pati valgė ir davė Adomui. Tuomet abu pažino, kad piktai padarė, ir pasislėpė nuo Dievo tarp medžių.

Ko Jieva priėjo prie draudžiamojo medžio? Kas buvo tame medyje? Ar Jieva bijojosi žalčio? Ko klausė žaltys? Ką įkalbinėjo jis Jievai? Ką ji padarė?

Viešpats Dievas labai mylėjo pirmuosius žmones, taip, kaip savo vaikus. Norėjo jiems didžiausios laimės teikti, troško juos gyvus paimti į dangų, bet jie netikėjo Viešpačiui Dievui, tačiau šėtonui, ir dėl to sunkiai nusidėjo. Už tokį nusižengimą, jog norėjo susilyginti su Dievu, kad

Jam nereiktų tarnauti, Viešpats Dievas piktuosius angelus tuojau nubaudė pragaru. Galėjo taip pat padaryti ir su pirmaisiais žmonėmis, bet juos taip mylėjo, jog nenubaudė jų pragaru, tiktai išvarė iš rojaus ir davė jiems laiko atgailauti. Nuo to laiko turėjo juodu sunkiai darbuotis. Žemė nešė jiems tiktai usnis, ir teko jiems daug vargo kęsti.

Ar Viešpats Dievas mylėjo pirmuosius žmones? Ką jiems norėjo duoti pagyvenus šioj žemėj? Kokia buvo jų nuodėmė, kurią padarė? Ko jie buvo nusipelnę ta nuodėme? O kaip juos Viešpats Dievas tenubaudė?

Į tokią didelę nuodėmę pagundė Jievą šėtonas, įkalbėjo ją nuskinti vaisių. Tokie šėtono įkalbinėjimai žmonėms daryti pikta vadinasi pagundos.

Kas pagundė Jievą daryti pikta? Kas yra pagunda?

P r i t a i k y m a s: Mažus vaikus šėtonas taipgi kartais įkalbinėja daryti pikta? Kazeliui tėvas liepė pirma parašyti sąsiuvinyje uždavinį, o paskui leido pažaisti, bet Kazelis neturi noro klausyti: e, ką ten man sako — taip jis galvojo — nepaklausysiu, bėgsiu pažaisti. — Matote, vaikai, tai yra pagunda daryti pikta. Tai yra, tarytum šėtonas kalbėtų Kazeliui į ausį:

— Ne tai yra gera, ką tau tėvas liepia, bet tai, ką aš sakau, bėk pas berniukus pažaisti.

Ką Kazelis tada turi daryti? Turi piktą no-

rą nuo savęs atmesti ir sėsti rašyti. Elgtis taip, tarytum, atsakytų šėtonui:—Meluoji, šėtone, tu mane įkalbinėji daryti pikta, — aš tikiu tėveliui, kad jis man nori gero, ir dėl to paklausysiu. Tai ir Angelas Sargas džiaugsis, ir tėvelis džiaugsis, ir man bus gera.

Ar iš jūsų kuris buvo gundomas daryti pikta? Ką padarysi, kai būsi gundomas paimti svetimų vaisių?

Pasikalbėjime ypatingai pabrėžiame Dievo gerumą nusidėjusiam žmogui ir sunkią gera valia padarytą žmogaus kaltę ir taipgi būdą, kaip turime kovoti su pagundomis. Tokių pagundų į piktą visuomet būna; jų turi ir vaikai. Tad vaikas tesužino, kad su pikta pagunda reikia kovoti ir su ja nesibičiuliauti; kad, norint ją nugalėti, reikalingas tikėjimas Dievo žodžiu, kad Dievo įsakymai duoti mūsų labui, bet ne mūsų laisvei slopinti, kad norai ir pagundos pataikauti sau yra dorovinis melas ir niekuomet negalima su jomis sutikti.

25. Pasikalbėjimas apie pirmgimės nuodėmės pasekmes.

Pasikalbėjimo tikslas: darbuotis privalo kiekvienas žmogus, nes darbas tai Dievo paskyrimas visiems žmonėms.

Girdėjote, vaikai, apie tai, kaip pirmieji žmonės patikėjo šėtonui, kuris jiems sakė, kad taps jie dievais, ir sulaužė gerojo Dievo įsakymą, kuris juos mylėjo. Bet lengvai galėjo jį iš-

pildyti, nes turėjo dar daug kitų medžių ir vaisių valgyti. Ar tapo jie paskui dievais, kaip jiems žadėjo šėtonas? Kur ten. Begėdiškai juos apgavo. Jis norėjo, kad jie užrūstintų Viešpatį Dievą ir nepatektų į dangų. Kokia juos ištiko bausmė? Girdėjote tai, kad Viešpats Dievas pasielgė su jais tėviškai: nors ir nusidėjo, nesiliovė jais rūpinęsis. O nubaudė juos taip, kad pirma buvo išvyti iš rojaus. Tame rojuje buvo laimingi ir ramūs, džiaugėsi kasdien Dievu, nežinojo jokių ligų, jokių skausmų ir nebūtų niekuomet mirę. Kai buvo išvyti iš rojaus, tai jau nebesidžiaugė, kaip seniau, Dievo stebėjimu. Kilo ligos, o gyvenimo gale juos laukė mirtis. Turėjo su prakaitu veide darbuotis, norėdami įsigyti maisto; žvėrys jau nebenorėjo jų taip klausyti, kaip rojuje. Visa tai turėjo kęsti per visą gyvenimą Adomas ir Jieva ir visi jų vaikai.

Ar galėjo juos Viešpats Dievas dar labiau nubausti? Galėjo, nes padarė didelę nuodėmę. Dėl ko jų labiau nenubaudė? — Nes žmones Viešpats Dievas myli, kadangi jie turi sielą, sutvertą pagal Dievo paveikslą ir panašumą.

Tas bausmes paskyrė jiems Viešpats Dievas už nepaklusnumą, tačiau jiems pažadėjo, jog tuo atveju, kai kantriai kentės, kai gailėsis už nuodėmes, juos vėl priims į savo dangų.

Kaip pirmieji žmonės kentė tas bausmes? Labai kantriai ir su gailesiu, nes žinojo, jog čia

patys yra kalti: Adomas ir Jieva priversti buvo sunkiai dirbti, tad ir dirbo, nes jau dabar žinojo, kad tai, ko Viešpats Dievas iš jų nori, yra visuomet gera. Ir savo vaikus išmokė darbuotis ir kalbėjo jiems, kad Viešpats Devas darbą dirbti įsakė, kad tai yra Dievo valia, kad tas, kuris nedirbs, neišpildys Dievo valios ir bus jam labai bloga. Papasakojo savo vaikams, kaip rojuje neišpildė Dievo valios ir kaip tatai jiems pakenkė. Matote, vaikai, tai buvo Dievo paskyrimas, duotas visiems žmonėms, jog kiekvienas turi darbuotis. Ar dabar žmonės darbuojasi, ar tavo tėvelis darbuojasi, ką dirbą? O motutė? Dar kur esat matę, kaip žmonės darbuojasi? Ar visi privalo darbuotis? Kas liepė darbuotis? Ar pildo Dievo valią tas, kuris darbuojasi? Pildo, nes dar pirmiesiems žmonėms Dievas taip pasakė, kad visi žmonės privalo darbuotis. Ar vaikai privalo darbuotis? Privalo, tiktai vaikai negali taip sunkiai dirbti, kaip suaugę, bet kai turi jau protą, kaip pavyzdžiui jūs, tai negali visuomet žaisti, tik privalo darbuotis taip, kaip jiems liepia motutė arba vyresnieji. Kuomet vaikai darbuojasi? Kai mokosi, skaito knygeles, kai patarnauja vyresniesiems. Kai vaikas taip darbuojasi, išpildo tai, ką įsakė Viešpats Dievas.

Kaip reikia darbuotis? — Mano vaikai, kai aš imuosi darbo, tuojau atsimenu, kad man darbuotis yra įsakęs pats Dievas, kad darbuodamasis išpildau Dievo valią, kad tai yra mano tar-

navimas Dievui. Todėl tie vaikai labai gerai daro, kurie ryto metą kalbėdami poterius, aukoja Viešpačiui Dievui visą dieną ir visą savo darbą.

Papasakosiu jums, kaip motina išmokė Kazelį darbuotis. Kazelis tebuvo tiktai septynerių metų, kai pirmą kartą nuėjo į mokyklą. Truputį bijojo mokyklos, mokytojo ir vaikų. Visa ten buvo jam nauja: didelė lenta, žemėlapiai sienose, suolai vaikams. Išsigandusiomis akimis žiūrėjo į viską, o ypatingai į mokytoją, — nieko nesuprato. Grįžta namo ir skundžiasi motinai:

— Motute, aš bijau mokyklos ir beabejo, nieko neišmoksiu, nes nesuprantu, ką mokytojas kalba.

Motina jį ramino.

— Nebijok, sūneli. Padaryk taip: kalbėdamas poterius, savo mokslą paaukok Viešpačiui Dievui ir pasiryžk mokykloje atidžiai klausytis.

Kazelis taip ir padarė. Pasimeldė gerajam Dievui, o mokykloje akeles įbedęs į mokytoją gaudė kiekvieną jo žodį. O mokytojas kalbėjo, kaip reikia burną atidaryti, norint ištarti *o, a, i* — Kazelis tai suprato ir pirmasis atsakė į klausimą. Po pamokos mokytojas pagyrė Kazelį, kad gerai klausosi, kad iš jo bus geras mokinys ir labai nudžiugins savo tėvelius. Kazeliui net širdis nušvito džiaugsmu. Parbėgęs namo ir motinai visa ką papasakojo.

Nagi matai, sako jam motina, kai su Dievu kas pradeda darbą, tai lengvai jam ir sekasi.

Kazelis darė taip kasdien ir buvo pirmasis mokinys mokykloje.

— Pasakykit man, vaikai, ar darbščius žmones Viešpats Dievas myli?

— Žinoma, nes jie daro tai, ko nori Viešpats Dievas: darbuojasi.

Kai vaikas yra darbštus, tai jį Viešpats Dievas myli, tokiam vaikui gera bus šiame gyvenime. Kazelis nuoširdžiai darbavosi mokykloje, paskui išaugo geras žmogus, niekuomet nieko jam netrūko, mokėdavo puikiai suktis, ir Viešpats Dievas jį laimino. O kai yra kas tinginys, nenori nieko dirbti, ar tokį Viešpats Dievas myli? Ne, nes neišpildo Dievo paskyrimo. O jeigu mažas vaikas jau yra tiginys ir nieko nenori dirbti, tai kas iš tokio vaiko gali išaugti? Geras žmogus? Kaip jūs manot? Jeigu nepasitaisys, tai iš jo bus blogas žmogus.

Ar maži vaikai gali darbuotis? Ne, nes neturi jėgų. Maži vaikai žaidžia, truputį augesni darbuojas ir truputį žaidžia; tiktai žaisti reikia mandagiai ir gražiai.

Pagilinimas: Papasakosiu jums dar kartą, kas laukė pirmuosius žmones, išvarius juos iš rojaus. Juos laukė sunkus darbas pagal Dievo paskyrimą, ir mus visus gyvenime laukia darbas taipgi pagal Dievo paskyrimą. Rojuje

pirmieji žmonės sunkiai nesidarbavo, buvo mylimi Dievo vaikai ir turėjo viso, ko tik norėjo. Paskiau turėjo sunkiai dirbti, kad nenumirtų badu, turėjo gintis nuo žvėrių, nes juos puldavo ir visai nebenorėjo jų klausyti, kaip pirma.

Ar rojuje dirbo sunkų darbą? O vėliau? Kieno buvo toks paskyrimas? Ką dabar laukia sunkus darbas gyvenime? Pagal kieno paskyrimą?

Pirmieji žmonės labai kantriai darbavosi, nes žinojo, kad tai yra Dievo valia. O ko Viešpats Dievas nori, tai yra gera ir visuomet Viešpaties Dievo reikia klausyti. To mokė jie ir savo vaikus: pasakojo jiems nekartą, kaip patys nepaklausė Viešpaties Dievo ir kaip tatai jiems pakenkė.

Ar noromis darbavosi pirmieji žmonės? Dėl ko taip? Ko mokė jie savo vaikus? Apie ką jiems pasakojo?

Toks pat paskyrimas yra visiems žmonėms: visi žmonės, jeigu nori išpildyti Dievo valią, privalo darbuotis. Net vyresni vaikai pagal savo išgales turi darbuotis, bet ne žaisti visuomet.

Kas privalo darbuotis pagal Dievo paskyrimą? O vyresnieji vaikai? Kuomet vaikai darbuojasi?

Darbuotis reikia atsimenant Dievą ir Dievą prašyti pagalbos darbe, taip, kaip motutė mokė Kazelį.

Kaip reikia darbuotis? Kuris pataikytų papasakoti apie mažąjį berniuką Kazelį, kuris pirmą kartą ėjo į mokyklą?

Pritaikymas: Ar norėtum būti panašus į tą Kazelį? Kas tau yra sunkiausia dirbti namie? Kas reikia daryti, kad tas darbas nebūtų toks sunkus? — Paprašyti Dievą pagalbos. Vakare dėkoti Dievui už dieną ir aukoti Jam visus rūpesnius ir darbus.

Pasikalbėjime apie vaikų darbą reikia atkreipti dėmesį ir į žaidimų reikalą. Vadinas, pabrėžiame, kad vaikas turi darbuotis, bet negalime pabrėžti, kad visuomet turi darbuotis, ir jog prastai daro, jeigu žaidžia, nes sugadintume ir sutrikdytume vaiko sąžinę.

Tačiau tik tuomet mūsų žodžiai apie darbą turės jėgos ir galios, kai patys išmoksime neleisti veltui laiko ir darbuotis pagal savo pareigas, nors darbas ir sunkus.

26. Pasikalbėjimas apie pirmgimės nuodėmės pasekmes (ligos ir kentėjimai).

Pasikalbėjimo tikslas: ligos ir kentėjimai mums nebus baisios, jei jas nukęsime atsimindami Dievą.

Mano vaikai, ar rojuje buvo kokių kentėjimų arba kokių ligų? — Ne, ten buvo tiktai džiaugsmas ir džiaugimasis Dievu. Tiktai pirmoji nuodėmė pasmerkė žmones kęsti ligas, kančias ir įvairius skausmus.

Ar tai buvo nupelnyta bausmė už pirmųjų žmonių nuodėmę? Nupelnyta, mano vaikai, nes nuodėmė sunki, kurią padarė pirmieji žmonės, buvo didelis Dievo įžeidimas ir didelė nelaimė

žmogui, didesnė, negu visos nelaimės žemėje. Ar skundėsi pirmieji žmonės savo skausmais ir ligomis? Ne, nes žinojo, kad tai Dievo paskirta ir kad tai yra jų atgaila už nepaklusnumą. Ir savo vaikus išmokė, kad, ėmus ką skaudėti, atsimintų, jog tai Dievo paskirta, ir kantriai kentėtų. Papasakosiu jums šiandien, kaip šventi ir geri žmonės kantriai nukenčia nemalonumus ir ligas.

Gyveno labai seniai pamaldus žmogus, kuris Dievo bijojosi ir mylėjo Jį. Jis vadinosi Hiobas. Buvo labai turtingas, turėjo septynis sūnus ir tris dukteris. Visi mylėjosi ir buvo jiems gera.

Bet Viešpats Dievas leido jam įvairių nelaimių:

Vieną kartą, kai visi Hiobo vaikai buvo susirinkę pas vyresnį sūnų ir ten puotavo, atbėgo pas Hiobą pasiuntinys ir sako:

— Jaučiai arė laukuose, o banda buvo ganoma, atėjo pikti žmonės, bandą pagriebė, o tarnus užmušė. Aš vienas pabėgau tau tatai pranešti.

Tas dar nepabaigė, atbėga kitas ir sako:

— Ugnis nukrito iš dangaus, išmušė visas tavo avis ir tarnus, aš vienas išlikau gyvas tau tai pranešti.

Tas dar kalbėjo, o čia ateina kitas ir sako:

— Kai puotavo tavo sūnūs ir dukterys, kilo vėjas, nuvertė namus ir visus užmušė, aš tik išlikau gyvas tau tai pranešti.

Kai Hiobas išklausė visa tai, suspaudė jam širdį skausmas, bet nusižeminęs prieš Dievą tarė:

— Viešpats davė, Viešpats atėmė. Kaip Jam patiko, taip įvyko. Tebūnie palaimintas Jo vardas.

Matote, vaikai, Hiobas žinojo, kad nelaimės, kurios jį ištiko, buvo Dievo paskirtos, tvirtai tikėjo, kad Dievas jį myli ir kad tos nelaimės išeis jam į gerą.

Bet dar ištiko jį didesni skausmai: šėtonas užkrėtė Hiobą tokia baisia liga, kad visas apteko žaizdomis. Visi nuo jo pabėgo, tiktai pats Hiobas gulėjo mėšlyne. Kentė didžiai, nes nebuvo kas apriša žaizdų, nei paduoda valgyti. Teisybė, vaikai, tai buvo didelė nelaimė, bet Hiobas kentė visa labai kantriai, nes žinojo, kad tai Dievo paskirta, ir meldėsi Viešpačiui. Ar visa tai jam išėjo į gerą? Paklausykite.

Viešpats Dievas, kuris visa mato, matė ir Hiobą, ir baisią jo ligą ir skurdą ir mylėjo jį, kad moka taip gerai kentėti ir Dievą garbinti. Grąžino jam vėl sveikatą, turto davė jam Dievas dar daugiau, negu turėjo pirma, paskui vėl turėjo septynis sūnus ir tris dukteris, dar gyveno paskui labai ilgai ir iki mirties mylėjo ir garbino Dievą.

Ar žmonės gali skųstis Dievu, kai juos ištinka liga arba nelaimė? Neprivalo, nes Dievas geriau už mus žino, kas mums yra naudingiau ir kai siunčia mums kentėjimą, tai nori mus ap-

saugoti nuo didesnio pikto, gal būt, amžino pasmerkimo pragare. Dievas visuomet mums nori gero, nes žmones myli.

Ar vaikai privalo būti kantrūs? Ar reikia rėkti, kai ką skauda? Atsiminkite Hiobą, kaip baisiai kentė, ir kad buvo toks kantrus, Viešpats Dievas jam už tai atlygino.

Maži vaikai yra dar tokie kvailučiai, jog dar nežino, kad Viešpats Dievas žmones myli ir jų labui siunčia kentėjimų, tuojau verkia ir rėkia, kai jiems ką skauda. Teisybė? Matėte tai patys namie. Bet jūs jau nesate tokie maži vaikai ir mokėsite kaip suaugę žmonės, nukęsti kentėjimus arba skausmus, nes žinote, kad Viešpats Dievas tvarko išmintingai ir jeigu kam leidžia kentėjimų, tai visuomet dėl kieno nors gero.

Pasakyk man N, jeigu pavirstum ir susidaužtum ranką, ar verktum? Dėl ko ne. O jei susižeistum pirštą, o jei tau labai dantį skaudėtų arba galvą? Žinoma ne, nes pasakytum taip: aš jau nesu mažas vaikutis, žinau, kad gerasis Dievas mano labui siunčia tą skausmą, neverksiu, bet Viešpačiui Dievui už tą skausmą padėkosiu ir Jį mylėsiu.

Dažnai taip pasitaiko, kad žmonės tiktai kentėdami, kai jiems ką skauda, atsimena Viešpatį Dievą ir pradeda Viešpatį Dievą mylėti. Taip pasitaikė vienam riteriui Ignacui Lojolai. Gulėjo sužeistas ligoninėje, neturėjo ko skaityti, tad pasiėmė knygą, kokia pasitaikė prie lovos.

Būdamas sveikas niekuomet tos knygos nenorėjo skaityti — tai buvo „Šventųjų Gyvenimai", o sirgdamas ėmėsi skaityti. Pradėjo galvoti: tiek šventųjų pateko į dangų pas Viešpatį Dievą, argi aš nepataikyčiau. Kai tiktai pasveiko, jau negalvojo apie nieką kitą, tik apie tai, ką dabar turi daryti, kad geriau galėtų tarnauti Dievui. Buvo apsitaisęs brangiais drabužiais, tuos drabužius padovanojo elgetai, o pats apsitaisė jo skudurais, pasitraukė kurį laiką nuo žmonių apsvarstyti savo darbo ir prašyti Viešpatį Dievą pagalbos. Ir veikiai taip pasikeitė, jog tapo šventuoju. Viešpats Dievas leido jam pradžioje kentėjimų, bet jo labui. Jeigu nebūtų gulėjęs ilgai lovoje, gal ir dabar nebūtų esąs danguje.

Pagilinimas: Dar kartą jums papasakosiu tą patį.

Pirmieji žmonės nusidėjo sunkia nepaklusnumo nuodėme, paklausė šėtono ir per tą nuodėmę buvo išvyti iš rojaus. Rojuje jokių kentėjimų nebuvo, ten niekuomet neskaudėdavo galvą, nei dantis, nei nieko. Paskui už nepaklusnumą juos laukė kentėjimai — tai buvo Dievo paskyrimas kaip bausmė už nuodėmes. Tas paskyrimas pasiekė ir visus žmones pasaulyje. Pirmieji žmonės savo kentėjimus kentė labai kantriai ir savo vaikams kalbėjo, kad kartais reikia kentėti, nes tai teisingas Dievo paskyrimas.

Per ką pirmieji žmonės buvo išmesti iš rojaus? Ar rojuje buvo kokių kentėjimų? O paskui koks buvo Dievo

paskyrimas? Kam jis buvo leistas? Kaip kentė skausmus pirmieji žmonės? Ką kalbėdavo savo vaikams?

Nuo Dievo paskyrimo niekuomet negalima pabėgti, dėl to kiekvienas žmogus ir net kiekvienas vaikas kartais turi šį tą kentėti, bet tatai nėra sunku, jeigu atsimename Viešpatį Dievą. Šventi žmonės mokėjo gerai kentėti. Todėl, kuris iš jūsų nori būti danguje paskui, privalo mokytis, kaip reikia kantriai kęsti skausmus.

Ar galima išsisukti nuo Dievo paskyrimo? Kas turi kartais kentėti? Kas moka gerai nukęsti skausmus?

Vieną pamaldų žmogų Hiobą Viešpats Dievas bandė, leidęs jam labai daug sunkių kentėjimų: pradžioje neteko turtų, paskui vieną dieną griūvą namai prislėgė visus vaikus, o pagaliau pats Hiobas susirgo baisia liga. Gulėjo žaizdotas, ir nebuvo jam kas valgyti paduoda. O jis visuomet kartodavo:

— Viešpats davė, Viešpats atėmė, kaip Jam patiko, taip ir įvyko; tegu Jo vardas būna garbinamas.

Kokius kentėjimus Dievas leido Hiobui? Ką jis kartodavo nelaimėje?

Patiko Viešpačiui Dievui, kad Hijobas taip moka gerai kentėti ir atlygino jam už tai dar žemėje: Hiobas pasveiko ir buvo dar turtingesnis negu pirma ir visuomet mylėjo Dievą.

Kas atsitiko Hiobui, kuris mokėjo gerai kentėti?

Viešpats Dievas leidžia kentėjimus, norėdamas žmones patraukti prie gero. Taip atsitiko su šventu Ignacu Lojola. Ir dabar labai dažnai žmonės sugrįžta prie Dievo tuomet, kai tenka jiems kentėti. Tegu tiktai atsimena Dievą, Kuris juos labai myli ir nori duoti dangų.

Kam Viešpats Dievas leidžia kentėjimus? Kuris atsimenate, ką darė šventas Ignacas Lojola, gulėdamas sužeistas ligoninėje? Ką reikia atsiminti kentėjimų metu?

Pritaikymas: Kuris įspės, kada vaikas darosi panašus į šventus žmones? Kai turi kentėjimų. Ką tu manysi, jeigu tave ištiks kas nemalonaus? Reikia pamąstyti taip: iš to, kad dabar kenčiu, gerasis Dievas, beabejo, padarys man ką gero, tiktai kantriai kentėsiu, kaip kad darydavo šventieji.

Kas turi šiandien sužeistą ranką? Ką tau skauda? Ką pagalvosi, kai pajusi skausmą?

Pasikalbėjime apie kentėjimą reikia vaikams pabrėžti, kad kentėjimas pagal Dievo paskyrimą visuomet yra tai, iš ko gerasis Dievas žmogui padaro gero, pradžioje gal nematomai, bet visuomet taip būna, kad tiktai žmogus kentėjimą kantriai nukęstų pagal šventų žmonių pavyzdžius.

IV SANTRAUKA.

Ar tas pasaulis, kurį matome, buvo visuomet?

— Ne, nevisuomet, nes pasaulį ir visa ką matome sutvėrė Dievas.

Kam Dievas sutvėrė pasaulį?

— Žmonėms.

Ką Dievas įsakė žemei sutverdamas?

— Įsakė, kad joje augtų medžiai ir augalai.

Ar žemė iki šiol klauso Dievo įsakymo?

— Ji klauso, nes augina medžius ir augalus.

Ką Viešpats Dievas pirma sutvėrė: pasaulį, ar žmogų?

— Pirma sutvėrė pasaulį, o paskui žmogų.

Ko Dievas nedavė jokiam tvariniui, bet davė žmogui?

— Sielą.

Į ką panaši žmogaus siela?

— Į Dievą, nes sutverta pagal Dievo paveikslą ir panašumą.

Ar kiekvienas iš mūsų turi savyje sielą?

— Kiekvienas turi.

Dėl ko žmonės gali mąstyti, mylėti ir ko nors trokšti?

— Nes turi sielą, panašią į Dievą.

Kas yra siela?

— Tai yra dvasia, kuri mumyse mąsto, nori ir mus tvarko.

Kodėl žmogaus siela yra didelė Dievo dovana.

— Nes tokios dovanos neturi joks tvarinys pasauly.

Kam Dievas davė mums sielą?

— Tam, kad Dievą pažintume, mylėtume, Jam tarnautume ir su Juo amžinai viešpatautume.

Ar žmogaus siela mirs?

— Niekuomet nemirs, nes ji nemirtinga.

Kas privalo tarnauti Dievui?

— Visas pasaulis, angelai ir žmonės, nes Dievas yra viso ko Sutvėrėjas ir Viešpats.

Kuomet vaikas tarnauja Dievui?

— Tuomet, kai stengiasi daryti gera, atmindamas Dievą.

Ar gera yra tarnauti Dievui?

— Gera, nes žmogui tada gerai pasaulyje ir jis yra laimingas.

Kur Dievas įkurdino pirmuosius žmones pasaulyje?

— Rojuje.

Kiek buvo pirmųjų žmonių?

— Tiktai du: Adomas ir Jieva.

Kokį įsakymą Dievas davė pirmiesiems žmonėms?

— Nevalgyti vieno medžio vaisiaus.

Ar jie paklausė Dievo?

— Nepaklausė.

Kas už tai juos ištiko?

— Dievas juos pašalino iš rojaus, paskyrė darbuotis, kentėti ir mirti gyvenimo gale.

Kas juos palenkė daryti piktą?

— Šėtonas žalčio pavidale.

Ar šėtonas kalbėjo tiesą?

— Šėtonas melavo, nes yra melagis.

Ar reikia šėtono klausyti?

— Niekuomet nereikia.

Kodėl dabar visi žmonės privalo darbuotis?

— Nes yra toks Dievo sprendimas, duotas visiems žmonėms po nusižengimo rojuje.

Kaip reikia darbuotis?

— Atsimenant Dievą.

Kas užtraukė kentėjimus žmonėms?

— Pirmoji žmonių nuodėmė rojuje.

Ar nuo kentėjimų galima pabėgti?

— Ne, negalima, nes toks Dievo paskyrimas.

KETVIRTAS SKYRIUS

Apie įsakymus

Dievo įsakymuose yra visos moralinės teisės, kuriomis turi būti remiamas žmogaus gyvenimas, norint tapti Dievo kūdikiu. Kas niekuomet tų teisių neskiepijo savo sielos dirvoje, kas niekuomet savo dvasios nepalenkė ir nekėlė jos prie Dievo, vadovaudamasis tų teisių nurodymais, tas niekuomet jų nesupras. Todėl be galo svarbus dalykas, kad auklėtojas butų religingas ir tikįs, pats pirmiausia išmėginęs, ką tai reiškia gyventi ir elgtis pagal Dievo įsakymus. Mokydami vaikus įsakymų, imame dvasią, bet ne raidę. Todėl ir įsakymuose pabrėžiame vaikams tai, kas gali juos patobulinti ir pakelti, o praleidžiame tai, kas jauniems protams neprieinama arba vaikų amžiui dar nesuprantama. Kiekvienam įsakyme yra dvejopas turinys: geras, kurį patariame daryti, ir piktas, kuris draudžiamas. Geras auklėtojas tą pirmąją liepiamąją dalį vaikams labiau išplėtoja, skiepija juose tą gerą, kurį Dievas įdėjo į įsakymus. Antroji draudžiamoji dalis yra tai baudžiamasis kodeksas, saugąs gerą; tą antrąją įsakymo dalį arba praleidžiama aiškinant religiją mažiems vaikams, arba traktuojama ją paviršutiniškai. Lig šiol paprastai vaikus mokant buvo daryta atvirkščiai: kalbėta vaikams daug, kas yra pikta ir ko nereikia daryti, o maža arba visai nieko apie tai, kas yra gera ir kas reikia daryti.

27. Pasikalbėjimas apie Dievo įsakymus.

Pasikalbėjimo tikslas: pamokyti vaikus, kad Viešpats Dievas nuo pikto saugo žmones vidaus balsu, esančiu žmogaus viduje, ir aiškiai įsakymais.

Mieli vaikučiai, buvo sykį taip: Marytė dar maža mergaitė buvo namie pati viena. Motutė jos išėjo ir pasakė, kad Marytė nevalgytų vaisių, kurie yra ant stalo. Marytė didžiai norėjo pasiimti obuoliuką, bet jos širdyje kaž kas sakė, kad neimtų.

Ir neėmė. Motutė sugrįžo, o Marytė didžiai džiaugėsi, kad buvo gera. Buvo maža, o jau žinojo, kad paklausyti motutės gera, o nepaklausyti — pikta. Ir jūs jau taip pat žinot, nors jums gal niekas nesakė, kad vieni dalykai yra geri, o kiti pikti — teisybė? Ar geras dalykas, jei vaikas padeda kitam vaikui apsirengti? O kai jį pastumia? O kai pasidalina su kuo obuolį? O kai skina kieno svetimas gėles? Matote, patys žinote, kas gera ir kas pikta. Ką Viešpats Dievas nori, kad žmonės ir vaikai darytų? Teisybė, jog nori, kad darytų gera. Ir jums į sielą jau įskiepijo, kad žinotumėt, kas yra gera ir kas pikta. Bet, kad žmonės dar labiau žinotų, kas yra gera ir kas pikta, Viešpats Dievas aiškiai vieną kartą pasakė ir davė savo įsakymus arba teises, kaip turi

gyventi, kad galėtų gerai Dievui tarnauti ir kad Viešpats Dievas juos mylėtų. Matote, vaikai, koks tas Viešpats Dievas geras, kaip rūpinasi žmonėmis, kad jie laimėtų dangų. Nors kiekvienas žmogus jaučia širdyje, kas gera ir kas pikta ir tą jausmą davė jam Viešpats Dievas, tačiau dar tuos savo įsakymus, kurie yra širdyje, pats parašė ir liepė žmonėms išlaikyti.

Kaip tatai atsitiko, tuojau jums papasakosiu. Seniai, labai seniai, žydai negyveno mūsų krašte, kaip dabar. Tiktai gyveno visi kartu ir Viešpats Dievas jais rūpinosi ir pats Viešpats Dievas juos valdė. Gyveno jie Egypte (ten, kur Juozapas, tas pats, kurį broliai pardavė, buvo viršininku ir pardavinėjo grūdus). Ten egyptiečiai pradėjo juos persekioti ir žudyti. Tai Viešpats Dievas liepė vienam iš jų, Mozei, išvesti žydus iš ten ir nuvesti į kitą kraštą. Kelyje Viešpats Dievas pasakė Mozei, kad jiems duos savo įsakymus, pasakė, kad pasirengtų ir apsitaisytų šventadieniškais drabužiais. Mozė atvedė žydus prie kalno, kuris vadinosi Sinajaus kalnu, ten jiems liepė aplinkui sustoti ir klausytis, ką Viešpats Dievas jiems kalbės. Visi apsitaisė ir sustojo, o čia aukštai pradėjo baisiai griausti ir žaibuoti, ir buvo girdėti balsas kažkokios triūbos, o iš tamsaus debesies žydai išgirdo Dievo balsą, kuris kalbėjo taip:

— Aš esmi Viešpats tavo Dievas, kurs tave išvedžiau iš Egypto žemės, iš nelaisvės namų.

1. Neturėk kitų dievų, tiktai mane vieną.
2. Netark savo Viešpaties vardo be reikalo.
3. Sekmadienį švęsk.
4. Gerbk savo tėvą ir motiną.
5. Neužmušk.
6. Nepaleistuvauk.
7. Nevok.
8. Nekalbėk netiesos.
9. Negeisk savo artimo moteries.
10. Negeisk nė vieno daikto, kurs yra tavo artimo.

Mylėk savo Viešpatį Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu, visomis jėgomis, o savo artimą — kaip patsai save.

Kai Viešpats Dievas pradėjo kalbėti, ėmė baisiai griausti. Buvo girdėti tiktai griaustinio trenksmas ir triūbos garsas. Žydai nusigando.

— Bėkime, nes mus čia griaustinis užmuš, — kalbėjo ir nubėgo į savo palapines.

— Eik tu kalbėk su Dievu, — tarė jie Mozei, — mes bijomės, kai Jis mums kalba.

Mozė nuėjo į tą patį Sinajaus kalną ir ten kalbėjo su Viešpačiu Dievu keturiasdešimts dienų ir naktų, ir Viešpats Dievas davė jam kalne dvi akmenines lentas, kuriose pats Viešpats Dievas išrašė savo įsakymus ir liepė, kad žmonės jų laikytųsi.

Ar mokate, vaikai, dešimtį Dievo įsakymų? N., pasakyk man juos. Kiekvienas iš jūsų privalo juos mokėti atmintinai.

Kas mums davė tuos įsakymus?

Viešpats Dievas nori, kad mes tų įsakymų laikytumės, nes tai yra jo valia. Ir kas ją vykdo arba laiko įsakymus, tas parodo, kad Viešpatį Dievą myli. Viešpats Dievas nekartą žmonėms apreiškė, jog myli tuos, kurie laikosi Jo įsakymų ir taip daro, kaip tuose įsakymuose liepiama, ir baudžia tuos, kurie Jo įsakymų nesilaiko. Ar tų įsakymų sunku laikytis? Visai *nesunku*. Kiekvienas vaikas lengvai sugebės laikytis visų įsakymų, jei tiktai norės.

Pagilinimas: Kiekvienas vaikas, toks kaip pav. N., kuris eina į mokyklą, žino ir jaučia tai, kas yra gera ir kas pikta. Kai mažajai Marytei mama uždraudė valgyti vaisius, ji žinojo, kad nepaklausius bus piktas dalykas, paklausius bus kažkas gero. Tuo būdu jaučia kiekvienas žmogus, nes Viešpats Dievas kiekvienam žmogui įrašė tai į širdį, kas yra gera ir kas yra pikta.

Ką žino kiekvienas vaikas? Kas jam tai į širdį įrašė? Sakyk, N., ar gera, jei sumeluosi? O jei mamos nepaklausysi?

Kiekvienas iš jūsų žino tai, kas yra gera ir kas Viešpačiui Dievui patinka. Bet negana to, kad Viešpats Dievas davė jums tokį jausmą, dar aiškiai visiems žmonėms pasakė, kaip turi gyventi, kad juos Viešpats Dievas mylėtų, kitaip sakant, davė savo įsakymus.

Ar jūs žinote, kas yra gera ir kas pikta? Ką Vieš-

pats Dievas įdiegė jūsų sieloj? Be to jausmo, ką dar Viešpats Dievas davė žmonėms? Pasakyk man dešimtį Dievo įsakymų.

Dievo įsakymai yra duota Dievo valia, kurią žmonės privalo pildyti. Pats Viešpats Dievas ją davė Sinajaus kalne Mozei, kuris išvedė žydus iš Eigipto, ten buvusius nelaisvėje.

Kas yra dešimts Dievo įsakymų? Kas juos davė žmonėms? Kur jie buvo duoti? Kuris jūsų atsimena, kas buvo girdėti Sinajaus kalne, kai Viešpats Dievas ketino kalbėti žmonėms?

Viešpats Dievas dešimt įsakymų davė Mozei dviejose akmeninėse lentose ir įsakė, kad visi jų laikytųsi. Kiekvienas žmogus ir kiekvienas vaikas Dievo padedamas gali visus įsakymus išlaikyti, jeigu tiktai nori. Ir Viešpats Dievas labai myli tuos žmones, kurie visų įsakymų laikosi. Tokiems žmonėms Viešpats Dievas pažadėjo dangų.

Kame Viešpats Dievas davė Mozei dešimt įsakymų? Ir ką įsakė? Kas gali tų įsakymų laikytis? Ką Viešpats Dievas duos žmonėms, kurie visų įsakymų laikysis?

Pritaikymas: Visiems vaikams ir jums taip pat nesunku laikytis Dievo įsakymų, nes jus Viešpats Dievas myli labiau, kaip suaugusius žmones, ir dar labiau rūpinasi, kad jūs ko pikto nedarytumėt. Už tai privalote būti dėkingi Viešpačiui Dievui, atidžiai klausytis pasikalbėjimų, ko Viešpats Dievas nori ir iš jūsų

savo įsakymais, kad galėtumėte išpildyti jo valią. Kai vaikas rūpinasi išpildyti Dievo valią, yra labai geras ir mylimas vaikas.

Aukščiau duotą pasikalbėjimą pradedame tuo, kad stengiamės prieiti prie vaiko vidaus, prie jo dvasios ir nurodome, kad nujautimas gero ir pikto yra kiekvienam vaike. Toliau reikia vaikams įskiepyti, kad Dievo įsakymai nėra kas kita, kaip tiktai tas pats įsitikinimas, išrašytas mūsų širdyse. Tuo pasirodo Dievo gerumas ir Dievo globa žmonėmis, kad žmogui Dievas davė tiek persergstimųjų ženklų, norėdamas priminti jiems, kas yra pikta ir kas kelia moralinę mirtį.

Pirmas Dievo įsakymas.

Kiekvienoj nesugadintoj sieloj, o labiausiai vaikų, yra troškimas gero ir tai jaučia kiekvienas. Bet antra vertus, toj pačioj sieloj matome piktų ir nedorų troškimų bei norų. Tie gero troškimai ir tie geri jausmai tai atspindis mumyse Dievo paveikslo. Jeigu žmogus tokių troškimų turi daug ir gera pamėgsta, tai tuo pačiu gerbia ir myli Dievą. Jeigu gi savo širdyje leidžia augti piktiems instinktams, tai mėgsta ir garbina kaip tik tuos piktus instinktus, ir tai yra dievai. Nors jis vadintųsi krikščionimi, iš tikrųjų gi bus pagonis. Jo stabai yra jo užgaidos, jo pataikavimas sau, jo savimyla. Kol žmogus gyvas, privalo saugotis tokios stabmeldystės: nelaimė glūdi jo paties sieloje.

Tokios gilios reikšmės pirmasis įsakymas turi mums visiems, lygiai ir vaikams, tik reikia tai jiems prieinamu būdu išaiškinti. Galima aiškinti tai, bet vyresniems vaikams. Su labai mažais vaikais 28 pasikalbėjimą galima praleisti.

28. Pasikalbėjimas apie stabmeldystę.

Pasikalbėjimo tikslas: išaiškinti, kada žmogus negarbina tikro Dievo.

Ar atsimenate, vaikai, iš kur Mozė išvedė žydus? Kaip ta žemė vadinosi? Egyptas, tas pats, kur kadaise brolių parduotas Juozapas buvo viršininku ir pardavinėjo javus. Nuo Juozapo laikų žydai ten ilgai gyveno ir garbino vieną tikrą Dievą. Bet žiūrėjo į egyptiečius, kaip šie meldžiasi. O egyptiečiai nežinojo tikrojo Dievo, kuris sutvėrė dangų ir žemę, tiktai susigalvojo, kad juodas jautis, jeigu turi kaktoje baltą dėmę, turi būti dievas. Ir tokiam gyvuliui lenkdavosi ir jį garbindavo. Ar tai buvo protinga? Žydai į tai žiūrėdavo, bet kad jiems neateitų noras taip pat garbinti žvėris, davė jiems Viešpats Dievas pirmąjį įsakymą: „Neturėk kitų dievų, o tik mane vieną". Ar dabar esate matę kuomet, kad kas jautį pamatęs klauptųsi priešais jį arba melstųsi į gyvulį? Tur būt ne, nes tokios stabmeldybės pas mus nėra. Tačiau kam dabar žmonės nusilenkia ir ką garbina Dievo vietoje, paklausykite, jums papasakosiu:

Buvo du berniukai: vienas Pranukas, labai geras, tylus ir labai paklusnus. Didžiausias jam malonumas būdavo sergančiai motinai patarnauti, paduoti jai vandens arba ko kito. Pats širdyje jautė, jog padarė visa, kad tiktai

motina pasveiktų, galvojo apie tai, kad paaugęs motinai uždirbs duoną ir ją labai mylės, kad tik ji pasveiktų! Ir meldėsi, prašydamas kasdien jai sveikatos. Teisybė, vaikai, kad jis mylėjo motiną. Jo siela buvo Dievo paveikslas, nes Dievas yra meilė. Pranukas stengėsi būti panašus į Dievą nors truputį, ir rūpinosi būti geras. Ar Viešpats Dievas tokius vaikus myli? Ar Pranukas tuo, kad norėjo būti geras, garbino savo širdyje ir savo sieloje Dievą?

Dabar papasakosiu jums apie kitą berniuką, kuris buvo vardu Mikutis. Mikutis buvo nemandagus, nes mušdavosi su vaikais, pravardžiuodavo juos ir motinos nenorėjo klausyti. Ar Mikutis taip pat turėjo sielą, sutvertą pagal Dievo paveikslą? Turėjo taip pat ir jis, ir jis kartais būdavo geras, bet dažnai nepaklusnus ir piktas, o iš savo sielos geras mintis šalindavo ir darydavo tai, kas jam patikdavo.

Matote, vaikai, Mikutis mylėjo tiktai save ir savo užgaidas, jis tai ir teturėjo širdyje. Ar jis garbino Dievą savo siela? Ne, nes nepildė Dievo valios. O ką jis garbino? — Savo užgaidas ir piktus norus. O piktos užgaidos, kurios yra širdyje, ar jos yra Dievas? Visai ne, nes Dievas tiktai vienas. Ar Mikutis garbino tikrąjį Dievą? Ne, jis gal ir kalbėjo su poteriais „Dešimtį Dievo įsakymų" ir kalbėjo „Neturėk kitų Dievų, tiktai mane vieną", o pats savo sieloj negarbino tikro Dievo.

Pasakykit man dabar, vaikai, ką garbina tas, kuris pildo Dievo valią ir daro tai, ko nori Dievas? Garbina tikrąjį Dievą.

Pagilinimas: Papasakosiu jums dar kartą apie tokius žmones, kurie negarbina tiktojo Dievo, bet tokius daiktus, kurie nėra Dievas. Tokie žmonės, kurie dievišką garbę teikia padarytiems daiktams arba gyvuliams, vadinasi stabmeldžiais. Stabmeldžiai buvo egyptiečiai, nes dievu laikė jautį su žvaigždėta dėme kaktoje. Toks žvaigždėtas jautis jų buvo vadinamas Apiu ir klaupdavosi prieš jį, kaip prieš Dievą. Stabmeldžiai buvo ir mūsų sentėviai, nes Perkūną laikė dievu ir garbino ugnį.

Ką vadiname stabmeldžiais? Ką laikė Dievu egyptiečiai? O ką laikė Dievu mūsų sentėviai?

Dabar niekas iš mūsų nėra toks neprotingas, kad klauptųsi prieš jautį arba garbintų Perkūną arba melstųsi ugniai. Bet ir dabar savo širdyje vieni žmonės garbina Dievą, o kiti savo užgaidas, kurios nėra Dievas, kaip tie du berniukai: Pranukas savo širdyje garbino tikrą Dievą, nes buvo geras ir norėjo būti į tą Dievą nors truputį panašus, o Mikutis buvo nepaklusnus berniukas ir savo širdyje tegarbino savo užgaidas, nes darė tai, kas jam patikdavo, bet ne tai, ką liepia, ką įsako Viešpats Dievas.

Ar dabar kas meldžiasi į saulę ar į griaustinį? Kiek yra Dievų? Ar visi žmonės savo širdyje atiduoda die-

višką pagarbą tikrajam Dievui? Papasakok man apie du berniukus: Pranuką ir Mikutį. Ką garbino savo širdyje Pranukas, o ką Mikutis? Kuris iš jų laikėsi pirmojo Dievo įsakymo?

Pritaikymas: Ar jūs paklausytumėt tokių žmonių, kurie sakytų, kad saulė, mėnuo yra Dievas ir kad reikia į juos melstis? Ką garbinsite savo širdyje? Teisybė, tikrąjį Dievą? Tuomet tikrai garbinsite Dievą, kai darysite tai, kas gera, nes tai patinka Dievui.

Į katrą iš dviejų vaikų nori būti panašus, N.? Dėl ko?

Kaip paukščiui reikia ore erdvės, taip žmogaus dvasia reikalauja ir trokšta kaž ko begalinio ir tobulo. Todėl nieko nėra čia žemėje, kas žmogų galėtų patenkinti, nes žmogaus širdis sutverta Dievui, tad tiktai Dievas ir gali ją pripildyti. Kol ištroškusi žmogaus širdis kyla aukštyn, ieškodama labo, grožio ir tiesos idealo, tol jis protiškai auga ir tobulėja. Priešingu atveju darosi nusususęs ir dažniausiai patenka į aistros nelaisvę. Kyla aukštyn mūsų dvasia, kai su savo Kūrėju jungiasi maldos metu, kai svarsto Dievo tobulumą ir trokšta pasidaryti tobulesnė. Tas, kuris nori vaikams kalbėti apie maldą, pats turi gyvai pajusti, kad malda geras daiktas, kad tai ne mechaniškas švepliojimas tam tikrų formulių, bet sielos kalbėjimasis su Dievu, garbė teikiama Kūrėjui protingų padarų. Privalu žinoti ir jausti, kad malda nėra nežinia kieno ir kaž kuriam galui užmesta sunkenybė, bet yra žmogaus širdies reikalas*). Ta dvasia vadovaujantis reikia ir su vaikais kalbėtis.

---

*) Šią mintį vaikui gali padėti įskiepyti knygelė: G. Hattlerio S. J. *„Eikite, vaikeliai, prie Jėzaus Šir-*

29. Pasikalbėjimas apie maldos reikalingumą.

Pasikalbėjimo tikslas: Viešpats Dievas yra Tvėrėjas ir mūsų Tėvas: privalome Jį garbinti ir viso ko Jį prašyti.

Nuėjo kartą Marytė su motina į mokyklą. Vaikai sėdėjo klasėse ir visi buvo vienodai apsitaisę. Jie dėstinėjo raides iš žirnių. Kiek buvo rūpesnio tiems vargšams. Vienam žirnis krito žemėn, kitas sugadino jau padarytą raidę, trečias nežinojo, kaip ir pradėti darbą, ir visi kas valandėlę kreipdavosi į mokytoją su begaliniais rūpesniais.

— Pone mokytojau, kaip čia padaryti?

— Atsiprašau, pone mokytojau, aš jau padariau.

— Ir mano pažiūrėk, pone mokytojau, ir mano, ir mano...

Visokiais reikalais vaikai kreipiasi į mokytoją ir viso ko jį prašo. Ar kuris nori ką pasiekti, ar kuris nori persėsti į kitą vietą, ar dalyvauti kokiam nors žaidime, tai vis kreipiasi į jį. O žaidimai kokie gražūs, kaip visų rankos kyla aukštyn, arba kaip puikiai dedasi esą kiškiai, arba medžiotojo žaidimas. Vis jų galvutės

---

dies". Patarimai vaikams, kaip melstis į saldžiausiąją Jėzaus Širdį. Tokią knygelę reikia patarti įsigyti kiekvienam vaikui. Galima gauti Šv. Kazimiero Draugijos knygynuose. Kaina 45 ct.

nukreiptos į tą pusę, kur stovi mokytojas, nes vaikai jo klausosi, klauso ir jį myli. Ir jis išeinant kiekvieną vaiką aptaiso, kiekvienam primena, kad stačiai eitų namo. Marytė žiūrėjo atidžiai į tas smulkmenas, į žaidimus. Paskui su motina išėjo iš mokyklos.

— Žinai ką, Maryte,—atsiliepė motina kelyje, — ką aš atsiminiau, žiūrėdama į tuos mažus vaikus, kaip jie visi kreipiasi į mokytoją, kuris jais rūpinasi? Taigi atsiminiau, kad visi žmonės yra tokie vaikai akivaizdoje Dievo, kuris mumis rūpinasi, nes visi žmonės visokiais reikalais turi kreiptis į Dievą, Dievas yra jų Viešpats.

Ar maži vaikai mokykloje galėtų patys mokytis be mokytojo? Visai ne, nė vienas iš jų nei nusitaisyti, nei apsitaisyti dorai nepataiko, o jau išmokti ko ar dainuoti, ar gražiai žaisti, ar rašyti, skaityti, tai jau patys vaikai visai to nesugebėtų. Todėl reikia to žmogaus, kuris juos mokytų. Taip pat ir žmonės, Viešpaties Dievo atžvilgiu, visi žmonės yra kaip maži bejėgiai vaikai. Patys nieko negali be Dievo pagalbos padaryti, o jau nusipelnyti dangų visai negali be Dievo pagalbos. Tad visi žmonės ir vaikai privalo į Dievą melstis.

Kai mokykloje vaikui ko prireikia, ką jis daro? Prašo mokytoją ir mokytojas duoda jam tai, kas yra jam gera, o neduoda to, kas vaikui

būtų žalinga. Jeigu vaikas prašo pavyzdžiui taip:

— Prašau, pone mokytojau, lentelės, nes dar negavau ir neturiu į ką rašyti, — tuojau mokytojas duoda jam lentelę. O kad vaikas taip prašytų:

— Prašau, pone mokytojau, leisti išsikulti langą, noriu su stiklu pažaisti,—tai mokytojas jam kulti lango neleis ir stiklo neduos, nes vaikas stiklu gali susižeisti. Taip pat ir žmonės privalo daryti. Kai nori būti geri, tegu prašo Dievo pagalbos, Viešpats Dievas tuojau jiems čia padės. Kartais žmonės prašo ko nors melsdamiesi, bet Dievas jiems neduoda, nes geriau žino, kas jiems gera, ir kas negera.

Vaikai, kada mokykloje prašo mokytoją ko gero, ką jiems mokytojas gali duoti, nė valandėlės neabejoja, kad jiems tai bus duota. Taip pat žmonės, kai maldauja ko gero, nė valandėlės teneabejoja, kad Viešpats Dievas juos išklausys. Viešpats Dievas yra visų žmonių tėvas ir visus žmones myli, ir nori duoti jiems visa, kas jiems yra gera.

Buvo vienas jaunas žmogus, kuris norėjo Dievą mylėti, bet neturėjo jėgų pasitraukti nuo pikto, didžiai kankinosi, nes norėjo būti geresnis, o kai pagunda į pikta jį traukė, tai darė piktai. — Ką gi aš padarysiu? — Taip galvojo, — pats neturiu jėgų. Reikia pagalbos pasiprašyti Dievą. Ir pradėjo melstis. Viešpats Dievas

tokią maldą tuojau išklauso. Išklausė Jis ir jį. Tas žmogus (vadinosi Augustinas) po maldos turėjo jėgų pasitraukti nuo pikto ir paskui tapo šventas.

Pagilinimas: Kur buvo Marytė su motina ir ką matė? Matė, kaip vaikai mokykloje visuomet kreipiasi į mokytoją, kuri juos auklėja, kad be jos jie negalėtų nieko padaryti. Taip pat ir žmonės Dievo akivaizdoje yra vaikai ir be Dievo negali nieko padaryti, bet visais atvejais privalo kreiptis į Dievą.

Į ką vaikai mokykloje kreipiasi, kai jiems ko reikia? Be ko jie negalėtų nieko gero padaryti? O žmonės be ko negali nieko gero padaryti?

Vaikai su pasitikėjimu kreipiasi į mokytoją, nes žino, kad mokytoja jiems visa duos, kas tik bus jiems naudinga ir gera, nes juos visus myli. Taip pat žmonės privalo melstis su pasitikėjimu ir viltimi, kad Viešpats Dievas juos išklausys, nes Dievas visus myli.

Kaip kreipiasi vaikai į mokytoją? Ar mąsto, kad mokytoja yra negera? Kaip žmonės privalo melstis? Kuris iš jūsų atsimena apie tokį jaunuolį, kurs norėjo būti geresnis, bet neturėjo jėgų? Ką jis padarė?

Pritaikymas: Ar jūs, maži vaikai, taip pat reikalingi Dievo pagalbos? Taip pat, ir tos pagalbos reikia prašyti. Tam, kad N. būtų paklusnus berniukas, reikalinga Dievo pagalba ir to reikia prašyti meldžiantis. Tam, kad N.

turėtų geresnę atmintį ir kad galėtų geriau mokytis, ko reikia? Taip pat Dievo pagalbos ir to privalome prašyti melsdamiesi. — Buvo vienas mažas berniukas, kuris labai mėgo melstis. Būdamas ketverių metų kartą pasislėpė sode. Motina susirūpinusi visur jo ieškojo. Pagaliau atrado. Berniukas klūpojo tarp tankių krūmų ir kalbėjo poterius, paskui pradėjo mokytis, tad nors ir neturėjo didelių gabumų, tapo šventu kunigu. Viešpats Dievas jį laimino, nes nuo mažens labai mėgo melstis.

30. Pasikalbėjimas apie maldą.

Pasikalbėjimo tikslas: melstis reikia atidžiai ir pamaldžiai.

Buvo vienas neturtingas žmogus, kuris porą dienų beveik nieko nevalgė, bet gėdėjosi prašyti išmaldos: kankino jį badas. Pats užsidirbti duonos negalėjo, nes buvo labai silpnas, ir neprašė, nes bijojo, kad jį išjuoks arba nieko nedavę išvarys pro duris. Kas gi daryti? Juk valgyti reikia, šiaip badu numirs. Staiga sužino, kad netoli gyvena labai turtingas ir geraširdis žmogus, kuris kiekvieną priima, kuris tik pasirodo, ir kiekvienam duoda pinigų, kuris tiktai prašo. Nudžiugęs vargšas eina į tą pilį. Žmonių ten begalės: visi nudžiugę grįžta pinigais nešini. Pilnas vilties ir tas vargšas galvoja šiaip:

Jeigu visi gauna, be abejo, ir aš gausiu.

Įleidžia jį tarnai vidun. Turtuolis puikiai apsitaisęs sėdi, priešais jį dėžė aukso pinigų. Kiekvienam, kuris prašo, turtuolis duoda: vienam daugiau, kitam mažiau, kaip jis pats nori. Atsistojo vargšas priešais turtuolį, bet, užuot prašęs pagalbos, nusisuko ir žvalgėsi, kaip muselės rėpliojo langais, ir judino lūpas. Pastovėjo taip kurį laiką, paskui išėjo. Negavo nieko, nes turtuolis nepastebėjo ir nekreipė dėmesio į lūpų judinimą, jis tiktai laukė, ar tas prašys, o šis vargšas nieko, visai nieko netarė. Pasakykit, man, vaikai, ar tas vargšas buvo gudrus? Ką jis turėjo daryti atėjęs ir atsistojęs prieš turtuolį? Turėjo prašyti gerąjį turtuolį pagalbos, pasisakyti, kokiam varge yra ir ko jam reikia — būtų gavęs visa, o jam, matote, tuo tarpu musės krito į akį.

Kas yra toks geras turtuolis visiems žmonėms? Kaip turime prašyti Viešpatį Dievą to, ko norime, kad mums duotų?

Vaikas, kalbėdamas poterius, tenegalvoja nei apie musėles, nei apie žaislelius, nei apie drabužius. Žinote, kaip geri vaikai kalba poterius? Taip kaip Marytę mokė motutė. Anksti, kaip tiktai Marytė apsitaiso ir nusiprausia, atsiklaupia priešais paveikslą, sudeda rankeles ir palengva, bet pamaldžiai pradeda „Tėve mūsų". Marytė žinojo iš motinos, kad Viešpats Dievas

klausos, kai vaikas pamaldžiai kalba poterius ir tokį vaiką myli ir laimina jo gyvenimą. Todėl pamaldžiai kalbėdavo poterius, dideliai pamaldžiai. Sykį kaimynė, atėjusi bekalbant Marytei poterius, net pravirko, susijaudinusi:

— Kaip tas kūdikis pamaldžiai kalba poterius, — tarė ji. Ji tokia malda, tur būt, galėtų iš Dievo visa ką išprašyti.

O Marytės motinos širdis net šokinėjo iš džiaugsmo, kad turi tokį gerą kūdikį, bet dar labiau Marytės poteriais džiaugėsi jos Angelas Sargas ir jos maldą pats nešė į dangų, už Marytę prašė Dievą, kad ją žemėje laimintų. Vakare Marytė kalbėdavo poterius drauge su mama, dėkodavo už laimingą dieną ir prašydavo laimingos nakties. Poteriai būdavo neilgi, bet pamaldūs ir atidžiai atkalbėti. Po tokių poterių Marytė saldžiai užmigdavo, ypač kai ją motutė dar pabučiuodavo į galvelę. Kad visi vaikai taip pamaldžiai kalbėtų poterius, kaip Marytė, tėvai iš tokių vaikų turėtų daug džiaugsmo, o ir patys vaikai būtų labai laimingi. Kiekvienas pamaldus vaikas išauga geru žmogum, tai įsidėmėkite.

Pagilinimas: Kuris man iš jūsų papasakotų apie tą vargšą, kuris badaudamas nuėjo prašyti gerąjį turtuolį pagalbos? Jis vaizduoja tokius žmones ir tokius vaikus, kurie melsdamiesi judina lūpas, o apie ką kitą galvoja, pa-

tys savęs nesupranta ir tokia malda nepataiko į dangų, nors būtų ir labai ilga.

Ką vaizduoja tas, kuris atėjęs pagalbos prašyti, užuot jos prašęs, musėles skaičiavo? Kokia malda neina į dangų?

Geri vaikai turi melstis taip: rytą apsitaisę ir nusiprausę klaupti priešais paveikslą, sudėti rankeles ir pamaldžiai pradėti: „Tėve mūsų..." Vakare prieš guldami taip pat klaupti ir taipgi pamaldžiai sukalbėti poterius. Yra geriausia, kai vaikai su tėvais kalba poterius. Viešpats Dievas tokius namus daugiausia laimina.

Kaip geri vaikai meldžiasi rytą? Kaip vakarą? Kuriuos namus Viešpats Dievas laimina?

Geresni poteriai trumpi, bet pamaldžiai ir atidžiai sukalbėti, negu ilgi, bet betkaip kalbami. Kalbėdamas poterius, geras vaikas atsimena, kad malda yra pasikalbėjimas su Dievu, nes tai yra kėlimas minties ir širdies prie Dievo.

Kokie turi būti poteriai? Ką geras vaikas atsimena kalbėdamas poterius? Kas tai yra malda?

Pritaikymas: Jūs visi norite būti geri vaikai, kad jus Viešpats Dievas laimintų šioje žemėje. Tiesa? Jeigu norite būti geri, pamaldžiai kalbėkite poterius. Jūsų Angelas Sargas taip atidžiai į jus žiūri, ar jūsų poterius galės nunešti į dangų, ar ne. Be abejo, įspėsite, kuomet angelėlis nuneša poterius į dangų, o kuomet

ne. N., kaip šiandien vakare kalbėsi poterius? Ką apie poterius papasakosi motutei, sugrįžęs namo.

V SANTRAUKA.

Kas yra Dievo įsakymas?

— Tai duota Dievo valia, kurią žmonės privalo pildyti.

Ar patys žmonės žino, kas yra gera ir kas pikta?

— Žino, nes kiekvienas žmogus tai jaučia.

Kas tai įskiepijo į širdį?

— Viešpats Dievas.

Ar Dievo įsakymų sunku laikytis?

— Nesunku, Dievui padedant.

Kodėl tie įsakymai vadinasi Dievo įsakymais?

— Nes juos pats Viešpats Dievas davė dviejose akmeninėse lentelėse.

Kam Viešpats Dievas davė tuos įsakymus?

— Mozei Sinajaus kalne, žydams.

Ar mes krikščionys privalome jų laikytis?

— Privalome, nes mums Viešpats Jėzus taipgi įsakė jų laikytis.

Kuris yra pirmas Dievo įsakymas?

— Neturėk kitų Dievų, tiktai mane vieną.

Ką Dievas tuo įsakymu liepia?
— Liepia garbinti tikrąjį Dievą.

Ar buvo tokių žmonių, kurie garbindavo ką kitą?

— Buvo ir vadinosi jie pagonys.

Ar dabar yra tokių, kurie negarbina tikrojo Dievo, bet ką kitą?

— Yra, — tie, kurie nepildo Dievo valios, bet savo užgaidas.

Ar privalome melstis?
— Privalome.
— Kas yra malda?
— Malda tai yra minties ir širdies pakėlimas prie Dievo.
— Kaip reikia melstis?
— Atidžiai ir pamaldžiai.

Antrasis Dievo įsakymas.

Antrasis Dievo įsakymas liepia garbinti Dievo vardą ir gerbti visa tai, kas yra skirta Jo garbei. Kad tolimesniuose pasikalbėjimuose galėtume sužadinti vaikų širdyse meilę Dievui, tai tarimas su pagarba Dievo vardo ir gerbimas viso, kas yra Dievo, bus vaisius, einąs iš Dievo meilės. Tačiau vis dėlto reikia vaikams įskiepyti, kol nėra įgudę į prastus įpročius, kas čia yra gera ir kas pikta. Trumpai reikia duoti vaikams praktiškų nurodymų apie dalykus Dievui pašvęstus, pav. gerbimą bažnyčių, šventų palaikų ir dvasininkų.

31. Pasikalbėjimas apie Dievo vardo gerbimą.

Pasikalbėjimo tikslas: poterius ir Dievo vardą reikia tarti su pagarba.

Buvo viena labai pamaldi motina, ji turėjo mažą dukrelę Onutę, kurią labai mylėjo, bet taipgi troško, kad duktė būtų geras vaikas. Kasdien Onutė, nors buvo dar maža, vakare klaupdavosi prie motinos ir drauge kalbėdavo poterius.

Kuris iš jūsų drauge su motute kalbate poterius? Tai labai gerai, kad vaikai drauge su motute kalba poterius. Bet paklausykit apie Onutę. Ar jūs manot, kad motutė visuomet pasiimdavo Onutę drauge kalbėti poterių? Ne. Kai Onutė visą dieną būdavo gera ir paklusni, tai drauge su motute kalbėdavo poterius, o kai būdavo nepaklusni, nemandagi, motutė taip jai sakydavo:

— Šiandien nevisiškai buvai gera, tai poterius kalbėsi pati viena, ne su motute.

Ir Onutė tuomet turėdavo pati viena kalbėti poterius. O kai vieną kartą supykusi ėmė mušti kitą mergaitę, tai motina vakare prieš poterius taip jai pasakė:

— Šiandien buvai nemandagi, tavo angelėlis ir Viešpats Dievas nėra tavim patenkintas, tokių vaikų Viešpats Dievas neišklauso, ir šiandien visai nekalbėsi poterių.

Onutė pradėjo verkti, bet verkimas nieko

nepadėjo. Nuėjo gulti be poterių. Kaip jums atrodo, ar jai buvo malonu?

Ko tuomet prašė motiną? Būtent, kad su ja drauge vakare galėtų kalbėti poterėlius, bet motina nekreipė dėmesio į jos prašymą, nes norėjo pamokyti Onutę, kad melstis į Dievą tai nėra bet koks mažmožis, tačiau svarbus dalykas. Kitą dieną, kai tik Onutė pravėrė akeles, tuojau atsiminė vakarykščius poterius.

Kaip jums atrodo, ar Onutė kitą dieną buvo mandagi, ar taip pat pyko? Kas jai labai rūpėjo? Ji norėjo drauge su mama vakare kalbėti poterius, o norint tai laimėti, reikėjo būti mandagiai ir gerai. Onutė išmoko mylėti Dievą ir su didele pagarba kalbėti apie Dievą.

Ar girdėjote, kaip jūsų motutė, atsisveikindama su jumis, sakydavo jums: pasilikit, vaikučiai, su Dievu, arba — eikite, vaikučiai, Dievo padedami, — tuo linkėdavo jums, kad Viešpats Dievas turėtų jus savo globoj, nes Dievo vardą tardavo su pagarba.

Girdėjote ne kartą, kaip žmonės susitikę taria: „Garbė Jėzui Kristui", ir tą vardą taria su pagarba, nes tai yra Dievo vardas.

Vieną kartą du šventi žmonės įeina į bažnyčią, o prie durų sėdi luošas nuo užgimimo žmogus ir prašo išmaldos. Tuodu šventieji pinigų su savim neturėjo, tuomet vienas iš jų pažvelgęs į luošąjį taip tarė:

— Nei aukso, nei sidabro neturiu, bet tai, ką turiu, tau duosiu: Jėzaus Kristaus vardu kelkis ir eik.

Ir paėmė jį už rankos ir pakėlė nuo žemės, o tam luošajam iškarto sutvirtėjo kojos, ir galėjo vaikščioti, jis didžiai džiaugėsi ir garbino Dievą.

Matote, vaikai, pamaldžiai ištartas Dievo vardas iškarto išgydė luošąjį. Tuodu šventieji buvo Šventas Petras ir Šventas Jonas.

Piktoji dvasia, kuri buvo seniau angelas, taip bijosi Dievo vardo, jog, ištarus pamaldžiai Jėzaus vardą, šėtonas tuojau bėga šalin. Šėtonai nekartą vargindavo šventus žmones ir šnibždėdavo jiems įžeisti Viešpatį Dievą, bet šventieji visuomet piktąsias dvasias nuvydavo Dievo vardu.

Kaip reikia tarti Dievo vardą? Su pagarba ir meile. Ar galima jį tarti supykus, nekantraujant arba žaidžiant? Reikia to vengti ir saugotis.

Pagilinimas: Labai džiaugiuosi, kad atidžiai klausotės, tiktai rūpinkitės visa tai namie papasakoti. Kai šiandien jus paklaus namie, apie ką buvo kalbama, ką jūs pasakysite? Apie antrą Dievo įsakymą. Antras Dievo įsakymas yra: Netark savo Viešpaties vardo be reikalo.

Koks yra antras Dievo įsakymas?

— Viešpatį Dievą privalome mylėti ir gar-

binti. Apie Viešpatį Dievą turime kalbėti visuomet su pagarba, nes Viešpats Dievas yra mūsų Sutvėrėjas ir mūsų Viešpats.

Kaip reikia kalbėti apie Viešpatį Dievą? Kas yra Viešpats Dievas?

Poteriai, kuriuos vaikas kalba, tai nėra bet kas, tačiau vaiko pasikalbėjimas su Dievu ir poterius reikia labai branginti.

Kas yra poteriai? Kaip poterius brangino Onutė? Kas man apie ją papasakos?

Geri ir pamaldūs žmonės visuomet su pagarba taria Dievo vardą. Kai linki kam nors ką gero, tai atsimena Dievą. Pavyzdžiui, jūsų motutė sako: pasilikite, vaikai, su Dievu. Tuo linki jums, kad Viešpats Dievas turėtų jus savo globoj, kai ji nebematys jūsų.

Kaip taria Dievo vardą pamaldūs žmonės? Ką sako jums motutė, kai išeinate iš namų? Ko linki vaikams? Kuris iš jūsų papasakos, kaip du šventieji išgydė luošą Dievo vardu?

Šėtonas labai bijosi Dievo ir bėga, kai Dievo vardą kas pamaldžiai ištaria.

Kada šėtonas bėga?

Labai negerai daro tie, kurie žaisdami arba juokaudami arba supykę taria Dievo vardą, kurie kas valandėlę prisiekdinėja Dievo vardu. Jūs to niekuomet nedarykite.

Pritaikymas: Kai kuomet išgirsite žmones arba negerus vaikus supykus arba juo-

kais tariant Dievo vardą arba prisiekdinėjant Dievo vardu, tai niekuomet to nekartokite, nes jūsų poteriai tą dieną nebus taip maloniai priimami danguje.

32. Pasikalbėjimas apie keikimą.

Pasikalbėjimo tikslas: nuo keikimo galima atprasti.

Mano vaikai, kas kruta jūsų burnelėse? Iš ko esat gavę liežuvį? Iš Viešpaties Dievo, o skirtas yra tam, kad galėtumėt kalbėti, valgyti, ryti ir garbinti Viešpatį Dievą. Kaip jums atrodo, ar žmonės tiktai tam naudoja savo liežuvį? O, labai dažnai savo liežuvį naudoja piktam, nes piktai kalba arba keikia. Gerasis Dievas davė jiems liežuvį, o jie niekina liežuvį.

Ar matėte kuomet nebylį? Nebylys negali kalbėti, nors ir labai norėtų. Jis yra labai nelaimingas. O jūs gi galite visa kalbėti ir tai turite iš Dievo. Todėl Viešpatį Dievą reikia liežuviu garbinti, bet ne įžeidinėti.

Kai vaikas pirmą kartą savo gyvenime sukeikia, šėtonai džiaugiasi.

— Aha, šitas bus mūsų, nes keikia. Kas keikia, tas mums meldžiasi, tas bus mūsų.

Taip džiaugiasi šėtonai.

O Angelas Sargas? — stovi nuliūdęs ir galvoja:

— Gaila to vaiko, nuo mažens pradeda įžeidinėti Viešpatį Dievą, gal atpras nuo to, kai bus protingesnis.

Ar galima atprasti nuo keikimo? Kaip jums atrodo?

Galima, bet tiktai tuo atveju, kai iš tikrųjų norima atprasti. Kartą važiavo vienas kunigas (Bosko) su vežėju į miestą. Vežėjas turėjo nedorą papratimą keikti prie kiekvieno žodžio. Tad kunigas jam ir sako:

— Žinai, dėduli, keikimu rūstini Viešpatį Dievą; geras žmogus visai neturi keikti.

O vežėjas jam į tai atsako:

— Nagi aš ir pats tai žinau, bet taip jau įpratau, jog ir mirsiu neatprasiu.

— Bet tu, dėduli, pamėgink.

— Ech, kur čia atprasi.

Tuomet tas pamaldus kunigas susitarė su juo šiaip:

— Na pamėgink. Pravažiavus vieną kilometrą sumokėsiu tau dešimt skatikų, jeigu nė karto nesukeiksi, o tuo atveju, kai sukeiksi, tai man duosi dvidešimt skatikų.

— Gerai. Vežėjas noromis sutiko ir nuvažiavus vieną kilometrą kunigas davė dešimt skatikų, o vežėjas taip saugojos, jog nė sykio nesukeikė.

— Matai, — tarė kunigas, — kad norėsi, tai ir atprasi. Dėl dešimties skatikų, matai, gali susilaikyti nekeikęs, o dėl savo sielos išganymo, argi tu nenori atprasti?

Kitas toks atsitikimas buvo ligoninėj. Ten sirgo karininkas didelis keikūnas. Jam tarna-

vo gailestingoji sesuo ir įkalbinėjo, kad nereikia taip baisiai keikti, bet karininkas aiškinosi:

— Aš jau įpratau ir nebegaliu kitaip.

O sesutė jam sako:

— Gali tamsta, tiktai nenori.

— Aš norėčiau, bet neįstengiu.

— Tai aš tamstą atpratinsiu, bet turi tamsta duoti karininko žodį, kad darysi tai, ką įsakysiu.

— Gerai, duodu žodį.

— Už kiekvieną sukeikimą duosi tamsta po litą vargšams.

— Oi, aš pats tapsiu elgeta.

— O ne, tamsta nekeik ir tamstai nereiks mokėti lito.

Karininkas davė žodį ir jo laikėsi. Pirmąją dieną sumokėjo penkis litus, antrąją dieną tris litus, trečiąją dieną litą, o ketvirtąją dieną nieko nebereikėjo, ir nuo to laiko niekuomet nebekeikė — atprato.

Maži vaikai nekeikia, jie netgi klausytis neturi keikiant ir niekuomet keiksmų nekartoja, nes kiekvienas keiksmas rūstina Dievą. Jeigu mažas vaikas, toks kaip jūs, yra išmokęs keikti, tai Angelas Sargas labai dėl to liūdi. Su tokiais vaikais, kurie keikia, nereikia niekuomet žaisti, tokiems tuojau reikia pasakyti:

— Kad tu keiki, tai aš su tavim nežaisiu.

Ir reikia nuo tokių pasitraukti. Kai jau jie

nekeiks, atpras nuo to, tai vėl galima su jais žaisti.

Pagilinimas: Dar paklausykite apie tą patį. Viešpats Dievas davė žmonėms liežuvį ir kalbą, kad žmonės kalbėtų gerus daiktus ir garbintų Dievą, tačiau dažnai žmonės naudoja kalbą piktam ir liežuvį keikimui, nors Viešpats Dievas aiškiai pasakė antram įsakyme: Netark savo Viešpaties vardo be reikalo.

Kam Dievas davė žmonėms kalbą ir liežuvį? Kam žmonės naudoja savo liežuvį prieš Dievo valią?

Viešpats Dievas už keiksmus baudžia po mirties, o kartais dar ir čia žemėje. Dėl to, kas Dievo nemyli, tas bent tepabūgsta tų bausmių ir nuo keikimų atpranta, nes nuo kiekvieno keikimo galima atprasti, jeigu tik norima.

Ar Viešpats Dievas baudžia už keikimą? Ar galima atprasti nuo keikimo? Kuris atsimena apie kunigą, atpratinusį vežėją keikti? Kaip tatai buvo? Kaip atprato nuo keikimo karininkas ligoninėje?

Su tokiais vaikais, kurie keikiasi, neturit niekuomet žaisti, nes ir mūsų priežodis sako: su kokiu sutapsi, toks ir pats patapsi.

Su kokiais vaikais nereikia žaisti? Dėl ko?

Pritaikymas: Vieną berniuką motina atpratino keikti šiuo būdu: jis pasižadėjo sukeikęs tuojau sukalbėti „Sveiką Mariją". Berniukas tai darė ir veikiai atprato keikęs. Jeigu

kuris iš jūsų keikia arba dievagojasi, tegu taip pat daro, — veikiai atpras.

VI SANTRAUKA.

Koks yra antras Dievo įsakymas?

— Netark savo Viešpaties vardo be reikalo.

Kaip reikia kalbėti apie V. Dievą?

— Reikia kalbėti su pagarba.

Kas yra poteriai?

— Poteriai yra vaiko pasikalbėjimas su Dievu.

Kuriam įsakymui nusižengia tie, kurie keikiasi?

— Nusižengia antram įsakymui.

Su kokiais vaikais nereikia žaisti?

— Su tokiais, kurie keikiasi.

Ar galima atprasti nuo keikimo?

— Galima, jeigu tiktai norima.

Trečias Dievo įsakymas.

Šventa diena vaiko vaizduotėje visuomet atrodo kaip kaž kas malonaus, nepaprasto. Pasikalbėjimuose apie trečiąjį Dievo įsakymą rūpinamės dar labiau pabrėžti ir iškelti visas viliojamąsias šventadienio ypatybes ir drauge vaikų širdis pakelti prie Sutvėrėjo, kuris kaip geras tėvas nori žmonėms duoti poilsio po savaitės darbo ir sutelkti juos bendrai maldai bažnyčioje. Pasikalbėjimą reikia tvarkyti taip, kad vaikas pajustų, jog Viešpats Dievas yra toks geras ir taip mus myli, kad rūpinasi ne tik mūsų kūnu, bet ir mūsų sielos sveikata, nes įsakyme yra ir tai, ko pats žmogus trokšta, ir kas jam būtinai reikalinga.

33. Pasikalbėjimas apie sekmadienį.

Pasikalbėjimo tikslas: pabrėžti, kad sekmadienis yra smagiausia diena vaikams ir už tai turi būti dėkingi Dievui.

Kurią dieną labiausiai mėgsta vaikai? Vaikai labiausiai mėgsta sekmadienį, nes tą dieną nereikia eiti į mokyklą ir nereikia nieko dirbti. Nepaprastai mėgdavo sekmadienį Kazelis. Vieną kartą pareina iš mokyklos nuvargęs, sėdasi ant kėdės ir klausia savo motiną:

— Motute, kuomet bus šventa, nes kasdien mokausi ir mokausi ir nebežinau, kuomet pailsėsiu?

O motina jam sako:

— Sekmadienis bus poryt ir bus tau malonu, sūneli, nes tam, kas daug dirba, yra malonu pailsėti.

Sakykit man, vaikai, ar tik Kazelis mėgdavo sekmadienį? Ar tiktai jis galėdavo pailsėti šventą dieną?

Ne tiktai Kazelis, bet ir jo tėvas pailsėdavo, ir jo motutė, ir sesuo. Visi žmonės mėgsta sekmadienį, nes visi nori pailsėti.

Ar jūsų namuose ilsimasi sekmadienį? Žinia, nes sakykite, ar galima be atlydos darbuotis? Žmogus veikiai nuvargtų ir prarastų sveikatą. Ar poilsis po darbo malonus? Kai nuvargstate ką bedirbdami, teisybė, malonu atsisėsti ir tru-

putį pailsėti. Ir jūsų motutė, matydama, kad esate nuvargę, liepia jums pailsėti. Taip daro ir Viešpats Dievas, kuris myli žmones: žino, kad nuolat darbuotis negalima, todėl liepia šešias dienas dirbti, o septintą dieną liepia pailsėti. Matote, vaikai, koks geras yra Viešpats Dievas.

Dar dėl ko visi mėgstame sekmadienį? Įsižiūrėkite, kaip yra viskas jūsų namuose sekmadienį: visi yra apsitaisę šventadieniškai, vaikai taipgi gauna švaresnius ir gražesnius drabužėlius, visi yra namie, nes sekmadienį niekas neina dirbti darbo. Tėvelis ir motutė, ir šeima — visi džiaugiasi drauge, kartais žaidžia su mažais vaikais. Teisybė, vaikai? Būna taip? Kuo tavo tėvelis ir motutė verčiasi per savaitę? O sekmadienį jūsų tėvelis ar eina dirbti sunkaus darbo? Mažiems vaikams patinka, kad visi esti namie. O kas įsakė, kad sekmadieniais niekas neitų dirbti sunkaus darbo? Viešpats Dievas tai įsakė trečiuoju įsakymu: Sekmadienį švęsk.

O dar dėl ko mėgstam sekmadienį? Dėl to, kad sekmadienį visi žmonės, kurie gali, susirenka bažnyčion ir ten drauge kaip vieno tėvo vaikai meldžiasi į Dievą. Viešpats Dievas, kaip geras tėvas, žiūri į tuos visus, kurie ateina bažnyčion pasimelsti, ir myli juos už tai, kad bendrai Jį garbina. Ir jus nekartą motutė imdavo su savim į bažnyčią, todėl visa tai esate matę.

Sekmadienį į bažnyčią skuba visi, kas tiktai gali, nes Viešpats Dievas nori visus žmones nors

kartą per savaitę sutelkti prie savęs ir juos palaiminti. Namie palieka tiktai būtino reikalo spiriami. Pažvelkime į trobas sekmadienį pamaldų metu: vienoj troboj keletas mažų vaikų ir tik viena vyresnė moteris, tai motina išsiuntė visus vyresniuosius į bažnyčią, o pati dūsaudama sako sau:

— Norėčiau eiti ir aš su jais pagarbinti Viešpaties Dievo bažnyčioje, bet turiu žiūrėti mažus vaikus. — Nėjo ji į bažnyčią, nes negalėjo.

Kitoj troboj lovoje guli sergąs tėvas, reikia jam paduoti vaistų, arba vandens, arba pataisyti priegalvį. Prie jo sėdi suaugusi duktė. Visi namiškiai nuėjo į banyčią, ji viena paliko slaugyti ligonio. Ji nėjo, nes negali.

Trečioj troboj taipgi yra pasilikusių: tai sena senolė, vos bepavaikščioja nuo senumo. Į bažnyčią nėjo, nes jai per toli su tokiomis silpnomis kojomis. Nėjo, nes negali.

O vienoj troboj net trys namie pasiliko: tėvas ir dvi dukterys. Siuntė jas į bažnyčią, bet dukterys norėjo pasipuošti, pagaliau susipešė tarp savęs ir nė viena į bažnyčią nėjo, nors galėjo. Pasakykit man, vaikai, ar gerai padarė tos dukterys, kad nėjo. Ar vistiek pasimelsti sekmadienį namie ar bažnyčioje?

Nevistiek, nes bažnyčioje kunigas prie altoriaus garbina Viešpatį Dievą bendrai su visais žmonėmis, kurie atėjo į bažnyčią, o namie to negali būti. Dabar pasakykite, ką liepė Vieš-

pats Dievas trečiu įsakymu? Liepė, kad mes šventą dieną nedirbtume sunkių darbų ir būtume drauge bažnyčioje šventose Mišiose.

Pagilinimas: Dar kartą jums papasakosiu apie sekmadienį. Kazelis už visas dienas labiausiai mėgo sekmadienį, ir visi vaikai taip pat, nes sekmadienis yra poilsis po darbo ir nieko sunkaus negalima dirbti. Tas poilsis yra reikalingas, kad žmonės nepavargtų bedirbdami. Tai liepė Viešpats Dievas trečiuoju įsakymu, nes Viešpats Dievas myli žmones.

Kuri diena savaitėje yra maloniausia? Ar galima sekmadienį sunkiai dirbti? Kas įsakė žmonėms sekmadienio poilsį?

Sekmadienį visa šeima susirenka drauge namie, nes darbo dirbti tą dieną niekas neina. Vaikai mėgsta, kad visi yra gražiai apsidarę ir būna namie, bet turi atsiminti, kad tą poilsį visiems įsakė gerasis Dievas.

Kuomet visi namiškiai gali drauge susirinkti? Ar vaikai mėgsta tatai?

Sekmadienį žmonės eina į bažnyčią, ten visi drauge Viešpatį Dievą garbina ir aukoja. Auka, duodama Viešpačiui Dievui visų žmonių vardu bažnyčioje, vadinasi šventos Mišios arba Suma. Į bažnyčią neina tiktai tie, kurie negali.

Ko žmonės eina sekmadieniais į bažnyčią? N., ar esi matęs kuomet kunigą prie altoriaus? Ką jis ten daro?

— Aukoja Dievui susirinkusių žmonių vardu. Kas neina į bažnyčią sekmadieniais?

Pritaikymas: Motutė siuntė Kazelį sekmadienį į bažnyčią. Eina keliu, o čia besąs būrys vaikų. Vaikai, užuot ėję į bažnyčią, taisosi bėgti uogauti į mišką.

— Eikš su mumis, eikš, — šaukia Kazį, — pažaisime miške, ką gi darysi toje bažnyčioje?

Bet Kazelis buvo geras vaikas, nepaklausė draugų ir nuėjo į bažnyčią. Kai tau įkalbinės draugai arba bičiuliai neiti sekmadienį į bažnyčią, ką gi tu padarysi?

34. Pasikalbėjimas apie tai, kaip reikia praleisti šventas dienas.

Pasikalbėjimo tikslas: supažinti vaikus su tuo, kas reikia daryti šventadieniais, norint juos pagal Dievo valią praleisti.

Kas reikia daryti visą sekmadienį arba šventą dieną? Jau truputį žinote, kad nereikia dirbti nieko sunkaus ir būtinai reikia būti bažnyčioje per šventas Mišias. O paskui po pamaldų ką reikia dirbti, norint tą dieną švęsti, kaip mums įsakė Viešpats Dievas trečiuoju įsakymu? Paklausykite, kaip praleisdavo šventes viena gera ir pamaldi mergaitė. Ji buvo vardu Barbutė. Buvo dar labai maža, tokia kaip jūs, bet buvo gera

ir mokėjo įtikti Dievui. Visą savaitę padėdavo motutei darbuotis namie: šluodavo trobą, atnešdavo malkų ugniai pakurti, prižiūrėdavo mažąjį broliuką ir nuolat galvodavo apie tai, kad atėjus šventei nubėgs į bažnyčią, kur yra gyvas Viešpats Dievas, ir ten drauge su suaugusiais žmonėmis Jį pagarbins. Kai atėjo sekmadienis, motina davė jai švarius drabužėlius. Barbutė apsitaisė ir abi su motina nuėjo į bažnyčią. Kelyje motina jai kalbėjo:

— Neužmiršk, Barbute, kad einame pas Viešpatį Dievą, esantį bažnyčioje. Ir mokė ją, kas reikia daryti bažnyčioje. Kalbėjo jai, kad Viešpats Dievas labai myli vaikus, ir kad vaikai visą gali išprašyti iš Dievo. Ji kalbėjo taip:

— Mano Barbute, kai nueisime į bažnyčią, tai prašyk Viešpatį Dievą, kad mus visus saugotų nuo pikto, prašyk viso gero sau, savo motutei, savo tėveliui ir visiems.

O Barbutė klausėsi motinos ir žiūrėjo tiktai, ar veikiai nueis į bažnyčią. O kai nuėjo, Barbutė su motute priėjo prie altoriaus, prie kurio degė lempelė, ir ten abi atsiklaupusios nusilenkė Viešpačiui Jėzui. Barbutė persižegnojo, susidėjo rankeles ir pamaldžiai sukalbėjo poterius. Kunigas išėjo apsitaisęs gražiais drabužiais prie altoriaus laikyti šventų Mišių. Barbutė prašė gerąjį Dievą, kad visą laiką saugotų ją nuo viso pikto ir kad motutei ir tėveliui duotų viso ko gero. Paskui kunigas sakė pamokslą,

Barbutė klausėsi, nors neviską dar galėjo suprasti. Pagaliau vėl abi su motute atsiklaupusios nusilenkė Viešpačiui Jėzui ir išėjo iš bažnyčios. Namie Barbutė papasakos, ką mačiusi bažnyčioje: kaip buvo daug žmonių, kaip ji meldėsi, o tėvelis ir motutė džiaugėsi, kad Barbutė toks geras vaikas. Po pietų Barbutė gražiai pažaidė tėvelio ir motutės akivaizdoje, palakstė po kiemą, o paskui klausėsi, kaip tėvelis skaitė gražią knygelę. Knygelėje buvo rašoma, kad šventą dieną tegalima dirbti tokius darbus, kurie patinka Viešpačiui Dievui, ir kad tokiu būdu yra gerai švenčiama šventa diena. Užskleidė knygelę ir ėmė sakyti Barbutei šiaip:

— Matai, Barbute, tu nesi alkana, turi gražius drabužėlius ir gali pažaisti, o netoli mūsų yra neturtinga moteriškė su sergančia mergaite, kuri guli lovelėje. Šiandien reikia jai ką gero padaryti. Ką gi tu jai padarysi?

Barbutė apsižvalgė ir sako:

— Jau žinau, tai mažai mergaitei duosiu du saldainiukus, kuriuos buvau pasidėjusi rytojaus dienai.

— Gerai vaikeli, o tėvelis duos jai pinigų vaistams, nueikime pas ją.

Ir nuėjo. Barbutė nunešė jai du saldainiukus, o tėvelis pinigų. Jau buvo vakaras, kai grįžo nuo ligonies. Barbutė labai džiaugėsi, nes šiandien daug dalykų matė ir bažnyčioje buvo; labai ją džiugino ir tai, kad atidavė du savo

saldainiukus sergančiai mergaitei. Tatai buvo jai saldžiau, negu kad būtų pati saldainiukus suvalgiusi. Namie žaidė su motute ir su tėveliu, ir su broliuku. Nepaprastai buvo jai gera. Po vakarienės visi kartu sukalbėjo poterius ir Barbutė nuėjo gulti, jos Angelas Sargas stovėjo prie lovelės ir džiaugėsi, kad Barbutė šventadienį praleido taip, kaip Viešpats Dievas liepė trečiuoju įsakymu.

Pagilinimas: Papasakosiu jums dar tai, kas reikia daryti šventą dieną.

Barbutė šventą dieną su motute ėjo į bažnyčią. Kelyje motutė ją mokė, ką ji turi ten daryti. Sakė jai taip: mano Barbute, kai nueisime į bažnyčią, prašyk Viešpatį Dievą, kad tave saugotų nuo viso pikto, duotų viso ko gero tau, ir tavo motutei, ir tėveliui, ir visiems.

Kur šventadieniais reikia eiti? Apie ką Barbutei motina kalbėjo kelyje?

Atėjusios į bažnyčią pirmiausia priėjo prie altoriaus, kuriame yra paslėptas Viešpats Jėzus. Ten atsiklaupė ir pasveikino Viešpatį Jėzų. Barbutė atsiklaupė ant abiejų kelių, pasilenkė ir pamaldžiai sukalbėjo poterius.

Ką bažnyčioj pirmiausia reikia pasveikinti? Kuriame altoriuje bažnyčioje yra Viešpats Jėzus?

Bažnyčioje kunigas laiko Mišias arba visų žmonių vardu garbina Viešpatį Dievą. Šventų Mišių metu žmonės meldžiasi. Barbutė taipgi

meldėsi ir taipgi prašė, kad Viešpats Dievas ir ją saugotų nuo pikto ir kad duotų viso ko gero tėveliui, motutei ir visiems žmonėms. Paskui kunigas kalbėjo žmonėms apie Viešpatį Dievą, o žmonės klausėsi. Barbutė taipgi klausėsi, nors ne visa ką dar galėjo suprasti.

Ką žmonės daro bažnyčioje? Ko melsdamasi prašė Barbutė? Ar galima bažnyčioje kalbėtis, juoktis arba bėgioti?

Namie Barbutės tėvas skaitė knygą, o paskui su Barbute nuėjo pas sergančią mergaitę: nunešė jai pinigų vaistams, o Barbutė atidavė jai ką turėjo geriausio — du saldainiukus. Tatai vadinasi geri darbai, kuriuos reikia daryti visuomet, o labiausiai šventą dieną.

Ką pamaldūs žmonės daro namie po pamaldų? Kur nuėjo Barbutė su tėvu? Ką davė mergaitei? Ar Barbutė mėgo saldainius? — Labai mėgo, bet norėjo padaryti gera, dėl to ir savo saldainius atidavė.

Vakare Barbutei buvo labai linksma: miela ir gera širdyje. Tatai, kad davė savo saldainius sergančiai mergaitei buvo maloniau ir saldžiau už saldainius. Smagiai vakare žaidė, po vakarienės visi kartu sukalbėjo poterius ir Barbutė nuėjo gulti, o jos Angelas Sargas stovėjo prie jos ir meldėsi už ją, kad visą gyvenimą būtų tokia gera mergaitė, kaip tą šventadienį.

Ar Barbutė gailėjosi to, kad atidavė savo saldainius? Ar galima šventą dieną žaisti? Kuomet Angelas Sargas džiaugiasi mumis?

Pritaikymas: Kuris iš jūsų, mano vaikai, nori būti panašus į Barbutę? Labai gerai, kad visi norite būti tokie. Po kelių dienų turėsime šventę. Pasakyk man, N, atėjus šventei, ką padarysi, kad būtum panašus į Barbutę.

VII SANTRAUKA.

Koks yra trečias Dievo įsakymas?

— Sekmadienį švęsk.

Ką Dievas liepia tuo įsakymu?

— Liepia pailsėti po darbo ir būti bažnyčioje per šventas Mišias.

Ko nedera dirbti šventą dieną?

— Sunkaus darbo.

Ar vistiek: eiti į bažnyčią išklausyti Mišių, ar namie pasimelsti.

— Nevistiek: šventų Mišių metu aukojama Dievui iškilmingai visų žmonių vardu, o namie to nėra.

Ką galima daryti šventą dieną po pamaldų, norint tinkamai šventadienį praleisti?

— Galima skaityti padorias knygas, mokyti kitus, daryti gerus darbus.

Ar galima žaisti?

— Galima, tiktai padoriai ir kukliai.

Apibrėžiant trečiąjį Dievo įsakymą su vaikais, reikia žiūrėti, kad nesudarkytume vaiko sąžinės, kas, deja, dažnai pasitaiko. Per perdėtą ir blogai suprastą uolu-

mą sakoma vaikams, kad maži jų darbeliai, kaip peiliuku pasidarymas kastuvėlio šventadienį yra sunki nuodėmė. Taip mokyti netinka.

Išskaičiuoti darbus, kurie leidžiami sekmadieniais ir šventadieniais, o kurie draudžiami, mažiems vaikams nereikia, nes maži vaikai paprastai tokį darbą tedirba, kokį jiems paveda vyresnieji, pagaliau vėliau bus laiko jiems tai sužinoti.

Ketvirtas Dievo įsakymas.

Kiekvienas Dievo įsakymas turi būti mūsų sąžiningai su vaikais išnagrinėtas, jeigu norime įskiepyti vaikų širdyse tikrą Dievo mokslą. Kiekvieną įsakymą reikia įskiepyti jiems į širdį, bet labiausiai ir giliausiai turi būti įskiepytas ketvirtojo įsakymo pagrindas: pagarba tėvams ir vyresniesiems. Toks vaikas, kuris pildo ketvirtą įsakymą, bus laimingas jau čia žemėje: t. y. paties Dievo pažadas ir glūdi kaip tik tame įsakyme: Gerbk savo tėvą ir motiną, kad tau gerai vyktų žemėje. Be to, laukia jį atlyginimas po mirties, tad mokydami vaiką, kaip turi gerbti tėvus ir vyresniuosius, duodame jam į rankas šios žemės ir amžinosios laimės raktus. Meilės jausmas tėvams kiekvienam vaike yra natūralus ir nėra reikalo to jausmo žadinti, tačiau tai, kas vaike yra natūralus palinkimas, reikia pakelti iki numanymo ir praskaidrinti tą jausmą Dievo mintimi. Tikėjimas ir protas mums sako, kad gyvybę duoda mums Dievas ar tai būtų augalo, ar gyvulio, ar žmogaus, kad ir už savo gyvybę turime būti dėkingi Dievui, nes Jis yra davęs mums sielą. Paskui už savo gyvybę turim būti dėkingi savo tėvams. Gyvybė ypatingai vaikams, yra džiaugsmas, tad jie instinktyviai myli tuos, kurie jiems tą gyvybę yra davę. Tais pasikalbėjimais tvirtinkime vaikų jausmą ir kreipkime jį į visokios gyvybės šaltinį, į Dievą.

35. Pasikalbėjimas apie gyvenimo džiaugsmus.

Pasikalbėjimo tikslas: duoti pajusti vaikams, kad gyvenimas yra labai gražus ir kad už jį turi būti dėkingi Dievui ir tėvams.

Mano vaikai, kaip atrodo medžiai ir gėlės darže žiemos metu? Medžiai yra nuogi, be lapų, gėlių visai nėra, kartais kyšo kur koks stiebelis, visa atrodo taip, tarytum būtų sudžiūvę. Tiesa, vaikai, ar esate tai matę? O paskui pavasarį, kai saulutė pašildo, kai šiltas lietutis padrėkina, visa tai pradeda gyventi: medžiai, krūmai, gėlės, žolės.

Kai pavasarį, šiltą saulėtą dieną, vaikai išbėga į sodą, tai net lengva kvėpuoti; toks džiaugsmas, toks smagumas, nes aplinkui visa ima gyventi. Kas skatina gyventi pavasarį visus medžius ir augalus? Gerasis Dievas, nes Dievas medžiams ir augalams duoda gyvybę. Viešpats Dievas gyvybę myli.

Pažiūrėkit dabar į paukštelius ir kitus gyvus padarėlius, kaip jie smagiai čiulba, kaip jie džiaugiasi, kad saulutė šildo, kaip jie džiaugiasi, kad gyvena. Tuo savo džiaugsmu jie teikia garbę Dievui, Sutvėrėjui, kuris tą gyvybę jiems davė, nes pats Viešpats Dievas myli tą gyvybę. O kadangi myli, tai visus padarėlius išmokė, kaip jie turi palaikyti gyvybę savo mažų vaikų. Įsižiūrėkite į kregždes palangėj, kaip po gaba-

lėlį molio atsineša snapelyje ir tol lipdo, kol nulipdo lizdelį, paskui atneša vilnų arba plunksnelių ir atidžiai lizdelį iškloja; o kai maži kregždžiukai išsikala iš kiaušinių, tai motina nešioja jiems muselių ir paeiliui maitina, o naktį rūpestingai pridengia sparneliais, kad jiems nebūtų šalta. Ir tol jais rūpinasi, kol paauga ir patys gali lakstyti ir susivokti maisto. Kuris iš jūsų yra matęs kregždes palangėj? Teisybė, kad senos kregždės labai rūpinasi, kad jų kregždžiukai neišstiptų badu. Jas to išmokė Viešpats Dievas, nes Viešpats Dievas nori, kad gyvybė būtų palaikoma.

Tas pats Viešpats Dievas įskiepijo į širdį jūsų tėvų meilę. Jūsų tėvai rūpinasi jumis. Jūs patys tai žinote, kaip myli jus tėvai: motutė ir tėvelis. Nekartą patys nuo ko nors atsisako, kad tik jums būtų gera.

Onutė turėjo tėvelį ir motutę. Tėveliai ją mylėjo, ir buvo jai pasaulyje kaip rojuje: nuolat čiauškėjo kaip paukštelis, bėgiojo ir visa kas ją džiugino. Buvo septynerių metų.

— Motute, kaip čia gražu lankoje, kiek gėlelių, kiek žolelių.—Ir nelaukdama, ką motutė pasakys, nusivijo drugelį, kuris lakstė nuo vienos gėlelės prie kitos. Onutė džiaugėsi ne tiktai gražiomis gėlėmis, džiaugėsi paukšteliais, džiugino ją upelis, stebino ją vaivorykštė padangėje, mėgo labai bėgioti su šuniuku Rudžiu, su kačiuke ir nešiotis savo lėlę. Jai buvo labai gera. Taip,

kiekvienam vaikui yra gera, nors jis ir neturtingus tėvelius teturi. Kiekvienas vaikas turi daug džiaugsmo savo gyvenime.

Įsižiūrėkit dabar, kaip tat jus Viešpats Dievas myli, kiek džiaugsmo parengė jums gyvenime; apsupo tokia tėvų meile; nori, kad jūs gyventumėt ir sveiki būtumėt, nes Dievas myli gyvybę. Ar galėtų gyventi kregždžiukai, jei neturėtų motinos? Taip pat ir jūs negalėtumėt džiaugtis gyvenimu, jeigu neturėtumėt tėvelių. O jums gyvenimas toks gražus ir tiek daug džiaugsmo. Ar ne tiesa? Už tai pirmiausia turite būti dėkingi Viešpačiui Dievui, paskui tėveliams. Ir labai gerai darote, kad mylite savo tėvelius.

Pagilinimas: Papasakosiu jums dar kartą tai, kaip vaikams yra miela gyvybė. Paklausykite. Vaikai labai mėgsta, kad pavasarį pasidaro šilta, kad gali pažaisti, pabėgioti, kad paukšteliai čiulba, kad lapai pasirodo medžiuose, o pasaulyje taip miela, taip lengva kvėpuoti.

Ką vaikai labai mėgsta? Kuomet pasirodo žalia žolelė ir lapeliai medžiuose?

Taip džiaugėsi pavasariu Onutė. Bėgiojo lankoje, vaikė spalvotus drugelius, bet kartais sustodavo, žiūrėdavo į žydinčius medžius, į banguojančius žalius javus, į šviesius debesėlius ir jos širdelė šokinėdavo iš džiaugsmo. Ak, kaip gražu pasaulyje, kaip smagu, kaip malonu!

Kuo džiaugdavosi Onutė? Ką ji kalbėdavo?

Onutei buvo džiugu ir smagu. Tai jautė jos siela, kurią jai davė Dievas. Už tai, kad jautės laiminga, pirmiausia buvo dėkinga Dievui, kuris sutvėrė jos sielą.

Ką jautė Onutė? Kas jaučia žmoguje? Kam pirmiausia Onutė buvo dėkinga už savo laimę?

Bet Onutė nebūtų galėjusi gyventi, jei nebūtų turėjusi motutės, tėvelio, kaip negali gyventi kregždžiukai be motinos, kuri jais rūpinasi. Tad Onutė už savo laimę ir gyvenimo džiaugsmą turi būti dėkinga taipgi savo tėveliams, ir dėl to tėvelius myli; ji yra gera duktė.

Ar Onutė būtų galėjusi gyventi be tėvelių? Ar būtų galėjusi džiaugtis gyvenimu, jei nebūtų turėjusi motutės? Kam dar Onutė turi būti dėkinga už savo laimę? Kuo reiškia savo dėkingumą tėveliams?

Pritaikymas: Ar žinote tokių vaikų, kuriems yra mirusi motutė? Kas kitas tais vaikais rūpinasi? Kaip manot, ar gali kas taip rūpintis vaiku, kaip tikroji motina? Ar būtų jums kur kitur lygiai taip gera, kaip pas motutę? Todėl, mano vaikai, mylėkite labai savo tėvelius, parodykite jiems, kad norit visais atvejais jų klausyti.

36. Pasikalbėjimas apie tėvų meilę.

Pasikalbėjimo tikslas: įrodyti vaikui, kad motinos meilė daro stebuklus.

Žinote tai, kad motutė jus myli. O kas ją to išmokė? Ir visos motinos pasaulyje turi tokią meilę vaikams, jog labiau myli vaikus, negu savo gyvybę. Papasakosiu jums tikrą atsitikimą.

Vieną naktį plėšikų gauja užpuolė vienus namus. Nieko nebuvo namie, tiktai motina su mažu kūdikiu. Plėšikai pareikalavo:

— Atiduokite tuojau pinigus arba tavo vaiką įmesime į krosnį.

Vargšė moteriškė baisiai išsigando.

— Pasigailėkite, žmonės, pinigų neturiu.

— Netiesa, turi turėti; pamatysime ar neturi.—Ir nesuspėjusiai nieko atsakyti išplėšia iš rankų kūdikį ir meta į iškūrentą krosnį.

— Mano kūdikis ugnyje, — šuriko moteriškė ir pastūmusi iš paskutinių jėgų plėšikus, nors jų buvo keletas, o ji viena, šoko į ugnį ir ištraukė iš ten kūdikį, nors apdegusį, tačiau gyvą.

Kita motina neturėjo ko valgyti, o kūdikį turėjo mažą. Pati mirdama badu neturėjo kuo penėti kūdikio. Kad kūdikis badu nenumirtų, žinote ką padarė? — Prapiovė savo gyslas ir kūdikį penėjo savo krauju. Pati mirė, bet kūdikį žmonės rado gyvą.

Jūsų motutė taipgi jus myli. Jums įmanytų atiduoti visa, ką tiktai turi. Kas taip padarė, kad esate be galo mylimi? Viešpats Dievas. Jis įkvėpė į motinos širdį meilę ir reikalauja iš vaikų, kad savo tėvelius mylėtų ir gerbtų visą gyvenimą.

Pagilinimas: Jeigu kuris iš jūsų įkristų į vandenį ir būtų netoli daug žmonių ir jūsų motutė, tai kas pirmiausia šoktų jūsų gelbėti?— Be abejo motutė. Nors jai grėstų mirtis, nežiūrėtų to, kad tik kūdikį išgelbėtų. Kodėl nežiūri savęs, kai kūdikiui gresia kas pikta? — Nes myli labiau negu savo gyvybę.

Kas papasakos atsitikimą apie plėšikus? Ar ta motina bijojosi plėšikų, pamačiusi savo kūdikį krosnyje? N, ką padarytų tavo motutė, kai įkristum į vandenį?

Kita motina penėjo savo mažą kūdikį krauju tol, kol pati mirė. Kodėl tai darė? Nes labiau mylėjo savo kūdikį, negu savo gyvybę. Jūsų motutė myli jus taip pat, jums daro visa: kad jums būtų šilta, siuva jums drabužėlius; kad nebūtumėt išalkę, rūpinasi valgiu; nuo ryto iki vakaro dirba, kad jums būtų gera. Tikisi, kad jūs paaugę būsite jai dėkingi, rūpinsitės ją maitinti, aptaisyti ir žiūrėti, kad nieko jai netrūktų.

Ką daro motutė jums, kad nesušaltumėt, kad nebūtumėt alkani? Ko tikisi iš jūsų?

Kai vaikas serga, motina naktimis nemiega,

nesigaili nieko, kad tik kūdikis išgytų. Gal patyrėte tai patys.

Ką daro motina, kai vaikas suserga? Ko tikisi pati senatvėje susirgusi?

Pritaikymas: Tėvai nieko nesigaili vaikams: kankinasi ir darbuojasi visą gyvenimą, norėdami išauklėti vaikus. Geri vaikai taipgi nieko tėvams nesigaili. Papasakosiu jums apie vieną tokią mergaitę. Jos motina mirė, tėvas buvo jau senas, paliegęs ir negalėjo darbuotis. Ji pati viena irgi negalėjo tiek uždirbti, kad išmistų tėvas ir ji pati. Žinote, ką ji padarė? Sužinojo, kad mieste moka brangiai už gražias kasas, o turėjo labai gražias savo auksinių plaukų kasas. Eina į miestą pas kirpėją, kur perka plaukus.

— Kiek nori už savo kasas, — klausia kirpėjas.

— O, pone, daug, noriu penkiasdešimtis litų.

— Tiek duot negaliu, — atsako kirpėjas.

— Gerbiamasis, mano tėvas ligonis, neturime kuo maitintis.

— Tiek duot negaliu, — kartoja ir nusigręžia nuo mergaitės.

Ji ima verkti.

Kirpėjas sujaudintas jos ašarų sumokėjo už kasas, ir jos buvo nukirptos. Tokie vaikai parodo, kad tėvus iš tikrųjų myli.

Ką jūs šiandien padarysite namie, norėdami parodyti tėvams savo dėkingumą?

Tegu patys vaikai randa, kuriuo būdu jie galėtų parodyti savo meilę: ar tai bus patarnavimas, ar tai padėjimas dirbti galimą darbą; ar tai nuolaidumas jaunesniesiems broliams, seserims.

37. Pasikalbėjimas apie sūnaus meilę.

Pasikalbėjimo tikslas: parodyti vaikams, kad meilė motinai neranda jokių kliūčių.

Paklausykite vaikai, kas atsitiko labai labai seniai šalyje, kuri į pietus nuo mūsų ir yra vadinama Ukraina. Gyveno ten viena motina su sūnumi Kristupu. Kristupas buvo labai geras sūnus ir mylėjo savo motiną. Anais laikais į tą šalį įsiveržė turkai ir totoriai, kurie degino, plėšė viską, o žmones vedė į nelaisvę. Kristupas išėjo kariauti su pagonimis, bet kai grįžo namo, nerado savo motinos: totoriai išsivedė ją su savim į nelaisvę. Gerasis sūnus net sustingo iš skausmo.

Mano motutė totorių nelaisvėje, motutė, kurią taip mylėjau, gal būt, ten badu miršta.

O mano Dieve, — kartodavo jisai, — koksai baisus man sielvartas. Turiu atrasti motutę. Ir pasiryžo, žūt būt, surasti savo motiną. Susirinko visus savo pinigus ir iškeliavo į tą kraštą, kurį buvo užėmę totoriai (į Krimą). Po ilgų pastan-

gų atrado motiną, bet labai įsiligojusią. Apsidžiaugė sūnum jį matydama, palaimino jį ir jo akivaizdoj mirė. Kristupas didžiai sielvartavo dėl motinos mirties, nes labai ją mylėjo. Motina prieš mirdama dar kalbėjo, jog nori būti palaidota savo gimtajam sodžiuje, tačiau totoriai neleido Kristupui pasiimti motinos lavono: norėjo didelio užmokesnio.

— Atiduosiu visus pinigus, kuriuos atsivežiau su savim, tiktai leiskite pasiimti su savim motinos lavoną.

Taip kalbėjo Kristupas totorių vyresniesiems, o jie suskaitę pinigus atsakė:

— Maža, už tai neduosime tau pasiimti kūno.

— Kas jums iš jo, juk jis nebegyvas.

— Neduosim, — jam atsakė, — nebent jei duosi daugiau.

— Ak, aš nelaimingas, — dar atiduosiu jums žirgą ir vežimą.

— Ir to dar maža, mes turime daug geresnių žirgų už tavąjį, dar duok mums ką kitą.

Kristupas neturėjo nieko kito, tiktai brangų žiedą ant piršto, vienintelį tėvo atminimą. Nenorėjo jo atiduoti, bet dėl motinos argi būtų gailėjęsis žiedo?

— Turiu dar brangų man atminimą — tėvo dovanotą žiedą, ar atiduosit man motinos lavoną, jeigu ir tai jums paliksiu?

— Atiduosime.

Nusiėmė nuo rankos žiedą ir atidavė totoriams. Nebeturėjo dabar nieko: nei pinigų, nei žirgo, nei žiedo, tiktai motinos lavoną. Pasidarydino medinį grabą ir įsidėjęs į vežimėlį pats jį traukė. Iki namų pėsčias turėjęs eiti daugiau kaip keturias savaites. Tokiu prisirišimu motinai patys totoriai jaudinosi, ir vienas iš jų padovanojo Kristupui arklį, kad lengviau galėtų nuvežti lavoną namo. Po didelio vargo Kristupas atvyko į savo sodžių su motinos lavonu. Kai keliavo savo šalyje, žmonės ėjo tyčiomis pasižiūrėti tokio gero sūnaus, kuris motinai nieko nesigaili. Kunigai liepė skambinti varpais, kai Kristupas su motinos lavonu grįžo į savo parapiją. Tą visą atsitikimą žmonės užrašė, kad vaikai pasimokytų, kaip geras sūnus gerbia ir myli tėvus. Kristupas buvo geras sūnus, tad Viešpats Dievas jį palaimino, nes išgyveno žvalus ir sveikas iki 100 metų.

Pagilinimas: Geras sūnus atsimena tai, kaip juo rūpinosi tėvai, kaip auklėjo kūdikystėje, ir stengiasi parodyti savo dėkingumą tėvams visą gyvenimą.

Ką atsimena geras sūnus? Ką stengiasi daryti? Kiek ilgai reikia tėvus gerbti?

Kristupas buvo toks geras sūnus. Kai augo, išėjo kariauti su totoriais, o tuo tarpu totoriai užpuolė jo kaimą ir motiną nusivedė į nelaisvę.

Sugrįžęs motinos neberado, pasiryžo žūt būt motiną atrasti.

Kuris atsimenat, ką jis padarė? Ar gailėjosi pinigų kelionei? Ar atrado savo motiną?

Viešpats Dievas gerus vaikus laimina dar šiame gyvenime. Tokie vaikai laimingai gyvena žemėje ir gerai jiems sekasi.

Ką Viešpats Dievas laimina? Kaip sekasi geriems vaikams? Kaip sekėsi Kristupui?

II. Ir dar jums papasakosiu apie vieną šventą berniuką. Jis vadinosi Petras Damijonas. Jo tėvai anksti išmirė: paliko našlaitis. Tėvai buvo neturtingi, tad jam nepaliko visai nieko, tiktai dažnai primindavo, kad mylėtų Dievą ir būtų geras vaikas. Tėvams mirus mažas Petrukas išėjo tarnauti; bet ir čia dažnai būdavo ir alkanas ir apiplyšęs.

Vieną kartą eina keliu, žiūri, o čia beblizgąs pinigas. Nudžiugęs pakėlė jį ir galvoja: ką aš už jį nusipirksiu: ar duonos, nes alkanas, ar drabužių, nes apiplyšęs, ar ko kito. Atsiminė savo tėvelius, — o gal jiems padėti, tačiau jų nebėra, jie mirę, bet taipgi ir jiems galima padėti. Bėga pas kunigą ir duoda pinigą, kad atlaikytų šventas mišias už tėvelių sielas. Tas jo darbas patiko Dievui. Mažas Petrukas taipgi rodė nepaprastą palinkimą mokslui, tad vyresnysis brolis pasiryžo leisti jį į mokyklą. Mat, jį auklėti rūpinosi brolis. Petras tapo vėliau kunigu, vys-

kupu, o pagaliau popiežius pakėlė jį į kardinolus; gyveno šventai ir šventai mirė; dabar yra danguje.

Pagilinimas: Viešpats Dievas laimina kiekvieną vaiką, kuris gerbia ir myli tėvelius. Nors tokiam vaikui pradžioj ir būtų bloga, vėliau bus jam gera, jeigu tiktai gerbia tėvus.

Kokius vaikus Viešpats Dievas laimina? Ar Petras Damijonas buvo laimingas jaunas būdamas? Ką vieną kartą jis rado? Ką padarė?

Pasaulyje tam vaikui, kuris mylėjo ir gerbė tėvus, visuomet bus geriau, negu tam, kuris gavo didelį palikimą ir turtą.

Kokiam vaikui bus geriau pasaulyje?

Pritaikymas: Norite būti geri vaikai? Mylėkite tėvus ir padėkite jiems darbuotis. N, ką padarysi, kai motutė siųs tave į krautuvę ir lieps skubėti? N., ką padarysi, kai motutė išeis darbuotis, o čia kambarys dar nešluotas? — Tuo parodysit savo meilę motutei.

Apie paklusnumą.

Jeigu vaikų auklėjimo tikslas yra jų charakterio formavimas, tai geriausia tam priemonė yra pratinimas būti paklusniems. Paklusnumas yra būtinas dalykas vaikams, turint galvoje jų silpną valią. Todėl skriaudžia vaiką ir tėvai ir auklėtojai, jeigu nusileidžia vaiko įgeidžiams, nes neformuoja jo charakterio, nestiprina jo valios. Tačiau paklusnumas turi eiti ne iš prievartos ir kumščio teisės, nes tai yra paklusnumas vergo, kuris

savo sieloje galvoja: jie stipresni už mane, tai ir įsakinėja: kai paaugsiu — jų nebeklausysiu! Paklusnumas neturi taip pat eiti vien iš meilės įsakančiajam asmeniui, nes ir tuomet paklusnumas vergiškas, tiktai tvarkomas ir pančiojamas šilkiniu raiščiu. Paklusnumas turi kilti iš pareigos nujautimo, iš tvarkos pamėgimo, koks yra galimas tiktai susiklausant ir nujaučiant savo vertybę, ku.i būdama paklusni, nieko nenustoja, o dar pelno. Įsakymai, duodami vaikams, turi būti trumpi, aiškūs ir griežti, ir vaikas privalo juos išpildyti iš karto. Paskui tačiau aiškiname vaikui, kalbėdamiesi su juo, kad toks reikalavimas jo paklusnumo yra jo paties labui, kad vaikas, kuris iš karto paklauso, yra vyriškesnis už suaugusį žmogų, nes moka save valdyti, o kartais ir paaugęs žmogus neturi tam jėgų. Paklusnumas yra būtinas visuomenės gyvenime, nes be pagalbos vienų kitiems žmogaus gyvenimas šioj žemėj yra neįmanomas, o pagalba vienų kitiems remiama paklusnumu. Viešpats Dievas, norėdamas išsaugoti žmogaus gyvenimą nuo suirutės, tos pareigos supratimą įskiepijo žmonių širdyse ir jį sustiprino įsakymu, liepiančiu būti paklusniems. Kuomet pasieksime norimą pasikalbėjimų tikslą su vaikais šiuo atžvilgiu? Tuomet, kai pajėgsime įtikinti vaikus: a) kad paklusnumas juos iškelia aukščiau, juos taurina, nes sugeba suvaldyti savimylą ir išlepimą, b) kad klausydami tėvų arba vyresniųjų daro kaip tik tai, ką privalo daryti protingiausios ir gudriausios Dievo sutvertos dvasios.

38. Pasikalbėjimas apie paklusnumą.

Pasikalbėjimo tikslas: uždegti vaikų širdyse norą sekti.

Mažas Jėzus gyveno su savo motute ir globėju Juozapu Nazareto miestelyje. Neturtinga buvo Dievo Motutė, neturtingas buvo ir šventas

Juozapas. Dievo Motina verpė, siuvo ir virė valgyti, Juozapas dirbo dailidės darbą ir tuo užsidirbdavo duoną. O Jėzus buvo jiems paklusnus: ar malkų krosniai pakurt atnešti, ar šventam Juozapui piūklą paduoti, ar padirbtą darbą nunešti, visuomet pasiryžęs ir noromis darė. Angelai žiūrėjo į Jėzų ir begalo stebėjosi, kad Jis jų Viešpats toks paklusnus ir taip darbuojasi. Mažasis Jėzus nesigėdėjo darbo. Galėjo pasišaukti pagalbon visą angelų būrį, bet Jis dirbo visa pats, norėdamas vaikučius pamokyti paklusnumo. Na, žinoma, mano vaikai, ir jūs norite klausyti savo motutės, kaip mažasis Jėzus klausė savosios. Daug, labai daug ir yra pasaulyje tokių žmonių, kurie nori būti labai paklusnūs, kad tik būtų panašūs į Jėzų. Dar papasakosiu jums apie vieną tokį žmogų, paklausykite:

Vienas vienuolis norėjo išmokti paklusnumo. Nuėjo mokytis pas atsiskyrėlį. Atsiskyrėlis gyveno miške pats vienas, maitinosi uogomis ir šaknimis, gėrė vandenį iš artimo šaltinio.

— Garbė Jėzui Kristui.

— Per amžių amžius. O ką gi pasakysi, mano vaikeli, — klausė atsiskyrėlis.

— Atėjau pasimokyti paklusnumo.

— Tatai nelengvas mokslas, betgi pamėgink: atneši man vandens iš to šaltinio, kuris yra ten pakalnėje, atrasi jį lengvai; pereisi tuos krūmus, aną lankelę ir pamatysi upelį.

Eik paliai jį lig šaltinio, iš kurio teka upelis — ten pasemsi vandens.

Vienuolis netarė nė žodžio, paėmė ąsotį ir nuėjo. Kitas šaltinis buvo čia pat už kelių žingsnių, bet vienuolis turėjo lavinti paklusnumą ir nuėjo ieškoti šaltinio į pakalnę. Kitą dieną senis atsiskyrėlis vėl siunčia jį vandens į tolimąjį šaltinį, trečią dieną vėl tas pats.

— Paklusnus noriu būti, nors tai mane labai vargina, — galvojo vienuolis ir ėjo kelio galą mąstydamas apie tai, kaip mažas Jėzus buvo paklusnus.

Eina, eina, kaž kas balsu ima skaičiuoti jo žingsnius: vienas, du, trys, keturi... Žvalgosi aplink — nėra nieko. Eina toliau, vėl tas pats balsas: dešimts, vienuolika, dvylika... Stebisi labai, nes aplinkui tuščia, niekur nė gyvos dvasios, tiktai paukščiai medžiuose čiulba ir miškas šlama, kaip paprastai, o čia aiškiai girdi žmogaus balsą. Vienuolis puolė ant kelių ir pradėjo melstis. Tuomet pamatė šalia savęs su puikiais drabužiais jaunikaitį, kuris atsiliepė jam:

— Aš esu tavo Angelas Sargas; Viešpats Dievas liepė man skaičiuoti tavo žingsnius, kiekvienas tavo žingsnis, kurį darai būdamas paklusnus, yra įskaitomas danguje.

Ir angelas išnyko. Vienuolis dar su didesniu užsidegimu klausė seno atsiskyrėlio: nuo-

lat atsimindavo angelą, kuris skaičiavo jo žingsnius.

Pagilinimas: Vėliau mes labai daug kalbėsime apie Viešpatį Jėzų, kuris atėjo iš dangaus pamokyti žmonių, kaip reikia gyventi. Šiandien tepasakysiu jums tiek, kad Viešpats Jėzus yra Dievas.

Ko Viešpats Jėzus atėjo iš dangaus? Kas yra Viešpats Jėzus?

Viešpats Jėzus norėjo pamokyti vaikus paklusnumo tėvams, gyveno Nazarete su savo motute ir globėju Juozapu. Dievo Motina ir šventas Juozapas buvo labai neturtingi ir turėjo vien tai, ką užsidirbdavo savo rankomis. Dievo Motina siuvo ir ruošė valgį, o šventas Juozapas vertėsi dailidės amatu.

Ko Viešpats Jėzus norėjo išmokyti vaikus? Su kuo gyveno Nazarete? Ar Dievo Motina buvo turtinga? Ką ji dirbo? Kuo vertėsi šventas Juozapas?

Viešpats Jėzus buvo Dievas. Kad būtų norėjęs, būtų galėję angelų pulkai tarnauti jo Motinai ir šventam Juozapui, bet Jis nesinaudojo angelais, tiktai pats norėjo būti paklusnus. Kai reikėdavo malkų ugniai atnešti, kambarį peršluoti, motutei kuo patarnauti — mažasis Jėzus noromis klausė ir darė greitai, kad jums, mano vaikai, duotų paklusnumo pavyzdį. Kai globėjas Juozapas siųsdavo Jėzų su darbu arba liepdavo ką apobliuoti ar nutašyti, Vieš-

pats Jėzus klausydavo, norėdamas jums duoti paklusnumo pavyzdį. Taip klausė ir dirbo net trisdešimt metų. — O buvo Dievas!

Dėl ko Viešpats Jėzus nesinaudojo angelais dirbdamas namų darbus? Kaip Viešpats Jėzus klausė? Kam norėjo duoti paklusnumo pavyzdį.

Pasauly labai daug buvo ir yra žmonių, kurie nori taip pat būti paklusnūs, kaip Viešpats Jėzus buvo paklusnus; tokie žmonės seka Viešpačiu Jėzumi ir tampa šventais žmonėmis.

Kokių žmonių daug yra pasaulyje? Kuo jie nori tapti?

Papasakojau jums apie vieną tokį vienuolį, kuris norėjo pagal Viešpaties Jėzaus pavyzdį būti paklusnus ir nuėjo paklusnumo mokytis pas atsiskyrėlį. Atsiskyrėlis liepė jam toli nešioti vandenį, nors kitas šaltinis buvo čia pat arti.

Ko norėjo išmokti vienuolis? Kas buvo įsakyta jam daryti? Kas jam atsitiko kartą, einant vandens?

Paklusnumo galima visur mokytis. Vaikai mokosi paklusnumo, kai daro tai, ką jiems tėveliai liepia, kai motutė siunčia vaiką į miestą arba į mokyklą, arba į bažnyčią, arba kur kitur ir vaikas paklauso, norėdamas būti panašus į Viešpatį Jėzų, tai žinote kas darosi? — Jo Angelas Sargas skaičiuoja žingsnius, o Viešpats Dievas jam ruošia danguje atlyginimą.

Kur vaikas gali išmokti paklusnumo? Kuomet Angelas Sargas skaičiuoja vaiko žingsnius?

Pritaikymas: Ar prie tavęs N stovi Angelas Sargas? Kuomet skaičiuoja jis tavo žingsnius? Ir ne tik žingsnius skaičiuoja, bet ir visa tai, ką darai būdamas paklusnus, Dievo akivaizdoj turi tokią vertybę, kad už tai teikiama dangus. Kaip jums atrodo, ar danguje yra tokių vaikų, kaip jūs? Be abejo yra. O juk tokie vaikai dar nieko ypatingo negalėjo padaryti, už ką gi jie pateko į dangų? Už tai, kad buvo paklusnūs. Tokius vaikus Viešpats Dievas myli ir dangų jiems duoda.

Tolimesni du pasikalbėjimai labiau tinka vyresniems vaikams, nes pirmasis labai mažiems vaikams, be abejo, bus nesuprantamas, o antras prislegiąs, tačiau vyresniuosiuose vaikuose jiedu abu turi stiprinti paklusnumą.

39. Pasikalbėjimas apie paklusnumą.

Pasikalbėjimo tikslas: nurodyti vaikams, kad augalų ir gyvulių gyvenimas remiamas paklusnumu Dievo įstatymams. Tad protingas žmogus privalo Dievo klausyti.

Teisybė, vaikai, kad gražu yra pasaulyje, kai saulutė šviečia padangėje, o sode žydi medžiai, daug žalumo ir kvapų, jog net lengva alsuoti. O jau kaip ima noras pašokinėti, pabė-

gioti, pasidžiaugti. Atsiminkite dar. Ar buvo kuomet su jumis taip, kad jūs išbėgote į sodą arba į lauką, kur dar augo jauni javai? Mano vaikai, labai nustebsite, kai aš jums pasakysiu, jog visai nebūtų gražu pasaulyje, nieko nebūtų, jeigu nebūtų paklusnumo. Nagi įsidėmėkite.

Kas duoda gyvybę medžiams, javams ir žolėms? Viešpats Dievas. O kuriuo būdu? — Viešpats Dievas medžiui įsakė traukti sultis iš žemės. Sutvarkė taip, kad tos sultys eitų į šakas, kad ant šakų atsirastų lapelių, žiedų ir vaisių. Ar kiekvienas medis paklusnus tam Dievo įstatymui? Kiekvienas paklusnus, nors neturi proto ir jeigu tokių sulčių netrauktų iš žemės, medis nudžiūtų. Kai pasensta, jis negali traukti ir nudžiūsta. Ar esat matę nudžiūvusių medžių? Taip darosi ir su kiekviena žolele ir su kiekviena gėlele lankoje.

Kregždėms Dievas įsakė lakstyti ore, naikinti žalingus mums vabzdžius, lipdyti iš molio lizdelius ir auginti savo mažučius paukštelius, ir jos tam Dievo įsakymui yra paklusnios visą savo gyvenimą. Ir matome kaip greitai jos skraido gaudydamos ore vabzdžius, kaip lipdo lizdelius ir globoja savo vaikučius. Tą patį daro ir kiti paukšteliai ir gyvuliai. Kiekvienas iš jų yra paklusnus tam įstatymui ir įsakymui, kuris jam yra duotas Dievo Sutvėrėjo.

Ir žmonėms Viešpats Dievas davė savo įsakymus. Tad ir žmonės privalo klausyti ir pildyti tai, ką Viešpats Dievas liepia. Bet Viešpats Dievas nori, kad žmonės darytų tai savo valia, nes turi protingą sielą ir laisvą valią. Ir iš vaikų Viešpats Dievas reikalauja, kad būtų paklusnūs, nes vaikams Viešpats Dievas sako įsakyme: „Gerbk savo tėvą ir motiną". Vaikas gerbia savo tėvą ir motiną, kai jų klauso. Bet ir vaikai turi laisvą valią, gali tai daryti ir būti mylimi arba nedaryti ir būti baudžiami. — Papasakosiu jums, kaip klauso geri vaikai.

Buvo mažas berniukas Pranukas. Aštuonerių metų būdamas ėjo į mokyklą. Jo motutė labai rūpinosi, kad Pranukas nesivalkiotų su berniokais gatvėmis, bet tuojau iš mokyklos eitų stačiai namo. Kartą jam sako motutė:

— Pranuk, pasibaigus pamokoms mokykloje, eik stačiai namo ir kelyje niekur nesustok.

Pranukas anksti nuėjo į mokyklą, atidžiai klausėsi, ką pasakojo mokytojas. Paskui pasibaigė pamokos ir visi vaikai išbėgo iš mokyklos, o su jais ir Pranukas. Tuojau kiti berniukai pradėjo jį vadinti eiti pasižiūrėti su jais, kaip kūdroje gaudo žuvį. Pranukas didžiai norėjo nueiti su jais, bet atsiminė, ką sakė jam motutė, ir pagalvojo šiaip: verčiau paklausysiu motutės. Ir nėjo su berniukais, bet stačiai pa-

rėjo namo. Namie papasakojo motutei, kaip jį vaikai vadino eiti drauge prie kūdros ir kaip jis didžiai norėjo, kaip užsispyrė ir nėjo. Motina taip jam sako:

— Gerai padarei, mano vaike, pasielgei taip, kaip būtų pasielgęs tavim dėtas didelis, gudrus berniukas; teisybė, kad tau malonu, jog motutės paklausei. Tavo motutė džiaugiasi, kad turi gerą sūnų, kuris visuomet nori klausyti. Teisybė, jog visuomet manęs klausysi, nes motutė liepia tau daryti tai, kas tau geriausia. Viešpats Dievas, kuris viską mato, myli tave už tai, kad klausai motutės. Ir visuomet liepė klausyti ir tokius vaikus laimina. O žinai, vaikuti, dėl ko liepiau tau vakar tuojau sugrįžti iš mokyklos? Dėl to, kad tau visuomet geriau, jei pažaidi ir su kitais vaikais mano akivaizdoje. Motutė taip tave myli, jog niekuomet neleis daryti tau ko negero.

Tą dieną Pranukas labai buvo patenkintas ir pasiryžo motutės visuomet klausyti.

Pagilinimas: Papasakosiu jums dar kartą, kaip viskas pasaulyje klauso Viešpaties Dievo.

Viešpats Dievas įsakė kiekvienai žolelei, kiekvienam medeliui šaknimis traukti sultis, lapais alsuoti ir augti. Ir kiekviena žolelė ir medelis klauso to Dievo įsakymo, o kai to įsakymo kuris nepildo, tai yra nesimaitina sultimis iš žemės, tuojau nudžiūsta.

Ką Viešpats Dievas įsakė kiekvienai žolelei, kiek vienam medeliui? Kas darosi, kai medelis nebeklauso Dievo įsakymo?

Viešpats įsakė kregždėms skraidyti ore ir gaudyti muses ir uodus, lipdyti lizdelius ir auginti kregždžiukus ir jos tą įsakymą šventai pildo, o jei kuri iš kregždžių to įsakymo nepildytų, turėtų žūti badu. Taip yra ir su kitais tvariniais, tiktai kiekvienas tvarinys turi kitą prigimtį, ir kitą Dievo įsakymą, bet visi yra paklusnūs tiems Dievo įsakymams.

Ką Dievas įsako kregždėms? Kas pasidaro, jei kuri kregždė nebegaudo vabzdžių? Ar ir kiti tvariniai klauso Dievo įsakymų?

Viešpats Dievas žmonėms taipgi davė savo įsakymus ir žmonės privalo jų laikytis, nes Dievo įsakymai yra jų labui. Bet žmonės klauso Dievo ne taip, kaip tvariniai. Mat, kiti tvariniai neturi proto, tiktai vieni žmonės turi protą ir laisvą valią ir tuomet išmintingai daro, jei klauso Viešpaties Dievo.

Ką davė Viešpats Dievas žmonėms? Kieno labui? Kuomet žmonės gudriai daro?

Vaikams taip pat Viešpats Dievas davė įsakymą klausyti tėvelių ir vyresniųjų. — Ir tokie vaikai, kurie yra paklusnūs, daro taip, kaip išmintingi žmonės.

Kokį įsakymą davė Viešpats Dievas vaikams? Į ką yra panašūs paklusnūs vaikai? Kuris iš jūsų atsimena

apie paklusnų Pranuką? Ar Viešpats Dievas mylės jį už tai?

Pritaikymas: Pasakyk man, N., ar nori būti gudrus ir išmintingas vaikas? Ko turi klausyti gudrus vaikas? Kas tavim džiaugsis, kai klausysi tėvelių? Kas tave laimins? Kai tave motutė kur siųs, ar noromis eisi?

Aukščiau duotajam pasikalbėjime Pranuko motina panaudoja pedagogišką priemonę sustiprinti vaiko paklusnumui: būtent, giria sūnų už tai, kad pataikė atsisakyti nuo malonumo, norėdamas išpildyti jos įsakymą: skatina jį visuomet taip daryti. Kelia jo mintis prie Dievo, kuris paklusnius vaikus laimina, pagaliau aiškina jam savo liepimo akstiną.

Pranuko sieloje bunda švelnūs jausmai ir numanymas padarius gerą darbą, kurio pradžioje truputį pajuto, o dabar jaučia pasitenkinimą tuo, jaučia pakilęs dvasiškai, nes motina sulygino jį su suaugusiais, gudriais, išmintingais berniukais; tad kyla jame mintis, jog įveikti save pataiko gudrūs, išmintingi žmonės — ir jis priklauso jiems. Priminimas visur esančio ir visa žinančio Dievo žadina jame patenkintos sąžinės jausmą, pagaliau supranta, kad motinos įsakymas yra protingas, ir pasiryžta visuomet motinos klausyti. Ištikrųjų, visos tos refleksijos neateina dar į aštuonerių metų vaiko galvą, tačiau vis dėlto yra jos jo taip vadinamojoj pasąmonėj, jos yra gero grūdas, mestas į jo širdį.

Tobulas paklusnumas remiamas pasitikėjimu, taigi reikia rūpintis turėti vaiko pasitikėjimą, o pasitikėjimas įgyjamas tuomet, kai pasikalbėjime aiškinama vaikui, kodėl iš jo reikalaujama tam tikrų dalykų. Tą patį pritaikoma ir suaugusiems žmonėms, iš kurių reikalaujama

paklusnumo. Ir čia reikia remtis tuo pačiu, įgyti pirma pasitikėjimo. Tiktai skirtumas tarp davimo įsakymų vaikams ir davimo įsakymų suaugusiems yra tas, kad iš vaikų reikalaujame skubaus paklusnumo, o jau vėliau, kai randame tinkamą progą, aiškiname priežastį ir akstiną mūsų įsakymams. Su suaugusiais elgiamės atvirkščiai. Pirma aiškiname įsakymų priežastį ir akstiną, pasišventimo arba darbo reikalą, paklusnumo motyvus, o paskui jau duodame įsakymus. Nors jis būtų sunkus, bus išpildomas, nes jis plauks iš įsitikinimo, kad taip reikia. Tai užgrūdina dvasią, o žinome, kad dvasia užgrūdinama kovojant su savim ir su išorės kliūtimis, o kovoti niekuomet nepaskatina žmogaus prievarta, vien tiktai paklusnumas, plaukiąs iš geros valios.

40. Pasikalbėjimas apie bausmę už nepaklusnumą.

Pasikalbėjimo tikslas: pamokyti, kad Viešpats Dievas visuomet skaudžiai baudžia nepaklusnius vaikus.

Labai seniai gyveno žydų žemėje vyriausiasis kunigas vardu Helis. Jis turėjo du sūnus; tie sūnūs nebuvo paklusnūs senam tėvui: abu tarnavo šventovėje, kur žydai aukodavo Dievui aukas. Dalį tų aukų Helio sūnūs vogdavo ir pasisavindavo. Tai nepatikdavo žydams. Tad eina pas seną tėvą ir sako:

— Tavo sūnūs vagia aukas, aukojamas Viešpačiui Dievui.

Helis pasišaukė sūnus ir priminė jiems švelniai:

— Mano vaikai, nedarykite taip, nes Viešpats Dievas į jus žiūri.

Bet jie neklausė ir darė savo. Ir Dievo bausmė ištiko juos už tą nepaklusnumą: Viešpats Dievas pareiškė senam tėvui, kad jo sūnūs už bausmę žus viena diena. Taip ir atsitiko. Buvo tuomet karas, ir Helio sūnūs abu žuvo viena diena. Tai parašyta šventosiose knygose. Ar dabar nėra nepaklusnių vaikų? Taip, nepaklusnių vaikų pasitaiko ir dabar dažnai. Nesykį tėvas arba motina liepia ką nors padaryti, o negeras vaikas nenori paklausyti ir dar kartais aštriai atrėžia: tegu pati mama tai daro. Motina nori jį nubausti, o vaikas bėga iš trobos, tranko durimis iš piktumo. Tokiems vaikams negali būti gerai pasaulyje. Žinote dėl ko?

Nes Viešpats Dievas pažadėjo tik gerus vaikus laiminti, o piktuosius vaikus aštriai bausti.

Pagilinimas: Gerai įsidėmėkite tą istoriją apie žydų vyriausiąjį kunigą Helį ir du jo sūnus. Jie padėdavo tėvui šventovėje ir priimdavo aukas, žydų aukojamas. Bet kas iš to, kad nuo kiekvienos aukos ką geresnio pasiimdavo sau ir tik likučius paaukodavo Viešpačiui Dievui.

Ką darė Helio sūnus?

Žydai nuėjo skųstis Heliui ir taip kalbėjo: „Tavo sūnūs vagia aukas, aukojamas Viešpačiui Dievui. Nubausk juos už tai".

Helis įspėjo švelniai savo sūnus: „Mano vaikai, nedarykite taip, nes Viešpats Dievas į jus žiūri". Bet jie nepaisė seno tėvo įspėjimo ir toliau vogė aukas.

Kas atėjo pas Helį skųsti sūnų? Ką sakė senam tėvui? Ką Helis sakė savo sūnums? Ar jie paklausė tėvo?

Viešpats Dievas už nepaklusnumą skaudžiai juos nubaudė, nes vieną kartą Dievas apreiškė Heliui, kad jo sūnūs už nepaklusnumą viena diena numirs ir net senis tėvas tą pačią dieną numirs už bausmę, kad švelniai teįspėjo sūnus, užuot juos skaudžiai nubaudęs.

Ką Viešpats Dievas apreiškė Heliui? Už ką sūnūs turėjo būti baudžiami? O už ką tėvas?

Taip ir atsitiko: kilo karas, Helio sūnūs išėjo į karą ir abu žuvo viena diena, o Helis tai sužinojęs išgriuvo iš kėdės ir mirė. Taip Viešpats Dievas skaudžiai nubaudė sūnus už nepaklusnumą.

Kas atsitiko Helio sūnums? Kas pasidarė tėvui?

Dabar Viešpats Dievas taip pat nelaimina nepaklusnių vaikų ir juos skaudžiai baudžia. Nepaklusnaus vaiko, kuris motutės neklauso ir tranko durimis, Viešpats Dievas negali laiminti.

Ar dabar Viešpats Dievas laimina nepaklusnius vaikus?

Papasakosiu jums atsitikimą apie tokį nepaklusnų sūnų. Viename kaime gyveno turtin-

gas ponas. Jis turėjo sūnų Jonuką, kurį labai mylėjo. Jonukas dar būdamas mažas vieną kartą prarijo rugio varpą ir susirgo. Nusigandę tėvai nuvežė suputusį Jonuką į stebuklingą vietą ir ten prieš Dievo Motinos altorių jį paaukojo Dievui, ir berniukas pasveiko. Dabar dar labiau jį lepino ir, pildydami jo užgaidas, gadino. Jonukas paaugo, bet nėkieno neklausė: darydavo vien tai, kas jam patikdavo. Pagaliau paaugo didelis, vedė, o iš tėvų tik tyčiodavosi. Tėvai verkė. Neilgai trukus mirė tėvas. Žmonės įspėjo Jonuką, kad geriau elgtųsi su motina, bet Jonukas nieko neklausė ir motinai buvo negeras. Motina negalėjo ilgiau tvertis, pasisiuvo krepšelį ir išėjo elgetauti. Bažnytkiemy sėdėdavo prie bažnyčios ir prašydavo išmaldos, gyveno pas svetimus žmones. Tuo tarpu Jonuko namuose augo du jo sūnūs. Viskas pakrypo blogon pusėn. Matyt, Viešpats Dievas nelaimino. Jonukas ėmė girtauti, apako, mirė žmona, ūkis pairo. Kas gi daryti? Sūnūs susitarė, kad vyresnysis pasiliks namie, o jaunesnysis vedžios tėvą išmaldos prašyti. Kartą atėjo jie į bažnytkiemį, kur Jonuko motina sėdėdavo prie bažnyčios. Pamatė juos abu ir kaž kas jai dingterėjo, nes aklojo veidas atrodė jai pažįstamas. Klausinėja mažąjį berniuką, iš kur atėjo ir sužino, kad tas aklasis tai tikrasis jos sūnus Jonukas, kuris ją išmetė iš namų. Trūko jai širdis iš skausmo ir mirė.

žmonės ją palaidojo, o aklas Jonukas kas metai atėjęs prie motinos grabo verkdavo ir atgailaudavo ir taip darė iki savo mirties už nepaklusnumą jaunystėje.

Koks sūnus buvo Jonukas jaunas būdamas? Kaip pasielgė su motina? Kas už tai jį ištiko? Ar galėjo jam sektis? Kodėl ne?

Pritaikymas: Mano vaikai, norite išvengti nelaimių šioje žemėje? — Būkite paklusnūs savo tėveliams. Atsiminkite istoriją apie nepaklusnius vyriausiojo kunigo Helio sūnus ir apie nepaklusnų Jonuką, kuris senatvėje apako.

Aptariant ketvirtą Dievo įsakymą, dažnai klausia vaikai, ar reikia klausyti tėvų, kai liepia daryti ką pikta, nes tai dažnai pasitaiko. Tuomet pastebime jiems gana aiškiai, kad apskritai tėvų reikia klausyti ir juos gerbti, betgi kai liepia daryti vaikui tai, kas ir jam atrodo nedora, pav., ganyti bandą svetimoj pievoj, vogti obuolius arba žirnius iš daržo ir t. t., tuomet vaikas privalo labiau klausyti Viešpaties Dievo, nes Dievas tai draudžia ir laiko nuodėme. Tėvus gi reikia rūpintis pateisinti, pav. šiaip, kad tėvai būtų girdėję tiek daug apie Viešpatį Dievą ir jo įsakymus, kiek girdi vaikai, tai, be abejo, vaikams to neliepţų.

41. Pasikalbėjimas apie dėkingumą.

Pasikalbėjimo tikslas: pamokyti vaikus, kad dėkingumas patinka Dievui ir žmonėms.

Buvo didelis karas. Pas karo vadą atvedė belaisvius, paimtus į nelaisvę.

— Paleisk mane, pone, laisvą, — sako vienas iš jų, — paleisk mane, atsidėkosiu tau kaip įmanydamas.

— Prašyk tėvelį mano vardu, tegu mane tavo tėvelis paleidžia namo, — sako vienas belaisvis mažam berniukui Adomėliui, karo vado sūnui.

Mažas Adomėlis pasižiūrėjo į jauną belaisvį: buvo supančiotas, gailestingai žiūrėjo į Adomėlį ir maldavo:

— Prašyk tėvelį, tegu mane paleidžia, nepasigailėsi to.

Jaunas belaisvis vadinosi Tuhai-Bėjus.

Bėga Adomėlis pas tėvą:

— Tėveli, paleisk namo jaunąjį Tuhai-Bėjų.

— Nepaleisiu, nes jis totorius, kovos su mumis.

— Paleisk jį, tėveli, tiktai jį vieną: jis taip gailestingai žiūri.

Ir tol Adomėlis prašė savo tėvą, karo vadą, kol paleido laisvą totorių Tuhai-Bėjų.

Praėjo keletas metų. Vėl kilo karas. Kraujas

liejasi, visur daug lavonų, dega sodžiai, kartais rąstas krinta ir kibirkščių stulpas šauna į dangų, kartais liepsna, kaip ugnies žaltys, raitosi ir vėl matyti tiktai dūmų debesys.

Senas totorius sėdi prie kelio ir susipančiojęs grandinėmis laiko jauną vyrą.

— Matai, — sako totorius, — kur tavo turtas, kur tavo papuošalai, tarnausi man kaip šuo.

Totorius patraukė grandinę ir jaunas Adomėlis lenkėsi lig pat žemės.

— Matai, turi man lenktis. Na, pasilenk dar kartą.

Ir vėl patraukia grandinę. Adomėlis krinta apalpęs. Štai atjoja Tuhai-Bėjus. Žiūri į Adomėlį ir sako totoriui:

— Duosiu tau už jį kitų dešimtį.

Sutiko totorius ir nuėmė grandinę nuo Adomėlio kaklo.

Nunešė sužeistą į Tuhai-Bėjaus palapinę.

Vakare klausia jį Tuhai-Bėjus:

— Ar atsimeni, kai buvau tavo tėvo belaisvis?

— Atsimenu, ak, buvo geresni laikai — dūsavo Adomėlis.

—Ar atsimeni, kai iš savo tėvo išprašei man laisvę? Buvai geras vaikas. Ir aš tau už tai šiandieną suteikiu laisvę: eik namo. Ir Adomėlis sugrįžo namo.

Dėl ko Tuhai-Bėjus paleido namo Adomėlį? Iš dėkingumo. Už ką Tuhai-Bėjus jautė dėkingumą Adomėliui? Už tai, kad Adomėlis buvo kadaise padaręs jam gera. Nors Tuhai-Bėjus buvo totorius, bet gerumas visiem patinka: buvo dėkingas Adomėliui už gerą širdį.

O dar seniau šiaip atsitiko: ėjo keliu žilas senelis, pavargo, norėjo pailsėti, pernakvoti, nes iki namų dar buvo toli. Tai buvo pranašas Eliziejus. Beldžiasi į vieną trobelę:

— Priimkite senį nakvynės.

— Nėra vietos, eik sau kur kitur, — atsakė šeimininkas ir užtrenkė duris.

Pranašas nuėjo toliau. Ir kitur beldėsi, kol jį nakvynės priėmė gera moteris Sunamitė.

— Išsiteksime abudu, pailsėk.

— Nepasigailėsi to, — tarė pranašas, — Viešpats Dievas palaimins tave ir tavo vaikus.

Praėjo metai, vėl pranašas Eliziejus ėjo tuo keliu. Eina stačiai pas gailestingąją moterį Sunamitę, o ta pradėjo didžiai verkti, mat, mirė jai vienintelis sūnus.

— Už gerą geru mokama, neverk moteriške, — sako jai pranašas ir ilgai prašė Dievą, kad vaikas atgautų gyvybę.

— Atlygink jai, Viešpatie, už gerą širdį, grąžink jos kūdikiui gyvybę.

Ir koks stebuklas: berniukas praveria akis, ir motina glaudžia jį prie savęs iš džiaugsmo.

Dėl ko pranašas Eliziejus meldėsi ir prašė Dievą atgaivinti kūdikį? Iš dėkingumo. Už ką pranašas Eliziejus jautė dėkingumo moteriškei? — Už tai, kad jį naktį priėmė į namus— pranašas buvo jai dėkingas.

O jūs kam būsite dėkingi? Žinoma, tam, kuris jums daugiausia gero padarė. O žinote, vaikai, kas jums daugiausia gero padarė? Pirmiausia Viešpats Dievas, nes davė jums brangiausią turtą: protingą sielą, paskui tėvai, nes iš jų turite viską, kas jums reikalinga.

Pagilinimas: Ką reikia rodyti, kai jums kas gero daro? — Dėkingumą. Motutė duoda tau drabužius, batelius; rūpinasi kasdien tavo valgiu, tad ką už tai reikia jai reikšti? — Dėkingumą. Tėvelis kasdien darbuojasi, kad būtų kuo nupirkti drabužėlius ir maisto, kad būtų kuo nupirkti knygelių mokytis. Ką reikia už tai jam reikšti? — Dėkingumą.

Už ką reikia reikšti dėkingumą motutei? Už ką tėveliui? Kas sėdi ir budi prie lovelės, kai vaikas serga? Ką reikia už tai reikšti motutei?

Dėkingumas patinka visiems žmonėms. Net laukinį totorių Tuhai-Bėjų giriame už tai, kad parodė dėkingumo Adomėliui.

Ar dėkingumas visiems patinka? Ką gero padarė Adomėlis Tuhai-Bėjui? Kaip jam atsidėkojo Tuhai-Bėjus? Ką gero padarė moteriškė Sunamitė pranašui Eliziejui? Kaip jai atsidėkojo pranašas?

Pritaikymas: Kaip turi rodyti savo dėkingumą maži vaikai?

Geras sūnus Justukas darė šiaip: Jo tėvas sunkiai dirbdavo. Dirbdavo kiauras dienas, sėdėdavo prie stalo ir rašydavo. Už kiekvieną perrašytą puslapį duodavo jam trisdešimt centų. O tai ilgai reikdavo perrašinėti. Čia jau ir akys skauda, ir ranka vargsta. Žiūri į tai Justukas ir kai visi namie jau miega, jis patyliukais keliasi, užsidega lempą ir už tėvą perrašinėja.

— Tai aš bent vyras, — džiaugiasi šeštadienį tėvas, — šią savaitę uždirbau daugiau trimis litais.

Nepažino, kad darbas naktimis mažėdavo, nes Justukas naktį atsikeldavo ir slapta už tėvą dirbdavo. Dienos metu būdavo mieguistas ir mokykloj sunku būdavo atidžiai sekti pamokas.

— Justuk, kodėl apsileidai, — prikaišiojo jam tėvas.

— Justuk, nebūk prastas vaikas, mokykis geriau, — bara jį motina.

O Justukas prasčiau mokosi, nes naktimis dirba už tėvą.

— Justuk, mokykis geriau, aš esu tavim nepatenkintas, — sako tėvas.

Jau Justukas ketino viską pasakyti, bet susilaikė.

— Nesakysiu, tėve, tau nieko, tiek dėl manęs dirbi, tad turėk bent tą malonumą, kad ta-

vo darbas mažėja — taip galvojo Justukas, ir keldavos naktį, užsidegdavo tyliai lemputę ir rašydavo už tėvą.

Tačiau vieną kartą sugavo jį tėvas taip beperrašinėjantį. Apsiašarojęs priglaudė jį prie krūtinės ir uždraudė naktį keltis.

— Ar jums reikia taip pat naktį keltis ir už tėvelius darbuotis? Nebūtinai, bet darbą dirbti tėveliams padėkite, tėvelius mylėkite ir rodykite, kad juos mylite. Poterius kalbėdami už tėvelius melskitės. Kam nori būti dėkingas N. ir už ką? O tu N.

42. Pasikalbėjimas apie vyresniųjų gerbimą.

Pasikalbėjimo tikslas: pamokyti vaikus, kad kiekvieną senelį reikia pagerbti, nors jis būtų ir elgeta.

Ar esat, vaikai, matę tokių senelių, kurie vaikšto nuo namų iki namų prašydami išmaldos. Kaip jie atrodo? Papasakosiu jums šiandien apie tokį senelį. Turėjo žilą barzdą, vaikščiojo susikuprinęs, su krepšeliu ant pečių ir su didele lazda. Drabužiai buvo seni, sulopyti, kurpės suplyšusios, vaikščiojo nuo vienų namų lig kitų, beldės į duris ir sakė:

— Gailestingi šeimininkai, duokite senam pavargėliui išmaldos, o Dievas jums atlygins.

Ir šeimininkės viena duodavo truputį miltų, kita pasivalgyti košės, arba duonos, arba va-

rinį pinigėlį. Senelis atsiklaupęs priemenėje, kalbėdavo už tai poterius ir eidavo toliau. Kitos šykščios neduodavo jam nieko, tiktai duris jam uždarydavo, o seneliui ašaros pasirodydavo akyse ir eidavo toliau. Atėjo į vieną trobą, kur gyveno gera moteriškė su dukrele Maryte. Moteriškė vos tik pamatė senelį ir sako Marytei:

— Eik, Maryte, atidaryti durų, nes atėjo elgeta išmaldos, o Viešpats liepia tokius priimti.

Marytė nubėgo atidaryti durų, o tuo tarpu motutė ieškojo seneliui išmaldos. Vėl pasišaukė dukterį.

— Maryte, duok tam seneliui dvidešimt centų ir pasakyk jam, kad melstųsi už tave.

Marytė nubėgo su pinigais pas senelį ir sako jam taip:

— Seneli, mama davė tau tai, kad už mane pasimelstum.

Senelis atsiklaupė prie durų ir meldėsi balsu.

„Viešpatie Dieve, kuris esi danguje ir visa ką matai, tai mažai mergaitei, kuri turi tokią aukso širdį, duok visa gera gyvenime. Tegu jai niekuomet nepritrūksta duonos, apsaugok ją nuo viso pikto gyvenime." Ir dar ilgai taip meldėsi, o Marytė stovėjo ir klausėsi. Ir atėjo jai į galvą, kad tas senelis turi būti geras, kad prašo Dievą jai viso gero. Ir kilo jos aukso

širdyje gerumas ir dėkingumas tam seneliui, norėjo jam dar ką duoti. Tad bėga pas motutę ir šnibžda jai į ausį, kad tas senelis gal alkanas ir nieko nevalgęs. Motina pabučiavo savo mylimąją Marytę ir paprašė senelį atsisėsti ant suolo ir suvalgyti truputį sriubos.

Senelis atsisėdo ir pradėjo dėkoti:

— Teatlygina jums Dievas, gerbiamoji, jau dvi dienos nieko šilto nevalgiau. Žmogus gyvena kaip paukštis. Nežinai, kuomet jį naktis užklups. Kartais miegi gryname lauke, o kai šalta, kur nors priesienio kampelyje. Kad visų širdys būtų tokios gailestingos, kaip jūsoji! Teatlygina jums Dievas. Ta mažutė bus laiminga šiame gyvenime, nes rūpinasi senu pavargėliu, teatlygina jums Dievas už visa.

O mažoji Marytė atsistojo priešais senelį ir klausėsi; nepaprastai džiaugėsi, kad apie ją kalbėjo tiek gera ir prašė Dievą, kad jai būtų gera. Susikuprinęs senelis nuėjo toliau. Iš gretimo priesienio išbėgo lodamas šuo. Senelis vaikė jį botagu kaip galėdamas, bet bijojosi, kad šuo neįkąstų, o už tvoros pasirodė mažas Antanukas ir dar šunį siundė: Sargiuk, kąsk jį, kąsk jį. Ir sargiukas dar labiau puolė, kol jį nuvijo šeimininkas. Senelis liūdnai pažiūrėjo į Antanuką ir vėl jam pasirodė ašaros akyse, kad Antanukas buvo toks negeras ir kad jam šiame gyvenime bus negera.

Pagilinimas: Senelis, kuris eina prašydamas ir tiesia ranką, norėdamas gauti išmaldos, gali išprašyti Dievo palaimą, jeigu senelį vaikas pagerbia.

Ką gali išprašyti senelis vaikui? Už kokį vaiką meldžiasi senelis?

Marytė buvo gera seneliui, nes ne tiktai nebėgo nuo jo, bet davė jam pinigų ir dar motinai pašnibždėjo, kad senelį pavalgydintų, nes beabejo esąs alkanas. Senelis meldėsi už Marytę, kad jai Viešpats Dievas teiktų viso ko gero.

Kokia buvo Marytė seneliui? Kaip jis už ją meldėsi? Kodėl už ją meldėsi?

Kodėl vaikai juokiasi iš elgetų ir siundo šunimis? Ir kodėl nepatinka tai Dievui? Jiems bus už tai bloga šiame gyvenime.

Kokie vaikai patinka Dievui? Ką padarė Antanukas seneliui? Ar Viešpats Dievas matė Antanuko pasielgimą? O pasielgimą Marytės ar matė?

Pritaikymas: Ar pas jus ateina elgetų? Ar jie yra turtingi? Patys matėte nekartą; kad jie neturi doro apdaro, kad jie neturi ko valgyti, kad jie miega kur kieme arba po laiptais, dažnai esti sergą ir vos paeina. Ar galima juos varginti? Ką padarysite, kai pas jus ateis senelis arba senelė prašyti išmaldos? Atsiminkite, vaikai, būti jiems geri, kaip ana Marytė, o Viešpats Dievas jus laimins.

VIII SANTRAUKA.

Koks yra ketvirtas Dievo įsakymas?

— Gerbk savo tėvą ir motiną.

Kas jums sutvėrė sielą?

— Viešpats Dievas.

Kas iš žmonių labiausiai myli vaiką?

— Tėvas ir motina.

Be ko vaikai negalėtų gyventi?

— Be tėvų.

Ką liepia Dievas ketvirtuoju įsakymu?

— Gerbt tėvus ir vyresniuosius.

Kuo pagerbiame tėvus?

— Meile, pagarba ir paklusnumu.

Kaip reikia klausyti tėvų?

— Netrunkant ir visuomet, kai liepia, daryti gera.

Ką Dievas žada geriems ir paklusniems vaikams?

— Žada ilgesnį amžių ir savo laiminimą.

Kaip ilgai reik gerbti tėvus?

— Visą gyvenimą.

Ką dar vaikai turi gerbti ir kam būti paklusnūs?

— Vyresniems žmonėms.

— Kas ištinka vaikus, kurie juokiasi iš luošų ir elgetų?

— Dievo bausmė ir Dievo nepalaiminimas.

Penktas Dievo įsakymas.

Pozityvinis to įsakymo turinys yra tas, kad gerbtume savo ir svetimą gyvybę. Reikia vaikui parodyti, kaip pasireiškia jame kūno ir dvasios gyvybė, sužadinti jame savo gyvybės pamėgimą ir svetimos gyvybės pagerbimą. Taip pat tuo įsakymu galima skiepyti meilę artimui.

Pasikalbėjimai 43 ir 54 yra persunkūs mažiems vaikams, bet tinka vyresniesiems, norint pamokyti juos ir *paskatinti lavinti save. Tinkamai išdėstyti duoda nepaprastų* rezultatų, tačiau mažiems vaikams labiau tinka du paskutinieji apie gerus darbus.

43. Pasikalbėjimas apie žmogaus gyvybę.

Pasikalbėjimo tikslas: gyvybę turime iš Dievo, tai reikia ją branginti.

Mano vaikai, ar mėgstate žaisti? Na žinoma, labiausiai tokius žaidimus, kur daugiausia bėgiojama. Tiesa, ką jus žaidžiate? Kai vaikas daug pabėgioja, tai veidas pasidaro raudonas, greit alsuoja. Tiesa? Įdomu tur būt, kas jumyse darosi, kad taip greit alsuojate? Klausykite. Kiekvienas iš jūsų krūtinėje turi širdį, kuri nuolat kruta. Pridėkite ranką prie krūtinės, ar ne tiesa, kad taip? Papasakosiu jums šiandien, kaip tai visa Viešpats Dievas gudriai apgalvojo ir kiekvieną iš jūsų apdovanojo įvairiais dalykais, kuriuos savyje turite. Visi matote gyslas savo rankose arba vyresniųjų žmonių rankose. Tomis gyslomis nuolat teka kraujas: ir vienur ir kitur.

Kad kraujas nuolat tekėtų, Viešpats Dievas davė jums širdį, kuri taip yra padaryta, kaip vandens pompa: širdis nuolat išstumia ir įtraukia kraują. Ir nuolat be atlydos darbuojasi, net tuomet kai jūs miegate, jūsų širdis juda. — Kas jūsų krūtinėje plaka N? Ar esi matęs gyslas rankose? Kas yra jose? Kas taip stumia kraują, kad jis visuomet srovena gyslomis?

Kad to kraujo atsirastų daugiau ir kad galėtumėt augti, kasdien valgote įvairių valgių ir tuos valgius jūsų pilvas ir viduriai paverčia krauju. — Iš kur atsiranda kraujo?

Kad tas kraujas atsišvarintų, turite krūtinėje plaučius, kurie įtraukia oro ir grynu oru švarina kraują. Todėl gi, kai greit bėgiojate, kraujas greičiau teka gyslomis ir turite greičiau kvėpuoti, kad plaučiai suspėtų tą tekantį kraują greičiau apvalyti. — Kam reikalingi plaučiai? Kuomet greičiau bėga kraujas gyslomis?

Jeigu jums kraują iš gyslų išleistų kas, ar galėtumėt gyventi? Visai ne. Jeigu kas sugadintų sau plaučius arba vidurius, arba kas sužeistų širdį, — turėtų numirti. Todėl visi bijome susižeisti ir kenkti sveikatai, nes tai mums atima gyvybę. Ar netiesa? — Mano vaikai, Viešpats Dievas taip mus myli ir nori, kad mes Jo duotąją gyvybę gerbtume, net mums savo įsakymą davė: „Neužmušk", tai reiškia — gerbk gyvybę. Kas pasidarytų vaikui, kad jam

kas kraują išleistų? arba širdį sužeistų? Ar Viešpats Dievas rūpinasi tuo, kad jums kas gyvybės neatimtų? Kodėl gi rūpinasi? Kokį davė įsakymą?

Kiekvienas iš jūsų, mano vaikai, yra stebuklinga mašina, toje mašinoje viskas turi savo paskyrimą: kiekviena gyslelė, kiekvienas kaulelis. Viskas turi būti palaikoma toje tvarkoje, kokioje jumyse leido Viešpats Dievas. Ir jeigu tiktai kas nors nėra tvarkoje, tuojau pajuntate skausmą. Kad ir mažiausia dulkelė įkrinta jums į akį, tuojau pajuntate skausmą. Ar netiesa? Nes Viešpats Dievas taip jums sutvarkė akį, kad joje negali būti nė mažiausios dulkelės. Ar kiti vaikai turi tokias akis, kaip jūsų? O kai vienas vaikas meta kitam smėlį į akis, ar nusižengia tam, ko nori Dievas? Žinoma, nes padaro kitam vaikui skausmą ir nusižengia penktam Dievo įsakymui. Viešpats Dievas taip sutvarkė mums akis, kad negalima žiūrėti stačiai į saulę, nei į šviesą, negalima skaityti, nei siūti tamsoje, nes nuo to gadinasi mūsų akys.

Atėjo vieną kartą į kaimą senelis su kanklėmis. Atvedė jį maža mergaitė, nes senelis buvo aklas. Jis pradėjo skambinti kanklėmis. Susibėgo visi sodžiaus vaikai, sustojo ratu ir pradėjo klausinėti mergaitę:

— Ar tai ne tavo tėvas? Ar jis nieko nemato? Viešpatie, koks jis nelaimingas.

Išgirdo tai neregys senelis, sustojo skambinti ir taip pradėjo kalbėti:

— Mano vaikai, manau, kad jūs turite geras širdeles, nes pasigailite neregių senelių. Paklausykite, ką jums papasakosiu. Ir aš kadaise buvau toks jaunas kaip jūs ir aš turėjau geras akis, bet išdykaudamas norėjau parodyti kitiems vaikams, kad pataikysiu nemirkčiodamas žiūrėti į skaisčią saulutę ir skaityti žvaigždėms šviečiant. Dariau tai keletą kartų, mano akys pradėjo skaudėti, paskui visiškai apakau. Vaikai, nedarykite to niekuomet.

Senelis pabaigė liūdną pasakojimą ir nuleido galvą.

Pagilinimas: Kiekvienas iš jūsų turi sveikas akis ir džiaugiasi jomis, turi širdį krūtinėje, kuri nuolat plaka, turi plaučius, kuriais alsuoja. Tai yra įnagiai duoti jums Dievo reikalingi gyvybei.

Kam jums reikalingos akys? Kam širdis? Kam plaučiai? Be ko negalite gyventi?

Visi jūsų kūno įnagiai yra reikalingi gyvybei ir yra Dievo dovanos. Tas dovanas turi saugoti kiekvienas žmogus ir kiekvienas vaikas, turi saugoti savo ir svetimam kūne. Taip liepia Viešpats Dievas.

Kas mūsų kūno įnagius mums davė? Kaip juos reikia pagerbti?

Viešpats Dievas taip stebuklingai sutvėrė ir sutvarkė žmogaus kūną, kad jame kiekviena gysla, kiekvienas kaulelis turi savo paskyrimą. Dievas taip mus myli, jog davė įsakymą, kad niekas nedarytų skriaudos.

Kieno labui Viešpats Dievas davė įsakymą: neužmušk? Kas papasakos apie neregį senelį? Dėl ko jis apako?

Nėra žemėje žmogui brangesnio dalyko už gyvybę. Plėšikai miške užpuola turtingą pirklį; pirklys mėgsta pinigus ir dirba ištisas dienas ir naktis, norėdamas kuo daugiausia pinigų uždirbti, bet kai jam plėšikai prideda revolverį prie kaktos ir surinka:

— Atiduok visus pinigus, kitaip nudėsime tave vietoje!

Ką gi daro pirklys? Visai nieko negalvoja, atiduoda visą turtą, kad tik liktų gyvas — nes gyvybė brangesnė už pinigus.

Kas žmogui yra brangiausia šioje žemėje? Ką pirklys norėjo verčiau prarasti: pinigus ar gyvybę? Kodėl?

Ligoninėje guli sužeistas žmogus: medis prislėgė jam koją, sulaužė kaulą. Ligonis dejuoja iš skausmo. Ateina gydytojas, apžiūri koją ir sako:

— Kojos išgydyti nebegalima, reikia ją nupjauti. Jei nenupjausime, ligonis turės mirti.

— O be kojos kaip sunku gyventi, — galvoja sužeistasis. Bet gyvybė brangesnė už koją. ir sužeistasis liepia gydytojui nupjauti koją.

Ar leistum sau nupjauti ranką arba koją už auksinių pinigų maišelį? Kodėl gi ne? Kodėl sužeistasis leido nupjauti koją?

Pritaikymas: Mūsų gyvybė tai Dievo dovana, dėkokime už ją Dievui ir dėkodami bendrai sukalbėkime „Tėve mūsų".

44. Pasikalbėjimas apie gyvulių gyvybę.

Pasikalbėjimo tikslas: Viešpats Dievas davė gyvybę gyvuliams, tad reikia ją saugoti naudinguose gyvuliuose.

Šiandien papasakosiu jums apsakymėlį apie paukštelius.

Buvo labai šalta žiema. Sniegas apdengė visą žemę, speigas buvo nepaprastas. Mažoji Onutė sėdėjo prie lango ir žiūrėjo, kaip nuo šalčio ant langų pasidaro gėlės. Už langų sušalę žvirbleliai glaudėsi prie sienos, ieškojo kelyje maisto, o visa dengė sniegas. Ir žvirbleliai buvo labai alkani. Onutei buvo gaila žvirblelių. Tačiau kai vaikas turi gerą širdį tai gera padaryti visada ras progos. Tad ir geroji Onutė surinko nuo stalo duonos trupinėlius ir pro langelį išmetė juos paukšteliams. Pradžioj paukšteliai nusigando ir nuskrido, tačiau tuojau atlėkė atgal ir surinko visus trupinėlius. Onutė žiūrėjo pro langą ir džiaugėsi, kad jos duoną renka paukšteliai. Nuo šiol kasdien maitino juos pro langą, ir žvirbleliai taip priprato,

kad vos tik Onutė pasirodydavo lange, atlėkdavo prie pat lango ir laukdavo, kol geroji mergaitė išmesdavo jiems lesti. Kai pavasarį ėmė kaitinti saulutė ir medžiai apsidengė lapeliais, paukšteliai visu būriu sutūpdavo prie Onutės lango ir dėkodavo jai smagiu čiulbėjimu už globą žiemos metu, rankiojo nuo medžių vabzdžius, kurie naikina lapus, žaidė skaisčiosios saulutės spinduliuose tarp medžių lapelių. Viename medyje susisuko sau lizdelį ir padėjo jame keletą mažyčių kiaušinių. Lizdelį pamatė kaimyno sūnus Juozukas, kiaušinius išėmė ir sumušė. Onutė apsiverkė, kad Juozukas padarė tokią žalą paukšteliams, ir dar labiau mylėjo paukštelius, nes jiems buvo padaryta žala. Ką kenčia paukšteliai žiemos metu? Kur ieško jie maisto? Ką Onutė davė jiems žiemos metu? — Maitino paukštelius, tuo būdu saugojo jų gyvybę ir darė tai, ką liepia Viešpats Dievas penktuoju įsakymu. Ką padarė Juozukas? Kas išsikala iš kiaušinių? Kas taip sutvarkė arba kas davė gyvybę paukšteliams?

Viešpats Dievas davė gyvybę visiems paukšteliams ir visiems žvėreliams. Ar esate kuomet laikę rankose paukštelį arba katiniuką arba kitą kokį žvėrelį? Teisybė, kad jam plaka širdis taip, kaip ir jūsų. Ir kiekvienas paukštelis, kiekvienas žvėrelis, taip pat kaip žmogus, turi kraują gyslose, ir širdį, ir plaučius, ir pilviuką; tai yra įnagiai, reikalingi gyvybei,

jiems duoti Dievo. Kiekvienas žvėrelis taip pat kaip ir žmogus jaučia skausmą, kai jam kas yra ne tokioje tvarkoje, kokią jam davė Viešpats Dievas. Kiekvienai mažutei musėlei Viešpats Dievas davė kojeles ir sparnelius ir burnelę valgyti. Kai negeras vaikas net mažutei musėlei nutraukia koją arba sparnelį, ar nenusideda tam, ką nori Viešpats Dievas? Taip, nes padaro jai didelį skausmą ir peržengia penktąjį įsakymą. Ta musėlė, jeigu galėtų kalbėti, labai nusiskųstų, kad vaikas padarė jai skriaudą. Tuo būdu kiekvienas žvėrelis skųstųsi vaikais, kurie daro jiems skausmą: ir šunelis gavęs akmeniuku arba grumstu, ir katė traukiama už uodegos arba už kojos, ir galvijas mušamas botagu. Ar gyvuliai jaučia skausmą? O mažos musėlės ir vabalai? Ar galima juos kankinti? Kuris įsakymas tai draudžia?

Pagilinimas: Pasaulyje yra labai daug tvarinių, yra tokių didelių, kurie neįtilptų net ir šiuos namus, ir yra tokių mažų, kad savo akimis negalime net pastebėti. Visi jie gyvena ir juda, o gyvybę yra gavę iš Dievo. Kiekvienas tų tvarinių turi priemonių palaikyti savo gyvybei, kiekvienas jaučia skausmą, kiekvienas nori gyventi.

Ar pasaulyje daug yra tvarinių? N, kuriuos tvarinius esi matęs? Iš ko jie turi gyvybę? Ką jaučia gyviai, kai juos sužeidžiame?

Tvariniai neturi proto, nei kalbos, tačiau kenčia, kai juos mušame ir žeidžiame. Kai vaikas muša katę arba šunį arba kankina juos badu, daro nedorai. Tie padarai skųstųsi, jeigu galėtų kalbėti.

Kuomet vaikas nedorai elgiasi su tvariniais? Ką darytų gyviai, jeigu galėtų kalbėti?

Negalima gyvių kankinti, bet galima gyvius nužudyti, kai yra reikalas, pavyzdžiui, kai galima valgyti jų mėsą, nes visus padarus ir visą žemę Viešpats Dievas sutvėrė žmonėms. Užmušti ir tuomet galima, kai tvarinys yra mums kenksmingas, pavyzdžiui, gyvatė. Bet niekuomet to neprivalo daryti vaikai, net neprivalo žiūrėti, kaip yra koks tvarinys žudomas.

Kuomet galima nužudyti tvarinį? Ar vaikai privalo žudyti?

Labai gerai daro vaikai, jeigu rūpinasi paukšteliais, žiemos metu juos lesina, kaip tai darydavo mažoji Marytė. Geri vaikai niekuomet negadina paukštelių lizdų.

Ko nedaro geri vaikai? Ką daro geri vaikai žiemos metu?

Pritaikymas: Ar skaudėtų tau N., kad kas tave sumuštų?

O ar skauda šuniui, kai jam kas suduoda akmeniu? Tiktai labai negeri vaikai, kurie niekuomet negirdėjo apie Viešpatį Dievą, mėto

į tvarinius akmenimis. Jūs to niekuomet nedarykite. Kai pamatysite ką suaugusį ar mažą tai darant, jūs atsiminkite, kad kiekvienas gyvis turi gyvybę iš Dievo ir kad tos gyvybės negalima naikinti.

45. Pasikalbėjimas apie augalų ir medžių gyvybę.

Pasikalbėjimo tikslas: augalas ir medis turi gyvybę iš Dievo, tad be reikalo negalima ir nevalia tos gyvybės naikinti.

Viešpats Dievas duoda gyvybę žmogui, paukšteliams ir gyviams. O kam dar Viešpats Dievas duoda gyvybę, truputį kitokią? Kas įspės? Gerai. Viešpats Dievas duoda gyvybę dar augalams ir medžiams, nes įsakė, kad maitintųsi žemės sultimis, o alsuotų lapais ir augtų. Tiktai medžiai ir augalai neturi tokio kraujo, kaip žmonės ir gyvuliai, negali judėti: stovi įaugę žemėje ir neturi tokio jausmo, kitaip sakant, nejaučia jokio skausmo, bet turi savotišką gyvybę. Tą augalų ir medžių gyvybę reikia saugoti. Pasakyk man N., ar medžiai turi tokią pat gyvybę, kaip žmonės ir gyvuliai? Kuriuos žinai medžius, krūmus ir gėles?

Buvo vienas berniukas, vardu Jonukas, kuriam tėvas davė slyvos kaulelį ir tarė jam taip:

— Pasodink jį darže, išaugink, paskui visi vaisiai bus tavo.

Jonukas slyvos kaulelį pasodino puode, laistė jį vandeniu, dėjo saulėkaity ir labai nudžiugo pirmą kartą pamatęs, kad iš žemės lenda du lapeliai. Paskui pasidarė iš jų maža šakelė, paskui kas kart didėjo, kol reikėjo pasodinti ją darže ir skiepyti. Jonukas žiūrėjo savo medelį darže, kad nenulūžtų, apkasdavo aplinkui žemę, laistydavo vandeniu ir džiaugėsi, kaip medelis augo, o po kelių metų prinoko pirmosios slyvos, kurias padovanojo savo tėveliui. Iš ko auga medžiai? Ar daug reikia rūpesnio, norint išauginti vieną medelį? Be abejo, Jonukui būtų buvę labai nemalonu, jeigu kas jo medelį būtų nulaužęs. Tiesa? Taip, nes jis padėjo daug pastangų, matė, kaip auga ir turi savyje gyvybę. Ar galima laužyti medelį be reikalo? Niekuomet negalima laužyti išdykaujant ir be reikalo, nes tuo būdu naikiname medelių gyvybę, kurią jiems davė Viešpats Dievas, ir darome žalą, jeigu kas tuo medeliu ypatingai rūpinosi. Jeigu yra reikalo, tuomet medį galima kirsti; pavyzdžiui, kertama medį kurui, statybai, bet ir tuomet žmonės dažniausiai kerta tokį medį, kuris yra ilgai pagyvenęs arba kuris nebeturi gyvybės — yra nudžiūvęs. Kam yra reikalingi medžiai?

Papasakosiu jums, vaikai, kaip mokyklos vaikai sodino medelius pakelėmis. Mokytojas mokykloj paskelbė vaikams:

— Rytoj turėsime medelių sodinimo šven-

tę, mokykloj pamokų nebus, susirinkite visi kaip paprastai ir eisime sodinti medelių pakelėmis.

Džiaugsmas buvo neapsakomas. Rytoj medelių sodinimo šventė, ak, kaip tai malonu, ir mūsų kunigėlis ateis — drauge eisime toli ir drauge sodinsime medelius. Ak, kaip tai puiku!

Ir vaikai ėmė šokinėti iš džiaugsmo. Kitą dieną visi subėgo į mokyklą vieną valandą anksčiau, negu buvo jiems sakyta.

— Kuomet gi tuos medelius atveš, dar nė kieno nematyti, — nekantravo vaikai.

Pagaliau atvažiavo prie mokyklos namų žmogus su vežimu, pilnu jaunų, plonų medelių. Kunigas pasakė vaikams, kad kiekvienas iš jų pasiims po vieną medelį. Vežimas bematant buvo tuščias.

— O dabar, — kalbėjo toliau, — eisime prie kelio, ir kiekvienas iš jūsų pasodins šalia kelio tą medelį, kurį turi rankose. Kiekvienas iš jūsų paskui žiūrės ir saugos tą medelį, laistys ir žiūrės, kad niekas jo nenulaužtų.

Vaikai medeliais nešini pasišokėdami išžygiavo. Pakelėmis jau buvo iškastos duobutės. Vaikai sodino medelius, o paskiau kas dieną bėgdavo kiekvienas prie savo medelio pažiūrėti, ar tebestovi, ar jam nesausa, ar jam šakelės nenulaužytos. Sakykite, ar tie vaikai, kurie sodino medelius, laužys jaunas šakeles sa-

vo žaislams? Niekuomet, nes jie norės, kad medelis kuo greičiausiai paaugtų, nei jie patys nelaužys, nei kitiems vaikams jų laužyti neleis.

Pagilinimas: Tokie vaikai žinos, kad kiekvienas medelis turi savotišką gyvenimą, nes patys žiūrėjo, kaip medelis sodinant buvo plonas, o paskui ėmė augti ir kas kart darėsi aukštesnis ir storesnis. Tą gyvybę medeliams duoda Visagalis Dievas.

Ką duoda Dievas medeliams?

Medelių gyvybė nėra tokia, kaip gyvių gyvybė, nes medeliai nesijudina ir nejaučia skausmo. Gyvybė medelyje yra tuomet, kai jame teka sultys iš šaknų lig šakų.

Kokia yra medelių gyvybė? Papasakokite man apie Jonuką: ką jis padarė su slyvos kauleliu? Kodėl jam rūpėjo, kad niekas to medelio nenulaužtų?

Kadangi Viešpats Dievas duoda gyvybę medeliui, todėl be reikalo išdykaujant negalima laužyti medelių. Galima kirsti medžius tiktai tuomet, kai yra tikras reikalas, nes visus medžius pasaulyje Viešpats Dievas sutvėrė mums.

Kuomet galima kirsti medžius? Kam yra reikalingi visi medžiai šioje žemėje? Matote, vaikai, koks geras yra Viešpats Dievas žmonėms.

Pritaikymas: Kas auga soduose? Kas auga prie kelio? Kokią naudą turime iš

vaisinių medžių, o kokią iš laukinių? Ką atsiminsite, pažvelgę į augantį medį? (Kad Viešpats Dievas davė jam gyvybę). Įsižiūrėkite į medelius jūsų sode ir atsiminkite ir saugokite, kad niekas jiems nedarytų nieko pikto.

46. Pasikalbėjimas apie sveikatos saugojimą.

Pasikalbėjimo tikslas: Dievas įsako saugoti sveikatą kaip Dievo dovaną.

Kas labiausiai iš žmonių myli vaikus ir rūpinasi jais namie? Teisybė, kad tai daro tėveliai. Jūsų motutė nuolat apie jus mąsto, kad būtų jums gera, saugo, kad neišalktumėt, bijosi, kad nesirgtumėt. Kuris iš jūsų yra sirgęs? Ar tuomet tau buvo gera motute? Matai, nes labai tave myli. Ar yra dar kas nors, kas dar labiau už motutę jus myli? — Tai Viešpats Dievas. Jūsų motutė, nors labai norėtų apsaugoti jus nuo visų ligų, negali to padaryti. O Viešpats Dievas tai padarė, kad patys saugojatės nuo to, kas jums kenkia, nors apie tai visai nemąstote. Paklausykite, kaip tatai yra.

Išėjęs kuris nors iš jūsų žiemos metu lengvai apsitaisęs laukan, ką gi jaučia? Ar ilgai taip galėtų būti lauke? Tuojau bėga namo, nes jam šalta, o šaltis kenkia sveikatai. Ir Viešpats Dievas taip sutvarkė mūsų kūną, kad turi saugotis šalčio, nors vaikas, gal būt, ir nežino, kad šaltis yra kenksmingas.

Bėgiojate ilgai ilgai, o paskui ką gi jaučiate? Nuovargį ir turite pailsėti. Tai taipgi padarė jumyse Viešpats Dievas, kad jaučiate nuovargį ir turite pailsėti. O žinote, kas atsitiktų, jeigu jūs visai nepailsėtumėt? — Jūsų širdis, kuri bėgiojant plaka greičiau, imtų plakti kas kart greičiau, o pagaliau pagestų ir staiga numirtumėt arba sunkiai susirgtumėt. Matote, kaip jumis rūpinasi Viešpats Dievas. Taip padarė, kad turite pasilsėti, tai reiškia padarė tai, kas yra būtinai reikalinga palaikyti jūsų sveikatai.

Kuris atsimena, kodėl kasdien turime valgyti? Kur maistas pavirsta krauju? Labai džiaugiuosi, jog atsimenat, ką esame kalbėję apie pilvą ir vidurius. Pilvas yra toks meisteris, kokio nėra pasaulyje, nes ir gudriausias žmogus argi pataikytų iš bulvės arba iš pieno, arba iš duonos padaryti nors mažiausią kraujo lašą. Tokius dalykus pataiko padaryti tiktai pilvas, kuris klauso Dievo įstatymų, kokius jam Dievas paskyrė. Bet visa ką pasaulyje galima sugadinti, taipgi ir pilvą: jis genda tuomet, kai mes jam duodam arba perdaug maisto arba nesveiko maisto. Viešpats Dievas ir čia sutvarkė taip, kad pilvui esant maisto užtektinai mums nebesinori daugiau valgyti arba jeigu kas mums kenkia, tai dažnai pilvas to nepriima. Kas reikia daryti, kai vaikai jaučiasi sotūs ir daugiau valgyti nebegali? O kai dar valgo iš

godumo, ar tai yra kenksminga? Kai valgo perdaug, kuriam įsakymui nusižengia?

Dar vienas labai kenksmingas dalykas yra, o žmonės jį vartoja. Ar žinote kas? — Degtinė. Degtinė žmogaus pilvui yra nuodai, tiktai ji nuodija ne iš karto, bet pamaži, o labiausiai degtinė yra kenksminga vaikams, nes vaiko visa kas yra labai švelnu. Patys vaikai net bjaurisi degtine ir neturi jos mėginti gerti. Ką gi padarysi, jeigu kas neišmintingas tave vaišins degtine? — Padėkosiu ir pasakysiu, kad degtine bjauriuosi.

Kas yra vaikui kenksminga, o kas ne, tai sužino vaikai iš tėvų, mokykloje arba iš vyresniųjų. Šiandien dar jums papasakosiu apie vieną kenksmingą dalyką. Kas atsimena, kuo yra valomas kraujas plaučiuose? Gerai, kvėpuojant grynu oru. Jeigu oras kvėpuoti negrynas, tai mums kenkia, nes kraujo nevalo. Viešpats Dievas taip sutvarkė, kad ten, kur oras negrynas, negalima ilgai tverti ir bėgame, ir tai yra kartais būtina pagalba. Ar esat girdėję apie nusinuodijimą smalkėmis? Ten, kur yra smalkių, oras yra labai sugadintas ir kenksmingas sveikatai. Kartais smalkės ir mirtį atneša žmonėms. Ar būtų tas žmogus protingas, kuris tyčia prisileistų smalkių į kambarį ir jomis alsuotų? Pasakytume, kad tam žmogui galvoj negera. O žmonės kaip tik taip daro, ar žinote kuomet? — Kai rūko popierosą: tyčiomis

ryja dūmus ir dūmais kvėpuoja, o juk žinome, kad kraują plaučiuose valo ne dūmai, bet grynas oras. Ir maži vaikai slapta-rūko; jiems tatai kenksmingiau negu suaugusiems. Ar tokie vaikai yra protingi? Kuriam Dievo įsakymui nusižengia? O ką Viešpats Dievas įsakė penktuoju įsakymu? Saugoti savo gyvybę ir saugoti savo sveikatą.

Pagilinimas: Sunku ir apsakyti, kaip jus myli Viešpats Dievas. Ne tik jūsų sielelę, kuri jus valdo ir jumyse mąsto ir yra didžiausias jūsų turtas, bet myli ir jūsų kūną ir nori, kad rūpintumėtės kūnu ir saugotumėt jį nuo ligų. Viešpats Dievas taip sutvarkė jūsų kūną, kad jis privalo saugotis to, kas yra jam kenksminga. Kenkia šaltis — jūsų kūnas ima drebėti nuo šalčio ir ieško šiltesnio kampelio. Vaikas, gal būt, nežino, kad nuo šalčio galima įsigyti ligų, ir šalčio reikia saugotis.

Kaip jus myli Viešpats Dievas? Už ką jus myli? Nuo ko kūną turime saugoti?

Vaikai sužino mokykloje arba iš tėvų tai, kas yra kenksminga sveikatai. Ir jūs jau žinote, kad kenkia sveikatai: jeigu vaikas perdaug valgo ir jeigu geria degtinę, nors ir nedaug, jeigu rūko popierosus.

Kur sužino vaikai apie kenksmingus dalykus sveikatai? Apie ką šiandien sužinojote pasikalbėjime? Kodėl rūkyti popierosai yra kenksminga?

Pritaikymas: Pasakyk man, N, kuomet Z bus protingesnis berniukas, ar tuomet, kai rūkys, ar tuomet kai neduosis įkalbamas rūkyti? Jeigu ką iš jūsų įkalbinėtų rūkyti, atsiminkite šiandieninį pasikalbėjimą ir nuo tokių draugų, kurie įkalbinės jums tai daryti, bėkite šalin.

Gerbk sveikatą, savo jėgą
Nes sveikajam visa miela.

Žmogus gyvena netiktai maistu, kurį valgo ir kurį jo pilvas paverčia kūnu ir krauju, bet jis turi dar protingą sielą, ir ta taipgi reikalinga maisto palaikyti dvasios gyvenimui. Dvasios gyvenimas yra dvejopas: protinis gyvenimas arba tiesų pažinimas ir valios išdirbimas, ką paprastai vadiname charakteriu arba dvasios jėga. Apie mokslo vertę gyvenime, apie džiaugsmą įgijus žinių galima kalbėti tiktai su vyresniais vaikais. Su jaunesniais vaikais, kalbant apie penktąjį įsakymą, bus gana, jeigu duosime keletą pasikalbėjimų apie dvasios jėgos lavinimą. Čia praveriama sritis pažinti net mažiems vaikams tą didelę gyvenimo tiesą, kad tikra žmogaus didybė priklauso nuo mokėjimo viešpatauti visiems savo norams ir įgeidžiams, nuo mokėjimo daug sykių nusileisti kitų labui. Jeigu kuris dažnai lavinasi ir ugdo savęs viešpatavimą sau, to dvasia stiprėja, tas daug gyvenime gali nuveikti. Visi dideli žmonės, pradedant šventu Jonu Krikštytoju ir baigiant tylia pasislėpusia nuo pasaulio vienuole, kuri sugebėjo visiškai save sutvardyti, visi tie turėjo savyje didžią dvasią. Pasiekė tą didybę ne staiga, ne iš karto, nes turėjo sielą tokią pat kaip mūsoji, gal ir ydų panašių į mūsąsias, bet sugebėjo savo dvasią išauklėti. Dievas penktuoju įsakymu liepia saugoti, palaikyti gyvybę. Jeigu sakome, kad Dievas liepė saugoti ir palaikyti fizišką gyvybę, tai juo

labiau tas įsakymas tinka ugdymui ir palaikymui mumyse dvasios gyvybės, nes dvasia svarbesnė už kūną ir patvaresnė ir be galo vertinga, labiau negu kūnas.

Nors mokslas apie dvasios lavinimą yra sunkus mažiems vaikams, nors viešpatavimas sau jiems yra nesuprantamas, tačiau tatai dėstant įdomiais pasikalbėjimais nebus vaikams be naudos. Žinome tai, kad vaiko protas dar neišsivystęs, negali suprasti gilios tiesos, pasakytos Kristaus: „Ne viena duona žmogus gyvena!", bet įspūdinga vaiko širdis pajus tos tiesos kilnumą ir panors sekti, nors iš dalies, duodamais pavyzdžiais, o apskritai sakant — į vaiko sielą mesime sveiką Evangelijos grūdą, savęs išsižadėjimo grūdą; nors tas grūdas duotų vaisių tik po kelerių metų, musų tikslas būtų visiškai pasiektas.

47. Pasikalbėjimas apie viešpatavimą sau.

Pasikalbėjimo tikslas: žmogus skiriasi nuo gyvulio, nes turi gyvą sielą, kuriai reikia maisto. Sielos maistas yra viešpatavimas sau.

Jau nekartą kalbėjome apie tai, kad augalai gyvena, kad gyvuliai gyvena ir žmonės gyvena. Tad kokias gyvybes žinote? (augalų, gyvulių, žmonių). Ką liepia Viešpats Dievas penktuoju įsakymu? — Saugoti kiekvieną gyvybę. Bet, žinote, vaikai, aš jums pasakysiu, kad jūs turite ne tiktai tokią gyvybę, kuri reikalauja, kad jūs valgytumėt, saugotumėtės šalčio ir ligų, norėdami ją palaikyti. Jūsų šuniukas arba kačiukė taip pat turi ėsti, saugotis šalčio ir ligų, norėdami gyvybę palaikyti.

Jūs be kūno gyvybės turite savyje dar kitokią gyvybę. Kokia gi ta gyvybė? Paklausykite.

Stovi arklys arklidėje. Šeimininkas duoda jam ėsti, gerti, išleidžia palakstyti, nelabai jį vargina darbu. Ar tas arklys betrokš ko daugiau? — Ne: ėsti jis nebenori, nei gerti, kitų reikalų jis nebeturi.

O dabar uždarykime mažą berniuką troboje, duokime jam valgyti ir gerti, neliepkime jam nieko dirbti, tiktai tegu sėdi uždarytas troboje ištisą savaitę. Ar jis norės ko nors daugiau? — Be abejo, jausis labai nelaimingas, kad jam neleidžiama nė su kuo pasimatyti, neleidžiama pamatyti, kas darosi gatvėje, už namų, ar ne taip? Matote: kiekvienas žmogus, net mažas vaikas, be maisto ir gėrimo reikalauja kaž ko daugiau. Dėl ko? — Dėl to, kad be kūno, kuriam tereikia gerti ir valgyti, ką dar žmogus turi? — Sielą. Kokią turi sielą? — Protingą. Ar ta siela gyvena? — Gyvena, ir ji kaip tik gaivina mūsų kūną. Jūs esate jau girdėję, kad visam tam, kas gyvena, reikia maisto: medis gyvena, kai auga ir jam reikia maisto— tas maistas jam yra žemės sultys; paukštelis gyvena, jam reikia maisto, o tas maistas jam uodai; mūsų kūnas gyvena ir jam reikia maisto, ir kasdien duodame jam maisto trejetą kartų per dieną. O jeigu mūsų siela gyvena, tai, tur būt, taip pat reikalauja maisto? Ar ne tiesa? Kas yra maistas sielai, šiandien apie tai jums ir papasako-

siu. Ėjo kartą į mokyklą du berniukai: Jonukas ir Petrukas. Vieną kartą susimušė. Jonukas supykęs sudavė į veidą Petriukui ir nubėgo namo. Net užvirė kažkas Petruke: kaip jis išdrįso mane mušti. Petrukas taipgi parėjo namo, bet prisiekė Jonukui nedovanoti ir atkeršyti jam rytoj.

Taip sėdint namie ir svarstant; ką padarys Jonukui už tai, kad taip stipriai jam sudavė, atėjo jam į galvą mintis, kas gi būtų, jeigu jis, Petrukas, nueitų pas Jonuką, atleistų jam ir atsiprašytų jį supykdęs. Kadaise jis girdėjo mokykloje, kad norint atleisti įžeidimą, reikia didesnės drąsos, negu skaudžiai atkeršyti. O ką pasakys draugai?

— Išjuoks mane, — taip galvojo, — pasakys, kad bijausi, kad esu bailys. Tačiau padarysiu taip, nesibijosiu draugų juoko, čia taipgi reikia drąsos.

Pasistengė pamėginti. Širdis jam smarkiai plakė įeinant į Jonuko namų priemenę. Greitai atidarė duris ir sustojo sumišęs.

— Žinai, ko atėjau? — tarė nedrąsiai —

— Nežinau, — atsakė Jonukas.

— Atėjau atsiprašyti, kad tave vakar supykinau, nepyk ant manęs ir aš nepykstu ant tavęs.

Jonukas sudejavo: — Juk tai aš didžiausias kaltininkas. — Ir abu nutilo. Paskui padavė vienas antram ranką ir žaidė kaip draugai.

Ką padarė Petrukas? — Atleido įžeidimą ir nugalėjo save ir norą keršyti. Mano vaikai, toks Petruko pasielgimas buvo maistas jo sielai, jo dvasia tuo būdu pasidarė tvirta, galinga. Ką jautė Petrukas po savaitės ar po dviejų savaičių? Didelį pasitenkinimą, nes padarė taip, kaip tepataikytų padaryti didžios sielos. Kam Petrukas padarė gera, kad nugalėjo savo pyktį ir dar atsiprašė Jonuką? Padarė gera savo paties sielai, nes tuo būdu jo siela įgavo naujos jėgos, kokios pirma savyje nejautė. Maistas sielai yra viešpatavimas savo pykčiui.

Pagilinimas: Jūsų motutė dažnai jums kalba, kas yra kenksminga ir kas nekenksminga jūsų sveikatai. Ar kenksminga sveikatai valgyti duona, neprinokę vaisiai, bulvės? Ar kenksminga yra pienas, popierosai, vanduo, degtinė? Puiku. O kuo reikia maitinti savo sielą, tai, tur būt, pirmą kartą girdite? Todėl gerai įsidėmėkite; visam tam, kas gyvena, reikia maisto, norint palaikyti gyvybę. Maisto reikalauja ir augalai, ir gyvuliai, ir žmonės. Bet mes turim savyje gyvą sielą, ir ta siela taipgi turi gauti sau maisto.

Apie ką šiandien kalbėjomės? Ko reikia augalui, gyvuliui ir žmogui, norint išlikti gyvam? O ką žmonės savyje turi labai brangų? Ar siela gyvena? Ar reikalinga yra maisto?

Sielos maistas nėra toks, kaip kūno mai-

stas, bet visiškai kitoks. Toks maistas sielai yra nugalėjimas savo pykčio.

Ar sielos maistas yra panašus į paprastus valgius? Kas yra sielos maistas? Ką Jonukas padarė Petrukui supykęs? O kaip Petrukas pasielgė kitą dieną?

Nugalint savo pyktį, siela darosi stipri. Tai juto ir Petrukas: buvo labai patenkintas, kad Jonukui atleido. Praėjo keletas dienų, o Petrukas buvo visuomet patenkintas savim.

Kuriuo būdu siela darosi stipra? Kuo Petruko siela pasidarė stipresnė? Ar rimtas bus iš jo vyras? Be abejo, jeigu tik dažnai taip savo dvasią maitins.

Pritaikymas: Kiek kartų per dieną motutė tau duoda valgyti? Kodėl reikia maitintis? Be kūno reikia dar maitinti ir savo dvasią. Pasakyk man N, kuo gali maitinti savo dvasią? Gerai. Atleisdamas skriaudas. Reikia kuomet nors pamėginti, ar pataikysi taip padaryti.

48. Pasikalbėjimas apie kerštą.

Pasikalbėjimo tikslas: kerštas yra gyvuliškas veiksmas, tiktai kilni žmogaus dvasia pataiko mokėti geru už piktą.

Atsimenate, vaikai, mūsų pasikalbėjimą apie tai, kaip Jonukas sudavė į veidą Petrukui, o tas, užuot keršijęs, dargi atsiprašė. Kas lengviau būtų buvę padaryti Petrukui: ar atkeršyti ir

taip pat sumušti Jonuką, ar nueiti pas jį ir atsiprašyti? Lengviau būtų buvę sumušti Jonuką, nes buvo stipresnis. O Petrukas padarė kitaip, nes norėjo turėti stiprią dvasią. Bet čia dar negalas. Mokykloje Petruko draugai ėmė tyčiotis iš jo, kad pabūgo, kad yra bailys. Buvo ten vienas Petruko draugas vardu Mikutis. Tas labiausiai tyčiojosi ir erzino. Petrukas ramiai jį klausia:

— O ką tu būtum padaręs manim dėtas?

— Ką? Žinoma, taip būčiau išengęs Jonukui kailį, kad niekuomet nebebūtų norėjęs niekam skelti į žandą.

— Ar esi matęs kuomet varlę?

— Kodėl gi nebūsiu matęs.

— Ar esi matęs kuomet užmuštą varlę?

— Na, na, įdomu, ką tu čia pasakysi.

— Nors ji užmušta, dar nukirsk jai galvą ir pabandyk durti į nugarą su adata ir žiūrėk: ji kelia koją, tarytum gindamasi. Tam, kad apsigintume arba keršytume už įžeidimą, nebūtinai reikia proto, kiekvienas gyvulys tai pataikys. Kas kerštauja, tas neturi kuo girtis. Kelti koją, matai, pataiko ir negyva varlė.

Mikutis daugiau nebesijuokė iš Petruko. Ar tai didelis daiktas kam atkeršyti? Šuo ar pataiko keršyti? Kai šunį užgausi, tai gali tuojau pulti dantis rodydamas ir įkąsti. Ir vaikas, jeigu tuojau nori atsikeršyti, nesiskiria nuo

gyvulio. O kuomet jis skirsis? Tuomet, kai nugalės savo pyktį.

Dar jums papasakosiu apie vieną mergaitę Emilę, kuri vieną kartą buvo labai įdūkus ir viskas ją erzino. Atsisėdo prie stalo dirbti ir suerzino ją brolio knyga. Pastūmė staiga ir numetė ją žemėn. Knyga buvo be aptaisų ir visi lakštai pasklido asloje. Emilė žinojo tuo supykdysianti brolį, kai tas pamatys išbarstytą knygą; bet buvo tokia pikta, kad tuojau susidėjo galvoje, ką jam sakyti, jeigu jis tik pradėtų bartis. Paruošė stiklą vandens ir laukė: jeigu tiktai ką sakys, tuojau aplies vandeniu. Įeina brolis, mato išbarstytą asloje knygą. Žinojo, kas tai padarė, bet suvaldė savo pyktį, pakėlė knygą, sudėjo ramiai išsklidusius lakštus ir sako Emilei:

— Atsiprašau labai, kad ne savo vietoj pasidėjau knygą.

Emilė to nesitikėjo: iš karto nuslūgo jos piktumas ir ėmė gėdėtis pati savęs. Atsimenat, ką ji buvo sugalvojus padaryti broliui? O dabar žinot, ką ji sugalvojo padaryti?—Kad turi kuomet nors pasirodyti dar geresnė broliui, negu jis pasirodė jai dabar. Ją paveikė jo kantrumas. Ar ji padarys jam ką gero? — Beabejo, padarys ir pati taps geresnė. O kad brolis būtų ėmęs ją barti, kad jam knygas drasko, ar Emilė būtų pasidariusi geresnė? Visai ne.

Ką laimėjo jos brolis, nugalėjęs savo pyktį

ir nekeršijęs? Laimėjo tai, kad Emilė nuo šiol bus jam geresnė. Kas yra toks brolio pasielgimas jo sielai? — Maistas.

Pagilinimas: Ar atsiminsit apie varlę? Ką daro užmušta varlė, kai jai duriame į nugarą? Gintis ir keršyti, kai mums kas daro ką pikta, visai nereikia galvos, tai pataikys bet kas. Tačiau ne bet kas pataikys atleisti skriaudą ir nekeršyti. Taip daro didi žmonės ir labai geri vaikai.

Kas pataiko keršyti? Ką pataiko padaryti labai geri vaikai? Ar jūs pataikysit tai padaryti?

Atleisti skriaudas pataikė Juozapas parduotas savo brolių. Broliai jam pavydėjo, pardavė jį į nelaisvę, jam neturėjo geros širdies. Paskui atvyko javų ir visai nepažino Juozapo, kuris pardavinėjo javus. Galėjo keršyti jiems kaip norėdamas, bet jis apie kerštą net negalvojo ir kiekvieną bučiavo apsiašarojęs iš džiaugsmo.

Ką broliai padarė Juozapui? Kaip jis atsilygino jiems? Ką padarė broliui Emilė? Kaip jai atsilygino brolis?

Atleidimas įžeidimo ir skriaudų yra dvasios maistas. Kas moka dažnai atleisti kitiems, tas dažnai maitina savo sielą. O kas dažnai maitina savo sielą, tas turi ją stiprią ir galingą.

Kas yra sielos maistas? Kokia bus to siela, kuris ją dažnai maitina? Yra pasauly tokių vaikų, kurie turi stip-

rią sielą, nes dažnai ją maitina: sugeba kitiems atleisti ir niekuomet nerodo savo pykčio. Reikia kad ir iš jūsų kurie nors būtų tokie.

Pritaikymas: Atrodo man, kad jūs visi norite turėti didžią ir tvirtą dvasią, teisybė? N, pataikysi atleisti, jeigu kas tave nuskriaus? Atsimink tuomet negyvą varlę. Tam, kad atkeršytume, visai nereikia nei proto, nei galvos. O kaip jums atrodo, ar Viešpats Dievas myli tokius žmones, kurie sugeba mokėti už piktą geru? Tokiems Viešpats Dievas pažadėjo dangų.

49. Pasikalbėjimas apie nugalėjimą.

Pasikalbėjimo tikslas: tvirta dvasia visuomet turės įtakos ir kitiems.

Atsiminkite, vaikai, kuo maitinasi siela? Kuo sutvirtino savo sielą Petrukas. Papasakosiu jums šiandien dar apie jį. Tėvas atidavė jį mokyklon į miestą. Mokykloj visi vaikai žinojo vienas kitą, tiktai vienas Petrukas buvo jiems svetimas: žiūrėjo į jį šnairuodami, kas jis per vienas, o po pamokų susitarė tarp savęs:

— Na, kaip jums patinka tas berniūkštis, pamatysim, ar jis apsukrus ir ką galima su juo padaryti?

Vladukas visa jėga stumia Antanuką, Antanukas krinta ant Petruko, o Petrukas ant Juozuko. Išbėgioja ir žiūri, ką darys Petrukas.

Petrukas pašoko nuo žemės ir — na, kaip jums atrodo, kaip jis pasielgs su Vladuku?

(Tegu vaikai atsako, kaip jiems atrodo, pavyzdžiui, kad Petrukas ims verkti, kad puls mušti Vladuką, kad eis jį skųsti mokytojui ir t.t.)

Na gerai, jau žinome, ką jūs galvojate apie Petruką. O dabar klausykite, ko aš paklausiu: ar Petrukas, atkeršijęs Vladukui, jau atsikratys nuo tokių stumdymų? — Visai ne: Vladukas sušauks visus savo draugus ir kasdien Petrukui darys įvairių nemalonumų ir kasdien džiaugsis jo įdūkimu.

O jeigu Petrukas užuot keršijęs nusišypsos ir atsiprašys Juozuką, ant kurio užgriuvo. Kas gi tuomet bus? Argi duos jam ramybę?

(Įvairūs atsakymai.)

O jeigu Petrukas tvirtai pasiryžo niekuomet nekeršyti, nes tatai gali pataikyti ir negyva varlė, o jis nori būti geresnis ne tik už gyvulius, bet ir už savo draugus. Ar kuomet sužinos tai jo draugai? Gal būt, neveikiai, gal būt, nekartą padarys jam nemalonumo, ne kartą norės pasidžiaugti jo pykčiu, tačiau galų gale paliks jį ramybėje; sužinos, koks yra Petrukas.

— Vis dėlto geras berniukas — taip pagalvos ir susigės, kad jam darė nemalonumo. Na ir kieno tuomet bus viršus? Ar būtinai kumščiu galima kitus nugalėti? Kokie pasidarys draugai Petrukui? Ar paliks jį ramybėje?

Be abejo, nes įspės, kad Petrukas yra stipresnės už juos dvasios, jis bus gavęs jiems viršų, nors nė vieno nemušė, bet užtat turėjo stipresnę sielą. Ims dar jį gerbti ir dėl to, kad Petrukas, be abejo, gerai mokysis, nes tas, kuris yra stiprios dvasios, moka prisiversti ir darbą dirbti.

Tuo būdu Petrukas bus nugalėjęs visus draugus. O kas gi jam padėjo laimėti? — Tai, kad jis savo dvasią maitino ir stiprino viešpatavimu sau, kad nekeršijo už įžeidimus. Tad kas yra sielos maistas? Kokią dvasią turėjo Petrukas? Stiprią, nes maitino ją kantrumu. Pamėginkite ir jūs taip padaryti, kaip Petrukas.

Pagilinimas: Matau, kad jums patinka Petrukas, tačiau ar jūs manot, kad jis iškarto toks pasidarė? Visai ne; pradžioj jis buvo toks pat, kaip ir jūs, kurie niekuomet negalvojat apie dvasios maistą, bet tuojau norite skelti atgal, kai jus kas užgauna.

Ar Petrukas iš karto pasidarė stiprios dvasios? Ar galvojo apie sielos maistą?

Tačiau vieną kartą išgirdo mokykloje pasikalbėjimą apie tai, kad galima savo dvasią sustiprinti, atleidžiant įžeidimus, kad keršyti kam nedidelis daiktas, nes tai pataiko kiekvienas gyvulys, kad visi vaikai mokykloje pasiduoda tam, kuris yra stipresnės dvasios. Tuo-

met Petrukas pasiryžo visuomet susilaikyti nuo keršto.

Ką išgirdo Petrukas mokykloje? Ar tai didelis dalykas yra keršyti? Ką jis pasiryžo?

Norėdami sustiprinti kūną, turime valgyti kelis kartus per dieną. Norėdami sustiprinti dvasią, taipgi turim jai duoti dažnai maisto. Ir Petrukas taip darydavo. Draugai ne kartą jam įkyrėdavo, o jis nieko. Draugai juokiasi iš jo, o jis nieko: kantrumas buvo maistas jo dvasiai.

Ką darome, norėdami sustiprinti kūną? Ką reikia daryti, norint stiprinti dvasią? Kokio maisto duodavo Petrukas savo dvasiai? Kokia būt buvusi Petruko dvasia, jeigu būtų kiekvieną kartą keršijęs savo draugams? Būtų buvusi dvasia silpna ir pikta. Kas turės stipresnę dvasią, ar tas, kuris niekam nieko neatleidžia, ar tas, kuris atleidžia?

Pritaikymas: Kokią norėtumėt turėti dvasią? Tad reikia sugebėti ginčuose nusileisti, tai bus maistas jūsų dvasiai; ir už užgavimą nekeršyti užgavimu. Ką padarysi, kai tavo brolis suduos supykęs be reikalo? Ar tai patinka Viešpačiui Dievui? Ar žmonės tave mylės?

50. Pasikalbėjimas apie maldą, kaipo dvasios maistą.

Pasikalbėjimo tikslas: gera malda sustiprina dvasią, tad paskatinti vaikus atidžiai melstis.

Žinote jau tai, kad mūsų kūnas kasdien reikalauja maisto. Ką jums motutė duoda valgyti? Ar visuomet tą patį valgį? Nevisuomet, nes jeigu ryte ir per pietus ir vakare visuomet valgytumėt tą patį, tai be galo įkyrėtų. Teisybė? O be kūno ką dar turime savyje? — Sielą arba dvasią. Ar jūsų dvasia reikalinga maisto? Įvairūs yra kūno valgiai: vieni labiau jį stiprina, kiti mažiau. Taip pat įvairūs yra valgiai, kurie stiprina dvasią. Kokį maistą savo dvasiai davė Petrukas, kai užgavo jį Jonukas, arba Emilės brolis, kuriam ji knygas numetė?

Šiandien jums papasakosiu, kas labiausiai stiprina sielą ir koks valgis yra jai maistingiausias.

Buvo maža mergaitė Onutė, kuri eidavo su motute į bažnyčią ir visuomet laikydavosi arti motutės, nes labai ją mylėjo. Atsitiko taip, kad Onutės motutė susirgo ir mirė. Atnešė grabą, įdėjo į jį kūną. Onutė buvo liūdna, verkė, bet dar nelabai, tačiau kai kapuose pamatė, jog grabą su jos motute leidžia į tamsią duobę ir užpila žemėmis, didžiai pradėjo verkti.

— Motute mano, kur esi? Motute mano, kaip aš viena paliksiu? Motutė, nepalik manęs!

Negalėjo jos nuraminti žmonės. Paskui sugrįžo namo, bet nuolat minėdavo savo motutę ir verkdavo. Teisybė, buvo labai neturtinga ir vargšė, nes paliko be motinos. Pažįstamos moterys vadino Onutę našlaite, o jos širdį spaudė skausmas. Negalėjo nieko dirbti, tarytum būtų buvusi ligonis, — o tai jos dvasia taip nusilpo... Žinote, vaikai, ką Onutė padarė?

Dar seniau, kol tebebuvo gyva Onutės motutė, dažnai girdėdavo iš jos, kad bažnyčioje altoriuje gyvena gyvas Dievas. Onutė atsimine dabar, kad Viešpats Dievas visuomet ten laukia žmonių, o ypatingai, kai žmonės esti nuliūdę ir reikalingi pagalbos; o ji buvo tokia vargšė, nuliūdus ir be motutės. Bėga į bažnyčią, klaupiasi prieš altorių, prie kurio dega lempelė, ir taip meldžiasi:

— Viešpatie Dieve, kuris čia esi, taip man begalo gaila mirusios motutės. Aš palikau našlaitė! Kas manim rūpinsis? Viešpatie Dieve, imk mane našlaitę savo globon!" Ir pamaldžiai sukalbėjo poterius. Kai išėjo iš bažnyčios, jautėsi sustiprėjusi ir tvirtesnė. Ta Onutės malda buvo maistas jos skausmo prislėgtai dvasiai.

Pagilinimas: Dar kartą jums papasakosiu, koks maistas geriausias mūsų dvasiai. Kasdien valgome įvairių valgių, bet ne visi valgiai vienodai stiprina mūsų kūną; pav., mais-

tingas valgis yra mėsa, duona, pienas, o dar maistingesni vaisiai ir labai reikalingas vanduo. Taip pat ir dvasios valgiai ne visi vienodai stiprina mūsų dvasią: daugiausia dvasiai jėgos teikia malda.

Ar kiekvienas valgis vienodai yra mums maistingas? Kas daugiausia jėgos duoda dvasiai?

Onutės motina kalbėjo, kad bažnyčiose gyvena paslėptas Dievas ir ten laukia ateinančių pas Jį žmonių. Jeigu tiktai žmonės gerai melsis, Viešpats Dievas juos suramins. Po motutės mirties Onutė pastiprinimo savo dvasiai nuėjo ieškoti bažnyčioje.

Ką pasakojo motina Onutei? Ką Viešpats Dievas paguodžia? Kur Onutė ieškojo pastiprinimo dvasiai?

Bet ne kiekviena malda yra dvasios maistas. Nors ir ilgai kas melstųsi, bet melsdamasis galvotų apie ką kitą, žvalgytųsi aplinkui arba snaustų, tokia malda negera, ji dvasios nestiprina. Dvasiai maistas yra tiktai atidi ir nuoširdi malda.

Kokia malda nestiprina dvasios? O kokia stiprina? Kaip meldėsi Onutė?

Pritaikymas: Jūs kasdien kalbate poterius ryte ir vakare, tiesa? Ar kiekvieni poteriai yra maistas jūsų sielai? O ne, ne kiekvieni, tiktai tokie, kuriuos vaikas atkalba atidžiai ir pamaldžiai. Šiandien parėję namo, papasakokit motutei, kokie poteriai yra maistas sielai. N, kaip papasakosi tai savo motutei?

Visoj eilėj aukščiau duotų pasikalbėjimų stengiamės įskiepyti vaikui tą įsitikinimą, kad jeigu jis nori turėti stiprią ir didžią dvasią, turi ją maitinti. Dvasios maistas yra dvasinis, tad pirmiausia viešpatavimas sau pačiam, apskritai valdymas savo įnorių ir įgeidžių, savo noro keršyti ir pykti. Paskui dvasios maistas yra malda, kuria prašome sau tikro maisto dvasiai — Dievo malonės. Pradžioje nekalbame dar vaikams nei apie malonę nei apie tikrą dvasios maistą šv. Sakramentą. — Tai jie sužinos iš mūsų pačių vėliau. Dabar duodame pagrindą religinio auklėjimo pastate.

Tačiau žmogaus dvasia lavinasi ne tiktai tuomet, kai pats žmogus niekieno nepriverstas pasiryžta nepatenkinti kai kurių savo užgaidų. Lavinasi ji svarbiausiai ir dažniausiai kentėjimais, siunčiamais žmogui be jo valios, kad tiktai žmogus mokėtų tinkamai juos nukęsti. Vaikai nėra laisvi nuo įvairių fizinių arba moralinių kentėjimų. Pavaizduokim vaikams tinkama forma, kad negerumai arba kentėjimai bus jiems palaima, jeigu tiktai norės juos išnaudoti savo dvasios labui, tuomet tikrai supras tiesą, pasakytą Kristaus: „Palaiminti, kurie kenčia".

51. Pasikalbėjimas apie angelų sparnus.

Pasikalbėjimo tikslas: įrodyti vaikams, kad ir silpnam kūne gali būti stipri ir didi dvasia.

Papasakosiu jums šiandien labai gražų apsakymėlį.

Buvo dvi seserys: Onutė ir Marytė. Onutė buvo graži mergaitė, veidelis buvo švelnus, akutės smagios. Marytė nebuvo graži: ji turėjo didelę kuprą. Onutė buvo džiuginama žai-

dimais, niekas neversdavo jos darbuotis, kad neįvargtų, net tėvai labiausiai mylėjo ir lepino Onutę, o Maryte mažai rūpinosi ir laikydavo ją kiek toliau nuo savęs. Vargšės Marytės niekas kitaip ir nevadindavo kaip tik kupre.

— Žiūrėkite! kuprė eina — šaukdavo vaikai.

— Nagi ir turi kuprą, tarytum arklio balnas! — juokdavosi iš jos draugės ir pirštų rodydavo kuprą.

— Bet ta išsigimėlė bent niekuomet nenusideda! — pridurdavo kitos, — nė prie vieno žaidimo jos negalima imti, taip biauriai atrodo.

Nenuostabu, kad Marytė nemėgdavo žaisti ir verčiau pasilikdavo namie. Taip praėjo pora metų.

Onutei visiškai nereikėjo stengtis norint patikti žmonėms: veidelis buvo gražus; nors žinojo, kad be gražaus veidelio reikia turėti gražią sielą, tesirūpino vien tuo, kad gražiai galėtų apsitaisyti, daugiau niekuo nesirūpino. Maisto savo sielai neduodavo jokio. Ką tiktai norėdavo turėti, tuojau įsigydavo, niekas jai neįkyrėdavo, niekas iš jos nesijuokdavo, poterius kalbėdavo išsiblaškius, galvodama apie savo papuošalus arba apie žaidimus. Onutė savo dvasios niekuo nemaitino.

Marytės veidelis buvo negražus, bet ji pasiryžo turėti gražią dvasią. Žinojo, kad už pajuokimą ir pasityčiojimą atsimokėti geru žo-

džiu arba nusišypsojimu ne kiekvienas pataikys; kad keršyti ir už piktą mokėti piktu tai kiekvienas gyvulys gali ir tam visai nereikia proto.

— Žinau gerai — galvojo — kad draugės iš mano luošumo juokiasi. Ką gi aš joms už tai padarysiu?

Ir valandėlę pyktis ir padūkimas pakildavo jos širdyje, bet tik valandėlę.

— Kuo gi aš joms nusikaltau? Juk aš kitaip niekuomet neatrodysiu, aš jau žinau: atsilyginsiu už tai joms geru. Jos man įkyrios, o aš taip pasistengsiu, kad visos jos mane mylėtų. Turiu išdirbti savyje didžią ir galingą dvasią.

Ir Marytė kasdien maitindavo savo dvasią gera malda, prašydama Dievo pagalbos. Kasdien darydavo gera kitiems: mokydavo vaikus, patarnaudavo namie, o savim maža rūpindavosi: tiktai tiek, kad būtų švariai apsitaisiusi. Darbo kasdien turėdavo daug; geras darbas yra taipgi dvasios maistas, nes tai yra pildymas Dievo valios. Žinojo, kad ligonims negera gulėti vieniems, todėl lankydavo ligonis, paduodavo jiems vaistų, ir pamažėle Marytės dvasia darėsi kas kart gražesnė ir kas kart stipresnė. Kaž kas prie jos visus traukė. Kas gi? — Tačiau ne veidelis — tiktai jos aukso širdis. Vargšai žmonės sodžiuje kalbėjo, kad Marytė tai angelas, ir atrodydavo jiems, kad toje kuproje ji

turi paslėptus sparnus, kurie po mirties išsiskleis, kad galėtų nulėkti į dangų.

Marytė vaikams visuomet turėdavo ko nors kišenėje: cukraus gabalėlį, riešutėlių, vieną kitą uogą. Tad nė vienas iš vaikų jau nebegalvodavo apie kuprą. Visi mažučiai ją mylėjo ir mėgo labiau negu Onutę, nors ta buvo graži ir tiesi kaip žvakė. Kai Marytė pasirodydavo kelyje, vaikai bėgdavo prie jos ištiesę rankutes kaip prie motutės.

— Ar buvai, Jonuk, šiandien mandagus?— klausdavo Marytė. — O Juzė ar sukalbėjo šiandien poterius, o Stasiukas?

Ir kišdavo ranką į kišenę — vaikai jau žinodavo, ką tai reiškia, ten būdavo jiems kas nors gero.

Daug metų po to, kai jau nebebuvo pasaulyje nei Onutės, nei Marytės, žmonės kartodavo, kad šiame kaime kadaise gyveno labai gera mergaitė Marytė, kuri turėjusi aukso širdį ir daug gero dariusi kitiems, o Onutę užmiršo, net nežinojo, kad ji gyveno.

Pagilinimas: Kai pažvelgiame į ką, tai iš karto matome, ar jis bjaurus ar gražus, ar jis kuprotas ar tiesus, bet negalime iškarto pažinti, ar jis turi didžią dvasią ar ne. Ir būna dažnai taip, kad luošo kūno žmogus turi begalo gražią sielą ir aukso širdį. Taip buvo su Onute ir Maryte.

Ką galime iš karto pastebėti į ką nors pažvelgę? O ko negalime iš karto pažinti? Ar gali būti graži siela luošam kūne? Kaip atrodė Onutė ir kokia buvo jos dvasia? Kodėl žmonės jos nebrangino? (nes nieko gero jiems nepadarė). Kaip atrodė Marytė ir kokia buvo jos dvasia?

Kad Marytė būtų buvus tokia graži kaip Onutė ir nekuprotą, tai, gal būt, taip pat būtų mėgusi žaisti ir puoštis, būtų neturėjusi laiko nei vaikus mokyti, nei ligonis slaugyti, nei melstis. Tuomet nebūtų turėjusi gražios, stiprios dvasios. Tad jos luošumas išėjo jai į gera.

Į ką išėjo Marytei jos luošumas? O kad nebūtų buvus luoša, kas galėjo su ja atsitikti?

Būna kartais luošų vaikų berniukų arba mergaičių. Tokie vaikai privalo taip sau pasakyti: neturiu gražaus veidelio, mano luošumas mane bjaurina, bet užtat pasistengsiu turėti gražią dvasią ir darysiu taip, kaip darydavo Marytė. Tuomet visi žmonės mylės tokį vaiką ir ilgai paskui kartos, ką jis padarė gero, taip kaip tatai atsitiko ir su Maryte.

Ar būna luošų vaikų? Ar galima iš jų juoktis, kad yra kuproti arba šlubuoja? Ką privalo sau pasakyti tokie vaikai? Ką privalo daryti?

Kiekvienas vaikas gali turėti gražią dvasią. Net ir Onutė galėjo turėti tokią dvasią, bet tiktai tuomet, kad būtų galvojusi ne tiktai apie papuošalus, bet ir apie savo sielą, kad būtų dariusi kitiems gera taip, kaip darė Marytė. Tuokart ir Onutę žmonės būtų vadinę angelu.

Ar tiktai luoši gali turėti gražią dvasią? Kuomet būtų galėjusi turėti gražią dvasią ir Onutė.

Pritaikymas: N, kokią nori turėti dvasią: ar tokią, kokią turėjo Onutė, ar tokią, kokią turėjo Marytė? Kas geriau, ar turėti šleivą koją ir didžią dvasią, ar atvirkščiai? N, kodėl niekuomet nesijuoksi iš šlubo vaiko? Ką darysi, kad būtum panašus į apsakymėlio Marytę? Labai gerai, tuomet tave mylės Viešpats Dievas ir visi žmonės.

Apie artimo meilę.

Penktas įsakymas liepia saugoti ne tik savo gyvybę, bet branginti ir saugoti bet kokią gyvybę, kur tiktai ji pasireiškia: ar tai būtų augalo gyvybė ar gyvulio, o juo labiau, jei tai būtų žmogaus gyvybė. Žinome, kad žmoguje yra dvejopa gyvybė: kūno ir dvasios gyvybė. Ir vieną ir kitą žmonėse turime branginti ir saugoti. Bet kadangi žmoguje siela daug svarbesnė už kūną, todėl liepia Viešpats Dievas svetimą sielą branginti ir mylėti labiau, negu kūną. Įsakė tai Viešpats Dievas ne tik apskritai penktuoju įsakymu, bet paskui Naujam Įstatyme aiškiai ir pabrėždamas sako:

„Tai mano įsakymas, kad mylėtumėte kits kitą, kaip aš jus myliu" (Jono 15, 12). „Mano sūnūs, nemylėkime žodžių, nei kalba, bet darbu ir tiesa" (Jono 3, 18).

Ar reikia kalbėti vaikams apie artimo meilę? Reikia ir tai kuo daugiausia ir kuo plačiausiai. Meilės įsakymas tai skaistus spindulys, kuris nušviečia sielą, kelia ją prie Dievo, pripildo laimės jau šioje žemėje. Meilės įsakymas,

įgyvendintas praktikoj, puošia ir stiprina dvasią, tuo būdu jis yra maistas dvasiai. Ar vaikai įstengs mus suprasti? — Be abejo, jeigu tiktai jiems mokslą apie meilę duosime tinkama, suprantama forma. Supras, nes vaiko siela tai lyg išskleista žiedo taurelė, kuri šypsosi saulėje ir noromis priima gaivinamąją rasą: vaiko siela priima į save tiesas apie meilę, nes nėra dar sugadinta pasaulio ir piktais įpročiais, tad tokių tiesų trokšta. Nesigailėkime to maisto vaiko sieloms, teikime jo gausiai. Bet jis turi būti pirma mūsų gerai suvirškintas, o paskui vaikams jau duodamas. Pasikalbėjimas apie artimo meilę, taip pat kaip ir apie Dievo meilę, turi plaukti iš musų pačių širdies gelmių, kuri nori ir sugeba mylėti.

Norėdami vaikui įskiepyti artimo meilę, turime skiepyti jam tris dalykus:

1) žmogaus vertės pagarbą,

2) išmanymą svetimų ydų ir klaidų,

3) reikalą pasiaukoti ir teikti kitiems materialinę arba moralinę pagalbą.

52. Pasikalbėjimas apie žmogaus dvasios vertingumą.

Pasikalbėjimo tikslas: kiekvienas žmogus vertas pagarbos, nes kiekvienas iš jų turi labai brangų daiktą — nemirtingą sielą.

Mano vaikai, kai pažvelgsite į mažą žolelę, kuri auga prie kelio, į javus laukuose, į žalius medžius, ką jūs atsiminsite iš mūsų pasikalbėjimų? Ar tie medžiai, augą javai ir žolelės turi savyje gyvybę? Kas davė žolėms tokį įsakymą, kad jos sultimis maitintųsi ir augtų? Ar

tokių žolių gyvenimas yra įdomus? Ar vaikas, kuris tai girdėjęs, be reikalo naikins medelius ir atims jiems gyvybę? Ir augaluose gerbiame gyvybę, nes ją davė jiems Viešpats Dievas ir jie mums primena Viešpatį Dievą.

Kitaip negu augalai gyvena gyvuliai ir paukščiai. Kiekvienas padarėlis, pradedant mažiausiu uodu ir mažiausia musėle net lig didelių žvėrių, kiekvienas turi gyvybę: juda, bėgioja, kiekvienas turi Dievo apgalvotus, labai įdomius įnagius valgyti, žiūrėti, jusles ieškoti maisto ir vengti mirties. Kiekvienas žvėrelis ir paukštelis džiaugiasi gyvybe. Ar galima tą gyvybę jiems be reikalo atimti? Kas jiems davė tą gyvybę? Ką jie mums primena?

Bet, mano vaikai, visi gyvuliai ir paukščiai teturi gyvulišką gyvybę, taip kaip medis teturi augališką gyvybę: medį nukirtus, žūsta jo gyvybė, taip pat nužudžius gyvulį, žūna jo gyvybė. Kitokią negu augalai, negu visi žvėrys, turi gyvybę kiekvienas iš jūsų. Kiekvienas iš jūsų ne tiktai juda, ne tiktai valgo ir geria, kaip kiti tvariniai, bet turi savyje kitą gyvybę: sielos gyvybę. Kiekvienas iš jūsų turi savyje nemirtingą dvasią arba sielą, Dievo sutvertą, pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Ar tokią gyvybę turi kiti padarai, pav., arklys arba šuniukas?

O dabar N, pasakyk man, ar tavo kaimynas Z, turi savyje ką, ko mes nematome. Kas tai

yra? Kieno tai paveikslas ir panašumas? Ar tai brangus daiktas? — Begalo brangus, brangesnis už visą auksą pasaulyje, nes tas dalykas išėjo stačiai iš Dievo rankų ir jau niekuomet niekuomet nenyks: gyvens visuomet, nors kūnas grabe jau bus supuvęs. Kaip gi vadinasi tas brangus daiktas? Siela. Ar tavo mažoji sesutė turi sielą? Ar galima su ja elgtis taip, kaip su kate arba šunim? Ką reikia labiau mylėti: katę ar sesutę? Dėl ko? Kuo ji yra panaši į Dievą? Ką tuo pagerbiame, kai joje pagerbiame Dievo paveikslą?

Ar kiekvienas žmogus turi tokią sielą? Kiekvienas, nors tai būtų vargšas arba gyventų miške ir būtų visiškai laukinis. Dar šiandien Afrikoje yra laukinių žmonių: vaikšto beveik be drabužių, atrodo juodi, maitinasi žvėrimis, o kartais ir žmones suėda.

— Laukiniai žmonės! Kad tik nepatekčiau į jų rankas, — galvoja keleivis, — beabejo, mane suėstų.

Baimė ir pagalvoti, o tačiau ir tie žmonės turi sielą, tokią pat brangią, kaip mūsoji. Ir daug žmonių, kurie myli sielas, eina į laukinių šalis, eina norėdami tų laukinių sielas išgelbėti ir kalbėti jiems apie Dievą. Tatai yra misijonieriai.

Eina tokie misijonieriai pas laukinius žmones, nori jiems šį tą papasakoti apie tai, kad Viešpats Dievas juos myli, o jie tuo tarpu pagauna, pririša prie medžio, gėrisi jo kančiomis,

o paskui nukerta jam galvą ir suvalgo vakarienės metu.

— Tas jau užmuštas, — sako kitas misijonierius, — laukiniai jį suėdė, bet jie turi nemirtingas sielas, aš eisiu taipgi gelbėti jų sielų.

Ir kitas misijonierius eina, gal būt, taip pat mirti, bet eina, nes žmogaus siela, nors laukiniame žmoguje, yra labai brangi, brangesnė negu mūsų gyvybė. Po daugelio metų ir vargo laukiniai žmonės sužino iš misijonierių apie Viešpatį Dievą, pradeda melstis; ak, tuomet misijonierius labai džiaugiasi, kad išgelbėjo keletą žmonių sielų.

Kiekviename žmoguje reikia branginti ir gerbti sielą. Net ir bernus, kurie tarnauja? ir išdykėlius vaikus, kurie langus daužo? ir tarnaites? — Taip, ir jas taipgi.

Agota buvo tarnaitė. Tarnavo pas Marytės tėvelius. Davė jai kambarį pastogėje.

— Tarnaitei bus gera ten. Agota neprivalo išeiti iš namų, turi visų namiškių klausyti, visiems patarnauti — taip su ja tartasi samdant.

Agota su visu kuo sutiko, nes turėjo seną, sergančią motiną ir norėjo jai padėti. Atsinešė savo daiktus mažam ryšulėly į kambarį pastoginėje, kur turėjo gyventi, ir ėmėsi darbo. Dirbo ir tarnavo nuo aušros iki nakties.

Marytė, nors buvo gera mergaitė, bet Agotą laikė kažkuo prastesniu už save: juk tatai tarnaitė. Vieną kartą Marytė palipo ant auk-

što ir susidomėjusi pažvelgė į Agotos kambarėlį. Čia buvo tuščia, prasta lova, plikos juodos sienos, maža skrynutė kampe ir daugiau nieko.

— Kaip čia tuščia — pagalvojo—ir liūdna. Bet kadangi turėjo gerą širdį, nubėgo į savo kambarėlį, paėmė paveiksliuką ir pakabino ties Agotos lova; atnešė jai gėlių, padėjo ant lango ir padėjo du saldainius.

— Kokia Marytė gera, — tarė Agota pamačiusi Marytę, — ar visa tai man?

— Tau, Agota, ar tu poterius kalbėdavai be paveikslėlio?

— Viešpats Dievas išgirsta maldą ir be paveikslėlio ypač, kai širdžiai yra sunku, kaip pavyzdžiui man.

— Kodėl gi tau sunku, Agota? — klausinėjo Marytė ir sužinojo daug daug naujų dalykų: kiek darbo Agota turi kasdien, kaip mažai miega, kaip meldžiasi prašydama Dievo pagalbos ir savo sielos išganymo. Marytė nuo šiol kitaip žiūrėjo į Agotą.

— Tad ta tarnaitė tą patį jaučia, kaip ir aš, gali mylėti, daug kenčia, turi sielą, kaip ir aš.

Pasakykit man, vaikai, ar Marytė pirma nežinojo, kad tarnaitė turi tokią pat sielą, kaip ir ji? Beabejo, žinojo, tiktai niekuomet apie tai nemąstė, o juk ir tarnaitės siela yra Dievo paveikslas. Kas dar turi savyje tokį paveikslą?

Ką reikia branginti pasaulyje kiekviename žmoguje, kiekviename vaike?

Pagilinimas: Dar kartą paklausykite, kokį brangų daiktą turi savyje kiekvienas žmogus. Vargingiausias elgeta, mažas vaikas, didžiausias ištvirkėlis turi savyje nemirtingą sielą. Ta siela yra tokia brangi, kad surinkus visus pasaulio turtus ir brangenybes, vis dėlto žmogaus siela nepalyginti būtų brangesnė.

Ką turi savyje ir neturtingiausias žmogus? Kas brangiau, ar vargšo arba vaiko siela, ar didžiausias kalnas pinigų? Ar kiekvienas žmogus turi tokią brangią sielą?

Žmogaus dvasia dar dėl to yra tokia brangi, kad yra Dievo paveikslas ir panašumas. Kas myli Dievą, tas ir Dievo paveikslą privalo mylėti, gerbti: ar tas paveikslas būtų vaike, ar elgetoje, ar tarnaitėje.

Kieno paveikslas yra žmogaus dvasia? Kame reikia gerbti ir mylėti Dievo paveikslą?

Nėra pasaulyje žmogaus, kuris neturėtų sielos, sutvertos pagal Dievo paveikslą, dėl to visus žmones privalome mylėti.

Ar visi žmonės turi sielą? Pagal kieno paveikslą sutvertą? Tad ką privalome mylėti?

Net laukiniai žmonės turi savyje Dievo paveikslą ir panašumą, tai yra sielą, todėl eina į juos misijonieriai ir nori jų sielas nuvesti pas Dievą. Nesibijo mirties, nes laukinių siela yra brangesnė už misijonieriaus gyvybę.

Kas eina versti laukinių? Kodėl misijonieriai atiduoda savo gyvybę už laukinių sielų išgelbėjimą?

Pritaikymas: Ar turite jūs tarnaitę? Kas dar yra namuose? Ką jie turi savyje? Dėl to, kad visi turi sielą, visus reikia mylėti. Šiandien papasakokite namie, ką kiekvienas žmogus turi savyje brangaus.

53. Pasikalbėjimas apie svetimų ydų išmanymą.

Pasikalbėjimo tikslas: sergančio dvasios taipgi reikia gailėtis.

Iš ko yra sudarytas žmogus? — Iš kūno ir sielos. Žinome, kad gyvam kūnui reikia maisto. O kas gi darosi su kūnu, kai ilgą laiką neduodama jam maisto? Silpsta ir negaluoja, jokiam darbui nebetinka. O siela ar taipgi reikalinga maisto? Tad žinote, kas su ja darosi, kai ilgai neduosime jokio maisto, — taip pat kaip kūnas darosi silpna, jokiam darbui ir jokioms pastangoms nebetinka.

Koks yra kūno darbas, tai matot savo akimis: darau bet ką rankomis, nešu, vaikštau. Sielos darbas yra nematomas, jos darbas yra mus tvarkyti, mumyse galvoti, vienus dalykus daryti leisti, o kitus ne ir visa mumyse privalo klausyti sielos ir daryti tai, ką ji liepia, nes tiktai žmogaus siela turi protą. Kaip tat yra, paklausykite.

Tavo pilvas primena norįs valgyti, jis nieko negalvoja, tiktai jaučia alkį ir nori valgyti. Tavo akys mato ant svetimo stalo gardų valgį, tavo kojos pasiryžusios tave ten nuvesti, tavo rankos pasiryžusios tą valgį įkišti į burną, o tavo burna visuomet pasiruošusi viską priimti. Bet ir pilvas, ir akys, ir kojos, ir rankos, ir burna visa tai klauso tik vieno pono, kuris tave valdo ir tavyje galvoja. Tas ponas tavyje yra tavo protinga siela. Kai ji pasakys, kad to valgio negalima liesti, tad nors alkį jaustum ir seilė tau iš burnos varvėtų, vis dėlto tu valgio to nepaliesi, nes tave valdo tavo siela, o ne tavo pilvas.

Jonukas sudavė Petrukui į žandą. Išdidumas ir pyktis Petrukui priminė atkeršyti Jonukui ir duoti jam dvigubai, bet Petruką valdė ne tiktai pyktis, ne tiktai išdidumas, bet protinga jo dvasia, kuri nusprendė šiaip: keršyti sugeba kiekvienas gyvulys, tam net ir galvos nereikia; tu padarysi kitaip, nueisi pas Jonuką ir jam atleisi. Ir Petrukas padarė taip, kaip jam patarė protingoji jo siela. Petrukas žinojo, kad jo išdidumas ir pyktis bepročiai, o jo siela protinga, ir reikia klausyti to, kurs protingas.

Jonukas nemandagiai pasielgė su Petruku, nes buvo silpnos dvasios, matyt, neduodavo jai maisto. Todėl Petrukas padarė labai gerai, kad

užuot keršijęs, pasigailėjo silpnos Jonuko dvasios ir pirmasis nuėjo pas jį.

Kuomet gali mums vadovauti protingoji siela? Tuomet, kai ji yra stipra, kai duodame jai daug dvasios maisto. O kuomet negali siela mūs tvarkyti? Tuomet, kai labai nusilpus, kai negauna jokio maisto, tuomet valdymo vadžias atiduodame užgaidoms, troškimams arba pilvui, o jie neturi proto, arba neprotingam pykčiui, arba liežuviui. Ar galima pažinti, kas valdo žmogų, ar protinga jo dvasia, ar kas kitas? Galima pažinti iš karto.

Elziukė buvo gera mergaitė. Ji nemokėjo suvaldyti liežuvio. Pasakė jai draugė paslaptį ir prašė niekam nepasakyti. Pasižadėjo, bet namie neiškentė, papasakojo tą paslaptį broliui, o tas mokykloje papasakojo draugams ir buvo daug nemalonumų.

Kas valdė Elziukę: ar protingoji jos dvasia, ar neprotingasis jos liežuvis? Kokią dvasią ji turėjo? Silpną, kuri visas vadžias atidavė liežuviui, nors liežuvis proto neturi. Tad ko mes trokšime Elziukei? To, kad ji kaip galima greičiau sustiprintų savo dvasią kokiu nors maistu, ir kad vėl imtų ją valdyti dvasia, bet ne liežuvis. Ar jos dvasia, laikinai nusilpus, jau niekam nebeverta? O ne, ji visuomet yra Dievo paveikslas ir labai brangus daiktas, tiktai valandėlę apsilpus. Ar Elziukės dvasią visuonet reikia labai branginti ir mylėti? Visuo-

met, o labiausiai tuomet, kai ji yra silpna. Ar gerai padarė jos draugė, kuri paskui visa ką sužinojus apie Elziukę, nusigręžė nuo jos ir su panieka tarė: jeigu ji taip daro, tai ji niekam neverta mergaitė? Negerai padarė, nes užmiršo, kad protinga Elziukės dvasia, gal būt, yra silpna, bet visuomet yra brangi ir visuomet galima ją sustiprinti.

Pagilinimas: Kai yra badas ir žmonės neturi ko valgyti, tai jie dažnai yra tokie silpni, jog gatve beeidami virsta. Niekas iš jų nesijuokia, bet visi jų gailisi, kad tokie nelaimingi. Tas pats darosi ir su siela. Kai kuris nors savo dvasios nemaitina, tuomet dvasia darosi silpna ir nebesugeba žmogaus valdyti, atiduoda valdžią arba liežuviui arba pykčiui arba kerštui.

Kuomet žmonės negali pastovėti ant kojų? Kuomet žmogaus siela yra silpna? Kam tuomet atiduoda valdžią? Dėl ko negalima erzinti tų, kurie yra įpykę?

Jeigu kas turi sergančią ar silpną dvasią, galima pažinti iš to, kad nedaro ir nekalba to, kas reikia, kas yra gera, tiktai daro ir kalba piktai. Elziukė negalėjo suvaldyti liežuvio. Tas negali suvaldyti savo liežuvio, kurs turi sergančią dvasią. Jonukas negalėjo suvaldyti pykčio ir sudavė Petrukui. Tad taipgi turėjo sergančią dvasią. Sergančių dvasia reikia gailėtis ir duoti joms maisto.

Iš ko galima pažinti, kad žmogus turi sergančią dvasią? Dėl ko Elziukė turėjo sergančią dvasią, o Jonukas? Ką padarysi pamatęs, kad kuris nors turi sergančią dvasią?

Pritaikymas: Ką pagalvosi, kai tavo sesutė supyks ir ims garsiai bartis? Nereikia jos erzinti, tiktai ramiai pagalvoti, kad tą valandą ją valdo ne protinga dvasia, bet pyktis. Dvasia yra tą valandą labai nusilpusi, bet visuomet labai brangi. Kai gatvėj išgirsite ką keikiant, tai pamąstykite, kad žmogus, kuris keikia, atidavė visą valdžią savyje piktam įpročiui. Kad jį valdytų jo dvasia, beabejo, taip nekeiktų. O tavyje N. kas visa valdys?

54. Pasikalbėjimas apie svetimų ydų išmanymą.

Pasikalbėjimo tikslas: jeigu žmonės būtų valdomi sielos, nedarytų vieni kitiems skriaudos, todėl sielos ligas reikia gydyti.

Ar esate kuomet, vaikai, matę ligonį? Ar liga geras dalykas? Kartais ligonis labai kenčia, namiškiai kviečia gydytoją, duoda ligoniui įvairių vaistų, gailisi jo. Yra tokių ligų, kurias reikia greitai gydyti, nes šiaip liga nugalėtų žmogų. Ligų yra labai daug, taip pat yra ir dvasios ligų. Kai kas labai pyksta arba yra godus, arba mėgsta gerti degtinę, arba daug plepėti, arba keikti, arba meluoti, to dvasia yra ser-

ganti. Pasakyk man, kas dar turi sergančią dvasią? Ar iš ligonių galima juoktis? Kas daroma su ligonimis? Jie gydomi. Taip pat reikia gydyti ir savo dvasios ligas. O kaip tai daryti? O gi taip: kai vaikas yra godus arba meluoja, to vaiko dvasia yra serganti; jis privalo pasimelsti arba sustiprinti savo dvasią malda, o paskui pasakyti motutei arba kam iš vyresniųjų: noriu tos savo ydos nusikratyti, ką gi turiu daryti? Ir motutė, beabejo, nurodys jam būdą.

Maža Kotrelė labai mėgo meluoti, žinojo, kad tai yra negera, o tačiau meluodavo. Ji girdėjo, kad tas, kuris meluoja, turi sergančią dvasią, bet negalėjo pasitaisyti. Eina prie motutės ir taip sako:

— Šiandien girdėjau mokykloje, kad meluoti yra negera ir kad tai yra dvasios liga, o aš nenorėčiau būti sergančios dvasios, ką gi turiu daryti, motute?

Ir motutė taip jai pataria:

— Labai džiaugiuosi, kad mano Kotrelė nebenori meluoti ir nori būti sveikos dvasios. Padaryk taip: kalbėdama poterius, paprašyk Viešpatį Jėzų, kad padėtų tau žengiant prie gero. Paskui kiekvieną kartą pamelavusi prisipažink motutei ir, beabejo, veikiai atprasi.

Kotrelė taip ir darė. Netrukus joje visa ką jau tvarkė jos graži siela, o ne melagingas liežuvis. Kas pasidarė su Kotrelės dvasia? Jos

dvasia buvusi silpna pasidarė stipresnė. Kotrelėj nuo šiol visa tvarkė sveika, stipri dvasia ir ji visai nebemelavo.

Daugelis žmonių pasaulyje nedarytų nieko pikta, kad juose visa tvarkytų protinga siela. Papasakosiu jums šiandien tikrą atsitikimą apie vieną žmogų, kuris gyveno labai seniai ir buvo labai šventas ir labai išmanė dvasios ligas. Buvo taip. Vienas šventas vyras Steponas visų žmonių akivaizdoje skelbė ir mokė, kaip reikia mylėti Dievą ir kaip Viešpats Dievas myli žmones. Pikti žmonės liepė jam nutilti, o jis nenutilo, ir vis kalbėjo apie Viešpatį Dievą. Tuomet piktus žmones paėmė toks pyktis, kad ištempė Steponą už miesto ir ten pradėjo mėtyti į jį didelius akmenis. Steponas žinojo, kad jį muša be reikalo, kad jį užmuš negyvai, bet žinojo taipgi, kad tie pikti žmonės turi sergančią dvasią, kad juos valdo ne protinga siela, bet neprotingas piktumas. Jeigu būtų turėję sveiką dvasią, kuri juos valdytų, tai niekuomet nebūtų darę tokios skriaudos. Todėl gailėjosi jų vargšių sergančių dvasių taip, kad puolęs ant kelių, pakėlė rankas į dangų ir balsu meldėsi: „Viešpatie, nepalaikyk jiems to nuodėme, nes nežino, ką daro".

Tie pikti žmonės, kurie be reikalo mėtė akmenimis į šventą Steponą, turėjo sielą, sutvertą pagal Dievo paveikslą. Bet tuo metu, kai tatai darė, ar juos valdė protinga dvasia,

sutverta pagal Dievo paveikslą? — Ne, juose viešpatavo aklas pyktis ir neapykanta, o pyktis ir neapykanta proto neturi.

Ar Steponas juos prakeikė už tai, kad mušė jį akmenimis? — Pasigailėjo jų, kad turi sergančią dvasią, ir meldėsi už juos. Ar kiekvieno žmogaus sielą reikia mylėti? — Net ir tuomet, kai tas žmogus piktai elgiasi.

Pagilinimas: Dar kartą jums papasakosiu apie dvasios ligas. Niekas nesijuokia iš ligonio, kuris guli lovoje ir yra labai silpnas. Taip pat, kai kas yra silpnos dvasios, nereikia iš jo juoktis nei ant jo pykti.

Kas pajuokia ligonis?

Dvasios ligos yra įvairios: kai yra godus kas, to dvasia yra serganti, kai mėgsta kas daug degtinės gerti, to dvasia vėl serganti, kai dažnai kas meluoja, to dvasia serganti.

Kokios yra dvasios ligos?

Nuo kiekvienos dvasios ligos galima išsigydyti, tiktai iš karto reikia gydytis. Lengviausiai išgyti vaikams, kol dar tebėra maži, tiktai tegu vaikai paprašo motutę ar ką iš vyresniųjų, kad jiems padėtų.

Ar galima išsigydyti nuo dvasios ligos? Kam lengviau išgyti? Kas atsimenate Kotrelę? Nuo ko ji norėjo išgyti ir ką padarė?

Daug žmonių pasauly nedaro taip, kaip reikia, nes neturi sveikos dvasios. Tokių žmonių reikia pasigailėti, bet niekuomet nereikia jų keikti. Taip padarė šv. Steponas, kai pikti žmonės be reikalo mušė jį akmenimis.

Kodėl žmonės daug pikto daro pasaulyje? Ar juos reikia nekęsti? Kaip buvo šv. Steponui? Ką jis galvojo apie sielas tų, kurie jį mušė? Ar jų pyktis buvo geras daiktas? O jų siela ar buvo brangus daiktas?

Pritaikymas: Mano vaikai, kai pamatysite, kad kas labai pyksta arba piktai daro, tai pagalvokite šitaip: nors jis piktai daro, bet turi savyje begalo brangią sielą, tiktai sergančią, ir ne ji tvarko jį. Gaila man tos sielos, kad ji serga. Kai visuomet taip galvosite apie žmones, kurie negerai daro, tai visuomet būsite labai mylimi vaikai, kuriems Viešpats Dievas paruošė dangų.

55. Pasikalbėjimas apie gero darymą.

Pasikalbėjimo tikslas: uždegti vaikų širdis sekti pavyzdžiu.

Kartą buvo mažas berniukas Vytukas, darbininko sūnus. Tėvas siųsdavo jį į mokyklą, o kad mokykla buvo toli, Vytukas gaudavo pietums mažą gabalėlį duonos. Daugelis vaikų neidavo pietų valgyti namo, tiktai mokykloje valgydavo tai, ką įdėdavo jiems motina. Tiktai vienas berniukas išblyškęs, su didelėmis akimis,

nieko nevalgydavo mokykloje, nei namo neidavo pietų. Kai kiti vaikai valgydavo, jis žiūrėdavo į juos didelėmis savo akimis, paskui eidavo pažaisti į kiemą. Po kurio laiko Vytuko tėvas pastebėjo, kad Vytukas vakarienės metu turi labai gerą apetitą, tarytum visą dieną būtų nevalgęs. Klausia jį, iš kur jam atsirado toks apetitas. Vytukas kaž ką neaiškiai atsako. Kitą dieną vėl tas pats. Tėvas susidomėjo tuo, tad vėl klausia Vytuką:

— Ar tu gauni duonos pietums iš motutės?

— Gaunu, — atsakė.

— Ir visą suvalgai?

Vytukas ėmė svyruoti; tėvas dar labiau pareikalavo, kad Vytukas viską pasakytų. Tuomet Vytukas prisipažino.

— Mūsų mokykloje yra berniukas labai išblyškęs, niekuomet nieko nevalgo, nei namo pietų neina; paklausiau jį, kodėl nieko neįsideda valgyti; jis man atsakė: mano motutė yra labai neturtinga ir man nieko negali duoti. — Tad atidaviau jam pusę savo duonos. Ak, kaip jis džiaugėsi, toks buvo patenkintas. Bet kitą dieną vėl buvo nuliūdęs, nors jam daviau pusę savo duonos. Vėl klausiu jį, o jis man sako: — Man čia gera, nes turiu šį tą suvalgyti, o namie jaunesnysis brolis ir sesuo nieko neturi, o valgyti jie labai nori. — Tad atidaviau jam visą savo duoną: pusę suvalgė, o pusę nusinešė na-

mo. Taip buvo porą dienų ir todėl šiandien vakare turėjau tokį didelį apetitą.

Tėvas nudžiugęs priglaudė Vytuką, pagyrė jį, kad gerai daro, ir pats pasirūpino, kad gailestingi žmonės aprūpintų alkaną Vytuko draugo brolį ir seserį; o Vytuko motutė dar daugiau džiaugėsi. Kai Vytukas jau gulėjo vakare lovoje, priėjo prie jo, pabučiavo jį į kaktą ir tarė:

— Už tavo gerą širdį, sūneli, Viešpats Dievas tave palaimins ir tavo gyvenime niekuomet nepritrūks tau duonos.

Vytukui net širdis šokinėjo iš džiaugsmo. Kas jį taip nudžiugino, kaip jums atrodo? Ką jis padarė tam berniukui? Tai buvo geras Vytuko darbas. Gera daryti liepia Viešpats Dievas.

Dar papasakosiu jums apie kitą berniuką Stasiuką. Stasiuko tėvai buvo neturtingi. Stasiuką siųsdavo į mokyklą. Stasiukas gaudavo visai dienai iš motinos gabalą juodos duonos ir dvidešimt centų riestainiams. Stasiukas suvalgydavo duoną, už dešimt centų pirkdavo riestainį, o kitą dešimtį padėdavo į dėžutę, slaptai laikomą nuo motinos. Vieną kartą motutė pažvelgė į tą dėžutę. Žiūri, kad ten yra pinigų. Šaukia Stasiuką:

— Iš kur juos paėmei?

— Motute, — atsako Stasiukas nusišypsojęs, — surinkau nuo savo pusryčių, kad turė-

čiau ką padalyti vargšams pirmosios mano Komunijos dieną.

Motutė nežinojo, kaip Stasiuką už tai pamylėti: jos vaikas troško, kad ir vargšai džiaugtųsi tą dieną, kai jis pirmą kartą priims šventą Komuniją. Kokia maloni Dievui yra tokia vaiko auka.

Pagilinimas: Mano vaikai, apie jus taip pat galvoja ir rūpinasi motutė, kad turėtumėt ko valgyti; bet labai daug yra vaikų tokių neturtingų, kad nieko neturi ir nekartą alkani turi eiti gulti. Toks vargšas vaikutis buvo tas berniukas, kuriam Vytukas atiduodavo savo duoną.

Kuo rūpinasi jūsų motutė? Ar yra vaikų už jus neturtingesnių? Kam atiduodavo Vytukas savo duoną?

Vytukas atiduodavo savo duoną neturtingam berniukui, nes gailėjosi, kad jis toks vargšas ir neturi ko valgyti. Tai buvo geras Vytuko darbas. Užtat ne tik tėvai mylėjo Vytuką, bet ir visi žmonės, o labiausiai Viešpats Dievas, kuris tokiems vaikams prirengia atlyginimą danguje.

Kodėl Vytukas atidavė savo duoną vargšui berniukui? Koks tai buvo jo darbas? Kas už tai Vytuką mylėjo?

Daryti gera kitiems yra visų pareiga, net vaikų. Maži vaikai gali pasidalyti su neturtingesniais vaikais arba vaisiais arba duona arba

saldainiais, gali nuvesti mažesnį vaiką namo arba dar ką kitą padaryti.

Kieno pareiga yra daryti gera? Ką gero gali padaryti maži vaikai? Ką gero darė apsakymėlio Stasiukas?

Pritaikymas: Jūs, mano vaikai, nors esate dar maži, jau galite daryti gera. Užmerkite valandėlę akis ir pagalvokite, ką gero galite padaryti mokykloje arba namie. Ką gali padaryti N. N. N...? Rytoj man papasakosit, ar padarėt tai namie. Gerai.

56. Pasikalbėjimas apie gerus darbus.

Pasikalbėjimo tikslas: sužadinti vaikų širdis sekti pavyzdžiu.

Aldutė buvo vienintelė motutės duktė. O jau kaip mylėjo ją motutė, kaip rūpinosi ja, tačiau mokė ir viso ko gero. Pasiimdavo Aldutę drauge eidama į artimą bažnyčią. Ten Aldutė sėdėdavo drauge su motute klaupkoje ir atidžiai žiūrėdavo į žmones, į altorius ir į pamaldas. Klausėsi, kaip kunigas sakykloje kalbėjo, bet nedaug suprato. Kartą tiktai sekmadienyje krito labiau jai į širdį, kai pasakė: „Už gerus darbus Viešpats Dievas duoda dangų". Kunigas kalbėjo toliau, bet Aldutė jau nebesiklausė, tik galvojo apie tai, kokie gali būti geri darbai, už kuriuos gaunama dangus. Galvojo apie tai visų pamaldų metu, o kai išėjo iš bažnyčios, Aldutė tuojau prie motutės:

— Motute, kokie yra tie geri darbai? Ar aš galiu padaryti bent vieną gerą darbą?

— Gali, mano vaikeli.

— Ar Viešpats Dievas duos už tai man dangų?

— Duos, dukrele.

— O ką aš galiu gero padaryti?

— Dar esi maža, bet ir maži vaikai gali daryti gera, kai pav., kitiems vaikams yra geri ir moko juos apie Viešpatį Dievą ir kalba gražiai poterius.

Abi parėjo namo. Aldutė susimąstė, paskui pasiėmė vieną mažą berniuką ir dar mažesnę mergaitę, nusivedė juos į daržą, ten pasisodino ant vejos ir pradėjo jiems kalbėti, kaip reikia melstis į Dievą ir kalbėti poterius. Vaikai klausėsi. Aldutė atsiklaupė su jais kartu ir drauge sukalbėjo „Tėve Mūsų" ir „Sveika Marija". Paskui iš daržo atbėgo pas motiną ir nudžiugusi sako:

— Motute, aš jau turiu vieną gerą darbą, nes vaikus mokiau poterių.

Motutė klausėsi jos čiauškėjimo apie tai, kad ji mokė vaikus, pabučiavo savo lepūnėlę ir tarė:

— Gerai darai, mano dukrele, už tai Viešpats Dievas duos tau dangų.

Aldutė tuo būdu dažnai pasidarydavo mokytoja ir mažiems vaikams aiškindavo apie Dievą ir apie tai, kaip reikia kalbėti poterius ir

klausyti motutės. Vaikai klausydavosi išsižioję ir žiūrėdavo į Aldutę, kaip į suaugusią mergaitę, paskui, kai Aldutė paaugo, ji tapo tikra mokytoja ir kas kart labiau mylėjo vaikus.

Ar norėtumėt būti tokie, kaip Aldutė? Ką ji darydavo? Mokydavo poterių mažesnius vaikus. Ar tai, ką ji darydavo, būdavo gera ir ar patikdavo Dievui?

Dar jums papasakosiu apie vieną geraširdę mergaitę. Mirusiai jos draugei Kazelei mamaitė rengė įkapes.

— Žinai, Irute, geriausiai tiktų Kazelei tavo baltoji suknelė.

Ta puikioji balta raudonais aksominiais žirniais suknelė buvo gražiausia ir labiausiai Irutės iš visų mėgiama. Gaila buvo Kazelės, bet gaila ir suknelės.

— Mamaite, juk tai mano gražiausia suknelė...

— Kaip tik dėl to, Irute, argi norėtumei Kazelę aprengti bjauriausiu savo rūbeliu; reikia ją gražiai, gražiai papuošti tai didelei džiaugsmingai iškilmei, kada jos siela nuėjo pas gerąjį Dievulį.

Bet kad taip buvo sunku persiskirti su gražiausiu drabužėliu, o mamaitė kalbėjo toliau:

— Pamąstyk, Irute, kas tau pačiai bus maloniau paskiau; jei neatiduosi suknelės, apsivilksi kelis kartus ir reikės ją mesti prie škur-

lių. Jei atiduosi, ilgai paliks tau atminimas, kad savo draugei nepasigailėjai to, kas tau buvo gražiausia. Mieliausia žmogui atminus ne tas valandas, kuriose jis linksminosi ir puošės, bet tas, kuriose jis nugalėjo pats save.

— Atiduosiu suknelę, mamaite, man jos jau nebegaila.

Stipriai, stipriai pabučiavo Irutę mamaitė ir kartu išėmė suknelę iš spintos. Irutė pažvelgė dar į ją paskutinį kartą ir atidavė ją Anei nunešti Kazelei.

Pavakariais mamaitė, Irutė ir jos broliukas Nika nuėjo paskutinį kartą atlankyti Kazelės. Ant baltai užtiesto stalo gulėjo gražiai aprengta su Irutės suknele, su rūtų vainiku ant aukso galvelės, su paveikslėliu baltose kaip popierius rankelėse.

Išėjusios iš Kazelės būdynės mamaitė, Irutė ir Nika ėjo pasivaikščioti. Irutė vis baisėdamos glaudėsi prie mamaitės.

— Koks baisus yra miręs žmogus, mamaite.

— Baisus, Irute, tas pats ir nebe tas. Tie visi veido bruožai likę svetimi, tolimi, nebe tie, žmogus šaltas ir bejausmis.

— Ar atsimenate, vaikai, kaip vasarą auginote drugelius? — tarė mamaitė patylėjusi, — kaip iš lėlučių ritos drugiai. Lėlutės liko tuščios, o gražūs drugeliai lėkė kaž kur tolyn. Lėlutė tai žmogaus kūnas, o drugys — siela, išsiritusi iš savo lėlutės lekia sau pas Dievulį.

žinot, kokie nevienodi yra drugiai, taip pat ir žmonių sielos: vienų gražios, spindinčios, kitos pilkos, šlykščios.

— Aš žinau, — tarė Nika, — gerų žmonių sielos yra gražios, kaip tas drugys, atsimeni, mamaite, kur buvo toks spalvotas, kaip vaivorykštė ir turėjo auksinius taškelius.

— O vienas buvo toks pilkas, lyg nešvarus, — tai negros sielos tokios, — tarė Irutė.

— Taip, mano vaikeliai, kiekviena graži mintis, kiekvienas geras darbas, kiekvienas susivaldymas auksu ir vaivorykšte varsoja jūsų sielos sparnelius.

— Mamaite, tai ir Irutės sielos sparneliuose šiandien užaugo viena auksinė plunksnelė, nes ji davė Kazelei savo gražiausiąjį rūbelį? — paklausė Nika.

— Užaugo graži aukso plunksnelė, nes Irutė nepasigailėjo, kas jai buvo brangu, — atsakė mamaitė.

O Irutei buvo taip malonu, malonu tų žodžių klausytis, jog, rodos, būtų atidavusi visus kitus daiktelius, kad tik kuo daugiausia tų auksinių plunksnelių užaugintų savo sielos sparneliuose.*)

Pagilinimas: Ir jūs taipgi patiksite žmonėms ir Viešpačiui Dievui tuo, kada būsite

---

*) Iš Šatrijos Raganos „Sename dvare".

kitiems gailestingi ir darysite kitiems gera. Viešpats Dievas tokiems žmonėms, kurie gera daro, pažadėjo dangų.

Kada patiksite Viešpačiui Dievui ir žmonėms? Ką pažadėjo Dievas geriems žmonėms? Ką gero padarė Al dutė?

Aldutė nedalijo pinigų, nes jų neturėjo, o tačiau per visą savo gyvenimą padarė labai daug gero: mokė mažus vaikus. Mokyti vaikus ir kalbėti jiems apie Dievą tai geras darbas, daug vertingesnis už pinigus.

Ar Aldutė dalijo pinigus? Iš kur vaikai sužino apie Dievą?

Atsiminkite sau gerai, kad į dangų eis tokie žmonės, kurie daro gera, kaip Aldutė ir kurie yra gailestingi, kaip Irutė. Irutė išsižadėjo dėl mirusios draugės gražiausios savo suknelės. Toks Irutės pasielgimas yra vertesnis negu visas kalnas pinigų, nes už pinigų kalną negalima nusipirkti dangaus, o už tai, ką ji padarė, galima laimėti dangų.

Kokie žmonės eina į dangų? Dėl ko Irutė išsižadėjo savo gražiosios suknelės? Ko vertas yra Irutės pasielgimas? Kas užaugo Irutės sielos sparneliuose, atidavus draugei savo gražiausįjį rūbelį?

Pritaikymas: Jeigu būtum Irutės vietoj, ar padarytum taip, kaip ji? N, ką padarytum, jeigu turėtum užtenkamai duonos, o kitas vaikas būtų alkanas? Kaip tuomet vadin-

tųsi tavo pasielgimas? Ką galima laimėti gerais darbais?

Geras darbas ir tuomet yra, kai vaikas padeda kitiems net neprašytas. Paklausykite, kaip darė mažas berniukas Laurukas. Buvo žiema. Kaimynystėje mažoj trobelėj gyveno senelė. Nuėjo ten Laurukas, žiūri, kad senelė dreba nuo šalčio.

— Kodėl, senele, nekuri krosnies? — klausia Laurukas.

— Mano vaikeli, nuo senatvės rankos dreba, negaliu besusikurti ugnelės, — atsako senelė.

— Palauk, senele, aš tau tuojau ugnelę sukursiu.

Ir Laurukas ėmė suktis aplink krosnį. Po valandėlės degė ugnis, o senelė šildė sukempusias rankas ir laimino Lauruką, kad toks jis geras vaikas. Elkitės ir jūs panašiai.

IX SANTRAUKA.

Koks yra penktas Dievo įsakymas?

— Nežudyk.

Ką liepia Dievas penktu įsakymu?

— Liepia saugoti kūno ir sielos gyvybę.

Kas mums davė gyvybę?

— Dievas.

Kam dar Dievas davė gyvybę?

— Augalams ir gyvuliams, bet augalų ir gyvulių gyvybės skiriasi nuo žmogaus gyvybės.

Ar žmogaus dvasia gyvena?

— Gyvena, nes mus valdo.

Kaip dar kitaip vadiname savo dvasią?

— Vadiname nemirtinga siela.

Pagal kieno panašumą yra sutverta mūsų siela?

— Pagal Dievo paveikslą ir panašumą.

Ar mūsų dvasiai reikia maisto?

— Reikia, nes ji gyvena.

Kas yra davsios maistas?

— Dvasios maistas yra malda ir viešpatavimas sau.

Kieno gyvybę reikia saugoti?

— Savo ir svetimą.

Ką kiekvienas žmogus turi savyje labai vertinga?

— Kiekvienas žmogus turi savyje labai vertingą dvasią.

Kuomet kalbame, kad žmogus turi sergančią dvasią?

— Tuomet taip kalbame, kai tas žmogus nevaldo savęs ir daro piktai.

Ar reika tokio gailėtis?

— Reikia gailėtis taip, kaip gailimės ligonio.

Kas yra mūsų artimas?

— Kiekvienas žmogus.

Kaip turime mylėti artimą?
— Kaip save patį.
Kuo parodome artimui meilę?
— Gailestingais darbais.

Šeštas Dievo įsakymas.

Šeštojo įsakymo pasikalbėjimai, juo labiausiai tie, kur kalbama apie pozityvę jo pusę, nesuaugusiems vaikams turi būti tai, kas yra baslys, prie kurio pririšame jauną medelį, norėdami jį apsaugoti nuo sukrypimo. Tie pasikalbėjimai neturi jokio kito tikslo, kaip tik sustiprinti vaiko dvasios jėgos nujautimą, kuriuo nugalime nuodėmingus palinkimus ir neprotingus įgeidžius. Yra tam tikra psichologinė tiesa, kad žmogus, kuris pataiko save suvaldyti vienu atveju, tiek įgyja dvasios jėgos, kad tai padeda jam suvaldyti save ir kitais atvejais. Tuo būdu, pav., jeigu vaikas pataikys suvaldyti savo godumą vieną kartą, jeigu pasidalys savo obuolį su draugu, nors didžiausiai norėtų pats vienas jį suvalgyti — kitą kartą nejaus tiek sunkumo pasidalyti su draugu kitą obuolį, apskritai sakant, sugebės padaryti ir kitą auką. Tegu nugali savo tinginį ir ryto metą tegu šoka skubiai iš lovos, tuomet ir dienos metu sugebės atlikti vargingą ir sunkų darbą. Išmėginti, tegu pabando kuris iš jūsų nutraukti skaityti įdomiausioj vietoj, toks sugebės pertraukti labai malonų žaidimą, norėdamas atlikti savo pareigas. Remdamiesi ta psichologine tiesa, stengiamės išplėtoti ir išugdyti vaikuose kuo didžiausią dvasios jėgą ir sugebėjimą, valdyti save įvairiais kasdieniniais atvejais, kad tuo apsaugotume juos nuo išsigimimo, draudžiamo negatyve šeštojo įsakymo dalimi. Tuo būdu ir šeštojo įsakymo pasikalbėjimai bus tiktai tolimesnis pirmutinių pasikalbėjimų tęsinys.

Pirmoji kova, kuri vyksta vaike tarp jo dvasios jėgos ir kūno geidulių, tai yra godumas arba geidulys ne-

protingai maitintis. Kad vaikui būtų lengviau nugalėti tą geidulį, šiuo reikalu skiriame vieną pasikalbėjimą. Jeigu vaikas nugalės savo godumą ir ėdrumą, tai galime tikėtis, kad jis sugebės apsaugoti ir savo skaistumą. Tą patį tvirtina ir gydytojai, kad stiprus linkimas maitintis eina drauge su lytiniais geiduliais.

57. Pasikalbėjimas apie susivaldymą.

Pasikalbėjimo tikslas: paskatinti vaikus sekti pavyzdžiu.

Papasakosiu jums šiandien apie labai darbščią mergaitę Pranutę. Ji buvo labai maža ir ėjo dar į pradžios mokyklą. Jos motutė buvo neturtinga. Kol žmonės turėjo pakankamai duonos, tol ir Pranutė namuose nebuvo alkana, nes motutė buvo darbšti ir uždirbdavo duoną. Bet atsitiko taip, kad visur pritrūko duonos: stojo badas. Tuomet Pranutė dažnai būdavo nevalgius lig pat pietų, o kartais ir lig vakaro. Motutė stengėsi kaip galėdama, kad tik Pranutė turėtų ko valgyti. Su dideliu vargu vos uždirbdavo tiek, kad galėdavo nusipirkti gabalėlį duonos ir tą atiduodavo Pranutei, kai ši eidavo į mokyklą. Pranutė imdavo duoną, įsidėdavo į pintinėlę ir bėgdavo į mokyklą. Vieną kartą taip bėgdama susitiko iš tos pačios mokyklos mergaitę.

— Eime greičiau, — sako jai, — nes pavėluosime, eini taip palengva, tarytum būtum nesveika.

— Neturiu jėgų, — atsakė mergaitė.

— Ar sergi?

— Ne. Tiktai vakar motutė neturėjo ko duoti valgyti ir šiandien vos bepaeinu, taip esu alkana.

Pranutė ilgai negalvojo, išsiėmė savo duoną, perlaužė pusiau ir pusę atidavė badaujančiai mergaitei. Kitą ir trečią dieną pasielgė taip pat. Pagaliau Pranutės motina sužinojo tai ir sako Pranutei:

— Mano dukrele, ar tau duona nepatinka, kad pusę atiduodi kam kitam, o pati nevalgai? Reikia valgyti, kad augtum.

— Ak, labai man patinka — ir galėčiau suvalgyti visą gabalą, bet ta mergaitė tokia alkana. Iš savo motutės nieko negauna įsidėti į mokyklą eidama, o kai atiduodu pusę duonos, tai antra pusė patinka man labiau ir, beabejo, nuo jos gerai užaugsiu.

Laimingai motinai, kad turi tokią dukrelę, net ašaros pasirodė akyse. Kaipgi nemylėsi tokį vaiką, kuris moka atsisakyti nuo valgio, norėdamas su kitu pasidalyti. Ir nors neturtinga buvo moteriškė, tačiau leido savo Pranutei ir toliau dalytis duoną su badaujančia mergaite, tiktai nepastebimai duodavo jai didesnį gabalėlį, kad užtektų abiem.

Pranutės Angelas Sargas, beabejo, džiaugėsi, kad ji tokia gailestinga ir kad sugeba išsižadėti net valgio.

Pagilinimas: Toks vaikas, kuris sugeba išsižadėti valgio, norėdamas pasidalyti su kitu vaiku, yra labai doras ir visas jo gyvenimas bus toks.

Koks vaikas yra doras? Kokia buvo Pranutė? Papasakok man, ką ji padarė?

Kai ji dalinosi duona su išalkusia mergaite, pati buvo alkana, bet jos dvasia darydavos kas kart stipresnė ir kas kart geresnė. Tuo, kad ji dalinosi savo duona, maitino savo dvasią.

Kokia darėsi Pranutės dvasia? Kuo maitino savo dvasią? Įspėk, kas geriau vaikui: ar suvalgyti mažiau duonos ir turėti stiprią dvasią, ar suvalgyti daugiau duonos ir turėti silpną dvasią?

Į Pranutę yra panašūs visi tie vaikai, kurie sugeba dalytis su kitais savo valgiu.

Kokie vaikai panašūs į Pranutę? Kuo vaikas gali pasidalyti su kitu draugu? Kuomet vaikas nebus panašus į Pranutę. Ar mes jį mylėsime?

Pritaikymas: Ar norite būti panašūs į Pranutę? Tai labai lengva. Reikia daryti taip: gavęs obuoliuką arba kriaušę, nebėk kur į kampą slapta suvalgyti, bet pasidalyk su savo broliuku arba su kitu vaiku. Obuolį suvalgysi nevisą, bet užtat labai daug laimėsi, nes tavo dvasia bus nuo šiol stipresnė ir gyvesnė.

58. Kaip galima pavirsti vergu.

Pasikalbėjimo tikslas: pikti įpročiai supančioja žmogų, jeigu iškarto nepasipriešina savo užgaidoms.

Šiandien papasakosiu jums pasaką. Kadaise buvę tokių mažų žmonių, kaip rankos pirštas, jie vadinęsi liliputais. Atėjęs pas juos kartą didelis žmogus ir labai atidžiai žvalgęsis į jų miestą. O viskas buvę maža: namai kaip dėžutės, gatvės tokios, kad vos gali žengti, o bijojęsis, kad kurio nors liliputo nesutryptų. Pasaka seka, kiek vargo turėję liliputai, norėdami pavaišinti tą žmogų. Visa, ką tik atnešė, buvę tiek maža, kad iškarto paėmęs į burną ir, žinoma, jam to neužtekę. Tas žmogus atsigulęs jų lankoj, o liliputai pradėję statyti prie jo kopėčias ir žiūrėti jį iš arti, vaikščioję jo rankomis, jo galva ir krūtine, paskui nutarę jį surišti, kad jis negalėtų jiems kenkti: atnešę savo virves, bet tos virvės buvusios ploni siūleliai ir tais pradėję jį raišioti. O jam tai niekis, kai tik pasijudina, trūksta visos virvės. Tačiau tas žmogus užmigęs, tuomet liliputai kiekvieną jo plaukelį pririšę priebaslio ir baslius įbedę į žemę. Atnešę visas savo virves ir visą apvyniojęs. Pabunda iš miego, nori pasijudinti, negali — liliputų buvo supančiotas ir tapo jų vergu.

Tai yra pasaka, nes tokių mažų liliputų niekuomet nėra buvę. Bet žinote, kas čia yra tei-

singa? Kaip maži liliputai padarė vergu didelį žmogų, taip mažos ydos daro žmogų vergu, kuris tiktai leidžiasi jų supančiojamas.

Paklausykite. Viename sodžiuje gyveno vaikinas Gustis. Jis kartą apiplėšė paštą ir nušovė paštininką. Policija jį suėmė, apkalė pančiais, pasodino į kalėjimą, o po teismo išvarė pėsčią į Sibirą. Ar jūs manot, kad Gustis iškarto patapo plėšiku. Visai ne.

Visiems pradžioje rodėsi, kad Gustis bus padorus žmogus, nes buvo gana dailus vaikelis. Bet motutė jį labai lepino, nevarė darbo dirbti ir pildė visokius jo užgaidus. Gustis kas rytą ilgai miegodavo, atsikėlęs nepaslinkdavo nusiprausti ir be poterių sėsdavo prie valgio. Motutė jo valgius dar ypatingai skanindavo. Neturėdamas darbo, eidavo pas piemenį ir jį dažnai apkuldavo. Kai piemuo skųsdavos, motina visuomet užstodavo Gustį, ir piemuo visuomet likdavo kaltas. Ilgainiui Gustis tėvų nesiklausęs pradėjo vaikščioti į žirnius ir pupas. Svetimų žirnių prisirovęs atsitūpdavo ant ežios ir aižydavo.

Kaži kuomet motinai prapuolė dvi berlinkos. Ji klausė sūnų, bene jis paėmęs pinigus. Gustis užsigynė neėmęs. Vėliau pati motina pamatė, kad Gustis tas dvi berlinkas iš tikrųjų buvo paėmęs, bet motina nieko jam nebesakė.

Vieną kartą Gustis nuėjo į kaimyno sodą ir prisiskynė visą užantį obuolių. Motinai pasi-

sakė gavęs tuos obuolius iš kaimyno. Tokiu būdu Gustis pamažu pasidarė savo ydos vergas — tapo vagis.*) Vėliau negalėjo atsispirti pagundai ir vogė kas kart daugiau. Ką turėjo daryti būdamas mažas, kad netaptų savo ydos vergas? Koks būtų buvęs tuomet žmogus?

Pasakoja apie vieną girtuoklį Stepą Raudnosį, kad beveik nuolat būdavęs girtas, gyvenęs skurdžiai, nes visa ką pragėręs, o vieną kartą taip nusigėręs, jog nusiritęs į griovį. Vandens tebuvę iki kulkšnių. Blaivas žmogus galėjęs būtų lengvai iškopti iš griovio, bet ne girtuoklis. Stepas krito veidu į vandenį ir nuskendo. Ar manot, kad Stepas toks girtuoklis ir gimė? — Ne. Kai buvo mažas Stepukas, girtuoklis dar nebuvo, bet buvo labai godus. Palieka kartais motutė spintoje pieną arba grietinę — tai mažas Stepukas vis mąsto ir mąsto, kaip čia įeiti į spintą. Nemokėjo Stepukas nė nuo ko atsisakyti: pasidarė savo godumo vergu. Ką reikėjo daryti Stepukui, norint netapti girtuokliu? Jeigu mažas Stepukas būtų paklausęs: ką aš turiu daryti, norėdamas tapti geru žmogum?, tai ką jūs būtumėt patarę jam?

Pagilinimas: Mano vaikai, ar norėtumėt eiti tarnauti tokiam nuožmiam žmogui, kuris jus kankintų, vargintų ir pagaliau nužudytų?

---

*) Pagal vysk. M. Valančių.

Teisybė, ne. O įsižiūrėkit į tą plėšiką, apie kurį jums pasakojau ir kuris buvo vardu Gustis: jis nuo mažens pasidavė tarnybai tokio nuožmuolio, kuris vadinasi godumas. Mažas Gustukas nė kieno neklausė, tiktai klausė, ką jam šnibždėjo godumas: paimk tai, nusiskink žirnių, obuolių, paimk motinos berlinką, o paskui tas godumas, kuriam tarnavo, įstūmė jį į kalėjimą ir išvijo į Sibirą.

Kam Gustis tarnavo būdamas jaunas? Kam tarnavo vėliau? Kur jį įstumė godumas? Ar jis gudriai darė, klausydamas godumo? Ką būtum padaręs Gusčio vietoje būdamas?

Reikia klausyti tiktai to, kas turi protą. Ar netiesa? O Gustis klausė tokio pono, kuris proto visai neturi. Įspėkite, ko jis klausė? — Pilvo. Ar pilvas turi protą? Ką jis pataiko daryti? Pataiko tiktai virškinti valgius, o daugiau nieko. Motutė, aklai mylėdama Gustį, neįspėjo jo. Tad nenuostabu, kad taip blogai vadovavo Gusčiui jo pilvas, jog net į kalėjimą įstūmė.

Ko jūs norite klausyti, ar sielos, kuri turi protą, ar pilvo, kuris proto neturi? Ko klausė Gustis?

Nė vienam vaikui neturi vadovauti pilvas, nes jis neturi proto, tiktai siela, kuri turi protą. Jeigu jums lig šiol vadovauja jūsų pilvas, tai turite tuojau atimti iš jo valdžią ir atiduoti sielai.

Kas turi vadovauti kiekvienam vaikui? Ką turite daryti, jeigu lig šiol vadovauja jums pilvas? Kuris atsimena

pasakojimą apie girtuoklį Stepą? Kas jam vadovavo? Ar jo siela? Ar tai buvo gera valdžia? Kuo ji pasibaigė Stepui?

Pritaikymas: Kai turėsite noro ką padaryti, tuojau pasiklauskite sielos, ar tai bus gera. Teka jums seilės iš burnos, taip noris ką paimti; paklauskit sielos, ar galima tai paimti? Ir jos paklausykit. Kas tuomet jus valdys? O kuomet jus valdys pilvas ir godumas? Ar jūs norite taip daryti?

Todėl jums dar papasakosiu apie mažą Igniuką.

Igniukas buvo smaližius. Namie slapta išgerdavo motutei grietinę, mokykloj, kai vaikai nematydavo, suvalgydavo skanesnius svetimus priešpiečius; sekdavo jį visi kaip vagį. Vaikai slėpdavo nuo jo savo priešpiečius, vadino jį vagimi, nors mokytojai ir drausdavo jiems tai. Igniukas pamaži darėsi savo pilvo vergas. Atėjo Kalėdos, vaikai prie eglaitės gavo daug saldainių, riešutų, tik vienas Igniukas negavo nieko už tai, kad vagia. Ak, kaip jam buvo nemalonu: graudžiai verkė, bet ką gi, verkė pats būdamas kaltas, kad klausė savo pilvo. O pilvas juk proto neturi, tad ir negalėjo Igniuko įspėti, kad prie eglelės nieko negaus. Netrukus po to mokytoja klausia vaikus:

— Kas turi valdyti vaiką? Siela ar pilvas?

— Siela — visi vienu balsu atsakė vaikai.

— O dėl ko?

— Nes tik siela turi protą.

Susimąstė Igniukas: bloga, kai valdo pilvas, per jį Igniukas negavo saldainių prie eglelės. Pasiryžo nuo šiol niekuomet neklausyti pilvo, bet sielos. Kartą būdamas sušilęs labai norėjo gerti, bet buvo girdėjęs, kad tokiu atveju nieko šalto gerti negalima. Klausia sielos arba, kitaip sakant, galvoja: galima ar negalima? Jo geros mintys atsakė, kad negalima. Ir negėrė. Kitą kartą motutė išėjo ir paliko cukrų ant stalo. Igniukas labai mėgo saldžius daiktus. Jau tiesė ranką prie cukraus, bet klausia sielos: ar galima paimti ar ne? Jo gerosios mintys atsakė jam, kad ne, nes tai bus nemalonumas motutei ir vagystė. Ir nepaėmė. Igniukas jau nebebuvo savo pilvo vergas, valdė jį galva arba jo protingoji siela, taip, kaip liepia Viešpats Dievas.

O jūs, mano vaikai, ko norit šiandien klausyti: savo sielos ar savo pilvo? Kai panorėsi ko, tai su kuo pirmiausia pasitarsi?

Atlikdamas tam tikras pareigas, būtent tokias, kurios yra reikalingos gyvybei palaikyti, pav., valgydamas, žmogus jaučia tam tikrą malonumą. Tą malonumą Sutvėrėjas prijungė prie tų veiksmų dėl to, kad žmogui lengviau būtų daryti tai, kas yra būtina palaikyti gyvybei. Dievo mintis čia yra ta, kad tai, kas yra priemone galutiniam tikslui, būtų lengva. Žmogus elgiasi gerai, jeigu laikydamasis Dievo minties, naudojasi tam tikrais malonumais, kaip priemone geram tikslui. Tačiau, kai iškreipia Dievo mintį ir

to, kas buvo kaip priemone, ieško kaip tikslo tiktai dėl to, kad tai jam daro malonumo, jau elgiasi nedorai. Už tai ištinka jį bausmė, dažnai dar čia žemėje: darosi kūno vergu, jo sąžinė tampa nerami, o kartais jis suserga ir fiziškomis ligomis. Norint turėti laisvą dvasią ir užtinkrinti jai viešpatavimą kūnui, šventieji tyčia apsimarindavo ir savo kūną bausdavo. Mažiems vaikams nereikia kalbėti apie apsimarinimus, nes tai jiems peranksti, tačiau reikia nurodyti jiems, kaip didvyriuose dvasia viešpatauja kūnui. Tatai juose sužadins pagarbą dvasios jėgai ir paskatins sustiprinti savo dvasią.

59. Pasikalbėjimas apie Šv. Jono Krikštytojo gyvenimą.

Pasikalbėjimo tikslas: sužadinti vaikuose nusistebėjimą ir dvasios jėgos troškimą.

Ar girdėjote, vaikai, apie tai, kad žmogų valdo kartais galva arba protinga jo siela, o kartais kas kita, kas visai proto neturi. O jūs kam norite atiduoti savyje valdžią? Tokie žmonės, kurie atiduoda savyje valdžią galvai, pildo Dievo valią ir gerai Dievui tarnauja.

Šiandien jums papasakosiu tikrą istoriją apie tokį berniuką, kuris nė valandėlės neleido savyje valdyti niekam kitam išskyrus protingą sielą. O sielą turėjo labai šventą.

Paklausykite. Jis gyveno jau labai seniai, tuomet, kai pasaulyje vaikščiojo Viešpats Jėzus. Tas šventas berniukas vieno tetroško, kad jo dvasia būtų visuomet stipra ir galinga ir kad visuomet jį valdytų. Todėl savo dvasiai duodavo

daug maisto, o savo kūnui tiktai tiek, kad jis būtų gyvas. Kaip jis tai darė, tuoj jums papasakosiu.

Matote, jis labai mėgo gardžius valgius, taip pat, kaip ir kiti vaikai. Tačiau žinojo, kad gardus valgis, gal būt, yra geras kūnui, bet dvasiai yra geriausia, jeigu kūnui duodamas valgis nelabai gardus ir nedaug. Ir tas šventas berniukas, jis buvo vardu Jonukas, darė taip, kad nevalgė nieko virto. Maitinosi tiktai uogomis ir laukinių bičių medumi ir keptomis skėrėmis (skėrės yra panašios į žiogus), negėrė niekuomet nei alaus, nei degtinės, tiktai gryną vandenėlį iš šaltinio.

Mėgo kaip ir kiti vaikai ilgai ir minkštai miegoti ir gražiai apsitaisyti, bet žinojo, kad tai yra gera kūnui, bet dvasiai, norint būti stipriam, geriau, jeigu miegama kietai ir jei drabužis paprastas. Ir Jonukas taip darė: nuėjo į dykumą toli nuo gyvenamų namų, kur nebuvo nieko, išskyrus akmenis, uolas, kelis medelius ir vandenį. Toje dykumoje išgyveno pats vienas trisdešimts metų. Dėvėjo storą kupranugario odą, o miegodavo ant kietos žemės.

Tokiu savo gyvenimu Jonas sustiprino savo dvasią, jo dvasia buvo stipra ir nieko nesibijojo. Nuėjo paskui Jonas prie žmonių, prie upės, kuri vadinosi Jordanas, ir pradėjo mokyti, kad žmonės klausytų Dievo, kad gyventų gerai ir nenusidėtų. Jonas turėjo dvasią stiprią ir

šventą, todėl žmonės miniomis plaukė prie jo paklausyti jo mokslo. Ateidavo pas Joną ir tokių, kurie nesirūpino niekuomet savo dvasia, o tiktai vien kūnu. Tie, kai pamatė Joną apsivilkusį gyvulio oda, kai išgirdo iš jo, jog reikia labiau rūpintis dvasia negu kūnu, taip susigėdo, jog tuojau ėmė atgailauti. Jonas meldėsi už juos ir krikštijo Jordano upėje.

Tačiau Jonas įspėdinėjo ne tiktai paprastus žmones. Jis turėjo tokią stiprią ir galingą dvasią, jog nesibijojo nieko ir jiems tiesą į akis sakė. Buvo ten karalius, kuris labai nedorai gyveno. Ir pas jį nuėjo Jonas ir jam priminė, kad pasitaisytų ir nepiktintų kitų. Karalius įsižeidė ir ėmė Jonui grasyti bausmėmis, bet Jonas bausmių nesibijojo. Karalius liepė pasodinti jį į kalėjimą. Paskui piktos žmonos įkalbėtas karalius liepė nukirsti Jonui galvą. Taip gyveno ir taip mirė šv. Jonas Krikštytojas.

Pagilinimas: Dabar žinote, kodėl šv. Jonas turėjo savyje tokią stiprią dvasią, kad nieko nesibijojo. Kaip padarė savyje stiprią dvasią? Kas įspės? Gerai sakai. Todėl, kad būdamas jaunas labai aštriai gyveno; niekuomet nevaldė jo nei pilvas, nei godumas, valdė jį tiktai protinga dvasia. Kas valdė Joną? Ar toks aštrus Jono gyvenimas patiko Dievui? Labai. Pats Viešpats Jėzus pasakė apie jį, kad nė vienas iš šventųjų žmonių neturėjo tokios didžios

dvasios, kaip šv. Jonas Krikštytojas, nes nė vienas taip aštriai negyveno, kaip jis.

Ką apie šv. Joną Krikštytoją pasakė Viešpats Jėzus? Kaip gyveno jaunas būdamas šv. Jonas? Kuo savyje tai padarė? Kam patiko šv. Jono aštrus gyvenimas?

Jonas Krikštytojas, kai buvo mažas berniukas, mėgo gardžiai pavalgyti, patogiai miegoti, gražiai apsitaisyti ir žaisti su kitais, buvo panašus į kitus vaikus.

Nors mėgo gerai pavalgyti, ar ieškojo tokių valgių? Ką valgydavo? Nors mėgo patogiai miegoti, o kaip gulėdavo? Kaip apsitaisydavo? Nors mėgo žaisti su kitais, kur jis išėjo?

Žinote, dėl ko jis visa tai darė, nors buvo tai jam nemalonu. Pasakyk man, N. Gerai, norėdamas sustiprinti savo dvasią. Kai turi kas savyje stiprią dvasią, tas nieko nesibijo, net mirties. Tokie žmonės, kurie turi stiprią dvasią, vadinasi didvyriais.

Pakartokite, ką vadiname didvyriu. Tad kas buvo šv. Jonas Krikštytojas?

Pritaikymas: Kuris iš jūsų norėtų būti didvyriu? Atsiminkit, kad didvyris tai nepaprastas žmogus. Ką reikia daryti nuo pat mažens, norint tapti didvyriu? Reikia maitinti savo dvasią. Jūs negalit eiti į dykumą, kaip šv. Jonas, bet galite taip pat, kaip jis, griežtai su savim elgtis: kai valgis nelabai patinka, kaip turi pasielgti jaunas didvyris? Kai tėveliai tau

negali duoti gražesnio drabužio, kaip turi pasielgti vaikas, kuris nori būti didvyriu? Kuris iš jūsų turės stipresnę dvasią, ar tas, kuriam nieko netrūksta, ar tas, kuris daugel dalykų neturi, nes yra neturtingas?

60. Pasikalbėjimas apie dubenį lęšienės.

Pasikalbėjimo tikslas: už trumpą juslinį malonumą neverta prarasti daug didesnių gėrybių.

Papasakosiu jums, vaikai, labai įdomią istoriją, kuri atsitiko seniai, tuokart, kai pasaulyje dar buvo maža žmonių. Buvo tuokart toks paprotys, kad tėvas mirdamas nedalydavo turto tarp vaikų, bet visą savo turtą palikdavo vyresniajam sūnui; vyresnysis sūnus ir vadinosi pirmgimys, nes pirma gimė. Paklausykit, kas atsitiko dviem broliams. Vienas iš jų vyresnysis buvo vardu Ezavas, o jaunesnysis Jokūbas. Vyresnysis Ezavas vertėsi medžiokle, buvo apsukrus ir godus. O tas, kuris yra godus, kieno yra valdomas? Vieną kartą Ezavas visą dieną vaikščiojo po laukus, nuvargo ir sugrįžęs buvo labai išalkęs. Pareina namo alkanas, žiūri, o čia prie stalo jo brolis Jokūbas sėdi ir gardžiai valgo iš dubenėlio. Tas valgis vadinosi lęšienė (panašus į žirnienę). Ezavas nenorėjo palaukti, kol motutė ir jam lęšienės išvirs, ir užsispyrė, kad

Jokūbas perleistų jam savo dubenėlį. O Jokūbas jam ir sako:

— Atiduok man savo pirmgimybę, tai aš tau duosiu valgyti.

Ezavas ilgai negalvojo, jį valdė godumas ir pilvas, tad ir sako:

— Gerai, atiduodu tau savo pirmgimybę.

Ir sėdos kuo greičiausiai valgyti. Už valgio dubenėlį atidavė visą turtą, kurį turėjo gauti mirus tėvui.

Pasakykite, ar protingai padarė Ezavas? Ar ilgai turėjo malonumo valgydamas? — Daugiausia pusę valandos, o užtatai atidavė viską. Pasakykite, vaikai, ar jūs būtumėt taip padarę, kaip Ezavas. Sakote, kad ne, nes labai kvaila už pusvalandžio malonumą atiduoti tiek daug. O žinot, kad ir jūs taip pat dažnai darote, kai klausote savo pilvo arba piktų savo pageidavimų. Malonumas trumpas, o žala kartais labai didelė.

Igniukas negalėdavo susilaikyti ir paimdavo motutės cukrų: suvalgydavo jį greitai. Ar ilgai turėdavo iš to malonumo? Tik vieną valandėlę. O paskui kas? — Paskui motutė sužinojo, jai būdavo nemalonu visą dieną, kad turi smaližių sūnų. Igniukui prikaišiojo ir pyko, kad jos sūnus smaližius. Jam taipgi visą dieną būdavo labai nemalonu. Ar išmintingai darė Igniukas? — Visai neišmintingai, nes už valandėlę malonumo ilgą laiką turėdavo nemalonumo ir pats gėdėdavos.

Atsimenate apie tą Jonuką, kuris sudavė Petrukui į veidą? Pradžioje Petrukas norėjo jam atkeršyti. — Būtų turėjęs malonumo, bet Petrukas pasitarė su galva ir nekeršijo, bet dar Jonuką atsiprašė. O kas gi atsitiko paskui? — Paskui Petrukas buvo labai patenkintas savim: atsisakė nuo trumpo malonumo, bet užtat ilgai buvo patenkintas, kad padarė taip, kaip reikia. Ar išmintingai padarė Petrukas? O jūs ar būtumėt padarę taip, kaip Petrukas?

Pagilinimas: Papasakosiu jums dar kartą apie du brolius: Ezavą ir Jokūbą. Gyveno jie labai seniai, kai dar pasaulyje buvo maža žmonių. Ezavas buvo vyresnysis ir buvo didelis smaližius, Jokūbas buvo jaunesnis.

Kaip vadinosi vyresnysis? Koks jis buvo? Kaip vadinosi jaunesnysis?

Vyresniajam Ezavui po tėvo mirties turėjo tekti visas turtas, nes buvo pirmgimys arba pirma buvo gimęs.

Ką galėjo gauti Ezavas po tėvo mirties? Dėl ko jis visa galėjo gauti?

Tačiau vieną kartą Ezavas grįžo iš lauko labai alkanas. Pamatė Jokūbą prie lęšienės dubenio ir susitarė su juo, kad atiduoda jam pirmgimybę ir visa, ką turi gauti po tėvo mirties, už valgio dubenėlį. Jokūbas sutiko ir atidavė jam valgį.

Iš kur grįžo Ezavas? Ką pamatė namie? Kaip susitarė su broliu?

Labai negudriai padarė Ezavas, nes galėjo truputį palaukti ir motutė būtų išvirusi jam valgio, bet jis negalėjo iškęsti, nes jį valdė ne galva, o pilvas, pilvas gi proto neturi.

Kodėl buvo negudru tai, ką padarė Ezavas? Kas jį valdė?

Ezavas valgydamas turėjo trumpą malonumą, bet visą savo gyvenimą sugadino. Vaikai, kurie nemoka susilaikyti nuo pikto, daro taip pat: turi trumpo malonumo iš pikto darbo, o žudo savo gyvybę.

Ar tai protinga? Kurie vaikai yra panašūs į Ezavą? Ką šiandien kalbėjome apie Igniuką? Kuo jis buvo panašus į Ezavą?

Išmintingas žmogus prieš ką padarydamas pirmiausia pagalvoja, ar tai bus gera ilgesnį laiką: klausiasi galvos ir nors nežinau kaip norėtų jis ko kito, nepadarys to, jeigu galva jam pasakys, kad tai negera.

Kas valdo protingą žmogų? Kieno jis klauso; ar galvos ar savo užgaidų? Visi šventi vaikai, kurie dabar danguje džiaugiasi, niekuomet nežaisdavo taip, kaip drausdavo jiems daryti galva, nors, gal būt, turėdavo labai didelio noro.

Pritaikymas: Kai norėsite pažaisti tarp savęs, su kuo tarsitės? Geri ir gudrūs vaikai, kurie nori būti didvyriai, kaip šv. Jonas

Krikštytojas, ko turi klausyti: ar savo galvos ar užgaidų? Žinote, kuomet jus Viešpats Dievas labai mylės? — Tuomet, kai sugebėsite atsisakyti nuo trumpo malonumo dėl to, kad jis yra draudžiamas, tuomet savyje turėsite stiprią dvasią.

Šeštojo įsakymo pozityviojoj dalyje visokiais būdais stengiamės sustiprinti vaiko dvasią ir užgrūdinti valią: tegu vaikas giliai pajunta, kad jame be kūno reikalavimų yra dvasios reikalų ir kad į tuos pastaruosius jo turi būti ypatingai atsižvelgiama. Jau, kaip minėjome aukščiau, pirmoji kova, kuri vyksta vaike tarp dvasios ir kūno, yra valgio ir gėrimo sritis. Ir kad mes sugebėtume įskiepyti vaikui tiek valios jėgos, kad jis nors retkarčiais gera valia galėtų pakęsti alkį arba troškulį — mūsų tikslas, auklėjant jo charakterį, bus visiškai pasiektas; tuomet ir šeštojo įsakymo esmė tokio vaiko bus saugojama. Duodame žemiau pasikalbėjimą, kurio tikslas sužadinti vaiko valią vyriškai nukęsti tam tikrus nemalonumus.

61. Pasikalbėjimas apie didvyrišką Jonuką.

Pasikalbėjimo tikslas: išrodyti vaikams, kad doriausias yra tas vaikas, kuris pataiko nugalėti savyje prigimties palinkimus.

Tur būt jums įdomu, kuris iš jūsų yra doriausias, vyriškiausias ir kurį iš jūsų galima pavadinti didvyriu. Teisybė, jums tatai įdomu? Toks vaikas yra didvyris, kuris panašus į ma-

žąjį Jonuką, apie kurį jums šiandien papasakosiu. Paklausykite.

Buvo vasara. Mokykloje buvo trošku. Vaikams buvo žadėta nusivesti juos į mišką, ir jie to ėjimo begalo laukė. Vaikai labai mėgsta mišką, nes ten tiek daug įdomių daiktų: milžiniški medžiai mosuoja šakomis ir šlama apie tai, kas yra jų Sutvėrėjas ir Viešpats, kuris juos išmokė traukti iš žemės sultis ir kilti savo viršūne į aukštį. Miške tiek įvairių mažų ir didelių žvėrelių. Medžiuose šokinėja voveraitės. Ar esat kuomet matę gyvą voveraitę? Kaip ji atrodo? Miške daug įvairių paukštelių. O po medžiais minkštos samanos, uogos, krembliai. Apie visa tai šiandien vaikai šnekėjo ir laukė, kol mokytoja paruoš jiems priešpiečius. Pagaliau atėjo. Vaikai sustojo poromis ir smagiai nužygiavo miško link. Miške išsisklaidė, pradėjo žaisti ir dainuoti. Džiaugsmui nebuvo galo.

Diena buvo karšta; miške kiek vėsiau, nes miške pavėsis. Bet ten vaikai labai daug bėgiojo, sušilo ir nuvargo. Pagaliau mokytoja liepė susirinkti drauge. Priešpiečiai. Vaikai nori gerti, o priešpiečiams turėjo pieno. Tad visi apsupo mokytoją, kuri jiems pilstė pieną.

— Ir man dar, ir man — šaukė.

— Aš dar negavau.

Ir vaikai skverbėsi. Kai kurie taip godžiai gėrė pieną, jog kitas dar nespėjo gauti, o jau

jie nebeturėjo. Nenuostabu, nes jie begalo norėjo gerti.

Tiktai vienas mažas Jonukas, kuris buvo septynerių metų, nėjo prie mokytojos, stovėjo nuošaliai. Atsiminė jisai, kad mokytoja neseniai pasakojo, jog tas vaikas yra labiau išmintingas ir vertesnis, kuris moka pakęsti alkį ir troškulį. Mokytoja pamatė Jonuką.

— Jonuk, argi tu nenori gerti? — paklausė.

— Ak, noriu ir labai noriu, — atsakė.

— Tai eikš, atsigerk pieno, kodėl neini?

— Aš dar truputėlį pakentėsiu, kad būčiau vertesnis žmogus paaugęs, juk mokytoja neseniai taip sakei, teisybė?

Pradžiugo mokytoja, kad turi tokį didvyrį berniuką mokykloje, kuris moka ilgai pakentėti, nors ir begalo gerti norėdamas.

Toks buvo Jonukas mokykloje. Paskui, kai paaugo, buvo labai doras ir labai jį mylėjo žmonės.

Pagilinimas: Pasakykite, vaikai, ar Jonukas labai norėjo gerti? Bet jis nebėgo drauge su kitais, kad greičiau atsigertų; jis norėjo palaukti ilgiau, kad padarytų didvyrišką darbą.

Dėl ko Jonukas nebėgo prie mokytojos su kitais vaikais pieno? Ką norėjo padaryti?

Žinote, vaikai, kas darėsi su Jonuku, kai jis nuošaliai stovėjo ir laukė, kol kiti vaikai gaus

pieno? Taigi, jo dvasia darėsi stipra ir didvyriška. Tarp visų vaikų buvo tiktai vienas Jonukas toks didvyriškas ir todėl jį vieną galime pavadinti didvyriu.

Kas darėsi su Jonuko dvasia, kai jis kantriai laukė pieno? Dar kuris iš vaikų darė taip pat? Kaip galime pavadinti Jonuką?

Jonukas, kuris mokėjo susilaikyti nuo gėrimo, mokės susilaikyti ir nuo kitų dalykų, jeigu jis išras, kad jie negeri.

Nuo ko dar Jonukas mokės susilaikyti?

Vieną kartą jis norėjo paragauti slyvų, kurios ties jo galva kabojo iš sodo. Sodas buvo svetimas, jame nieko nebuvo. Pasakykit man, ką Jonukas padarys, ar nusiskins slyvą slapta? Ar doras vaikas ima ką slapta?

Pritaikymas: Ar jums kartais norisi gerti? Ar jūs pataikysite taip padaryti, kaip pataikė mažasis Jonukas, norėdamas viešpatauti savo troškuliui? Kaip jus pavadintų, jeigu taip įstengtumėt padaryti? Dori žmonės sugeba susilaikyti ne tiktai nuo gėrimo ir nuo valgymo, jie sugeba susilaikyti ir nuo kitų dalykų, o ypatingai nuo tokių, kuriuos daryti draudžia Viešpats Dievas. Ką jūs darysite, kai norėsite gerti, o čia reiks palaukti, kol atneš vandens?

Vienas karalius karo metu neparastai panoro gerti. Niekur nebuvo vandens, o šulinys bu-

vo ten, kur stovėjo priešo kariuomenė. To karaliaus kareiviai sužinojo, kad jis labai nori gerti, slapta nuslinko lig priešo kariuomenės ir iš to šulinio atnešė vandens karaliui, tačiau karalius to vandens negėrė, bet paaukojęs Dievui išliejo jį ant žemės. Viešpats Dievas mylėjo jį už tai ir padėjo nugalėti priešus. Tas karalius vadinosi Dovydas.

Sustiprinti jėgą ir užgrūdinti valią yra pagrindas išpildyti šeštajam Dievo įsakymui, nes kas turi tiek dvasios jėgos, kad save suvaldo ir nepasiduoda pirmajai užgaidai, tas pataikys taip pat atsispirti betkokioms nepadorioms pagundoms. Todėl kuo ilgiausiai reikia dirbti, kad vaikai galėtų, jeigu jau ne suprasti, tai bent pajusti, kad visą žmogaus vertingumą sudaro dvasios jėga ir sugebėjimas valdyti save patį.

Kas yra susidūręs su vaikais paliktais be priežiūros, tas yra įsitikinęs, kaip jie yra vienas kito piktinami ir jau labai maži užnuodija savo sielą sugedimo nuodais. Todėl religiniuose pasikalbėjimuose reikia ypatingai pabrėžti tai, kad vaikai save gerbtų ir neprarastų natūralios gėdos. Tam reikalui duodame jiems pasikalbėjimą apie padorų elgimąsi, tačiau labai atsargiai, kad kuo nors nepapiktintume ir neįžeistume nekaltų širdžių.

62. Pasikalbėjimas apie buvimą gėdingam.

Pasikalbėjimo tikslas: begėdystė yra didelis nusižengimas, ir Viešpats Dievas, nors be galo gailestingas, didžiai baudžia žmones, kurie praranda gėdą.

Kur Viešpats Dievas įkurdino pirmuosius žmones? Ar ten jiems buvo gera? Ar jie visuomet ten paliko? Kas su jais pasidarė?

(Parodyti vaikams paveikslėlį, vaizduojantį, kaip angelas išveja iš rojaus pirmuosius žmones).

Ką jūs matote tame paveikslėlyje? Kokius jie turi drabužius? Žinote, kas jiems davė tuos drabužius? — Viešpats Dievas davė jiems drabužius, apdengė juos ir įsakė pirmiesiems žmonėms ir visiems žmonėms pasaulyje ir vaikams visuomet vaikščioti prisidengus su drabužiais, net ir tuomet, kai yra labai karšta ir nereikia saugotis šalčio. Ir nuo to laiko kiekvienas žmogus pasaulyje, kuris bijosi Viešpaties Dievo ir nori Jam tarnauti, taip gerbia savo kūną, jog visuomet pridengia jį drabužiu, ne tiktai žmonių akivaizdoje, kai į jį žiūrima, bet net ir tuomet, kai nieko su juo nėra, tik vienas Angelas Sargas. Kiekvienas žmogus ir kiekvienas vaikas turi savy gėdos jausmą. Gėdisi pasirodyti nuogas, tiesa? Iš kur turime tą gėdą? — Tą gėdą Viešpats Dievas įdiegė žmogaus sieloje. Jūsų niekas nemokė, kad reikia gėdėtis, o jūs tos

gėdos turite. Teisybė? Gėda, mano vaikai, yra duota jums iš Dievo ir būtinai žmogui reikia turėti gėdos: tai Dievo dovana. Gėda saugo jus nuo pikto, nors niekas į jus ir nežiūri.

Girdėjote jau apie tai, koks geras Viešpats Dievas yra žmonėms, kaip myli visus žmones ir nori gero visiems. Tas toks geras Dievas begalo baudžia žmones, kurie neturi gėdos. Šiandien jums papasakosiu dvi tokias baisias tikras istorijas.

Po Adomo ir Jievos mirties žmonių kas kartas darėsi daugiau pasaulyje, tie žmonės pamaži užmiršo tai, kad Dievas yra jų Viešpats ir kad įsakė visiems žmonėms gerbti savo kūną ir turėti gėdos. Vieni kitus įkalbinėjo daryti pikta ir visi atsitraukė nuo Dievo. Vienas tiktai žmogus vardu Nojus su savo šeima garbino ir mylėjo Dievą ir nenorėjo klausyti piktų žmonių. Jam Viešpats Dievas pasakė, kad visus žmones užlies vandeniu ir paskandins, tiktai jį su šeima išsaugos: įsakė jam pastatydinti didelį laivą ir tam laive pastatyti didelius namus.

Nojus pradėjo vežti medžius ir statytis tokį laivą su dideliais namais, kaip jam įsakė Viešpats Dievas. Žmonės klausė Nojų, ką jis čia daro, kam tas laivas, kad niekur nėra arti vandens. Nojus jiems pasakė, ką jam kalbėjo Viešpats Dievas, ir priminė žmonėms, kad jie taisytųsi, nes Viešpats Dievas jiems atleisiąs, bet pikti žmonės netikėjo Nojui.

Nojus statė laivą apie šimtą metų, kad žmonės turėtų laiko pasitaisyti. Pagaliau laivas buvo baigtas. Viešpats Dievas liepė Nojui įvesti į laivą po porą visų žvėrelių ir paukščių, įsidėti jiems pašaro ilgesniam laikui, paskui liepė įeiti į laivą jam pačiam ir įsivesti ten savo šeimą. Nojus pasiėmė sau ir savo šeimai valgyti ir pats Viešpats Dievas uždarė laivo duris.

Paskui ėmė pilti smarkus lietus: lijo visą mėnesį ir dešimtį dienų, vanduo iš upių išsiliejo, užpylė namus, vandūo skverbėsi pro duris ir langus į butus, žmonės šoko ant stogų, bet netrukus vanduo apsėmė visus stogus ir visus medžius ir aukščiausius kalnus, ir visi žmonės nuskendo. Nenuskendo tiktai tie, kurie buvo laive. Po keturiasdešimt dienų lietus nustojo lijęs. Vanduo ėmė slūgti, ir žemė apdžiūvo. Nojus su šeima išėjo iš laivo. Kaipgi jis dėkojo Dievui už išgelbėjimą! Sudėjo Dievui auką ir Viešpats Dievas tuomet pasakė jam, kad žmonių jau niekuomet nebebaus tvanu. To pažado ženklui padangėj pasirodė vaivorykštė, tokia pat, kaip kartais matome dabar lietui lyjant. Teisybė, vaikai, kad tai buvo baisi Dievo bausmė. O už ką Dievas taip nubaudė žmones? Už tai, kad nenorėjo klausyti ir prarado gėdą. Dėl ko išsigelbėjo Nojus? Ar jis gyveno taip, kaip kiti žmonės?

Kitą kartą Viešpats Dievas nuleido iš dangaus ugnį į penkis miestus už tai, kad tų miestų

žmonės neturėjo gėdos ir nepadoriai, piktai elgėsi. Buvo taip. Po tvano vėl užmiršo žmonės apie tai, kad Dievas baisiai baudžia tuos, kurie neturi gėdos. Ypatingai vienam mieste, kuris vadinosi Sodoma, buvo sugedę žmonės, tačiau ten buvo vienas žmogus Lotas su žmona ir dviem dukterim. Lotas privengė Dievo ir gyveno padoriai. Viešpats Dievas nusiuntė pas jį savo angelą skubiai išvesti Loto su šeima iš Sodomos. Angelas paėmė jį už rankos, išvedė visą šeimą iš miesto ir pasakė jiems, kad jie neatsigręžtų į užpakalį. Kai tiktai išėjo iš miesto, pagavo kristi iš dangaus ugnis, mieste kilo riksmas ir dejavimas. Loto žmona atsigręžė, norėdama pamatyti, kas ten darosi, ir už nepaklusnumo nuodėmę Viešpats Dievas nubaudė ją mirtimi: staiga pavirto druskos stulpu. Už ką Viešpats Dievas taip nubaudė Sodomą? Už tai, kad žmonės Sodomoje neturėjo gėdos.

Pagilinimas: Kiekvienas vaikas ir kiekvienas žmogus pasaulyje turi iš Dievo tiek gėdos, kad niekuomet nevaikščioja visai nuogas. Pirmiesiems žmonėms pats Viešpats Dievas liepė savo kūną visuomet pridengti. Kas to nedaro, sakoma, kad jis yra begėdis.

Kuo žmonės pridengia savo kūną? Dėl ko taip daro? Kas liepė pirmiesiems žmonėms pridengti savo kūną?

Viešpats Dievas labai myli žmones, bet baisiai baudžia tuos, kurie neturi gėdos.

Ką Viešpats Dievas baisiai baudžia? Už ką Viešpats Dievas nubaudė žmones tvanu? Kas išliko? Už ką nubaudė penkis miestus ugnimi iš dangaus? Kas išliko?

Dabar Viešpats Dievas, taip pat kaip ir seniau, bjaurisi nuodėmėmis ir skaudžiai baudžia tuos žmones, kurie neturi gėdos. Kartais baudžia iš karto, bet dažniausiai Viešpats Dievas bausmę atideda, kad žmonės pasitaisytų: jeigu nenori pasitaisyti, tai juos ištinka baisi bausmė.

Ką Viešpats Dievas ir dabar smarkiai baudžia? Ar iš karto?

Pritaikymas: Ar pasitaiko tokių žmonių arba tokių vaikų, kurie neturi gėdos? Ką padarysite, kai su jumis norės žaisti toks vaikas, kuris neturi gėdos? Reikia tuojau nuo jo bėgti ir pasakyti jo motutei arba kam kitam, pav., mokytojui, kad jis neturi gėdos. Tuomet motutė pamokys jį, ko reikia. Kas visuomet stovi prie jūsų, nors jo ir nematote? (Angelas Sargas). Ar reikia turėti gėdos, nors nieko iš žmonių prie jūsų nėra?

X SANTRAUKA.

Koks yra šeštas Dievo įsakymas?
— Nepaleistuvauk.
Ką liepia šeštas įsakymas?
— Liepia turėti gėdos.

Iš ko kiekvienas žmogus yra gavęs gėdos jausmą?

— Iš Dievo.

Ką liepė Dievas daryti, norint apsaugot gėdingumą?

— Liepė visuomet pridengti savo kūną.

Kokia jėga yra mums reikalingiausia šiame gyvenime?

— Dvasios jėga.

Kuriuo būdu įgyjama dvasios jėga?

— Pastangomis valdyti save.

Kuomet reikia stengtis įgyti dvasios jėgą?

— Iš pat mažens.

Ką vadiname didvyriu?

— Tą, kuris turi didelę dvasios jėgą.

Apie kurį didvyrį girdėjote, kurs trisdešimt metų išbuvo dykumoje?

— Apie šv. Joną Krikštytoją.

Kuo šv. Jonas Krikštytojas įsigijo didelę dvasios jėgą?

— Tuo, kad nuo mažens aštriai gyveno.

Kas valdo žmogų, kuris turi dvasios jėgą?

— Jį valdo protinga dvasia.

Kas valdo žmogų, kuris neturi dvasios jėgos?

— Valdo jį pilvas arba godumas arba užgaidai.

Septintas Dievo įsakymas.

Kalbėdami su vaikais apie septintą Dievo įsakymą „Nevok", turime galvoje turėti tą gyvenimo dėsnį, kad nie-

kas piktadariu negema, tiktai tampa juo tuo būdu, kad būdamas dar vaikas negalėjo savęs suvaldyti. Tad vėl septintojo įsakymo pasikalbėjimai su vaikais yra lyg tolimesnis penktojo ir šeštojo įsakymo tęsinys, arba kitaip sakant pasakojimai, jog norint užlaikyti septintąjį įsakymą, reikia nuo mažens išmokti valdyti savo užgaidus, o ypatingai godumą. Teisybė, kad ne visi godūs vaikai tampa vėliau piktadariais. Bet taipgi yra teisybė, jog visi tie, kurie kitus skriaudžia, jaunystėje buvo godūs ir nemokėjo valdyti savęs. Pozityvi to įsakymo dalis liepia gerbti savo ir svetimą turtą, taipgi sąžiningai darbuotis.

Apie visa tai kalbame su vaikais kuo paprasčiausiai.

63. Pasikalbėjimas apie godumą.

Pasikalbėjimo tikslas: sužadinti pasibjaurėjimą godumu, nes visi nedorėliai pradėjo nuo godumo.

Vieną kartą žmonių būrys ir mažų vaikų apsupo kažkokį žmogų. Prie jo stovėjo policininkas; žmogus sėdėjo ant žemės; rankos buvo surištos, matyt, ilsėjosi.

— Tai vagis, kuris gyvulius vagia,—kartojo žmonės tyliai ir žiūrėjo į jį, tarytum nebūtų jis buvęs panašus į kitus žmones.

— O ką jis tokio padarė?

— Naktį pavogė karvę neturtingai moteriškei; dabar sugavo jį.

Kaip jūs manote, ar jis kitaip atrodė, negu tie, kurie aplink jį stovėjo? Ne, tiktai tie nebuvo pavogę karvės, o jis buvo pavogęs. Teisybė, kad jis padarė labai

piktai? O žinot, kuriuo būdu jis išmoko vogti gyvulius? Tuojau jum papasakosiu, tik paklausykit.

Kai buvo mažas vaikas, toks kaip jūs, niekuomet neidavo vogti į svetimą tvartą, bet darydavo taip, iš ko paskui kilo jam palinkimas vogti. Ar galite patys tai įspėti?

Kai buvo mažas berniukas, kaip jūs, labai mėgo vaisius. Jūs, tur būt, taip pat mėgstat? Tiktai jis buvo smaližius: kai tiktai panordavo ko, tuojau ieškodavo priemonės, kol tik gaudavo. Nesugebėdavo nė nuo ko atsisakyti. Nuo mažens valdė jį smaližiavimas, bet ne galva. Iš ko prasideda kiekviena vagystė? Taip, iš smaližiavimo, iš godumo. Kai patikdavo jam vaisiai svetimam sode, turėdavo jų įsigyti. Kai motutė namie ką paslėpdavo, o jam tai patikdavo, turėdavo tai turėti. — Begalo buvo godus, nesugebėjo valdyti godumo, tik visada jo klausė, o dabar yra begalo nelaimingas. Ar daug yra tokių vaikų, kuriuos valdo godumas? Daug yra, tiktai, kai vaikas pamato, jog jį valdo ne galva, bet godumas, tuojau turi nugalėti savo godumą. Kaip tai daryti? — Taip, kaip tai darydavo mažas berniukas Jurgiukas.

Jurgiukas gavo iš motutės du saldainiu, nes jo motutė žinojo, kad Jurgiukas labai mėgsta saldainius ir begalo džiaugiasi gavęs. Bet Jurgiukas ne tiktai saldainius mėgo; jis norėjo tapti doras berniukas ir nenorėjo, kad jį valdytų sma-

ližiavimas. Ką jis daro su saldainiais? — Pasideda priešais save ant stalo ir sako sau: nors man seilės varva, bet pamatysiu, ar aš sugebėsiu pakentėti ir nevalgyti dabar. Jurgiukas prie stalo mokėsi, kas kart į saldainius pažvelgdavo: buvo didžiausio noro juos paragauti, bet nė nepalietė. Vakare daro jis dar didesnę auką: saldainius atiduoda savo motutei, kad juos nuneštų neturtingai našlaitei. Motutė pabučiavo jį iš džiaugsmo, kad turi tokį gerą sūnų, kuris sugeba valdyti savo godumą. Jurgiuko širdis tvirtėjo iš džiaugsmo. Joks saldainis niekuomet nebūtų buvęs jam taip saldus, kaip tas motutės pabučiavimas ir jos pagyrimas, kad jis tikras vyras, nes iš tikrųjų Jurgiukas buvo tikras vyras. Ne kiekvienas berniukas būtų pataikęs taip padaryti. Bet Jurgiukas buvo girdėjęs mokykloje, kad toks berniukas, kuris gali nesuvalgyti saldainio, nors ir turi, bus tikras vyras. O jis norėjo būti tikru vyru. Pasakykit man, vaikai, ar toks doras berniukas, kaip Jurgiukas, paaugęs vogs kuomet nors svetimus daiktus?

Pagilinimas: Baisi gėda kai ką sugauna vagiant. Teisybė. Bet nors ir niekas nepamatytų, vis dėlto tai mato Viešpats Dievas. Kas iš jūsų įspės, koks buvo nuo mažens kiekvienas vagis? Gerai. — Buvo smaližius ir godus. Ar kuris nors vaikas norėtų tapti vagim, kad jam supančiotų rankas ir vestų į kalėjimą?

Na, žinoma, nė vienas. Tad ko reikia saugotis nuo mažens? — Godumo. Godumu galima nusikratyti tuomet, kai vaiką valdys galva, o ne pilvas.

Kuomet nusikrato vaikas godumu? Kaip nusikratė Jurgiukas? Ar jis mėgo saldainius? Kas vėliau jam buvo saldžiau: ar motutės pagyrimas ar gardžiausias saldainis? Pamėginkite kuomet, kaip malonu būti pagirtam, nesuvalgius saldainio, nors ir gardaus.

Kitas berniukas Poviliukas nepaprastai mėgo vaisius: kai pas kitą vaiką pamatydavo obuolį arba kriaušę, tai arba iš jo išviliodavo arba slapta pavogdavo. Iš tėvų kartais slapta paimdavo keletą centų ir nusipirkdavo obuolių. Kartą sugavo jį bevagiant sesuo.

— Ką tu darai, Poviliuk? Kam imi?

— Niekam nesakyk, pasiimsiu tiktai dvidešimt centų obuoliams.

— Bijokis Dievo, Poviliuk, juk mama vaikui nenupirko pyrago, o pinigų maža ir tu nori dar pirkti obuolių.

— Kad negaliu be obuolių iškęsti — atsakė.

Žinote, vaikai, kas iš Poviliuko išaugo? — Vagis, piktadarys, kuris ilgai sėdėjo kalėjime, ten ir mirė. Ar Poviliukas mokėjo nuo ko susilaikyti būdamas mažas? Ar Poviliukas kada galvojo, kad taps piktadariu? Ne, jis tiktai galvojo, kad iš tėvų paims kartais dvidešimts centų ir tuo nepadarys didelės skriaudos.

Pritaikymas: Kuris iš berniukų jums geriau patinka: Jurgiukas ar Poviliukas? Dėl ko tau patinka Jurgiukas? Jeigu savo godumą suvaldytum ir nesuvalgytum savo obuolio, tai į kurį iš tų vaikų būtum panašus? Pamėgink kuomet, ar pataikysi taip padaryti, kaip padarė Jurgiukas. Kas dar nori pamėginti? Paskui jūs man papasakosit, kaip pavyko mėginimas?

64. Pasikalbėjimas apie vertę daiktų, kuriuos naudojame.

Pasikalbėjimo tikslas: kiekviename daikte reikia branginti žmogaus triūsą ir be reikalo negalima nė vieno daikto naikinti.

Motutė nupirko Igniukui riestainį. Igniukas buvo labai smalsus vaikas.

— Motute, iš ko padaromas riestainis?

— Iš miltų, mano vaikeli, — atsakė motina.

— O miltai iš ko?

— Iš kviečių.

— O kas tai yra kviečiai, motute?

— Tai tokie grūdai arba javai, kuriuos sėja lauke.

— O kas gi juos sėja, motute?

— Ūkininkas.

— O kas tai yra ūkininkas?

— Tai toks žmogus, kuris darbuojasi laukuose, pats nekartą esi matęs sodžiuje.

— Teisybė, motute. Ar jis visur sėja kviečius?

— Nevisur, vaikeli. Ten, kur sėja, reikia pirmiausia žemę išarti.

— O kuo aria, motute?

— Geležiniu plūgu ir arkliais arba jaučiais.

— O iš ko daromas plūgas?

— Iš geležies.

— O geležis iš ko?

— Iš rūdų.

— O kas tai yra rūda?

— Rūda tai žemė sumišusi su geležim, kurios reikia ieškoti; tą su geležim sumišusią žemę veža į fabriką, ten ją meta į krosnį ir sutirpdo geležį.

— O kas veža rūdą į fabriką?

— Daug žmonių.

— O kas darbuojasi fabrike?

— Taip pat daug žmonių.

— Tai vis tai reikalinga plūgui padaryti?

— Taip, vaikeli, labai daug reikia žmonių padaryti geležiniam plūgui, daug reikia darbo, norint tuo plūgu išarti žemę, daug reikia darbo, norint kvietelius pasėti, suvalyti, iškulti, į malūną nuvežti ir juos sumalti ir tiktai tuomet jau iš miltų galima iškepti riestainį.

— Tai dėl to vieno riestainio tiek daug žmonių darbavosi?

— Taip, vaikeli; tam vienam riestainy yra įdėta tūkstančių žmonių darbo, todėl reikia tą

žmonių darbą gerbti. Riestainį galima suvalgyti, nes jis ir skirtas valgyti, bet negalima jo mėtyti, volioti, nes čia yra darbas daugelio, daugelio žmonių.

Susimąstė Igniukas, po valandėlės vėl ėmė klausti.

— O mano drabužiai iš ko daromi, motute?

— Iš siūlų, vaikeli.

— O siūlai iš ko?

— Iš linų.

— O kas tai yra linas?

— Linas tai toks augalas, kuris auga dirvose.

— Ir taip pat jį reikia sėti, kaip kviečius?

— Taip, vaikeli.

— Ir taip pat reikia išarti žemę geležiniu plūgu ir arkliais?

— Taip pat, vaikeli.

— Tai ir prie mano drabužių tiek daug žmonių darbavosi?

— Prie tavo drabužių taip pat pridėjo darbo daug žmonių, nes drabužį reikia siūti, o norint susiūti, reikia adatos, o adatos vėl daromos fabrikuose, kur darbuojasi daug žmonių.

— Tai mano drabužis priklauso tiems žmonėms?

— Drabužis yra duodamas tau prisidengti, dėvėti, bet jame yra daug, labai daug žmonių darbo ir tą darbą reikia gerbti, tad ir drabužio

negalima naikinti, plėšyti ir pavergti. Tuojau atsimink, kad tame drabužyje įdėta labai daug žmonių darbo.

— O mano knygas taip pat daug žmonių dirbo?

— Taip pat, vaikeli. Visa, ką tiktai turi, tai yra labai daugelio žmonių darbas, todėl reikia viską gerbti ir branginti.

— Gerai, motute, bet kai kas nusiperka ką, tai tas daiktas yra jo, tad ir gali naikinti kaip jam patinka, nes tai jo.

— Nusipirkti visa galima, bet negalima daryti taip, kad tau visi dirbtų, o tu nieko nedirbtum. Kai žmogus pats nieko nedirba, tiktai svetimu naudojasi, nors ir už pinigus, tuomet vagia svetimą darbą.

— Kaip tai vagia, mama, juk už riestainį moku 10 centų, tai jo nevagiu?

— Taip, moki 10 centų, bet girdėjai, kiek reikia žmogaus darbo, kol iškepamas vienas riestainis. Vienam riestainyje yra daug žmogaus darbo, to negalima apmokėti pinigais, tiktai reikia atsilyginti taipgi kokiu kitu darbu. Šiaip, jeigu kas nedirba, tai neprivalo valgyti, nors ir turėtų maišelį pinigų. Taip liepia Viešpats Dievas.

Igniukas nuo šiol niekuomet nebenaikino knygų nei drabužių, atsimindavo, kad žmogaus darbą kiekviename daikte reikia gerbti.

Pagilinimas: Ar vienas žmogus pataikytų viską sau pasigaminti? Ne, būtinai yra reikalingas daugelio kitų žmonių pagalbos. Kiekviename daikte, kurį matome kambaryje, yra labai daug žmogaus darbo.

Kur yra daug žmogaus darbo? Dėl ko negalima naikinti drabužių, teršti knygų?

Už žmogaus darbą galima užmokėti tik savo paties darbu kokioj kitoj srityje, pinigų čia nepakanka; kas nedirba, tegu nevalgo.

Kuo galima atsilyginti už žmogaus darbą? Ar doras yra toks žmogus, kuris naudojasi svetimu darbu, o pats nieko nedirba? Ką jis skriaudžia? — Gerai, — Visus žmones: jie jam dirba, o jis nieko nedirba.

Pritaikymas: Ar daug žmonių darbo įdėta jūsų drabužiuose? Ką juose reikia gerbti? Tie vaikai, kurie savo drabužių nežiūri, nesaugo, skriaudžia ne tiktai tėvelius, o dar ką? Sakyk, N., kaip dabar žiūrėsi į savo drabužį? Reikia gerbti ir tuos žmones, kurie sunkiai darbuojasi laukuose.

65. Pasikalbėjimas apie sąžiningumą darbuojantis.

Pasikalbėjimo tikslas: sąžiningą darbą įsakė Viešpats Dievas, nesąžiningas kenkia visiems.

Kuris atsimena, ką reikia padaryti, norint iškepti riestainį? Ar atsimenat, vaikai, tą Ig-

niuką, kuris klausinėjo savo motutę visa, kas iš ko daroma? Igniukas taip klausinėjo motutę, iš ko daromi riestainiai, nes jie labai jam patiko. Dabar aš jums papasakosiu, kuomet riestainis bus geras. Paklausykite.

Pas tą šeimininką, kuris sėjo kviečius laukuose, o iš tų kviečių turėjo būti iškeptas riestainis, tarnavo bernas. Nusiuntė jį šeimininkas suarti dirvos kviečiams. Berno niekas neprižiūrėjo, kaip jis dirba. Ir atėjo jam į galvą tokia mintis:

— Ė, ką čia, niekas manęs nemato, suarsiu bet kaip, kad tik greičiau. Pagaliau tas laukas ne mano.

Taip sau pagalvojo, bet vėl jam atėjo į galvą mintis, kad mato Viešpats Dievas ir reikia arti sąžiningai. Ir tos antrosios minties paklausė, dirvą suarė gerai, kaip reikiant, nors jo niekas ir neprižiūrėjo. Kaipgi augo ten pasėtieji kviečiai? Augo puikiai, žemė buvo gerai ir sąžiningai išdirbta.

Kas reikia padaryti, kad iš suvalytų kviečių išeitų miltai? Pradžioj reikia iškulti. Tas, kuris kūlė, pagalvojo šitaip:

— Iškulsiu bet kaip, kad tik greičiau, juk tai ne mano kviečiai. Nors kviečiuose bus pelų ir dulkių, kas čia man rūpi.

Bet vėl pagalvojo, kad Viešpats Dievas liepia darbuotis sąžiningai ir dorai, tad pasistengė, kad grūdas būtų švarus, be dulkių. Grūdus

nuvežė paskui į malūną, bet iš švarių grūdų buvo ir miltai švarūs, nes malūninkas buvo doras žmogus ir prie kviečių neprimaišė miežių, todėl ir iškeptas riestainis buvo gardus.

Pasakykit, vaikai, jeigu bernas būtų dirbęs nesąžiningai, jeigu būtų kūlę nesąžiningai ir bet kaip, jeigu malūne prie kviečių būt primaišę ko kita, ar riestainis būtų buvęs gardus?

Ar toks bernas, kuris būtų nesąžiningai aręs, būtų nuskriaudęs tiktai savo šeimininką? Ne tiktai šeimininką, bet ir tuos visus žmones, kurie būtų pirkę kviečius ir valgę iš jų padarytus riestainius. Tie kviečiai būtų pasklidę po pasaulį su berno nesąžiningumu. Tas berno nesąžiningumas būtų nuskriaudęs pirmiausia šeimininką, nes už prastus kviečius temoka mažiau, negu už gerus, tas berno nesąžiningumas būtų nuskriaudęs tuos žmones, kurie kviečių nusipirko, nes kviečiai būtų buvę blogi, o iš blogų kviečių yra miltų mažiau; tas berno nesąžiningumas būtų nuskriaudęs visus vaikus, kurie būtų valgę iš kviečių pyragą, nes tas pyragas būtų buvęs ne toks gardus ir ne toks sveikas. Pagaliau tas berno nesąžiningumas būtų palietęs ir jį patį, nes, gal būt, ir jis pats būtų valgęs iš tų kviečių pyragą, o be to savo nesąžiningu darbu būtų padaręs skriaudą savo dvasiai, nes nesąžiningas darbas ir yra žmogaus dvasiai nuodai: žmogus dirbąs nesąžiningai elgiasi ne taip, kaip liepė Dievas septintuoju įsa-

kymu. O kiekvienas Dievo įsakymo laužymas yra nuodai sielai. Įsivaizduokite, kiek tai būtų buvę skriaudos iš vieno nesąžiningo darbo?

Pagilinimas: Kaip jūs norite darbuotis? Sąžiningai. Tai reiškia ne tik tuomet, kada į jus žiūri, bet ir visuomet. Sąžiningas žmogus nepaiso, ar kas į jį žiūri, ar ne, savo darbą dirba kuo geriausiai. Sąžiningas vaikas nepaiso, ar kas jį seka ar ne, visuomet yra mandagus. Sąžiningas bernas, kuris arė dirvą kviečiams, nežiūrėjo, kad niekas į jį nežiūri, bet dirbo savo darbą dorai, dėl to ir pyragas iš tų kviečių buvo geras.

Kuomet vaikas sąžiningai darbuojasi? Dėl ko Igniuko riestainis buvo gardus?

Darbuotis reikia sąžiningai, nes į mus žiūri Viešpats Dievas ir liepia sąžiningai triūsti. Labai lengva pažinti žmones, dirbančius tiktai dėl akių ir dirbančius tikrai sąžiningai.

Dėl ko reikia sąžiningai darbuotis? Iš ko žmonės greitai galima pažinti?

Tas, kuris nesąžiningai darbuojasi, skriaudžia labai daug žmonių, nes jo darbas eina į pasaulį drauge su nedorumu.

Ką skriaudžia tas, kuris nedorai darbuojasi? Ką skriaudžia tas, kuris bet kaip suaria lauką kviečiams?

Kartais vaikas nesąžiningai mokosi ir apgaudinėja mokytoją. Ar jis skriaudžia ką? Ži-

noma: pirmiausia skriaudžia savo tėvelius, nes ilgiau teks jiems mokėti už jo mokslą, skriaudžia pats save ir tai visam gyvenimui, nes galėtų daugiau išmokti ir su didesne nauda darbuotis, skriaudžia savo draugus, nes jie mokosi iš jo apsileidimo ir be reikalo leidžia laiką.

Kuomet vaikas nesąžiningai darbuojasi? Ką jis tuo skriaudžia?

Pritaikymas: Kai jums tėveliai duos ką dirbti ir neprižiūrės jūsų, tai kaip darbą atliksite? Ar uoliai darbuojiesi, nors į tave nežiūri niekas? Kaip sąžiningas vaikas darbuojasi tuomet, kai į jį žiūri ir kai niekas nežiūri? Visiškai vienodai. O kas į tave visuomet žiūri, nors esi ir pats vienas?

66. Pasikalbėjimas apie dorumą.

Pasikalbėjimo tikslas: dorumu žmonės skiriasi nuo gyvulių.

Mažą mergaitę Elenutę siunčia motutė kartą į miestą duonos ir duoda jai litą. Elenutė buvo paklusni mergaitė, tad tuojau nubėgo į miestą, tačiau kelyje ištiko ją nelaimė: taisė savo skepetaitę ant galvos ir tuomet litas išslydo iš rankų. Tuojau ėmė ieškoti, bet litas kažkur dingo. Elenutės širdelė didžiai nuliūdo, akys pasruvo stambiomis ašaromis: ieškojo lito, bet beveik nieko nematė apsiašarojusiomis akimis.

Pagaliau pradėjo garsiai verkti. Eina pro šalį vienas žmogus; pamatė verkiančią Elenutę ir klausia, ko ji verkia, o ji papasakojo jam savo nelaimę: kaip motutė davė litą duonai, o ji kelyje jį pametė, ir dabar niekas namie neturės duonos ir vis tai per ją. Ir vėl pradėjo garsiai verkti. Gaila pasidarė tam žmogui Elenutės, davė jai litą, kad neverktų ir nupirktų namiškiams duonos. Elenutė padėkojo ir tuojau nudžiūvo jos ašaros akyse. Gi pažvelgia žemėn — jos litas beesąs! Nudžiugusi pakėlė jį: turi dabar du. Pradžioje norėjo abu litu pasilaikyti, bet kaž kas širdyje jai sako, kad tai nebus dora, tad pasivijo savo geradarį ir sako:

— Jau radau savo litą, pasiimk tamsta atgal savąjį.

Nustebo geraširdis žmogus, kad Elenutė tokia dora. Duotojo lito nepriėmė ir liepė nunešti jį savo motutei. Toks Elenutės pasielgimas vadinasi dorumu. Kas Elenutėje patiko tam geraširdžiam žmogui? Jos dorumas. Iš kur ji žinojo, kad litą reikia atiduoti? Kaž kas jai taip šnibždėjo širdyje: tai buvo jos sąžinė.

Tik žmonės turi sąžinę, gyvuliai jos neturi.

Papasakosiu jums apie vieną šunį, pudelį. Pudeliai yra tokia šunų veislė, kuriuos galima išmokyti įvairių dalykų. Vieną pudelį tarnaitė išmokė kasdien eiti pas mėsininką su pintine dantyse. Mėsininkas dėdavo į pintinę kas rei-

kia ir pudelis viską parnešdavo namo. Vieną kartą mėsininkas įdėjo jam į pintinę dešros ir pudelis išėjo namo, tačiau kelyje apniko jį kiti šunes. Jis gynė savo pintinę, bet kai pamatė, jog pintinė apvirto ir kiti šunes grobsto dešras, tuomet ir jis pagriebė vieną dešrą ir ėmė triuškinti drauge su jais. Jis nepagalvojo, kad taip daryti jam nedera, nes taip darydamas pasielgs nedorai, to jis nejautė, nes šuo neturi nei proto, nei sąžinės. Pasakykit man dabar, kai kas elgiasi nedorai ir ima svetimą nuosavybę dėl to, kad kiti ima, į ką yra panašus?

Pagilinimas: Elenutė buvo dora mergaitė, dėl to, kad nenorėjo pasilaikyti gautojo lito. Nors niekas neliepė, atidavė jį tuojau, vos tik atrado savąjį.

Kodėl Elenutę vadiname dora mergaite? Kas liepė jai atiduoti litą?

Elenutė jautė, jog padarys geriau, tuojau atiduodama litą. Tai sakė jai sąžinė. Kiekvienas vaikas turi savyje sąžinę, kuri jam sako, kaip reikia daryti. Tiktai gyvuliai sąžinės neturi.

Ką Elenutei sakė sąžinė? Ką kiekvienam vaikui sako sąžinė? Kas neturi sąžinės? Ar tu turi sąžinę? Kuomet ji nenori tau leisti ko? Kai nori padaryti ką pikta.

O kaip buvo su pudeliu? Kai jis pamatė, kad kiti šunės grobsto dešras, jis taipgi pagavo vieną ir pradėjo triuškinti. Jis nejautė to, kad tai nedora.

Kuomet pudelis griebė dešrą? Ar doras žmogus būtų taip pat padaręs? Dėl ko ne? Jeigu dorą berniuką nusiųstume kur su pintine obuolių, o kelyje išdykėliai išpiltų jam visus obuolius ir pradėtų valgyti, — ar toks berniukas valgytų su jais kartu? Niekuomet, nes jam to neleistų jo sąžinė ir dorumas.

Tokie žmonės, kurie svetimą daiktą ima dėl to, kad taip daro kiti, į ką yra panašūs? Ką jiems sako sąžinė? — Sako, kad taip nereikia daryti, bet jie sąžinės neklauso. Šiuo atveju jie nesiskiria nuo pudelio.

Pritaikymas: Mokyklos vaikams mokytojas leido pabėgioti sode. Buvo ten gražių kriaušių. Keletas prinokusių gulėjo nukritusių ant žemės. Vienas iš pirmųjų ten įbėgusių vaikų pagriebė kriaušę nuo žemės ir taip sako: Jeigu aš nepaimsiu, tai paims kas kitas ir jos nebebus — ir įsikišo kriaušę į kišenę. O kad tu, N., būtum įbėgęs pirmas į sodą ir būtum atradęs tą kriaušę, ar taip pat būtum padaręs? O ką pasakytum sau? Į ką nori būt panašus: ar į dorą Elenutę, ar į pudelį? Kai rasi kelyje svetimą daiktą, ką padarysi? Reikia pakelti ir atiduoti tam, kuris pametė, arba atiduoti kam iš vyresniųjų, kad surastų pametusįjį.

67. Pasikalbėjimas apie vagystę.

Pasikalbėjimo tikslas: net tie žmonės, kurie pradžioje turi palinkimo vogti, gali tapti dorais žmonėmis, jeigu jaunystėje atpras nuo vogimo.

Ar esate girdėję kuomet, kaip vadinami tie žmonės, kurie rašo knygas? — Rašytojai. Jeigu kuris parašo daug gerų knygų, tai apie tokį rašytoją žmonės ilgai kalba ir ilgai jį atsimena. Vienas rašytojas pasipasakojo, kas jam atsitikę, kai dar buvęs jaunas berniukas. Jis buvęs labai didelis smaližius, o vieną kartą pavogęs peiliuką. Bet tėvas jį atpratinęs nuo vagystės, ir dėl to tas rašytojas tapęs labai doru žmogum. Taip jis pasakoja apie save:

Su jaunesniąja seserimi gaudavome pusryčių pieno viename dubenėlyje, bet ji skųsdavosi, kad aš greičiau už ją valgąs; tuomet liepiau jai šaukštu pieną padalyti pusiau, ir savo pusę laikyti, o aš tuo tarpu valgiau. Argi tai galima pieną dubenėlyje padalyti? Kas gi darosi, jeigu nori tiktai vieną pusę suvalgyti? Ir jis taip rašo toliau: Seseriai miegant nurišau nuo jos kaklo gintarinį kryželį ir išmainiau į litrą uogų. Bet neilgai sekėsi man apgaudinėti: vežėjas pasidėjo tvarte ant slenksčio savo paprastą peiliuką, o aš jį pavogiau ir pasislėpiau. Po kurio laiko kaž ką ėmiau drožinėti, o tėvas klausia, iš kur gavau peiliuką. Pasisakiau atradęs. Tėvas sušaukė visus namiškius ir

paklausė, kieno tas peiliukas. Prisipažino prie jo vežėjas, pridurdamas, kad aš buvęs tvarte, kai jis tą savo peiliuką pasidėjęs ant slenksčio. Tėvas man pirmiausia liepė atsiklaupus priešais vežėją jį atsiprašyti, kad savo vagyste jam padariau skriaudą. Supratau, kad čia dar negalas: liepė atnešti rykštę ir rūstusis tėvas tam pačiam vežėjui įsakė man įkirsti rykšte dešimtį kartų. Stovėjo prie jo tėvas, kad plakdamas nesigailėtų, paskui pats paėmė rykštę ir už gėdą, kurią aš padaręs jam, dar savo ranka dešimtį kartų sukirto, o tai pabaigęs liepė pabučiuoti ranką, kuri mane baudė. O šventa mano tėvo ranka, dar aš ją ir dabar mintyse bučiuoju. Ta aštria bausme išvarė palinkimą ir liesti svetimą daiktą.

Neilgai trukus po to teismas nubaudė mirtimi vieną plėšiką, o tėvas tuomet man ir sako:

— Mano vaike, šitas plėšikas, be abejo, taip pat pradėjo vaginėti mažus daiktus ir, gal būt, kaip tu kūdikystėje pavogė kieno nors peiliuką. Niekas nepamokė jo lig laiku. Paskui ėmė vaginėti didesnius daiktus, o paskui ir plėšikauti. Tai va, įsidėmėk, koks žmonių galas, kurie nuo mažens pratinasi vogti.

Pagilinimas: Taip apie save rašo vienas rašytojas. Kol buvo mažas vaikas, buvo smaližius prie valgių, uogų, nes jį valdė godumas.

Kuriems dalykams turėjo godumo rašytojas? Kas jį valdė? Ką padarė savo seseriai?

Kartą jam patiko vežėjo peiliukas. Jeigu jį būtų valdžiusi galva, svetimo peiliuko nebūtų ėmęs. O šiaip ką jis padarė?

Kaip jį tėvas už tai nubaudė? Ar būsimas rašytojas atprato vogti?

Nuo to laiko būsimasis rašytojas bjaurėjosi vagyste ir tapo doru žmogum. Visą savo gyvenimą laimina tėvą už tai, kad skaudžiai jį nubaudė už pirmą vagystę.

Kokiu žmogumi tapo tas rašytojas? Už ką laimino savo tėvą?

Iš čia pasimokome, kad vaikas, nors ir apsivogęs vieną kitą kartą, gali išaugti doru žmogumi, jeigu tuojau jaunystėje atsipratina vogti.

Kuomet reikia atprasti nuo vagystės? Ar galima taip sau sakyti: vėliau atprasiu, o dabar dar galiu vogti? Mano vaikai, be abejo, taip kalbėjo ir minėtasis plėšikas.

Pritaikymas: Jeigu kuris jūsų kad ir mažą daiktą yra pavogęs, ką turi tuojau daryti? Tuojau atprasti nuo vagystės ir nors niekas nematytų, niekuomet nieko svetimo neliesti.

Ką nuo mažens turi daryti, kad netaptum tokiu plėšiku, kaip rašytojo minimasis? Niekuomet nieko svetimo neliesti.

68. Pasikalbėjimas apie vagystę.

Pasikalbėjimo tikslas: vaikai ir dori žmonės, kurie myli Dievą, bjaurisi vagyste.

Buvo mažas berniukas vardu Antanukas. Tėvai jį labai mylėjo, nes buvo paklusnus vaikelis. Bet vieną kartą pasitaikė taip, kad Antanukas savo draugui slapta paėmė žaislelį, už kurį gal buvo sumokėta kokia dvidešimt centų. Sužinojo tai Antanuko tėvas, pasišaukė jį ir klausia:

— Iš kur tatai turi?

Antanukas nežinojo, ką atsakyti, nes nenorėjo sumeluoti, o tiesą pasisakyti bijojos. Tėvas paėmė rykštę ir ėmė Antanuką plakti. Antanukas žinojo, kad tai nupelnyta bausmė, pradžioje nieko nesakė, nors ir skaudėjo, bet tėvas nesiliauna plakęs ir kiekvienas smūgis kas kart darosi skaudesnis. Antanukas ėmė verkti, verkdamas sako tėvui:

— Tėveli, už ką mane taip muši? juk aš tepaėmiau tokį mažą daiktą.

O tėvas jam sako:

— Taip skaudžiai baudžiu, kad iš mažo vagies netaptum dideliu vagim.

Mano vaikai, Antanuko tėvas teisybę sako, nes tas, kuris vagia mažus daiktus, vėliau ims vogti didžius. Vaikai taip turi vengti vagystės, jog nors svetimas daiktas tebūtų vertas dviejų ar penkių centų, kaip pav., adata, sagutė arba

degtukas, — net ir tokių daiktų negalima vogti. Nekartą piktoji dvasia vaikui šnibžda į ausį:

— Paimk tai, niekas nemato, nedidelis daiktas, o tau bus reikalingas.

Ką gi vaikas tuomet turi daryti? Tuojau atsiminti, kad vogti draudžia Viešpats Dievas įsakymu „Nevok". Ir geras vaikas, kuris Dievą pažino ir pamilo, niekuomet slapta nieko neims, nei tėvams, nei seseriai, nei broliui, o juo labiau niekam svetimam.

Net laukiniai žmonės, kurie pažino Dievą ir išgirdo, kad Dievas bjaurisi vagyste, darosi labai dori. Laukiniams žmonėms apie Dievą kalba misijonieriai, juos moko, kas yra Viešpats Dievas, kaip myli žmones ir kaip reikia gyventi, norint pas Dievą patekti. Vienas tokių misijonierių pasakoja, kad laukiniai žmonės, kuriuos jis mokė tikėjimo, pradžioje buvo labai nedori; vieni kitiems vogdavo, kas tik pakliūdavo, o kai išmoko mylėti Dievą, ne tik nieko nebevogė, bet išsirinko sau sodžiuje vieną didelį medį ir į jį sukabindavo visa, ką tiktai kas rasdavo. Pametė moteriškė skepetą arba kastuvą, ėjo pro šalį koks berniukas, paėmė tai ir pakabino į medį, jei nežinodavo kieno ta skepeta arba kastuvas. Vėliau ateina prie medžio moteriškė ir ieško, ar ten nepakabino kas jos skepetos. Žiūri — yra. Nudžiugusi pasiima sau, nes tai jos skepeta. Ir taip buvo su visais pamestais daiktais.

Teisybė, vaikai, taip yra gera. Ir kokie jie buvo dori! Ten niekas atrasto daikto nelaikydavo namie, niekas slapta nieko svetimo neėmė, ten niekas niekam neprapuolė, nes kai tiktai pamesdavo kas peiliuką ar botagą ar virvelę, o kitas atrasdavo, tai tuojau eidavo ir pakabindavo į tą medį, o tas, kuris būdavo pametęs, pasiimdavo savo daiktą. Tą medį pavadino vėliau dorumo medžiu. Ar pas mus mokykloje galima būtų padaryti ką panašaus? Kaip manote? Čia nėra medžio, bet galime paimti pintinę ir dėti į ją visa tai, ką tiktai atrasite, bet nežinosite, kieno tas yra daiktas. Pavadinsime ją dorumo pintine. Pabandysime tai padaryti. Juk jūs visi norite būti dori vaikai, tiesa? Dorų vaikų visuomet yra labai daug. Vienas vaikas Ignukas bėgiojo aplink sodą. Kelyje gulėjo trys gražios ir gardžios kriaušės, kurios nukrito iš medžio, augusio prie sodo tvoros. Kitas berniukas, kuris drauge bėgiojo su Igniuku, pastebėjo kriaušes ir taip sako Igniukui:

— Pasiimkime tas kriaušes, jos, matyt, geros, nes pačios iš medžio iškrito.

O Igniukas atsako:

— Imti jų negalima, nes tai ne mūsų, o svetimą imti nuodėmė, aš jų neimsiu, nors jos ir ant žemės guli, verčiau įmesiu jas į sodą.

Girdėjo tą berniukų pasikalbėjimą už medžio stovėjęs sodininkas, pasišaukė Igniuką,

pagyrė jį, kad yra doras berniukas, ir davė jam gana daug kriaušių.

Pagilinimas: Kokį įsakymą išpildė Igniukas, kad neėmė svetimų kriaušių? Viešpats Dievas mūs myli ir žino gerai, kad jeigu kas pradeda mažus daiktus vaginėti, įpratęs ima ir didelius daiktus vogti ir dėl to davė mums įsakymą: „Nevok".

Ką Viešpats Dievas gerai žino? Ar žinojo tai Antanuko tėvas? Už ką aštriai baudė sūnų?

Viešpats Dievas įsakymu „Nevok" liepė saugoti svetimus daiktus, net tokius, kaip pav., vaisius, kurie yra iš medžių iškritę, įsakė saugoti ir atiduoti atrastus daiktus pametusiam.

Ką Viešpats Dievas liepia įsakymu „Nevok"? Ar galima pasilaikyti atrastą daiktą? Ką padarė laukiniai žmonės su rastais daiktais, kai išgirdo, jog vogti negalima? Ar tai buvo gera? Ką padarysime mokykloje, kad niekas niekam nežūtų?

Viešpats Dievas labai myli tokius vaikus, kurie svetimų daiktų neima, tokiems vaikams bus gera, visuomet jie bus patenkinti.

Kokius vaikus labai myli Dievas? Kaip jiems seksis? Ar Igniuką Viešpats Dievas mylėjo, kad jis buvo doras? Ar jam tuojau buvo už tą dorybę atlyginta? Kartais Viešpats Dievas tuojau atlygina: Igniukas būtų negavęs kriaušių, jeigu būtų suvalgęs nors vieną, kuri gulėjo ant žemės.

Tokiais vaikais, kurie nieko net slapta neima, galės pasidžaugti ir tėvai. Jais džiaugiasi

Angelas Sargas, jie patys savim gali pasidžiaugti, nes visiems gali drąsiai žiūrėti į akis.

Ar tokie vaikai, kurie ima svetimus daiktus, gali visiems drąsiai į akis pažvelgti? Kas bus tėvams, turintiems dorą vaiką? Kas dar juo džiaugiasi? Ar tas kitas berniukas, kuris įkalbinėjo Igniuką imti kriaušes, galėjo drąsiai pažvelgti sodininkui į akis? Kodėl gi ne?

Pritaikymas: Ką pasakysi tokiam vaikui, kuris ima svetimą daiktą? Kas draudžia vogti? Ar mažus daiktus galima imti kam slapta? Jeigu vaikai skintų svetimus žirnius lauke arba slyvas sode, ar darysit drauge su jais taip pat? Žinote, vaikai, ką reikia daryti, norint tapti turtingam? Reikia niekuomet nė vieno žmogaus nenuskriausti nė už vieną centą. Taip Viešpats Dievas atlygina už dorumą.

XI SANTRAUKA.

Koks yra septintas Dievo įsakymas?
— Nevok.
— Ką liepia Dievas septintu įsakymu?
— Liepia saugoti savo ir svetimus daiktus.

Dėl ko turime saugoti savo pačių daiktus?
— Dėl to, kad juose yra daug žmonių darbo.

Kaip reikia darbuotis?
— Sąžiningai ir dorai.

Ar kiekvienas žmogus privalo darbuotis?

— Kiekvienas, nes darbuotis įsakė Viešpats Dievas.

Kaip vadiname tokį žmogų, kuris nesidarbuoja?

— Tinginiu ir nedorėliu, nes naudojasi svetimu darbu, o pats nieko nedirba.

Ką skriaudžia tas, kuris nesąžiningai darbuojasi?

— Skriaudžia daugelį žmonių ir save patį.

Kaip vadiname tą, kuris vagia svetimus daiktus?

— Vagimi, nedorėliu.

Ko privalo saugotis vaikas, kuris nenori tapti nedorėliu?

— Privalo iš mažens saugotis godumo.

Ką reikia daryti su rastu daiktu?

— Atiduoti jį tam, kam priklauso.

Aštuntas Dievo įsakymas.

Žmonės tvirto charakterio niekuomet nemeluoja, tai tikras psichologijos reiškinys. Melas pasitaiko tik tarp tų žmonių, kurie nėra savęs nugalėję, kurie neturi jėgų pažvelgti į akis tiesai: meluoja patys sau, paskui meluoja ir kitiems. Aukščiau duotuose pasikalbėjimuose stengiamės išvystyti vaikų dvasines jėgas, sustiprinti jų dvasią. Kad iš-tikrųjų pavyktų mums išvystyti vaiko dvasios jėgas, tuomet laikymasis aštuntojo įsakymo būtų vaikui tokia pat prievolė, kaip jam yra kasdieninė prievolė saugotis

šalčio. Gali kartais pasitaikyti tokia paranki ir gera dirva. Tačiau paprastai vaiko valia yra per silpna, kad sugebėtų valdyti dvasią: todėl melas tarp vaikų yra kasdieninis reiškinys. Pasikalbėjimuose reikia pavaizduoti jiems, kas yra tiesos kalbėjimas ir kas yra melas. Tegu vaikai iš mūsų sužino, kad dori žmonės sugebėjo valdyti savo liežuvį.

Tačiau mes patys turime atsiminti, kad nevisoks melas yra vaiko charakterio silpnumo pasekmė. Vaikų melą galime dalyti keturiomis rūšimis: fantastinis, herojinis, nervinis ir egoistinis melas.

Fantastinis melas yra ne kas kita, kaip tik gyvos vaiko vaizduotės vaisius. Visi žinome, kad vaikas pergyvena tam tikrą tarpą, kada svarbiausiai veikia vaizduotė, mėgsta pasakas, kuria sau atskirą fantastinį pasaulį. Pasakodamas apie ką nors, iš to savo fantastinio pasaulio priduria tokių smulkmenų ir ypatybių, kurių ištikrųjų nėra ir nebuvo. Herojinis melas pasitaiko tarp vaikų, linkusių pasišvęsti: vaikas prisiima sau kaltę, kurios nėra padaręs. Nervinis melas pasitaiko tarp tų vaikų, kurie yra per šiurkščiai auklėjami, kuriems neduoda laiko pagalvoti, todėl sako jie tokius dalykus, kurių nepasakytų, jei turėtų laiko atsipeikėti. Pagaliau egoistinis melas labiausiai paplitęs, norint išvengti bausmės arba nemalonumo.

Kaip reikia elgtis su vaiku kuris meluoja? Pirmiausia reikia ištirti, kuriai rūšiai turimas melas galima priskirti. Jeigu tai fantastinis melas ir yra tiktai netikslus pasakojimas, už tatai vaiko negalima bausti. Tačiau reikia pratinti jį tiksliai papasakoti. Todėl žinomą mums įvykį duokime vaikui tiksliai papasakoti, pataisydami prasimanytus dalykus.

Jeigu tai herojinis melas, tai taipgi negalima niekuomet bausti, nes toks melas vaiko akyse yra kilnus pasišventimas, nors ir prastai suprastas. Vaikui aiškinama, kad baudžiamas turi būti tiktai tas, kurs nusikalto, nes tai yra jo paties dvasios labui. Jeigu yra nervinis melas, tai čia

kaltė paties viršininko, mokytojo ir jis privalo pakeisti savo elgimąsį su vaiku.

Jeigu pagaliau yra egoistinis melas, tai vaikas turi būt, įspėtas, o paskui nubaustas, nors dėl kitų atgrasymo meluoti. Tačiau bausmė nepašalina blogumo šaltinio; norint vaiką atpratinti nuo melo, reikia prasiskverbti į jo sielos gelmes, įtikinti jį, kad meluoti kenksminga, pagaliau pavaizduoti teisingumą ir valdymą savo liežuvio, kaip dalyką, kuriuo verta pasirūpinti. Tam panaudosime eilę pasikalbėjimų, kad įskiepytume vaikui tiesos branginimą ir pasibjaurėjimą melu.

69. Pasikalbėjimas apie tai, ko reikia, norint kalbėti tiesą.

Pasikalbėjimo tikslas: išdėstyti vaikams, kad kartais tiesos kalbėjimas yra didvyriškumas ir kad tas, kuris myli Dievą, niekuomet nemeluoja.

Klausykite, ką jums šiandien pasakosiu. Jums niekas nedraudžia kalbėti poterius, tiesa? Dargi motutė paragina, kad vaikas neužmirštų sukalbėti poterių. O žinote, kad buvo tokių vaikų, kuriuos skaudžiai bausta, arba kartais net ir nužudyta vien už tai, kad norėjo melstis tikrajam Dievui. Jie galėjo bausmės lengvai išvengti: galėjo sumeluoti ir viskas, o jie verčiau sutiko gyvybę prarasti, negu sumeluoti. Apie tokį vieną berniuką jums ir papasakosiu.

Jau seniai Japonų krašte jis gyveno. Tuomet ten buvo tokie nedori karaliai, kad mirtimi

bausdavo kiekvieną, kuris melsdavosi tikrajam Dievui. Vieną kartą karaliaus sūnus susitinka gatvėje nedidelį berniuką ir klausia jį, kuo jis vardu.

— Kristupas, — atsako berniukas.

— Fui, koks bjaurus vardas, kas tau tokį davė?

— Tokį man davė krikštijant.

— Kaip, tu esi krikščionis. Jei taip, tuojau tave nudėsiu.

Ir karalaitis ištraukė kalaviją.

Lengvai galėjo išvengti mirties ir pasisakyti nėsąs krikščionis, bet mažasis Kristupas net mirties nesibijojo ir sumeluoti nenorėjo.

— Aš meldžiuosi — sako — tikrajam Dievui, to niekuomet neišsiginsiu, nors mane nužudytum.

Nenužudė tuomet jo karalaitis pagonis, bet stebėjosi, iš kur mažas berniukas turi tiek drąsos, jog nenusigando mirties ir melu neišsisuko. Jis nežinojo vieno dalyko: kad vaikai, kurie pažįsta ir myli Dievą, niekuomet savo gyvenime nemeluoja.

Pagilinimas: Pasakykit man, vaikai, kas lengviau vaikui, ar sumeluoti, ar tiesą pasakyti? O dažnai daug patogiau yra vaikui sumeluoti. Jeigu mažas Kristupas būtų pasakęs, jog nėra krikščionis, karalaitis nebūtų jam grasęs. Tačiau tuomet mažasis Kristupas nebūtų

buvęs doras ir drąsus berniukas. Meluoti pataiko bet kas.

Kas patogiau vaikui, melas ar tiesa? Kas pataiko meluoti? Koks yra berniukas, kuris kalba tiesą? Kas atsitiko mažajam Kristupui?

Nepaprastai daug žmonių buvo nukankinta ir nužudyta už tai, jog prisipažino esą krikščionys. Jeigu tiktai būtų pasakę vieną: neesmi krikščionis, būtų buvę paleisti laisvi, bet jie verčiau norėjo mirti, negu sumeluoti.

Už ką daug buvo žmonių kankinta ir nužudyta? Ar vienas melas būtų išgelbėjęs juos nuo mirties? Ko jie labiausiai bijojosi: mirties ar melo?

Niekuomet nemeluoja tokie žmonės, kurie pažįsta ir myli Dievą. Dievas yra tiesa ir bjaurisi melu. Kas nors truputį nori būti panašus į Dievą, taipgi bjaurisi melu.

Kurie žmonės niekuomet nemeluoja? Kuo bjaurisi Dievas? Kas yra truputį panašus į Dievą?

Pritaikymas: Daug kartų jums bus noro prisidengti melu, tuomet jūs atsiminkite, kad kiti vaikai net tuomet nemelavo, kai jiems grėsė mirtis. Ką pasakysi motutei, kai paklaus, kur sudraskei drabužius, arba kur vaikščiojai?

Mažoji Julė žaidė su mergaitėmis sode ir vėlai parėjo namo. Motutė ją klausia, kur buvo? Atsakė, kad pas tetą mokėsi pamokas. Ar teisybę sakė Julė? Kaip ji turėjo pasisakyti? O

jeigu žinojo, kad motutė ją už tai baus? Kaip pasakytum Jule dėtas?

(Jeigu pasitaiko proga, reikia pagirti vaiką, kuris turėjo drąsos prisipažinti kaltas ir nemelavo. Niekas taip nestiprina dorybių, kaip teisingas ir taktiškas pagyrimas.)

70. Pasikalbėjimas apie drąsą sakyti tiesą.

Pasikalbėjimo tikslas: drąsūs vaikai sako tiesą, bailiai meluoja.

Visi žmonės myli tokius vaikus, kurie nemeluoja. O kad visuomet galėtų sakyti tiesą, ko reikia? — Drąsos.

Papasakosiu jums šiandien apie vieną berniuką, kuris tarnavo krautuvėje. Niekas jo nesaugojo, nes motina gyveno toli. Berniukas užmiršo Viešpatį Dievą ir Jo įsakymus ir griebėsi apgaulės: kai niekas į jį nežiūrėdavo, imdavo slapta krautuvininko pinigų ir džiaugdavosi, kad jam tai sekasi. Bet niekuomet negali būti laimingas tas žmogus, kuris laužo Dievo įsakymus. Taip pat buvo ir su tuo berniuku. Ilgai sekėsi jam vogti, bet pagaliau viskas paaiškėjo ir jaunas vagis pateko į kalėjimą trejiems metams. Kalėjime pradėjo galvoti apie savo gyvenimą. Galvojo sau taip:

Argi man reiktų čia sėdėti? Esu sveikas, galiu darbuotis. Na, kai tik išeisiu, kitaip gyvensiu. Praėjo treji metai. Išeidamas iš kalė-

jimo, nuėjo atsisveikinti su kunigu, kuris laikydavo kalėjime pamaldas.

— Nežinau, ar begausiu vietą kokioj krautuvėj, — taip kalbėjo kunigui, — nes kai žmonės sužinos, jog sėdėjau kalėjime už apgaulę ir vagystę, tai niekas manęs nepriims.

— Priims tave, — bet su sąlyga, kad nuo šiol nori gyventi ir darbuotis dorai ir kad niekuomet nemeluosi. Ar turi savyje tiek drąsos tai padaryti?

— Turiu ir padarysiu.

— Tad tepadeda tau Dievas ir neužmiršk pasižadėjimo.

Ir jaunuolis nuėjo ieškotis sau vietos. Atėjęs į vieną didelę krautuvę ir klausia savininką, ar nepriimtų jį tarnauti krautuvėje ir rodo savo liudijimą, kurį buvo gavęs prieš trejus metus. Krautuvės savininkas tuojau klausia:

— O kur tamsta buvai per pastarus trejus metus?

Jaunuolis išblyško, valandėlę pasvyravo, bet drąsiai atsakė:

— Kalėjime.

— Už ką?

— Už apgavimą ir vagystę krautuvėje.

— Ir nebijai, tamsta, apie tą taip atvirai kalbėti?

— Pasižadėjau visuomet sakyti tiesą.

— Ar, tamsta, pasižadėjai ir doras būti?

— Pasižadėjau.

— Pas mane tamsta galėsi darbuotis, nes jei pirmąjį pažadą išlaikei ir sakei tiesą, nors tai buvo tau sunku, tai išlaikysi ir antrąjį ir dorai darbuosies.

Ir priėmė jį į krautuvę.

Pagilinimas: Pasakykite man, vaikai, ar tam jaunuoliui buvo lengva prisipažinti, jog sėdėjo kalėjime už vagystę krautuvėje? Visai nelengva. Turėjo daug turėti drąsos, norėdamas pasakyti tiesą. Jeigu būtų buvęs bailys, niekuomet būtų neprisipažinęs, nors ir pažadėjo kunigui tai padaryti.

Ko reikia, norint pasisakyti apie save tiesą? Koks vaikas niekuomet neprisipažįsta esąs kaltas ir meluoja? O koks vaikas visuomet prisipažįsta esąs kaltas?

Kad tas jaunuolis, apie kurį kalbėjome, būtų pradėjęs sukti ir meluoti krautuvės savininkui, nebūtų gavęs vietos, o kad sakė tiesą, išmintingas savininkas suprato, kad tas vaikinas bus doras darbininkas. Visi žmonės myli tokius vaikus, kurie nemeluoja, o dar labiau juos myli Viešpats Dievas.

Ar tas vaikinas būtų gavęs vietą, jei būtų ėmęs meluoti? Kas myli vaikus, kurie sako tiesą? O ko reikia turėti norint kalbėti tiesą? (Drąsos).

Jonukas gyrėsi vaikams nieko nebijąs. Bet vieną kartą pasiėmė iš motutės dešimtį centų obuoliams pirkti ir neprisipažino niekam. Vakare klausia jį motina:

— Jonuk, ar tu paėmei dešimt centų iš spintos?

Jonukas nusigando ir atsakė, jog nepaėmęs.

Ar Jonukas buvo drąsus berniukas? Ko bijomasi? Jeigu Jonukas sakytųsi nesibijąs, ar mes patikėtume jam? Visai ne; jei tiktai Jonukas meluoja, norėdamas išvengti bausmės, tai jis nėra drąsuolis? Kuris iš tų vaikinų turi daugiau drąsos, ar tas, kuris kalėjime sėdėjo, ar Jonukas, kuris kalėjime nebuvo? Kuris iš jų labiau tau patinka? Dėl ko?

Ar mergaitės gali būti drąsesnės už berniukus? Gali, jeigu jos nemeluoja. Onutė sumušė puoduką, niekas to nematė. Trečią dieną motina tai pastebėjo ir apkalbėjo tarnaitę.

— Be abejo, ta nugrubnagė Marijona vėl sumušė puoduką, — sako motutė Onutei. Onutė valandėlę svyravo, tačiau pasisakė:

— Tai ne ji, bet aš sudaužiau puoduką.

Žinojo tai, kad motina pyks ant jos, bet Onutė labai mėgo tiesą.

Kuris yra drąsesnis, ar Jonukas ar Onutė? Ar būtų buvę gera: jeigu Onutė nieko nebūtų sakiusi? Kuomet mergaitės yra drąsesnės už berniukus?

Pritaikymas: Ar tai gražu, kai vaikai rodo į ką pirštu ir sako: tas bailys. Kuomet apie tave taip kalbėtų vaikai? Taip, kada bijotumeis pasakyti tiesą. O kaip tave pavadintų, jei nesibijodamas bausmės, prisipažintum kaltas? Dar man pasakyk, kuris berniukas turi

daugiau drąsos, ar tas, kuris nesibijo eiti pats vienas į tamsų kambarį, ar tas, kuris prisipažįsta kaltas?

71. Pasikalbėjmas apie drąsą sakant tiesą.

Pasikalbėjimo tikslas: kas jaunas būdamas turi drąsos sakyti tiesą, tas paaugęs būna doras žmogus.

Ką jūs labiau mylite, ar dorus ir drąsius berniukus, ar bailius? Iš ko vaikai paprastai juokiasi? — Iš bailių, kurie bijosi viso ko: ir žąsies, ir pelės, ir voro, ir šuns, ir arklio. O kaip vadinama vaikas, kuris bijo pasakyti tiesą? Ir atvirkščiai, tie vaikai, kurie visuomet sako tiesą, yra dori ir mylimi. Papasakosiu jums dar vieną tikrą atsitikimą apie dorą berniuką Jurgį (Vašingtoną).

Jurgis tebuvo šešerių metų, kai gavo iš tėvo mažą kirvelį dovanų. Labai juo džiaugėsi. Vaikščiojo visą dieną su juo po sodą ir ką pamatęs kirsdavo. Buvo ten vienas vaisinis labai brangus medelis. Jurgio tėvas parsitraukdino jį iš tolimų kraštų, pasodino sode ir žiūrėjo, kad gerai augtų. Mažam Jurgiukui atėjo į galvą pabandyti to medelio žievę nuskusti: ėmėsi darbo ir beregint medelis liko be žievės. O ar gali augti medis be žievės? Ne, turi nudžiūti. Klausykite, kas toliau atsitiko. Kitą dieną Jurgio tėvas žiūri, kad jo brangusis medelis be

žievės, lapeliai pavytę, šakelės nusvirusios. Supykęs susišaukia šeimyną ir klausia, kas išdrįso tai padaryti. Niekas nieko nežinojo. Tėvas žiūri pro langą, o mažasis Jurgiukas ramiai eina su kirviu į sodą. Pagalvojo, kad, tur būt, čia bus jo darbas, pasišaukė Jurgį ir klausia:

— Ar nežinai, kas man sugadino brangųjį medelį?

Berniukas valandėlę svyravo: matė tėvą pykstantį, bet atvirai pasakė:

— Tėve, tu žinai, kad nemoku meluoti: tai aš padariau savo kirviuku.

— Tavo atvirumas man brangesnis, negu tūkstantis tokių medelių, eikš, priglausiu prie širdies.

Taip patiko tėvui Jurgio atvirumas, kad nė nemanė jo bausti. Ar žinot, kuo paskui tapo Jurgis?

Tapo doriausiu žmogum visoj Amerikoj ir buvo išrinktas amerikiečių valdovu — prezidentu. Bet Jurgis nuo mažens buvo doras vaikinas ir niekuomet nemelavo.

Pagilinimas: Vaikams dažnai pasitaiko padaryti kokį nemalonumą arba skriaudą ne iš piktos širdies, bet dėl to, kad nesupranta tos skriaudos. Jurgis apkapojo medelio žievę, bet visai nemanė, kad tai medeliui pakenks. Tiktai vyriško būdo ir dori vaikai patys prisi-

pažįsta, jeigu padaro kokią skriaudą, o bailiai ir pikti vaikai meluoja ir primeta kaltę kitiems.

Kas vaikams dažnai pasitaiko? Ką daro vyriško būdo vaikai padarę skriaudą? Ką padarė Jurgis? Koks jis buvo vaikas? O kaip elgiasi bailūs ir negeri vaikai?

Didelė yra kaltė, kai bailus vaikas ne tiktai neprisipažįsta pats kaltas, bet dar ką kitą nekaltai apskundžia. Jeigu Jurgis būtų pasakęs tėvui šiaip: „Tai ne aš padariau, tai mūsų vežėjo sūnus", tuomet būtų buvęs ne tiktai bailus, bet ir nedoras vaikas, kuris nekaltai skundžia kitus.

Kuomet vaikas melu padaro didelę kaltę? Koks yra tuomet vaikas? (piktas ir nedorėlis). Koks būtų buvęs Jurgis, jeigu būtų nekaltai apskundęs vežėjo sūnų?

Tie vaikai, kurie nuo mažens nemeluoja, paskui tampa didžiais žmonėmis: Jurgis nuo mažens nemelavo, paskui tapo Amerikoj valdovu. Kai šventas Pranciškus (Salezietis) buvo mažas berniukas, dažnai sakydavo jam motina: mielas Praneli, tiktai nemeluok, melas eina iš piktojo, pamaldūs vaikai niekuomet nemeluoja. Mažasis Pranukas klausė savo motutės ir niekuomet nemelavo. Ar žinot, kuo jis paskum tapo? — Vyskupu ir šventuoju.

Kuo tampa paaugę tie vaikai, kurie nuo mažens nemeluoja? Kuo tapo Jurgis? Ką sakydavo motina šventam Pranciškui? Kuo tapo šv. Pranciškus? Ar jūs norite būti panašūs į dorus ir didžius žmones? Ko tam reikia?

Pritaikymas: Pasakyk man, N., kuomet žmonės pavadins tave vyriško būdo berniuku? Iš ko pažins, kad esi vyriško būdo, o ne bailys? Kai pasitaikys tau atsitiktinai padaryti skriaudą, ką padarysi, norėdamas būti vyriško būdo? Ar Viešpats Dievas myli tokius vaikus, kurie sako tiesą?

72. Pasikalbėjimas apie įvairias melo rūšis.

Pasikalbėjimo tikslas: kiekvienas melas yra nedoras ir jo vaisiai nedori.

Kokie vaikai meluoja: drąsūs ar bailiai? Kodėl meluoja? Nes bijo prisipažinti kalti. Bet vaikai meluoja ne tik iš baimės: patys įspėsite, dėl ko, kai jums papasakosiu: I. Vienas piemenukas ganė pamiškėje avis. Vieną kartą pradėjo rėkti piktu balsu: „Vilkai, vilkai, vilkai!" Susibėgo žmonės su spragilais, šakėmis ir dalgiais ir klausia piemenuką, kur tie vilkai, o jis juokiasi pilvą susiėmęs. Vilkų visai nebuvo, tik jis norėjo pažaisti ir pasijuokti iš sodiečių baimės. Kitą dieną tuo pačiu būdu žaidė ir vėl juokėsi iš žmonių, kurie atbėgo gelbėti avių. O vieną kartą iš tikrųjų atsitiko taip, kad vilkas apniko jo avis. Piemenukas nusigandęs parbėgo ir ėmė šaukti: vilkai, vilkai, bet niekas jam netikėjo. Vilkas išpjovė nemaža avių.

Kodėl tas berniukas melavo, kad apnikę avis vilkai? Darė tai norėdamas pažaisti. Visai ne-

galvojo apie tai, kad padarys nemalonumo kitiems. Jis tegalvojo apie save: kaip jis juoksis apgavęs sodiečius. Niekuomet tas berniukas nebūtų melavęs, norėdamas pažaisti, jeigu būtų galvojęs ne tik apie save, bet ir apie kitus: jeigu būtų buvęs geresnis.

Kokie vaikai nemeluoja, norėdami pažaisti ir pasijuokti iš kitų?

— Geri vaikai.

Kuomet negalima žaisti kitų sąskaiton?

— Tuomet, kai jiems tuo padaroma nemalonumo.

II. Dėl ko dar žmonės ir vaikai meluoja?

Iš godumo.

Paklausykite pasakos. Vienas kirtėjas kirsdamas medį prie upelio paleido iš rankų kirvį ir tas įkrito į vandenį. Kirtėjas labai nusiminė. Taip jam sėdint paupyje pasirodo vandeninė dvasia, neria į upę ir ištraukia iš ten blizgantį aukso kirvelį.

— Tai ne mano — sako kirtėjas.

Dvasia vėl neria į vandenį ir ištraukia sidabrinį kirvelį. Bet ir prie to kirtėjas neprisipažįsta. Tiktai kai tretį kartą ištraukė paprastą geležinį kirvelį, su mediniu kotu, kirtėjas džiaugsmingai ištiesė į jį ranką. Tuomet geroji vandeninė dvasia padovanojo geram kirtėjui ir aukso ir sidabro kirvelį.

Žinia apie tai pasklido veikiai apylinkėje. Godus kaimynas pasiryžo išmėginti laimę, įme-

tė kirvį į upę, atsisėdo ant kranto ir dėjosi verkiąs. Pasirodė ta pati dvasia ir ištraukė aukso kirvelį.

— Ar tai tavo? — paklausė.

— Taip, taip, mano, mano—sušuko godusis.

Bet dvasia metė kirvį atgal į upę ir išnyko.

Dėl ko tas žmogus melavo? — Norėjo p e l n y t i. Jis buvo godus aukso, dėl to ir melavo, o meluodamas paskandino savo kirvį ir turėjo nuostolių.

Pagilinimas: Daugelis vaikų meluoja dėl to, kad nori ką įsigyti, daro sau didelę skriaudą, nes leidžiasi valdomi godumo. O kai vaiką valdo godumas, bet ne galva, tuomet jis yra piktas.

Kuris iš jūsų papasakos man pasaką apie kirtėją, kuris nebuvo godus? Ar jis norėjo turėti aukso kirvelį? Gal būt, ir norėjo, bet buvo doras ir nemelavo. Kaip buvo atlyginta jam už jo dorumą? Ką paskui padarė jo godus kaimynas? Ar uždirbo melu?

O aš jums papasakosiu ir tikrą istoriją, kuri atsitiko jau labai seniai, kai dar šventas Petras gyveno šioje žemėje. Viešpats Dievas staiga mirtimi nubaudė du žmones už tai, kad sumelavo švento Petro akivaizdoje.

Buvo taip. Turtingi žmonės nešdavo savo pinigus ir dėdavo prie apaštalų kojų, kad šie išdalytų juos neturtingiems. Kai kurie parduodavo savo laukus ir viską atiduodavo vargšams.

Vienas vyras, vardu Ananijas, pardavė lauką, susitarė su savo žmona Safyra neviską atiduoti vargšams. Atneša šventam Petrui pinigus, o Petras jį ir klausia:

— Ar viską atidavei?

Ananijas atsakė:

— Taip.

Tuomet apaštalas įspėjo:

— Ananijau, kodėl leidai šėtonui pakurstyti savo širdį meluoti? Nesumelavai žmonėms, tačiau Dievui.

Ananijas krito žemėn ir tuojau mirė. Jo lavoną tuojau paėmė ir išnešė lauk. Po trijų valandų atėjo jo žmona Safyra. Ji nežinojo, kas atsitiko. Petras ją klausia:

— Ar tik už tiek tepardavėt lauko?

Ji atsakė:

— Taip, už tiek.

Tuomet tarė Petras:

— Kodėl susitarėt meluoti? Žiūrėk, štai tie, kurie palaidojo tavo vyrą, laukia prie durų išnešti ir tave. Tuojau krito Safyra ant žemės ir mirė. Ir ją išnešė ir palaidojo šalia vyro. Ir didelė baimė apėmė visus, kurie tai girdėjo ir matė.

Dėl ko melavo Ananijas ir Safyra? Norėjo dalį pinigų paslėpti, nes buvo godus. Galėjo visa ką pasilaikyti, jei norėjo, bet neprivalėjo meluoti. Kas juos už tai ištiko? Kaip turėjo pasakyti Petrui Ananijas?

Pritaikymas: Ar kuomet melas yra išėjęs kam į naudą? O kai tu sumeluosi, ar bus tau iš to naudos? Be abejo ne. Tad kaip elgsies? Nuoširdžiai ir be melo.

Kai pavėluosi į mokyklą dėl to, kad su vaikais žaidei ateidamas, o mokytojas paklaus, dėl ko pavėlavai, ką atsakysi? Nuo melavimo reikia būtinai atprasti.

73. Pasikalbėjimas apie skriaudas, kylančias iš melo.

Pasikalbėjimo tikslas: melas žalingas žmogaus dvasiai ir niekuomet negalima jo paslėpti.

Ar kuomet atsitiko jums taip, kad sugavo jus bemeluojant? Ak, kaip tuomet nemalonu vaikui: ir bausmė ir gėda.

Toks atsitikimas buvo su mažu berniuku Mykoliuku. Mokėsi gerai, visi jį girdavo. Vieną kartą po pietų mokytojas negalėjo mokyti vaikų, nes buvo nesveikas, ir vaikus paleido namo. Buvo žiema ir gražus ledas pasičiūžinėti. Berniukai prikalbėjo Mykoliuką, užuot ėjus namo, eiti pasičiūžinėti. Bet čiūžinėjant nepastebimai praėjo daug laiko: jau seniai praėjo ta valanda, kai paprastai grįždavo namo. Motutė žiūri, Mykoliuko vis nematyt, pagaliau susivokė. Motina tuojau klausia:

— Dėl ko šiandien taip vėlai grįžti, kas tave sulaikė?

Mykoliukas pradžioje ketino pasakyti tiesą, bet pabūgo ir sako:

— Mokytojas davė mums darbo po pamokų ir dėl to ilgiau teko sėdėti.

Taip ir pasibaigė tuo tarpu. Bet Mykoliuko žvilgsnis nebuvo drąsus: atrodė jam, jog visi iš akių mato jį pamelavus. Vengė motutės, negalėjo valgyti, buvo nusiminęs lig pat eidamas gulti. Vis bijojosi, kad namie sužinos apie jo melą ir ką tuomet padarys. Prislėgta širdimi atsigulė, be atlydos dūsavo.

Kitą dieną Mykoliuko draugas ateina pas jį ir sako motutei girdint:

— Šiandien, tur būt, taip pat pamokų nebus, nes mokytojas dar serga.

— O kada susirgo? — klausia Mykoliuko motina.

— Nagi vakar, jau dėl to vakar nė pamokų nebuvo, — atsakė berniukas.

Mykoliukas išblyško: visas melas iškilo viršun, buvo jam gėda ir motutės ir visų namiškių. Ilgai gėdėjos, jog sumelavo. Motutė jautė, jog Mykoliukas labai gėdisi, pažvelgė tiktai į jį ir tarė:

— Mykoliuk, ar labai tau malonu dabar? Ir Mykoliukas būtų džiaugęsis, kad būtų galėjęs kur prasmegti.

Pagilinimas: Papasakok man, N, kas atsitiko kartą mažam Mykoliukui? Jeigu Mykoliukas iš tikrųjų būtų buvęs doras vaikas, tai būtų motutei pasakęs: „Šiandien nebuvo pamokų po pietų, nes mokytojas serga, pavadino mane berniukai pasičiūžinėti ir nuėjau su jais. Trukau ten lig pat šiol. Motute, nepyk už tai". Būtų pasakęs tiesą, ir nebūtų paskui bijojęs, kad motutė sužinos, ir nebūtų reikėję paskui gėdėtis.

Ką Mykoliukas turėjo pasakyti motutei? Koks būtų buvęs berniukas? Ko būtų išvengęs?

Mykoliukas paskui pasiryžo daugiau niekuomet nemeluoti, nes už melavimą reikia gėdėtis.

Ką Mykoliukas pasiryžo daryti?

Mykoliuko melas iškilo aikštėn kitą dieną. Ar būna taip, kad melas niekuomet neiškyla?

Teisybė, kartais melas lieka slaptas, bet ar jūs manot, kad melas galima visiškai paslėpti? Negalima, nes žinote, kas darosi su vaiku, kuris meluoja? — Melas matyti veide ir akyse. Kitaip žiūri vaikas, kuris niekuomet nemeluoja, ir kitaip, kuris meluoja. Gudrūs žmonės tai pažįsta iš karto.

Ar galima melą visai paslėpti? Iš ko galima pažinti vaiką meluojant?

Toks vaikas, kurio akyse spindi melas, iškarto nepatinka tiems žmonėms, kurie tai pažįsta,

nors melas būtų ir labiausiai slėpiamas, visada pasirodo vaiko akyse.

Koks vaikas iš karto nepatinka žmonėms? O ar patinka Viešpačiui Dievui?

Melas yra piktas dalykas dvasiai. Kas meluoja, tas neturi sveikos dvasios ir jį valdo arba godumas arba pyktis arba kas kita. Kiekvienas melas yra nuodai dvasiai.

Kas yra melas dvasiai? Kokią norite turėti dvasią? Ar galima meluoti ir turėti stiprią dvasią?

Pritaikymas: Ką pasiryžo daryti Mykoliukas? Tą patį pasiryžkite daryti ir jūs. Ar nori turėti drąsų žvilgsnį, kad žmonės iš tavo veido neišskaitytų, jog meluoji? Reikia visuomet būti teisingam. Ką pasakysi motutei, kai paklaus: „Kas išliejo vandenį" arba „kas sutepė sienas", jeigu tai būtum padaręs tu? Pasakyk man, N, kas tau verčiau, ar būti nubaustam už sutepimą sienų, ar pameluoti ir pasakyti: „Tai ne aš padariau"?

74. Pasikalbėjimas apie apkalbinėjimą ir liežuvavimą.

Pasikalbėjimo tikslas: liežuviai ir apkalbėjimai yra piktas daiktas ir daro daug nemalonumų.

Jievutė buvo gera mergaitė, ir paklusni ir stropi, bet turėjo vieną ydą: negalėjo suvaldyti savo liežuvėlio: ką tik iš ko išgirsdavo, visa

turėdavo pakartoti kitiems. Pakartodavo visa, ar tai būdavo tiesa, ar ne, ar kas už tai nukęsdavo ar ne. Nesykį vėliau gailėdavos to, bet paprastai jau būdavo per vėlu. Pati nepastebėjo, kaip pasidarė liežuvininke. Paklausykite, kaip jai kartą atsitiko:

Jievutė eidavo į mokyklą. Turėjo ji draugę Teklę, turtingo žmogaus dukterį. Teklė mėgo Jievutę, dažnai pasiprašydavo ją į savo namus. Ten jos žaisdavo, bėgiodavo po didelį sodą, rinkdavo gėles. Teklės tėvas kartais duodavo joms saldainių. Buvo joms kartu labai gerai.

Vieną kartą Teklė neatėjo į mokyklą. Tarnaitė atnešė mokytojai raštelį, kad Teklė susirgo ir guli lovoje. Nubėgo pas tarnaitę Jievutė paklausti, kas yra Teklei.

— Nieko jai blogo nebus, nes tik ką buvo sveika. Tik vakar suvalgė per daug vaisių — atsakė tarnaitė ir nuėjo.

— Kas yra Teklytei, kuo ji serga? — smalsiai klausė draugės Jievutę.

— Visai neserga, tik per daug suvalgė vaisių, — tarė Jievutė ir pridūrė: — man taip sakė jų tarnaitė.

Draugės papasakojo mokytojai, kad Teklė dedasi serganti, o viena pridūrė, kad, matyt, nenorėjo pamokų mokytis ir dėl to apsimetė serganti. Pasidarė daug nemalonumų: mokytoja parašė laišką Teklės tėvui ir prikaišiojo, kad leidžia dukteriai apsimesti sergančia. O tuokart

Teklė ištikrųjų sirgo. Tėvas ją labai mylėjo ir negalėjo pakęsti, kad kas taip apkalbinėtų Teklę. Pradėjo teirautis, kas tai galėjo padaryti. Pagaliau paaiškėjo, kad Jievutė iškraipė tarnaitės žodžius ir iš to kilo visas nemalonumas. Kitą dieną Jievutės motutė gavo laišką iš Teklės tėvo. Laiške buvo parašyta: „Tegu Jievutė neateina žaisti su Tekle, nes yra liežuvininkė". Jievutė labai verkė, bet jau buvo per vėlu.

Pagilinimas: Dėl ko Teklės tėvas pavadino Jievutę liežuvininke? Dėl to, kad Jievutė mokykloje pasakė ne tai, ką girdėjo iš tarnaitės, bet pridėjo dar daugiau: pasakė, kad Teklė visai neserga, o juk to nei ji nematė, nei tarnaitė nesakė.

Kaip turėjo Jievutė pasakyti mokykloje? O kaip ji pasakė? Kas čia buvo netiesa? Kaip vadinasi tokie vaikai, kurie ką prideda be reikalo?

Jievutė kartojo tarnaitės peikiamus žodžius apie Teklę: kad per daug suvalgė vaisių. Ar geras daiktas, kai vaikas per daug valgo? Negeras. Gal tai buvo ir tiesa, bet to kartoti nereikia. Jievutė tai kartojo draugėms ir tuo apkalbėjo Teklę.

Kuo Jievutė apkalbėjo Teklę? Kuomet yra apkalbėjimas? Gerai.* Tuokart, kai sakome ką pikta apie kitus, nors tai būtų ir tiesa?

Jievutės draugės padarė dar prasčiau: ne tiktai pakartojo tai, ką girdėjo iš Jievutės, bet

dar pačios sugalvojo, kad Teklė dedasi serganti, matyt, dėl to, kad neišmoko pamokų.

Ar žinote, vaikai, kaip vadinasi tai, kai prasimano kas apie artimą neteisingus daiktus? — Vadinasi šmeižtu: tai bjauriau negu apkalba.

Kas bjauresnis už apkalbą? Kurie žodžiai buvo šmeižtas Jievutės draugių kalboje?

Ar žinote, dėl ko Jievutė piktai kalbėjo apie Teklę? Ne dėl to, kad Teklės būtų nemylėjusi. Ne — kalbėjo tai dėl to, kad atėjo taip jai į galvą ir negalėjo suvaldyti liežuvio. Paskui to labai gailėjosi, nes jau negalėjo eiti pas Teklę, nei su ja žaisti, nei saldainių begaudavo iš jos tėvo.

Dėl ko Jievutė piktai kalbėjo apie Teklę? Ar vėliau gailėjosi to?

Nei Viešpats Dievas, nei žmonės nemėgsta vaikų, kurie liežuvauja ar apkalbinėja, ir tokiems vaikams yra bloga pasaulyje, nes visi jų vengia.

Kokių vaikų nemėgsta Viešpats Dievas nei žmonės? Kaip yra pasaulyje tokiems vaikams? Ką Jievutė prarado per savo liežuvį?

Pritaikymas: Ar norėtumėt būti Jievutės vietoje? Kuo rūpinsitės, kad neturėtumėt tokių nemalonių, kaip Jievutė? Mano vaikai, nors matytumėt svetimas ydas, tačiau pasakoti kitiems to nereikia, tai draudžia Viešpats Dievas aštuntuoju įsakymu. Žinote, ką daro šventi vai-

kai, kai pamato ką piktą darant? — Meldžiasi šiaip: „Neleisk, Viešpatie Dieve, kad tas žmogus numirtų nuodėmėje, suteik jam pagalbos pasitaisyti”.

XII SANTRAUKA.

Koks yra aštuntas Dievo įsakymas?

— Nekalbėk netiesos.

Ką liepia tas įsakymas?

— Liepia kalbėti tiesą ir saugotis apkalbos.

Ko reikia, norint kalbėti tiesą?

— Reikia turėti daug drąsos.

Koks vaikas bijosi prisipažinti kaltas?

— Bailus vaikas.

Ar galima apgaudinėti žmones, norint pažaisti ir pasijuokti?

— Negalima.

Kas yra melas dvasiai?

— Yra nuodai.

Kuomet vaikas liežuvauja?

— Kai prie pasakojimo prideda ko nereikalingo.

O kuomet apkalba?

— Tuomet, kai kartoja piktus dalykus apie kitus.

O kuomet šmeižia?

— Tuomet, kai prasimano piktus dalykus apie kitus ir skundžia kitus be reikalo.

Devintas ir dešimtas Dievo įsakymas.

Žmogus tiktai tuomet bus visai doras ir elgsis pagal Dievo valią, kai savo vidinį dorą pasielgimą pašvęs gera ir švaria vidine intencija. Arba, kitaip sakant, reikia ne tik gerai daryti, bet taipgi ir gerai mąstyti. Tai nurodo paskutinieji du įsakymai, turį galvoje vieną dalyką, liepdami saugoti vidinį dorumą ir drausdami vidines nuodėmes. Vaikams pasikalbėjimuose duodama suprasti, kad galima nieko pikto nepadaryti, bet vis dėlto žmogus nebus doras, jeigu turi piktų troškimų.

75. Pasikalbėjimas apie vidinius troškimus.

Pasikalbėjimo tikslas: pats pikto darbo troškimas yra piktas.

Šiandien papasakosiu jums tai, kad tiktai toks vaikas yra doras ir geras, kuris netrokšta nieko pikto ir nenori pikto. Paklausykite:

Pro dvaro sodą ėjo du berniukai: Pranukas ir Vincukas. Sodas buvo aptvertas aukštu statiniu. Už tvoros aukštai buvo matyti gardžių prinokusių vaisių. Abu labai mėgo vaisius ir abu žiūrėjo aukštyn į gražius raudonus obuolius. Pranukas neištvėrė ir sako Vincukui:

— Kad tai būtų truputį žemiau, o statinys ne toks aukštas, tai tuojau prisiskinčiau kiek tiktai galėčiau. Bet gi ir obuoliai kokie gražūs, ar ne tiesa?

Vincukas pažiūrėjo į obuolius, paskui kreivomis į Pranuką ir sako:

— Oboliukai gražūs, net miela žiūrėti,

tačiau, kad ir žemai jie augtų ir tvoros nebūtų, neimčiau nė vieno, nes tai svetimi, o svetimus imti nuodėmė.

Ir nuėjo toliau, nei vienas, nei kitas obuolių nenuskynė. Tiktai Pranukas kalbėjo, jog noromis tai padarytų, jeigu galėtų. Jis sieloje sutiko daryti piktą darbą, nors jo ir nepadarė.

Sakykit, ar Pranukas nusidėjo? Juk jis nenuskynė nė vieno obuolio. Žinoma, nusidėjo ir jeigu paklaustų vakare savo Angelą Sargą: ar aš gerai praleidau dieną? Tai Angelas Sargas atsakytų jam, kad nevisiškai, nes įsileido į širdį svetimų vaisių troškimą. Vincukas taipgi obuolių nenuskynė, bet jo siela bjaurėjosi net noru vogti, jis nebūtų nuskynęs niekuomet svetimo vaisius, nors tai būtų buvę labai lengva.

Dabar įspėkite: kai kitą kartą Pranukas eis pro svetimą sodą ir nieko nebus arti, o vaisiai bus žemai, ar jis nuskins, ar ne? O kai pagaus, koks jis bus žmogus? O Vincukas?

Pagilinimas: Gerai įsidėmėkite pasakojimą apie tuos du berniukus. Pranukas godžiai žiūrėjo į svetimus vaisius ir davėsi nugalimas godumo taip, jog buvo pasiryžęs skinti, jeigu vaisiai būtų žemiau augę. Pranukas mėgo vaisius, bet tai nėra piktas daiktas. Piktas daiktas yra tai, kad įsileido į savo širdį piktą troškimą ir davėsi valdomas godumo.

Ką Pranukas mėgo? Ar piktas daiktas mėgti vaisius? Koks Pranuko troškimas buvo piktas?

Ar Pranukas nuskynė vaisius? — Ne. O vis dėlto jis nusidėjo, nes sieloje sutiko daryti pikta. Kas įsileidžia šitaip į sielą pikta, nors rankomis nieko pikto nepadarytų, tas nusideda devintam arba dešimtam įsakymui.

Kuomet žmogus nusižengia devintam arba dešimtam įsakymui?

O Vincukas ar taip pat mėgo vaisius? Taip pat mėgo, bet savo siela labiau garbino Dievą negu savo godumą. Pasakė, kad žemai augtų vaisiai, tai ir taip nepaliestų, nes tai svetimi, o svetimą daiktą imti nuodėmė.

Ką garbino sieloje Vincukas? Ką jis sau pasakė? Koks bus Vincukas ir koks Pranukas, kai paaugs?

Atsiminkite, jog, norint Dievui patikti, reikia ne tiktai nieko pikto nedaryti, bet nereikia pikto ir trokšti. Ne tiktai piktas darbas, bet ir pikto darbo troškimas yra nuodėmė Dievo akivaizdoje, kuris viską mato, net ir tai, ką mes mąstome.

Kas yra nuodėmė Dievo akivaizdoje? Ir priešingai, kas yra gera Dievo akivaizdoje?

Vieną vakarą, kai mėnulis pasislėpė už debesų, kažkoks žmogus užsikorė ant mūro. Atsisėdo ant jo, pažvelgė akimis į svetimą sodą: niekur nebuvo matyti žiburio, jau buvo besitaisąs šokti į sodą ir prisiskinti ten vyšnių, bet staiga

išgirdo lojant šunį. Tuojau nušoko nuo mūro ir keliu nuėjo į laukus. Nieko nepavogė. Ar gerai padarė, kad nieko nepavogė? Ar mes pavadinsime jį geru žmogumi? Ne, nes jis nepadarė pikto iš baimės, kad jo nepagautų. O doras žmogus nedaro nieko pikto bjaurėdamasis piktu ir norėdamas klausyti Viešpaties Dievo.

Pritaikymas: Kodėl nepatinka tau tas žmogus, kuris naktį užsikorė ant mūro? Kodėl jis nėra doras? Kai tau ateis į galvą piktas noras nusiskinti svetimą obuolį, arba paimti svetimų pinigų arba ką kitą, tai tuojau sau pasakyk: „Nors ir galėčiau, to nepadarysiu, nes noriu klausyti Viešpaties Dievo"! Tuomet būsi geras vaikas ir visų mylimas.

76. Pasikalbėjimas apie tai, kas iš tikrųjų yra doras.

Pasikalbėjimo tikslas: doras žmogus klauso vien savo sąžinės, kuri visuomet įsako jam gerai elgtis.

Vaikai sėdi mokykloje ir piešia. Mokytojas vaikšto tarp suolų ir taiso vaikams piešinius. Sėdi ten du berniukai: vienas iš jų Kazys piešia atsidėjęs, nes į jį žiūri mokytojas, bet taip pat yra uolus, kai mokytojas į jį nežiūri. Kitas berniukas Vytukas yra uolus, kai žiūri mokytojas, bet tuojau liaujasi piešęs, kai tik mokyto-

jas nuo jo pasitraukia. Vytukas dirba tiktai *dėl akių*.

Katras iš tų berniukų yra doras, o katras negalima pavadinti doru? Ar pasitaiko tokių vaikų, kurie dirba, kai į juos žiūri, ir kitaip, kai niekas nežiūri?

II. Dar papasakosiu jums apie dažytoją, kuris dažė sienas turtingo žmogaus kambaryje. Kambaryje buvo pats vienas, niekas į jį nežiūrėjo. Pažvelgė į kitą kambarį, ten irgi tuščia, o ant stalo padėtas aukso laikrodėlis. Kad taip jį į kišenę įsikišus, būtų pinigų be sunkaus darbo. Jau žengė žingsnį į gretimą kambarį, bet atsiminė, kad gali patekti į kalėjimą, o kalėjime bjauru: plikos sienos, truputis šiaudų, mažas langelis geležimis apkaustytas... Nepaėmė laikrodėlio, jį sulaikė baimė patekti į kalėjimą; jeigu ne tai, jis būtų pavogęs laikrodėlį.

Ar padarė vagystę? Ne. Ar jis visiškai doras žmogus? — Ne. Dėl ko nepaėmė laikrodėlio? Vien dėl to, kad bijojos patekti į kalėjimą.

III. Mergaitė pamatė svetimuose namuose ant stalo cukrų, jau siekė ranka prie cukraus, nes kambary nieko nebuvo, bet staiga atėjo jai į galva: o kad taip mane kas pamatytų, tai būtų gėda. Nesibijojo, kad ją pasodintų į kalėjimą, kaip kad bijojo dažytojas, bet bijojo gėdos žmonių akyse. Cukraus nepalietė, tačiau ar ji buvo visai dora? Ne visai: nes jeigu būtų buvusi tikra, jog niekas nesužinos apie jos vagystę, tai būtų cukraus paėmusi. Būtų buvusi tuomet do-

ra, jeigu savo norą imti cukraus būtų atmetusi iš karto. „Niekuomet to nepadarysiu, nes tai bjauru, ir mano sąžinė tai draudžia".

Kuomet ta mergaitė būtų buvusi visai dora? Ar doras vaikas kitaip elgiasi, kai į jį niekas nežiūri, ir kitaip, kai į jį kas žiūri?

IV. Pamatysime dabar visiškai dorą mergaitę: tvarko kambarį, šluoja, dulkina, smagiai dirba ir niūniuoja:

Ką tik mąstau, kalbu arba darau,
Aš viską, Viešpatie, skiriu vien Tau.

Ji visai negalvoja apie tai, ar į ją kas žiūri, ar ne. Turi galvoje tą mintį, kad visą savo darbą aukoja Viešpačiui Dievui. Ar reikia ją prižiūrėti, kad gerai darytų? Ką ji aukoja Viešpačiui Dievui?

Tokią auką Viešpats Dievas noromis priima ir už tai duoda dangų. Ar kiekvienas vaikas pataikytų taip padaryti?

Vienas vienuolyno broliukas buvo siuvėjas, kiauras dienas sėdėdavo su adata rankose ir lopydavo vienuolių senus apdarus. Po kurio laiko sunkiai susirgo: artinasi mirtis, apsupo jį broliai ir klausia, ar jam nereikia ko, o jis silpnu balsu sako:

— Atneškite mano raktą į dangų.

Pažvelgė į vienas kitą vienuoliai: — Ko gi jis nori? Rakto į dangų?

— Atneškite man mano raktą į dangų.

Tiktai po geros valandos teatspėjo, jog jis nori, kad jam atneštų jo adatą.

Kas įspės dėl ko adata buvo jam raktas į dangų? Nes jis kiekvieną dygsnį siūdamas aukojo Viešpačiui Dievui, dirbo ne dėl žmonių akių, bet didesnei Dievo garbei, o toks darbas atidaro dangų.

Ar tą vienuolį reikėjo prižiūrėti, kad uoliai dirbtų? Kaip Viešpats Dievas atlygina tiems žmonėms, kurie dirba Dievo garbei? Koks atlyginimas tiems, kurie dirba dėl žmonių akių? — Jokio atlyginimo negauna danguje.

Pagilinimas: Papasakok man apie uolų Kaziuką ir Vytuką: ar vienodai darbuodavos mokykloje? Dėl ko Kaziuką vadini doru? Vadinasi, doru vaiku vadinsime tokį vaiką, kuris vienodai dirba, ar į jį žiūri kas, ar ne.

Kokį vaiką vadinsime doru?

Nėra visai doras toks žmogus, kuris nedaro piktą, bijodamasis žmonių bausmės.

Koks žmogus nėra visiškai doras? Kas pasitaikė dažytojui? Dėl ko negalima pavadinti jį visai doru? O ta mergaitė, kuri neėmė cukraus, ar visai buvo dora?

Kita mergaitė kasdieninį savo darbą aukojo Viešpačiui Dievui ir visai jai nerūpėjo, ar kas į ją žiūri, ar ne. Dirbo savo darbą.

Ar toks darbas yra mielas Dievui? Ką už jį Dievas žmonėms pažadėjo? Papasakok man apie vienuolyno broliuką, kuris lopydavo vienuolių apdarus?

Pritaikymas: Ar norite būti visai dori vaikai? Kokių reikia troškimų, norint būti visai doram? Reikia turėti gerų troškimų ir savo darbą aukoti Dievui ir visuomet vienodai darbuotis, ar į jus kas žiūri, ar ne. Kaip niūniuodavo darbuodamasi ta mergaitė? Išmokite tai atmintinai.

Ką tik mąstau, kalbu arba darau,
Aš viską, Viešpatie, skiriu vien Tau.
Gyvenimą savo, sielvartą kiekvieną
Tavo garbei, Dieve, aš skiriu kasdieną.

XIII SANTRAUKA.

Koks yra devintas ir dešimtas Dievo įsakymas?

— Devintas. Negeisk savo artimo moteries.

— Dešimtas. Negeisk nė vieno daikto, kurs yra tavo artimo.

Ką liepia Viešpats Dievas tais įsakymais?

— Liepia turėti gerų troškimų ir gerai mąstyti.

Kuomet vaikas gerai mąsto?

— Tuomet, kai atsimena Viešpatį Dievą.

Kuomet vaikas turi gerų troškimų?

— Tuomet, kai nori būti geras ir gerai daryti.

Ką galime vadinti visai doru žmogumi?

— Tokį žmogų, kuris ne tik nedaro pikto, bet ir netrokšta.

Kaip darbuojasi doras žmogus?

— Darbuojasi visuomet uoliai, ar į jį kas žiūri, ar ne.

<u>**Kaina Lt. 3,50**</u>